

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דין וחשבון

ליום 31 בדצמבר 2014

תוכן עניינים

עמוד

3	דוח הדירקטוריון
109	סקירת ההנהלה
128	הצהרת המנכ"ל
129	הצהרת החשבונאי הראשי
131	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2014

135	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
136	דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות
137	מאזן
138	דוח רווח והפסד
139	דוח על הרווח הכולל
140	דוח על השינויים בהון העצמי
141	דוח על תזרימי המזומנים
143	ביאורים לדוחות הכספיים
199	דוח אקטואר

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דוח הדירקטוריון

ליום 31 בדצמבר 2014

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

דירקטוריון הבנק מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון לשנת 2014. הדוח מוגש עם הדוחות הכספיים המאוחדים המבוקרים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) הנוגעים למצבו העסקי של הבנק ולתוצאות פעולותיו בגין שנת 2014 (להלן השנה המדווחת).

הדוחות הכספיים של הבנק נערכו על פי הוראותיו והנחיותיו של המפקח על הבנקים ובוקרו על ידי רואי החשבון המבוקרים של הבנק. הנתונים מוצגים בהם בסכומים מדווחים.

התפתחויות במשק בישראל

בשנה המדווחת נמשכה הצמיחה המתונה בפעילות הכלכלית במשק, בהמשך למגמת ההאטה שהחלה כבר ברבעון השני של שנת 2011.

בסיכום שנת 2014, המדד המשולב למצב המשק עלה בכ- 2.6%, לאחר גידול של 3.3% אשתקד. להאטת קצב גידולו של המדד תרמו בעיקר הירידה בהתחלות הבניה, האטה בקצב הגידול של מדדי הפדיון במסחר ובשירותים וכן, האטה קלה ביצוא הסחורות.

במהלך השנה הואט קצב הגידול החודשי של המדד עד כדי קיפאון בחלק מהחודשים, בין השאר בעקבות מבצע 'צוק איתן'. בארבעת החודשים האחרונים של השנה חזר המדד לגדול בקצב מהיר יותר, ממוצע חודשי של כ- 0.4% לעומת ממוצע של כ- 0.1% בשמונת החודשים הראשונים של השנה.

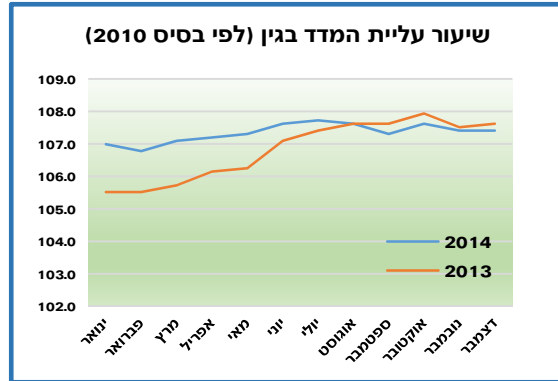
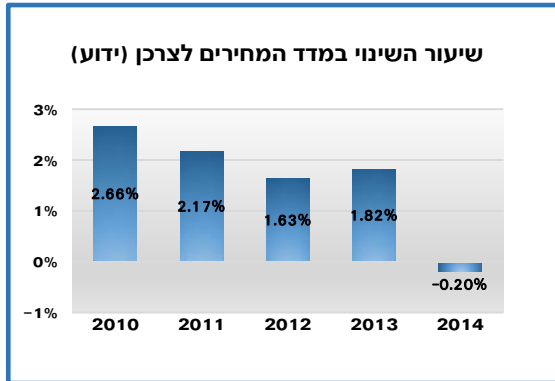
אומדנים ראשונים לחשבונות הלאומיים לרבעון הרביעי של שנת 2014 מעידים גם הם על התאוששות במשק. מהנתונים עולה כי ברבעון הרביעי של השנה צמח המשק בכ- 7.2% בחישוב שנתי, לאחר צמיחה של כ- 0.6% ברבעון השלישי וצמיחה של כ- 2.0% ברבעון השני.

שיעור הבלתי מועסקים במשק בשנת 2014 עמד על 5.9% לעומת 6.2% בשנת 2013. במבט רבעוני, עמד שיעור הבלתי מועסקים ברבעון הרביעי של השנה על 5.7% לעומת 6.2% ברבעון השלישי של השנה.

אינפלציה ושערי חליפין

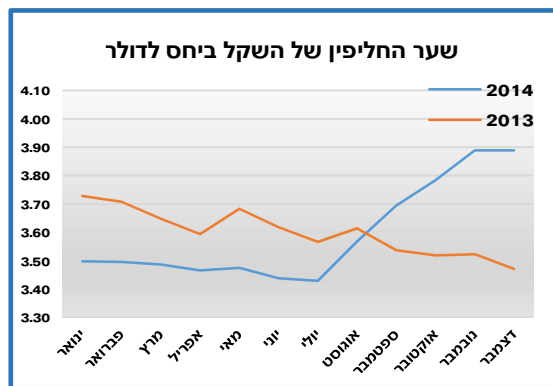
מדד המחירים לצרכן (המדד הידוע) ירד בשנת 2014 בשיעור של כ-0.1%, לעומת עליה בשיעור של 1.9% בשנת 2013, זהו המדד השנתי השלילי הראשון מאז שנת 2006. יעד האינפלציה שנקבע על-ידי בנק ישראל לשנת 2014 עמד על בין 1% ל- 3%, בדומה ליעד שנקבע בשנים קודמות.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על האינפלציה השלילית בשנת 2014 הינם: ירידה חדה במחירי הסחורות ובמחירי הנפט, הייסוף החד בשקל משנת 2013 עד אמצע 2014, עלייה מתונה בשכר בשיעור של 2% בלבד למרות שהצריכה הפרטית עלתה ב- 3.8%, הגברת התחרותיות במספר ענפים כגון רשתות המזון והתקשורת, ירידה חדה בסעיפי הפירות והירקות ומבצע 'צוק איתן' אשר הקשה על העלאת מחירים.

במהלך שנת 2014, פוחת שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-12% ועמד על 3.889 שקל לדולר בסוף חודש דצמבר 2014. עד חודש אוגוסט השקל יוסף מול הדולר בכ-1% בעיקר על רקע הריבית הנמוכה במשק הישראלי ובחודשים אוגוסט עד דצמבר התהפכה המגמה והשקל פוחת מול הדולר בכ-13%, במקביל למגמת התחזקות הדולר בעולם. פיחות זה, בשל האטה במשק, לא בא לידי ביטוי בשינויים במדד המחירים לצרכן. בנק ישראל התערב בשוק המט"ח במהלך השנה הן במסגרת תוכנית הרכישות לצמצום השפעת הגז הטבעי והן במטרה למתן תנודות חדות בשער החליפין ובסיכום שנתי רכש כ-7 מיליארד דולר, כ-3.5 מיליארד דולר מתוכם נרכשו במסגרת תוכנית הגז. מאז חודש אוגוסט, אז החל הפיחות בשקל, רכישות בנק ישראל היו רק בגין קיזוז השפעת הגז.

בשנה המדווחת תוסף שער החליפין של השקל מול האירו בשיעור של כ-1.2% ועמד על 4.725 ש"ח לאירו בסוף חודש דצמבר 2014.

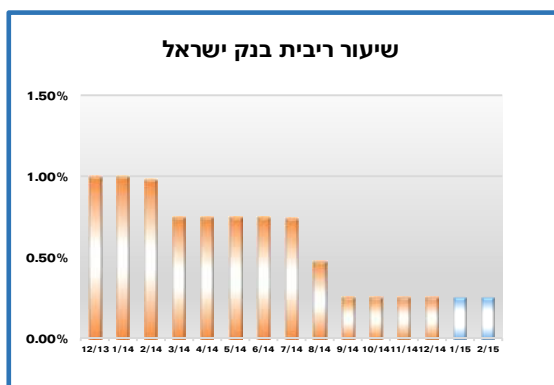

מדיניות פיסקאלית ומוניטארית

במהלך שנת 2014 ירדה ריבית בנק ישראל בשיעור מצטבר של 0.75% עד לרמת שפל היסטורית של 0.25%. בהמשך למגמה שהחלה במחצית השנייה של שנת 2011. הפחתות הריבית בוצעו בסוף חודש פברואר, בסוף חודש יולי ובסוף חודש אוגוסט. בין הגורמים שהשפיעו על ההחלטות במהלך השנה היו אינדיקטורים המצביעים על חולשת הפעילות הכלכלית במשק, התמתנות הסביבה האינפלציונית ואי האחידות בתמונת המצב של המשק העולמי.

ריבית בנק ישראל לחודש מארס 2015 הופחתה ב- 0.15% לרמה, הנמוכה היסטורית, של 0.1%. הגירעון התקציבי הכולל (ללא מתן אשראי נטו) הסתכם בשנת 2014 בסך של כ- 29.9 מיליארד ש"ח, שהם כ- 2.8% מהתמ"ג החזוי, מעט נמוך מהתכנון המקורי אשר עמד על 31.1 מיליארד ש"ח. הסטייה של הגירעון ביחס לתכנון בתקציב המקורי בסך 1.2 מיליארד ש"ח משקפת הכנסות נמוכות מהחזוי בסך 0.8 מיליארד ש"ח והוצאות נמוכות מהתכנון בתקציב המקורי בסך 2.0 מיליארד ש"ח.

סך הכנסות הממשלה בשנת 2014 הסתכמו בכ- 282.9 מיליארד ש"ח, מתוכן ההכנסות ממיסים שהן הסעיף העיקרי בצד ההכנסות הסתכמו בשנת 2014 בכ- 254.7 מיליארד ש"ח, עלייה נומינלית של כ- 5.9% בהשוואה לשנת 2013. שני הגורמים שהשפיעו על עלייה בגביית המיסים הינם שינוי החקיקה והפשרת הרווחים הכלואים. סך הוצאות הממשלה בשנת 2014 הסתכמו בכ- 312.8 מיליארד ש"ח, מתוכן הוצאות המשרדים שהן הסעיף העיקרי בצד ההוצאות, הסתכמו בכ- 263.4 מיליארד שקלים, גבוהות בכ- 3.5% בהשוואה לשנת 2013.

שוקי הכספים וההון

המסחר בשוק המניות התאפיין במגמה מעורבת בשנת 2014: שנת 2014 נפתחה בעליות שערים, בהמשך למגמה שהחלה בשנת 2013, עד לתחילת חודש אפריל עלה מדד ת"א 25 בכ-7.0%. לאחר מכן, התהפכה המגמה ועד לסוף חודש אוגוסט נרשמו ירידות שערים של כ- 3.5%. בארבעת החודשים האחרונים של השנה התחדשו עליות השערים ובתקופה זו הגיעו מדד ת"א 25 ומדד ת"א 100 לרמות שיא היסטוריות. בסיכום שנתי עלה מדד ת"א 25 בכ-10.2% בהמשך לעלייה של כ- 12.1% בשנה הקודמת.

הגורמים החיוביים העיקריים שהשפיעו על מגמת המסחר בת"א היו: הורדת הריבית ע"י בנק ישראל עד לרמת שפל היסטורית של 0.25%, נתונים מאקרו חיובים ברבעון הראשון של השנה, עליות שערים בשוקי ארה"ב והתחזקות הדולר ביחס לשקל החל מחודש אוגוסט. מנגד, הגורמים השליליים שהשפיעו במהלך השנה על מדדי המניות בארץ היו: היחלשות השקל עד לסוף חודש יולי, ירידה בקצב הצמיחה החל מהרבעון השני של השנה ועד לצמיחה שלילית בהשפעת מבצע 'צוק איתן' ברבעון השלישי של השנה והורדת אופק דירוג מדינת ישראל.

בסיכום התקופה המדווחת נרשם מחזור יומי ממוצע במניות של כ-1.2 מיליארד ש"ח, גבוה בכ-3.5% לעומת המחזור הממוצע בשנת 2013.

סך הגיוסים נטו בקרנות נאמנות המשקיעות באיגרות חוב הסתכם בשנת 2014 בכ- 27.9 מיליארד ש"ח לעומת גיוסים נטו של כ- 28.7 מיליארד ש"ח בשנת 2013. מאידך, בקרנות הכספיות היו פדיונות נטו (עודף פדיונות על גיוסים) של כ- 7.4 מיליארד ש"ח בשנת 2014 שנבעו בשל הריבית המוניטרית הנמוכה, לעומת גיוסים נטו של כ- 18.8 מיליארד ש"ח בשנת 2013 שהתרחשו על רקע הוראת בנק ישראל שלא לגבות דמי משמרת ממחזיקים בקרנות אלו.

במהלך שנת 2014 נרשמו עליות מדדים בשוק איגרות החוב, כאשר, איגרות החוב הממשלתיות לסוגיהן בלטו בעליה וזאת לעומת שנת 2013, אז בלטו בעליה איגרות החוב הקונצרניות.

מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה בכ-5.8% במהלך שנת 2014 לעומת עלייה של כ-3.0% בשנת 2013.

במהלך התקופה המדווחת עלה מדד איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות בריבית קבועה לטווח הקצר בכ-1.3%, לטווח הבינוני עלה המדד בכ-4.6% ולטווח הארוך עלה המדד בכ-14.8%, זאת לעומת עלייה של 2.2%, 4.5% ו-5.4% בהתאמה בשנת 2013.

בסוף חודש דצמבר 2014 עמדה תשואת המק"מ לשנה על כ-0.3% ובאיגרות החוב הלא צמודות מסוג 'שחר' לכ-28 שנה עמדה התשואה על כ-3.7%.

מדד איגרות החוב הקונצרניות תל-בונד 20 עלה מתחילת השנה בכ-1.0% לעומת עלייה של 5.9% בשנת 2013.

מחזור המסחר היומי הממוצע באיגרות חוב הסתכם בשנת 2014 בכ-4.2 מיליארד ש"ח, נמוך בכ-2.2% מהמחזור היומי הממוצע בשנת 2013. עיקר הירידה במחזור הושפעה מירידה באיגרות החוב הממשלתיות השקליות בריבית קבועה.

פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו

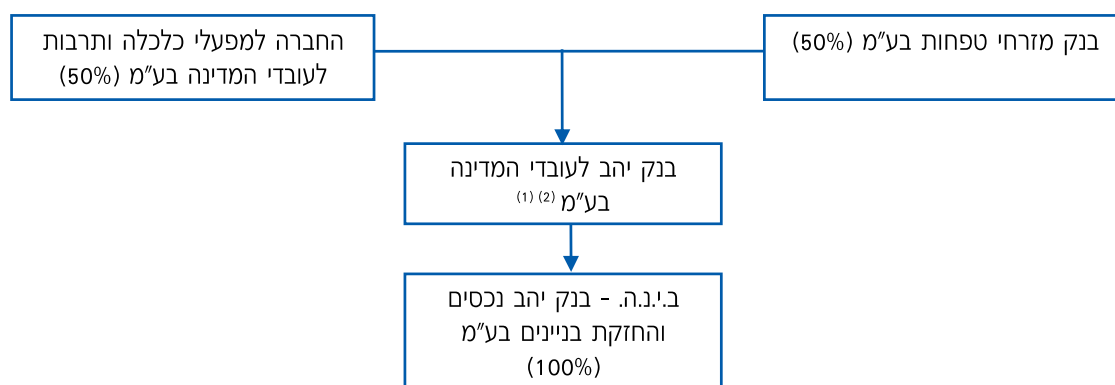
מידע צופה פני עתיד

המידע המפורט בדוח זה והנוגע לתיאור עסקי הבנק, למצבו הכספי ולתוצאות פעילותו עשוי להכיל מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968. משפטים הכוללים ביטויים, כגון 'אנו מאמינים', 'שואפים', 'צפוי', 'מתכוונים', 'אמור ל...', 'מעריכים', 'חוזים' וביטויים דומים אחרים מצביעים על כך שמדובר במידע צופה פני עתיד.

מידע זה מבטא את השקפתו הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים המבוססים על הערכות ולכן נתונים לסיכונים, לחוסר ודאות ואף לאפשרות שלא יתממשו כלל או שיתממשו במקצת בלבד.

פעילות הבנק

תרשים שליטה ואחזקות עיקריות:

(1) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב רופאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר.ח. - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם מכירתן.

(2) חן יהב בע"מ - חברת בת של הבנק שאינה פעילה ונמצאת בשלבי פירוק מרצון.

מגזרי הפעילות של הבנק

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי פעילות עיקריים ואלו הם: המגזר הקמעונאי, הכולל את הפעילות הבנקאית פיננסית מול הלקוחות, ומגזר ניהול פיננסי הכולל את ניהול הנכסים וההתחייבויות, את החשיפות לסיכוני שוק, את ניהול תיק הנוסטרו ואת ניהול הנזילות.

ביום 31 בדצמבר 2013 הפסיק הבנק את פעילותו במגזר שוק ההון, אשר כלל את פעילות הבנק בתחום תפעול קופות גמל וקרנות השתלמות, והוא מוצג כמגזר שהופסק.

הרווח הנקי במגזר הקמעונאי בשנה המדווחת הוא 29.3 מיליון ש"ח. הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי בשנה המדווחת הוא 32.7 מיליון ש"ח.

ההפסד הנקי במגזר שוק ההון (מגזר שהופסק) בשנה המדווחת הוא 1.4 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים ראה בפרק 'מגזרי פעילות'.

הון הבנק

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 עמד על 243,899.50 ש"ח. החלוקה היא כדלקמן:
 - 2 מניות יסוד בנות 0.01 ש"ח.
 - 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח.
 - 2 מניות רגילות מסוג 'א' בנות 0.01 ש"ח.

ההתפתחויות העיקריות ברווחיות הבנק

להלן השינויים בסעיפי הרווח וההפסד העיקריים:

שיעור השינוי באחוזים	שנת		שיעור השינוי באחוזים	רבעון רביעי		
	2013	2014		2013	2014	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
(18)	598.2	490.1	(5)	122.9	116.2	הכנסות ריבית
(53)	197.5	92.8	(44)	27.0	15.1	הוצאות ריבית
(1)	400.7	397.3	5	95.9	101.1	הכנסות ריבית, נטו
367	5.4	25.2		(0.6)	24.5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
						הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(6)	395.3	372.1	(21)	96.5	76.6	הכנסות שאינן מריבית
(4)	138.5	132.7	2	34.5	35.2	הוצאות תפעוליות ואחרות
5	387.3	406.2	(1)	101.8	100.9	רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
(33)	146.5	98.6	(63)	29.2	10.9	רווח מפעולות נמשכות לאחר מסים
(37)	97.8	62.0	(62)	19.2	7.3	הפסד מפעולות מופסקות, לאחר מס
	10.0	1.4		4.8	-	רווח נקי
(31)	87.8	60.6	(49)	14.4	7.3	רווח נקי בנטרול הוצאות בגין הפסדי אשראי הנובעות מרישום הפרשה איכותית בגין גורמים סביבתיים
(14)	87.8	75.4	53	14.4	22.1	

הרווח הנקי בשנה המדווחת הסתכם בסך של 60.6 מיליון ש"ח לעומת 87.8 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של 27.2 מיליון ש"ח.

הגורמים שהשפיעו לשלילה על הרווח מפעולות נמשכות לאחר מסים הם כדלקמן:

- עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בעקבות יישום הוראה בדבר הפרשה איכותית בגין גורמים סביבתיים בסך של 23.8 מיליון ש"ח.
- עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות נטו הנובעת בעיקר מהוצאות בקשר עם החלפת מערכת הליבה הבנקאית בסך של 24.8 מיליון ש"ח.
- ירידה ברווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה.
- ירידה בהכנסות במגזר השקלי בשל הפחתת ריבית בנק ישראל הממוצעת בכ- 0.8%.
- ירידה בחשיפה נטו ובמרווחים הפיננסיים של הבנק במגזר הצמוד למדד.
- עלייה בשיעור הוצאות המס מהרווח מפעולות נמשכות.

- הגורמים שהשפיעו לחיוב על הרווח מפעולות נמשכות לאחר מסים הם כדלקמן:
- עלייה בהיקפי הפעילות במגזר השקלי של הבנק, בעיקר גידול באשראי.
- עלייה בעמלות נטו הנובעת בעיקר מעלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי ושוק ההון.

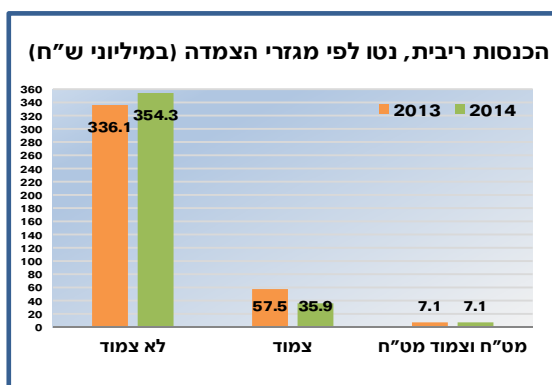
לפרטים ראה להלן.

הרווח הנקי ברבעון הרביעי של השנה הסתכם בסך של 7.3 לעומת 14.4 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, ירידה של כ- 7.1 מיליון ש"ח. הירידה נובעת מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בעקבות יישום הוראה בדבר הפרשה איכותית בגין גורמים סביבתיים.

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 397.3 מיליון ש"ח לעומת 400.7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ- 1%.

להלן תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות הריבית, נטו (במיליון ש"ח):

שיעור השינוי בהכנסות ריבית נטו באחוזים	2013			2014			
	הכנסות ריבית נטו	הוצאות ריבית	הכנסות ריבית	הכנסות ריבית נטו	הוצאות ריבית	הכנסות ריבית	
5	336.1	101.6	437.7	354.3	59.3	413.6	מטבע ישראלי לא צמוד
(38)	57.5	95.5	153.0	35.9	33.2	69.1	מטבע ישראלי צמוד למדד
-	7.1	0.4	7.5	7.1	0.3	7.4	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
(1)	400.7	197.5	598.2	397.3	92.8	490.1	סך הכול

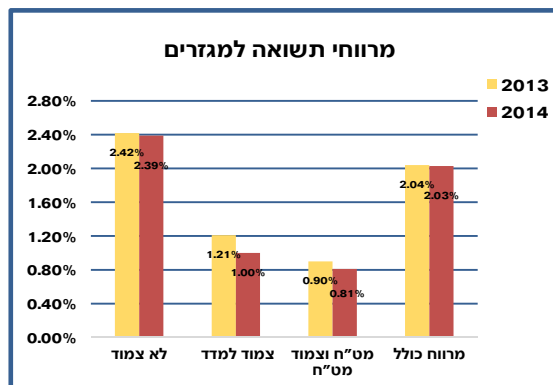

פער הריבית מבטא את ההפרש שבין שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית לבין שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית. להלן פירוט פערי הריבית לפי מגזרי הצמדה (באחוזים):

2013	2014	
2.42	2.39	מטבע ישראלי לא צמוד
1.21	1.00	מטבע ישראלי צמוד למדד
0.90	0.81	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
2.04	2.03	פער הריבית הכולל

המגזר השקלי הלא צמוד – הכנסות הריבית נטו עלו בשנה המדווחת ב-18.2 מיליון ש"ח לעומת שנה קודמת. העלייה נבעה מעלייה בהיקפי הפעילות של הבנק בעיקר עקב גידול באשראי בהיקף של כ-12% לעומת השנה הקודמת. הגידול בהכנסות קוזז בשל ירידה בפער הריבית בשנה המדווחת על רקע הפחתת ריבית בנק ישראל בשיעור ממוצע של כ-0.8% ביחס לשנה הקודמת. הכנסות הריבית נטו ברבעון הרביעי של השנה עלו ב-7.2 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד, ופער הריבית עלה בכ-0.1%. העלייה נבעה מגידול באשראי לציבור ובפיקדונות בבנקים אשר קוזזה בשל ירידה בפער הריבית על רקע הפחתת ריבית בנק ישראל בשיעור של כ-0.75% למול תקופה מקבילה אשתקד.

המגזר השקלי הצמוד למדד – הכנסות הריבית נטו במגזר בשנה המדווחת ירדו ב-21.6 מיליון ש"ח לעומת שנה קודמת ופער הריבית ירד בכ-0.2%. הירידה נבעה מירידה בהכנסות החשיפה נטו של הבנק במגזר זה שנבעו מהקטנת התנודתיות במדד החודשי. הכנסות הריבית נטו ברבעון הרביעי של השנה ירדו ב-3.0 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד ופער הריבית ירד ב-0.2%. הירידה נבעה מירידה בהכנסות החשיפה נטו של הבנק במגזר זה שנבעו מהקטנת התנודתיות במדד החודשי.

הרכב הנכסים נושאי הריבית הממוצע של הבנק לפי מגזרי ההצמדה השונים הוא כדלקמן (באחוזים):

2013	2014	
75	77	מגזר לא צמוד
21	18	מגזר צמוד למדד
4	5	מגזר מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

הכנסות הריבית, נטו ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו בסך של 101.1 מיליון ש"ח לעומת 95.9 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 5%.

הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנה המדווחת הסתכמו בסך של 25.2 מיליון ש"ח, לעומת 5.4 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

העלייה בהוצאות נובעת מגידול בהפרשה להפסדי אשראי בשל יישום הוראת בנק ישראל בנושא הפרשה קבוצתית בגין אנשים פרטיים בשל תוספת מקדם התאמה איכותי בגין גורמים סביבתיים בסך של 23.8 מיליון ש"ח, בנטרול ההשפעה האמורה היה חל קיטון של כ-74% בשל הקטנת המחיקות החשבונאיות נטו והשבחת איכות תיק האשראי.

ההוצאה בשנה המדווחת כוללת סך של 19.2 מיליון ש"ח בגין חובות שנמחקו, סך של 0.2 מיליון ש"ח מעלייה בהפרשה בגין פיקדונות בבנקים ועלייה בהפרשה להפסדי אשראי לציבור בסך של 21.6 מיליון ש"ח. לעומת זאת, נגבו חובות שנמחקו בשנים קודמות בסך של 15.5 מיליון ש"ח וחל קיטון בהפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי חוץ-מאזני בסך של 0.3 מיליון ש"ח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו בסך של 24.5 מיליון ש"ח, לעומת קיטון בהוצאה בסך של 0.6 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. בנטרול הפרשה בגין גורמים סביבתיים בסך של 23.8 מיליון ש"ח, היה חל גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 1.3 מיליון ש"ח בלבד.

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנה המדווחת הסתכמו בסך של 372.1 מיליון ש"ח לעומת 395.3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ- 6%.

ההכנסות שאינן מריבית בשנה המדווחת הסתכמו בסך של 132.7 מיליון ש"ח לעומת 138.5 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ- 4%.

הכנסות מימון שאינן מריבית – נרשם קיטון בהכנסות בסך של 0.1 מיליון ש"ח בשנה המדווחת לעומת הכנסה של 13.2 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. ההכנסות בשנה הקודמת כוללות רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה.

עמלות

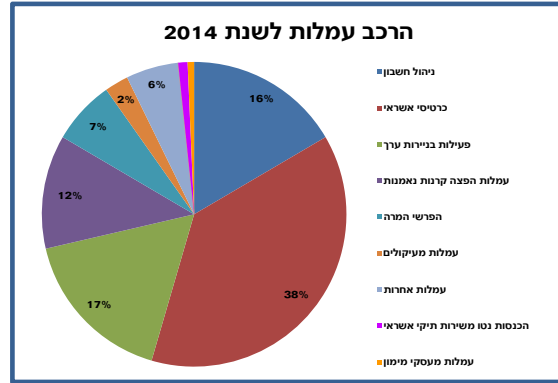
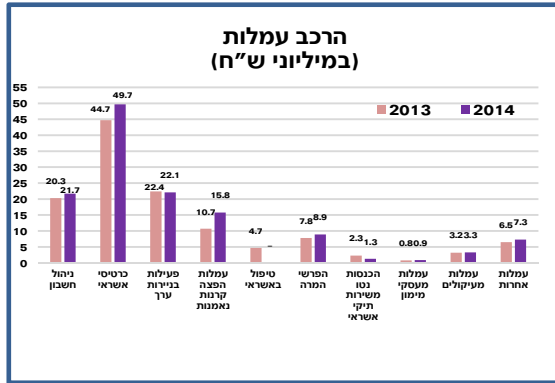
- הכנסות הבנק מהשתתפות בהכנסות של חברות כרטיסי אשראי הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 49.7 מיליון ש"ח לעומת 44.7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ- 11%. הגידול בהכנסות נובע מעלייה במחזורי הפעילות כתוצאה מגידול במספר הלקוחות בבנק ועלייה בהיקף הפעילות של הלקוחות.

- ההכנסות מפעילות בניירות ערך הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 22.1 מיליון ש"ח לעומת 22.4 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ- 1%.

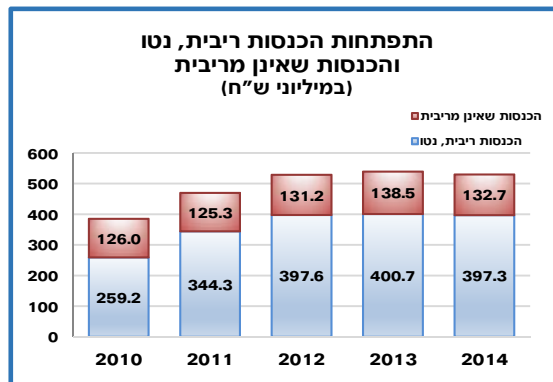
- ההכנסות מעמלות הפצה של קרנות נאמנות הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 15.8 מיליון ש"ח לעומת 10.7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ- 48%. הגידול נובע מעלייה בהיקפי הפעילות של הלקוחות בתחום.

- ההכנסות מניהול חשבון הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 21.7 מיליון ש"ח לעומת 20.3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ- 7%.

- בשנה המדווחת לא נרשמו הכנסות מעמלות טיפול באשראי לעומת הכנסות בסך של 4.7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. בשל יישום תקן FAS91 בנושא מדידת הכנסות ריבית, ההכנסות מטיפול באשראי סווגו כהכנסות ריבית ונפרסו כהתאמת תשואה לאורך חיי ההלוואה.

ההכנסות שאינן מריבית ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו בסך של 35.2 מיליון ש"ח לעומת 34.5 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 2%. העלייה נובעת בעיקר מגידול בעמלות הפצה של חברות קרנות נאמנות בשל עלייה בהיקפי הפעילות של הלקוחות בבנק ועלייה בהכנסות מחברות כרטיסי אשראי הודות לעלייה במחזורי הפעילות של לקוחות הבנק. מנגד חלה ירידה בהכנסות מטיפול באשראי בשל יישום תקן FAS91 כאמור.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 406.2 מיליון ש"ח לעומת 387.3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ- 5%. בנטרול תשלומים בסך 24.8 מיליון ש"ח על רקע החלפת מערכת הליבה הבנקאית הייתה חלה ירידה של כ- 2%, כמפורט להלן:

- **הוצאות השכר** הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 205.7 מיליון ש"ח לעומת 196.3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ- 5%. בנטרול השפעת המגזר שהופסק הוצאות השכר ירדו ב-2% ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו הוצאות השכר בסך של 50.5 מיליון ש"ח לעומת 51.8 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, ירידה של כ- 3%.
- **הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד** הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 81.9 מיליון ש"ח לעומת 84.9 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ- 4%.
- ברבעון הרביעי של השנה הוצאות האחזקה והפחת הסתכמו בסך של 21.1 מיליון ש"ח לעומת 23.4 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, ירידה של כ- 10%.
- **ההוצאות האחרות** הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 118.6 מיליון ש"ח לעומת 106.1 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ- 12%. בנטרול תשלומים בסך 16.2 מיליון ש"ח על רקע החלפת מערכת הליבה הבנקאית לספק המיחשוב של הבנק, הייתה חלה ירידה של כ- 3% הנובעת בעיקר מירידה בהוצאות שיווק ופרסום.

ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההוצאות האחרות בסך של 29.3 מיליון ש"ח לעומת 26.6 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 10%. בנטרול תשלומים בסך של 4.8 מיליון ש"ח על רקע החלפת מערכת הליבה הבנקאית לספק המיחשוב של הבנק, הייתה חלה ירידה של 8%.

הפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות הסתכמה בשנה המדווחת בסך של 36.6 מיליון ש"ח, ושיעורה מהרווח מפעולות נמשכות לפני מסים הוא כ- 37% לעומת כ- 33% בשנה הקודמת. שיעור ההוצאה מהרווח בשנה המדווחת עלה כתוצאה מעלייה בשיעור המס הסטטוטורי. בשנה הקודמת נרשמה הכנסה חריגה כתוצאה מחתימת הסכם שומות ומקיטון בהוצאות מיסים נדחים עקב עליית שיעור המס.

הרווח מפעולות נמשכות לאחר מס הסתכם בשנה המדווחת בסך של 62.0 מיליון ש"ח, לעומת 97.8 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ- 37%.

ההפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס הסתכם בשנה המדווחת בסך של 1.4 מיליון ש"ח לעומת 10.0 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. ההפסד נובע ממתן שירותים עליהם התחייב הבנק במסגרת הסכמי התפעול עם קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שתופעלו על ידו עד ליום 31.12.13. לפרטים נוספים ראה בפרק 'מגזר שוק ההון'.

הרווח הנקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ב. עמד בשנה המדווחת על 2.48 ש"ח לעומת 3.60 ש"ח בשנה הקודמת.

להלן השוואת מדדי הרווחיות (באחוזים):

2012	2013	2014	
19.0	15.9	9.9	תשואת הרווח מפעולות נמשכות לפני מסים להון העצמי
12.3	10.6	6.2	תשואת הרווח מפעולות נמשכות לאחר מסים להון העצמי
12.2	9.5	6.1	תשואת הרווח הנקי להון העצמי ⁽²⁾
68.0	71.8	76.6	יחס הוצאה להכנסה ⁽¹⁾⁽²⁾

- (1) יחס הוצאה להכנסה מחושב על פי היחס בין ההוצאות התפעוליות והאחרות לבין הכנסות ריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית.
 (2) בנטרול הוצאות על רקע החלפת מערכת הליבה הבנקאית והוצאות הפסדי אשראי בגין מקדם התאמה לגורמים סביבתיים היו תשואת הרווח הנקי על הון העצמי ויחס הוצאה להכנסה בשנת 2014 9.1%- ו-71.9%, בהתאמה.

להלן התפתחות תשואת הרווח הנקי להון העצמי על פי רבעונים (באחוזים):

2013				2014				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	תשואת הרווח הנקי
10.4	12.0	11.2	6.2	6.4	8.2	7.6	2.9 ⁽¹⁾	

- (1) בנטרול הוצאות על רקע החלפת מערכת הליבה הבנקאית והוצאות הפסדי אשראי בגין מקדם התאמה לגורמים סביבתיים תשואת הרווח הנקי על הון העצמי הינה 10.9%.

המבנה וההתפתחויות העיקריות בנכסים ובהתחייבויות של הבנק

להלן השינויים בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

שערור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר		
		2013	2014	
8	1,478.5	19,327.3	20,805.8	סך כל המאזן
5	498.0	10,492.0	10,990.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
14	272.2	1,924.0	2,196.2	ניירות ערך
10	641.9	6,657.4	7,299.3	אשראי לציבור, נטו
8	1,338.0	16,455.1	17,793.1	פיקדונות הציבור
4	22.0	509.4	531.4	כתבי התחייבות נדחים
6	58.8	964.6	1,023.4	הון עצמי
באחוזים:				
		5.0	4.9	יחס ההון העצמי למאזן
		6.9	6.6	יחס ההון העצמי למאזן בקיזוז איגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות בבנק ישראל

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים (במיליוני ש"ח):

שערור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר		
		2013	2014	
				מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים:
(28)	(1.4)	5.0	3.6	ערבויות להבטחת אשראי
4	0.9	⁽²⁾ 21.8	22.7	ערבויות אחרות
				מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי
5	110.3	2,400.6	2,510.9	שלא נוצלו ⁽¹⁾
8	139.6	1,820.9	1,960.5	מסגרות חח"ד שלא נוצלו ⁽¹⁾

(1) היתרות מוצגות לפני הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים בנוגע להפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 17' בדוחות הכספיים.

(2) הוצג מחדש.

פיקדונות בבנקים

להלן פירוט יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר	
		2013	2014
(10)	(373.1)	3,738.3	3,365.2
(21)	(33.8)	164.0	130.2
14	904.9	6,589.7	7,494.6
5	498.0	10,492.0	10,990.0

(1) היתרות מוצגות לאחר הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים בנוגע להפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.

מקור הגידול בשנה המדווחת בפיקדונות בבנקים נבע בעיקר מגידול בפיקדונות הציבור.

ניירות ערך

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הבנק לפי סוגי המנפיקים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר	
		2013	2014
4	79.4	1,771.5	1,850.9
956	199.7	20.9	220.6
(1)	(0.8)	124.1	123.3
(81)	(6.1)	7.5	1.4

חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפות למוסדות פיננסיים זרים כוללות בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. נכון לימים 31 בדצמבר 2014 ו- 31 בדצמבר 2013 לא הייתה חשיפה למוסדות פיננסיים זרים בגין סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני.

ההשקעה באגרות חוב בחו"ל כפופה למגבלות ההשקעה באגרות חוב קונצרניות כפי שנקבעו בוועדת ההשקעות של הדירקטוריון. ועדת ההשקעות קבעה מגבלות השקעה באגרות חוב בחו"ל הן בנוגע לגובה ההשקעה למנפיק.

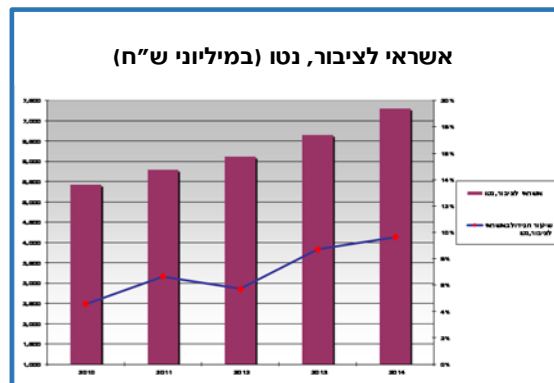
הבנק בוחן אם הייתה ירידת ערך שאינה זמנית בלבד בהשקעות שלו בניירות ערך ובודק אם יש סממנים אשר יש בהם כדי להצביע על האפשרות שערכן של ההשקעות נפגע כמפורט להלן:

- משך הזמן שבו השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו, כלומר שיעור ירידת השווי ההוגן של נייר הערך ביחס לעלותו.
- היקף הביטחונות המגבים את נייר הערך וחיזוקי האשראי שתומכים בו.
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך עד להשבה (Recovery) חזויה של השווי ההוגן של נייר הערך.
- דירוג האשראי של נייר הערך, לרבות שינוי בדירוג שחל לאחר תאריך המאזן.

הבנק מכיר בירידות ערך של כל נייר על פי התנאים שלהלן ובאישור סופי של הוועדה הרלוונטית בבנק: נייר אשר נמכר עד מועד פרסום הדוחות לציבור או שיש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר. נייר אשר לגביו הייתה ירידת דירוג משמעותית בין מועד רכישתו לבין מועד פרסום הדוחות הכספיים. נייר ערך אשר לאחר רכישתו סווג בבנק כבעייתי (לרבות נייר ערך שהנפיק לווה אשר סווג בבנק לאחר רכישת נייר הערך הבעייתי). נייר ערך אשר חל כשל בתשלום לאחר רכישתו. נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו נכון לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היה נמוך בשיעור ניכר מעלותו בעת רכישתו.

אשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור, נטו ביום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב- 7,299.3 מיליון ש"ח לעומת 6,657.4 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול של כ-10%. שיעור יתרת האשראי לציבור נטו מסך נכסי המאזן נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הוא כ-35% לעומת 34% בסוף שנת 2013.

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל מסגרות אשראי בלתי מנוצלות וערביות. סיכון האשראי הכולל לציבור נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב- 11,846 מיליון ש"ח לעומת 10,934 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013.

סך כל ההפרשות להפסדי אשראי הרשומות בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב- 53.7 מיליון ש"ח לעומת 32.2 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. ההפרשות ליום 31 בדצמבר 2014 מורכבות מסך של 49.4 מיליון ש"ח בגין אשראי מאזני לציבור, סך של 3.2 מיליון ש"ח בגין פיקדונות בבנקים וסך של 1.1 מיליון ש"ח בגין אשראי חוץ-מאזני.

כחלק מיישום הוראת בנק ישראל לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לאנשים פרטיים, נכללת בהפרשה להפסדי אשראי הפרשה איכותית בגין השפעות סביבתיות בסך של 30.6 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים ראה בפרק 'עניינים אחרים'.

להלן יתרות של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר					
2013			2014		
כולל	חוץ-מאזני	מאזני	כולל	חוץ-מאזני	מאזני
סיכון אשראי בעייתי					
42.0	-	42.0	39.4	-	39.4
סיכון אשראי פגום ⁽¹⁾					
2.9	0.2	2.7	4.3	0.3	4.0
סיכון אשראי נחות					
53.2	3.0	50.2	45.0	2.0	43.0
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת					
98.1	3.2	94.9	88.7	2.3	86.4
סך הכול סיכון אשראי בעייתי⁽²⁾					
(1) מזה נכסים שאינם מבצעים-חובות פגומים					
		8.7			8.8
שאינם צוברים הכנסות ריבית					
(2) מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום או יותר					
		2.7			4.0

להלן פרטים בנוגע לשיעורי ההפרשה מסיכון אשראי לציבור (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר	
2013	2014
0.63	0.54
שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור	
0.04	0.05
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	
0.42	0.67
שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור	
66.09	125.23
שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום	
0.90	0.73
שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור	
0.07	0.36
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי על אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור	
0.10	0.05
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת	
21.84	7.37
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	

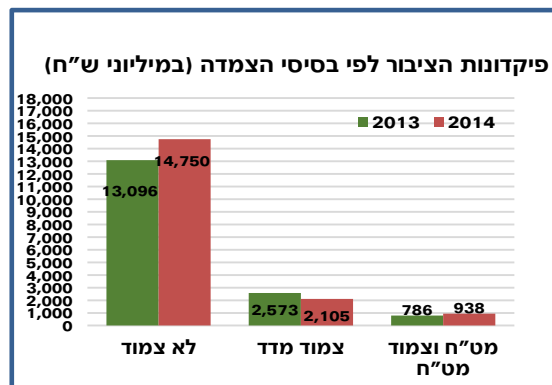
פיקדונות הציבור

להלן הרכב פיקדונות הציבור (במיליוני ש"ח):

שערור השינוי	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר		
		2013	2014	
40	1,872.5	4,733.9	6,606.4	פיקדונות לפי דרישה
(5)	(534.5)	11,721.2	11,186.7	פיקדונות לזמן קצוב
8	1,338.0	16,455.1	17,793.1	סך הכול

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים (במיליוני ש"ח):

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור	יתרה ליום 31 בדצמבר		שינוי	שיעור השינוי		
	2013	2014				
79	83	13	1,654.5	13,095.9	14,750.4	מגזר הצמדה לא צמוד
16	12	(18)	(468.4)	2,573.6	2,105.2	צמוד מדד
5	5	19	151.9	785.6	937.5	מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)
100	100	8	1,338.0	16,455.1	17,793.1	סך הכול

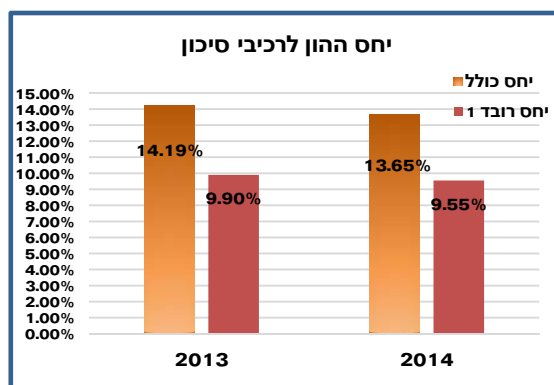
הון עצמי

יתרת ההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב- 1,023.4 מיליון ש"ח לעומת 964.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, עלייה של כ-6%. העלייה נבעה בעיקר מהרווח השוטף בסך של 60.6 מיליון ש"ח.

יחס ההון העצמי לרכיבי הסיכון

יחס הלימות ההון הכולל לרכיבי סיכון ביום 31 בדצמבר 2014 על פי 'באזל 3' הוא 13.65% לעומת 14.19% ביום 31 בדצמבר 2013 (נתוני פרופורמה). יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק ביום 31 בדצמבר 2014 עומד על 9.55% לעומת 9.90% ביום 31 בדצמבר 2013 (נתוני פרופורמה). הבנק ערוך בהתאם להוראות בנק ישראל מחודש מארס 2012 לעמידה ביחס הון ליבה מינימלי של 9%. לפרטים ראה להלן בפרק 'גישת הבנק להערכת הלימות ההון'.

הגורם העיקרי לירידה ביחס הלימות ההון הוא עלייה בנכסי הסיכון שנבעה מעלייה באשראי לציבור וגידול בהשקעות בפיקדונות בבנקים לתקופה של יותר משלושה חודשים (גידול שנבע בעיקר מפידיון פקדונות בבנק ישראל). מנגד חלה עלייה בהון הכולל הנובע מהרווח השוטף של הבנק ומגידול בהפרשה להפסדי אשראי.

גיוס מקורות הוניים

כחלק מתכנית העבודה של הבנק, הנקבעת בידי הדירקטוריון והכוללת יעדים להמשך הגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך נקבעים, נוסף על היעדים העסקיים ועל יעדי הרווחיות, גם המקורות לגיוס ההון, וזאת על פי ההנחיות שקבע דירקטוריון הבנק.

מבנה ההון

רכיבי ההון לצורך חישובי יחס הון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			
2013	2013	2014	
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾	באזל 3 ⁽¹⁾	
			1. הון עצמי רובד 1
964.6	964.6	1,023.4	הון עצמי
(0.6)	-	-	בניכוי רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
964.0	964.6	1,023.4	סך הכל הון עצמי רובד 1
			2. הון רובד 2
481.9	385.6	385.6	הון רובד 2 - מכשירים
2.6	32.2	53.7	הון רובד 2 - הפרשות
0.5	-	-	45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
485.0	417.8	439.3	סך הכול הון רובד 2

(1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות הון', החלות מיום 1 בינואר 2014.
 (2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות הון', שחלו עד ליום 1 בינואר 2014.

למידע נוסף על פי דרישות הגילוי של ההון ראה באתר האינטרנט של הבנק.

חשיפות אשראי ונכסי סיכון

להלן פרטים על נכסי הסיכון ודרישות ההון של הבנק (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2014

א. סיכון אשראי	שיעור הסיכון באחוזים	חשיפת הפחתת לפני הפחתת סיכון אשראי	חשיפת הפחתת לאחר הפחתת סיכון אשראי	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾
חשיפות מדורגות:					
ריבוניות	0	5,345.1	5,345.1	-	-
תאגידים בנקאיים	20	0.5	0.5	0.1	-
תאגידים בנקאיים	50	7,725.5	7,725.5	3,862.8	347.6
חשיפות לא מדורגות:					
ישויות סקטור ציבורי	50	1.4	1.4	0.7	0.1
תאגידים בנקאיים	20	25.3	25.3	5.0	0.5
תאגידים בנקאיים	50	12.1	12.1	6.0	0.5
קמעונאות ליחידים	75	11,582.3	11,055.0	5,475.9	492.8
קמעונאות ליחידים	150	13.1	13.1	19.2	1.7
עסקים קטנים ⁽³⁾⁽²⁾	75	251.0	237.7	138.8	12.5
נכסים אחרים	0	137.0	137.0	-	-
נכסים אחרים	100	211.3	211.3	211.3	19.0
נכסים אחרים	250	51.6	51.6	129.0	11.6
סך הכול סיכון אשראי		25,356.2	24,815.6	9,848.8	886.3
ב. סיכון שוק - הגישה הסטנדרטית					
				2.0	0.2
ג. סיכון תפעולי - הגישה הסטנדרטית					
				865.0	77.9
סך הכול				10,715.8	964.4

- (1) דרישות ההון מחושבות לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של 'באזל 2'.
- (2) בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 204 לרבות חשבון פרטי של בעל השליטה בעסק.
- (3) החל מהדוחות הכספיים ליום 30.6.14 עודכנו הקריטריונים לסיווג עסקים קטנים.

31 בדצמבר 2013

א. סיכון אשראי	שיעור הסיכון	חשיפת אשראי לפני הפחתת סיכון אשראי	חשיפת אשראי לאחר הפחתת סיכון אשראי	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾
חשיפות מדורגות:					
ריבונות	0	5,441.1	5,441.1	-	-
תאגידים בנקאיים	20	0.9	0.9	0.2	-
תאגידים בנקאיים	50	6,862.1	6,862.1	3,431.1	308.8
חשיפות לא מדורגות:					
ישויות סקטור ציבורי	50	7.5	7.5	3.7	0.3
תאגידים בנקאיים	20	14.2	14.2	2.8	0.3
תאגידים בנקאיים	50	12.2	12.2	6.1	0.5
קמעונאות ליחידים ⁽⁴⁾	75	10,745.8	10,279.7	5,037.4	453.4
קמעונאות ליחידים	150	0.9	0.9	1.0	0.1
עסקים קטנים ⁽³⁾⁽²⁾	75	160.1	146.6	82.0	7.4
נכסים אחרים	0	112.2	112.2	-	-
נכסים אחרים	100	219.8	219.8	219.8	19.8
סך הכול סיכון אשראי		23,576.8	23,097.2	8,784.1	790.6
ב. סיכון שוק - הגישה הסטנדרטית					
				6.1	0.5
ג. סיכון תפעולי - הגישה הסטנדרטית					
				848.9	76.4
סך הכול					
				9,639.1	867.5

- (1) דרישות ההון מחושבות לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של 'באזל 2'.
- (2) בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 204 לרבות חשבון פרטי של בעל השליטה בעסק.
- (3) החל מהדוחות הכספיים ליום 30.6.14 עודכנו הקריטריונים לסיווג עסקים קטנים.
- (4) סווג מחדש.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר		
2013	2013	2014
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾	באזל 3 ⁽¹⁾
10.00	9.90	9.55
15.03	14.19	13.65

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

- (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות הון', החלות מיום 1 בינואר 2014.
- (2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות הון', שחלו עד ליום 1 בינואר 2014.

נדבך 3

נדבך 3 בהוראות 'באזל 2' עוסק במשמעת שוק וכולל דרישות גילוי שתיושמנה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים. דרישות הגילוי מיועדות לאפשר למשתמשים בדוחות להעריך מידע משמעותי שכלול בהם באשר ליישום המלצות 'באזל 2' להון, לחשיפות הסיכון ולתהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של התאגיד הבנקאי.

להלן פירוט מיקום הנתונים העוסקים בסיכונים שהבנק חשוף אליהם והמנוהלים על פי המדיניות שקבע הדירקטוריון וכפי שנקבע בהוראת הנדבך כאמור:

נושא	פירוט	פרק בדוח דירקטוריון/תוספת בסקירת הנהלה/ ביאור בדוח הכספי
תחולת היישום	פרטים על ישויות בקבוצה, תיאור ההבדלים	פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו
מבנה ההון	פירוט מבנה ההון	דוח על השינויים בהון העצמי, ביאור 13 הלימות הון
הלימות ההון	ההון שלו	דיון תמציתי בגישת הבנק להערכת הלימות נדבך 3
הלימות ההון	נכסי סיכון, דרישות הון ונתוני יחס ההון	יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון
סיכון אשראי	גילוי איכותי כללי באשר לסיכון האשראי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון אשראי	חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים ולפי ענפי משק	תוספת ה- סיכון האשראי לפי ענפי משק
סיכון אשראי	חשיפות סיכון אשראי לפי תקופות לפירעון	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון אשראי	מידע על חובות בעייתיים לפי ענפי משק	תוספת ה- סיכון האשראי לפי ענפי משק
סיכון אשראי	מידע על חובות בעייתיים	ביאור 5 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
סיכון אשראי	חשיפות (מדורגות ולא מדורגות) בכל משקל סיכון	חשיפות אשראי ונכסי סיכון
הפחתת סיכון אשראי	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
הפחתת סיכון אשראי	גילוי כמותי	יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון
סיכון אשראי של צד נגדי	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון שוק	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון שוק	דרישות הון	חשיפות אשראי ונכסי סיכון
סיכון תפעולי	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון ריבית		
בתיק הבנקאי	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון ריבית		
בתיק הבנקאי	גילוי כמותי	מדיניות ניהול סיכונים
מדיניות תגמול	גילוי איכותי	מבנה ארגוני, סינוף וכוח אדם
מדיניות תגמול	גילוי כמותי	מבנה ארגוני, סינוף וכוח אדם
יחס כיסוי נזילות	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי 'באזל 2', כפי שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. במסגרת הנדבך הראשון הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית כדי להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק.

נוסף על כך, הבנק מקצה הון במסגרת הנדבך השני בעבור סיכונים שאינם מטופלים בנדבך הראשון וכן בגין השפעת מבחני הקיצון והתרחישים שביצע כדי לבחון את הלימות ההון של הבנק במצבי שוק ופעילות עסקית שונים. ההקצאה מתבצעת כחלק מתהליך ה-ICAAP שבמסגרתו הבנק בוחן את נאותות ניהול הסיכונים שלו ותהליכי העבודה בניהול סיכונים ואת נאותות הקצאת ההון ומתודולוגיות הקצאת ההון בגין הסיכונים השונים.

נוסף על כך, הבנק מנטר את יחס הלימות ההון באופן שוטף כדי לוודא שיעמוד בדרישות הפיקוח על הבנקים ובמגבלות שקבע הדירקטוריון וכדי שיוכל להיערך בעוד מועד למתן מענה להתפתחות נכסי הסיכון ודרישת ההון של הבנק.

בחודש מארס 2012 פורסמה הוראת בנק ישראל בדבר 'מסגרת באזל 3 - יחסי הון ליבה מינימליים' הקובעת כי עד ליום 1 בינואר 2015 על הבנק לעמוד ביחס הון רובד 1 של 9%. בחודש מאי 2013 פורסמו עדכונים לנוהל בנקאי תקין לעניין יחס הלימות ההון הנדרש ומבנה ההון המוכר וכן הוראות מעבר לעניין זה.

לפיכך, דירקטוריון הבנק קבע כי יחס הון רובד 1 יהיה בשיעור שלא יפחת מ-9.0%. כמו כן נקבע כי יחס הלימות ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13%, וזאת בהתאם לדרישת ההון שקבע בנק ישראל לבנק ערב הרחבת הרישיון.

בנוסף, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולדרישת בנק ישראל במסגרת תהליך הסקירה וההערכה הפיקוחי בבנק (SREP- Supervisory Review & Evaluation Process), הבנק פועל לשמירת שולי בטחון נאותים ונקבעה מגבלת מינימום ליחס הון רובד 1 בתרחישי הקיצון המשמשים את הבנק להערכת הלימות ההון במסגרת תהליך ה-ICAAP.

פירוט נוסף בנושא ראה בפרק 'המלצות ועדת באזל 3' במסגרת 'מדיניות ניהול סיכונים' להלן.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 2 בדוחות הכספיים. בעת היישום של כללי החשבונאות בעריכת הדוחות הכספיים הנהלת הבנק משתמשת בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ושל התוצאות המדווחות של הבנק.

ייתכן שהתממשותם בעתיד של האומדנים וההערכות יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מההערכות ומהאומדנים כאמור כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים בעתיד משינויים שונים.

בכל הנוגע למדיניות החשבונאית הבנק מחשיב אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, כאומדנים וכהערכות בנושאים קריטיים. לדעת הנהלת הבנק, האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

להלן סקירה בנושאים הקריטיים כאמור לעיל:

הפרשה להפסדי אשראי

ההפרשה להפסדי אשראי מבוצעת בהתאם להוראות דיווח לציבור בדבר 'מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי', אשר נכנסה לתוקפה בחודש ינואר 2011. ההוראות מתבססות על כללי דיווח ומדידה של תקני חשבונאות אמריקניים ושל רשויות הפיקוח בארצות הברית. לפרטים נוספים ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.

ההפרשה להפסדי אשראי מבוצעת הן בעבור סיכון אשראי מאזני הן בעבור סיכון אשראי חוץ-מאזני. הבנק מחשב בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים טווח של שיעורי הפרשות, לפי שיעורי הפרשות השנתיים בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח וכן לפי שיעורי הפסדי העבר המייצגים מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בשנים אלו. הבנק מזהה באופן שמרני את ההפסד המתאים בתוך הטווח המחושב ומתאים באופן זהיר את שיעורי ההפסד לגורמים סביבתיים רלוונטיים, בתוך כדי תיעוד מתאים כמפורט בהוראות הדיווח לציבור.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, החל מהרבעון הרביעי לשנת 2014, נדרש להוסיף מקדם התאמה איכותי בגין השפעות סביבתיות בשיעור מינימלי של 0.5%. ההשפעה הינה תוספת בסך 23.8 מיליון ש"ח כמפורט בפרק 'עניינים אחרים'.

להלן ניתוחי רגישות של שיעורי ההפרשה להפסדי אשראי:

- הגדלה (הקטנה) של 0.05% בשיעור ההפרשה לחובות תקינים תגדיל (תקטין) את ההפרשה להפסדי אשראי ב-3.6 מיליון ש"ח.
- הגדלה (הקטנה) של 1% בשיעור ההפרשה לחובות שאינם תקינים תגדיל (תקטין) את ההפרשה להפסדי אשראי ב-0.9 מיליון ש"ח.

התחייבות בגין זכויות עובדים

בחודש מארס 2011 פרסם בנק ישראל הנחיות והבהרות בדבר 'חיזוק הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים'.

על פי ההנחיות, על הנהלת הבנק בשיתוף עם היועצים המשפטיים לזהות את כל ההתחייבויות המשפטיות הרלוונטיות בגין זכויות עובדים ולסווגן לקבוצות רלוונטיות. הבנק ידרש להכיר בהתחייבות נוספת גם אם אין התחייבות משפטית או חוזית.

חלק מההתחייבויות בגין זכויות עובדים מחושבות על פי מודלים אקטואריים ומתבססות על הערכת הנהלת הבנק בנוגע להיקפי הפרישות הצפויות בשנים הקרובות.

סכום ההתחייבות ברוטו המחושבת על בסיס אומדנים אקטואריים נכון ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על סך של כ- 151.4 מיליון ש"ח. ההתחייבויות מכוסות במלואן על ידי הפקדות ביעודות ועל ידי הפרשות מתאימות בספרים. ההתחייבות מהוונת בשיעור של 4% לשנה כפי שקבע המפקח על הבנקים.

המודלים האקטואריים כוללים בין היתר הנחות בנוגע ללוחות תמותה, לשיעורי נכות, לשיעורי עזיבת עובדים ולשיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לידי שינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

להלן בדיקת רגישות ביחס להנחות המודל:

עלייה של השכר ב-0.25% תגדיל את ההתחייבות ב-0.9 מיליון ש"ח.

ירידה של השכר ב-0.25% תקטין את ההתחייבות ב-0.9 מיליון ש"ח.

הגדלה של שיעורי העזיבה פי 25% תקטין את ההתחייבות ב-0.6 מיליון ש"ח.

הקטנה של שיעורי העזיבה פי 25% תגדיל את ההתחייבות ב-0.7 מיליון ש"ח.

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיום 11 בינואר 2015, תאגידים בנקאיים ידרשו לחשב עתודות לכיסוי זכויות עובדים אקטואריות על בסיס שיעורי היוון של איגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בארה"ב בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה, לעומת שיעור של 4% לפי ההוראות כיום. יישום ההוראה חל מיום 1 בינואר 2015 בדרך של יישום למפרע החל מיום 1 בינואר 2013.

על פי האומדן, יחול קיטון בהון העצמי בסך של כ-9 מיליון ש"ח.

ראה פירוט להלן בפרק 'עניינים אחרים'.

החלפת מערכת הליבה הבנקאית

בחודש אפריל 2014 הבנק חתם על הסכם עקרונות מול חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA (להלן - "חברת TCS") להקמת מערכת ליבה בנקאית (להלן - "המערכת") וקבלת שירותי מיקור חוץ למערכת זו. פרויקט זה, הקמת המערכת ושירותי מיקור החוץ, יהוו תחליף לשירותים הניתנים כיום לבנק על ידי ספק המחשוב הנוכחי.

בהתאם להסכם העקרונות, עד למועד בו המערכת תהיה מוכנה לשימוש, הבנק ישלם לחברת TCS תשלום על חשבון ההקמה. תשלום זה יהוון כנכס.

ב-12 השנים שלאחר הקמת המערכת צפוי הבנק לשלם עבור זכות השימוש ברישיון, תחזוקה, הפעלה, תמיכה וקבלת גישה לשדרוגי המערכת מחברת TCS, סכום שנתי קבוע. עם תום תקופה זו יקטן התשלום השנתי השוטף. תשלומים אלו, כמו גם כל תשלום שיבוצע מהמועד בו המערכת תהיה מוכנה לשימוש, יירשמו כהוצאה ברווח או הפסד.

בנוסף לתשלומים הנ"ל שישולמו לחברת TCS, עד למועד בו המערכת תהיה מוכנה לשימוש יגרמו לבנק עלויות נוספות בקשר לפיתוח והתאמות הדרושות להתאמת המערכת לשימוש בישראל. עלויות בגין הגדרת המערכת ואפיונה תהווה כנכס בעוד שאר העלויות, הכוללות בעיקר תכנון מקדים, מיפוי פערים, הסבה והדרכה, תוכרנה כהוצאה ברווח או הפסד. סך כל עלויות הפרויקט צפויות להסתכם בכ-1.2 מיליארד ש"ח עד תום 12 השנים שלאחר העלייה לאוויר.

המערכת, כולל התשלום על חשבון ההקמה כאמור, תופחת על פני חמש שנים לפי שיטת הקו הישר מהמועד בו תהיה מוכנה לשימוש.

מדיניות ניהול סיכונים

במהלך פעילותו הבנק נחשף לסיכונים שונים, כגון סיכונים שוק (סיכונים הנובעים מחשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ובשערי החליפין וסיכונים מחשיפת בסיסי ההצמדה), סיכונים נזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים. הוראות בנק ישראל לניהול בנקאי תקין קובעות עקרונות יסוד לניהול ולבקרת סיכונים. ההנחיות דורשות מעורבות והבנה של הדירקטוריון בניהול סיכונים, מינוי מנהל סיכונים והעמדת כלים להערכה ולמדידה של סיכונים. מערך ניהול הסיכונים בבנק פועל על פי הוראות בנק ישראל, בהתאם למסגרת העבודה שהותוותה בהוראות 'באזל 2' ועדכונים רלוונטיים להוראות באזל אשר אומצו על ידי בנק ישראל.

מערך ניהול הסיכונים בבנק

מערך ניהול הסיכונים בבנק מתבסס על כמה רבדים לצורך זיהוי, מדידה, בקרה וביקורת הסיכונים השונים. מערך זה בנוי על העיקרון של הפרדת תפקידים ואי תלות ומסתמך על שלושה קווי הגנה אלו:

- א. קו הגנה ראשון מורכב מהנהלת קווי העסקים - מנהלי אגפי הבנק נושאים באחריות לזיהוי ולניהול הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם.
- ב. כקו הגנה שני מוגדרים מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) והאגף לניהול סיכונים, שהם פונקציית ניהול סיכונים בלתי תלויה, וכן היועץ המשפטי והאגף ליעוץ משפטי, חשב הבנק והממונה על אבטחת מידע. קו הגנה זה כפוף להנהלת הבנק ולפורומים ניהוליים העוסקים בבקרה ובניהול סיכונים. קו ההגנה מורכב מגורמים בבנק שהם פונקציות בקרה ייעודיות שתפקידן לפקח ולנטר באופן רחבי אחר ביצוע הבקורות השוטפות ולגלות כשלים אשר חמקו ממנגנוני הבקורת של קו ההגנה הראשון באמצעות בקורות ייעודיות.
- ג. כקו הגנה שלישי מוגדרת הביקורת הפנימית. קו הגנה זה כפוף לדירקטוריון ולוועדותיו. קו ההגנה מורכב מגורמי בקרה בלתי תלויים, שתפקידם בין היתר לפקח ולנטר אחר פעולות הבקרה של קווי ההגנה הראשון והשני ולגלות כשלים שחמקו ממערכי הבקורת של קווי ההגנה האמורים.

להלן פירוט הגורמים הממונים על ניהול הסיכונים בבנק:

שם ותפקיד	תפקיד במערך ניהול הסיכונים
מנכ"ל הבנק מר שאול גלברד	מנהל הסיכון העסקי אסטרטגי.
גב' יעל טברסקי, סמנכ"ל, מנהלת האגף לניהול סיכונים	מנהלת סיכונים ראשית (CRO). למנהלת הסיכונים כפוף קצין הציות, הממונה על איסור הלבנת הון ומימון טרור והממונה על האכיפה המנהלית. מנהלת הסיכון הרגולטורי.
מר חנן ידידיה, משנה למנכ"ל, מנהל אגף בנקאות קמעונאית	מנהל סיכונים האשראי הקמעונאי של הבנק וסיכון הריכוזיות בתיק האשראי הקמעונאי.
מר יורם מזרחי, סמנכ"ל, מנהל האגף לפיתוח עסקי, שיווק ותכנון	מנהל סיכון המוניטין.
מר מיכאל אלטמן, סמנכ"ל, חשבונאי ראשי	מנהל סיכון מיקור חוץ ומרכז את הטיפול בנושא ניהול סיכון אבטחת המידע בבנק במסגרת ועדה ייעודית.
מר משה גל, סמנכ"ל, מנהל האגף הפיננסי	מנהל סיכונים שוק, נזילות, סליקה, אשראי וריכוזיות בהשקעות הבנק, אשראי צד נגדי וסיכונים סביבתיים.
עו"ד נורית עירוני, סמנכ"ל, מנהלת האגף ליעוץ משפטי	מנהלת את הסיכון המשפטי וממונה על תחום הממשל התאגידי.
מר גדי דודיאן, סמנכ"ל, מנהל אגף המחשוב	מנהל סיכון המחשוב כולל סיכון תקריות קיברנטיים.
מר אסף גיל, סמנכ"ל, מנהל אגף משאבי אנוש ולוגיסטיקה	מנהל הסיכונים בתחום משאבי אנוש ולוגיסטיקה.
מנהלי הפעילות העסקית	ניהול הסיכונים התפעוליים.

פעילות ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים בבנק מפוקח ומוסדר באמצעות דירקטוריון הבנק וועדותיו, הנהלת הבנק וועדות ההנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכונים והאגף לניהול סיכונים.

דירקטוריון הבנק נושא באחריות העליונה לניהול הסיכונים בבנק ובכלל זה לקביעת המדיניות, לתיאבון הסיכון ולתקורות החשיפה המותרות ולפיקוח על אופן ניהול הסיכונים בבנק.

דירקטוריון הבנק אישר מסמכי מדיניות מפורטים בנושאי ניהול הסיכונים הכללי בבנק, הבקרה הפנימית וניהול הסיכונים השונים ואת תהליך ה-ICAAP ותהליך תכנון ההון. נושא ניהול הסיכונים נדון בהרחבה אחת לרבעון בדירקטוריון הבנק על בסיס מסמך הסיכונים המפרט את מכלול הנושאים הנוגעים לניהול סיכונים. כמו כן, הדירקטוריון מקבל דיווחים תקופתיים בנוגע לסיכונים השונים.

הנהלת הבנק מינתה ועדות שונות בתחום, בהן ועדה לניהול סיכונים של הבנק, ועדת היגוי בנושא אבטחת מידע, פורום הנהלה לניהול סיכונים תפעוליים, פורום לתכנון הון ומבחני קיצון, צוות ניהול נכסים והתחייבויות (נ"ה) ועוד.

תפקידי הוועדה לניהול סיכונים של הנהלת הבנק כוללים טיפול בתחום ניהול הסיכונים בבנק, בהתאם להחלטות ולנוהלי דירקטוריון הבנק וועדותיו ובכפוף להחלטות ההנהלה. הוועדה עוקבת אחר התפתחות החשיפות בהשוואה למדיניות ולמגבלות הפעילות. כמו כן, היא דנה במזעור סיכונים, במתודולוגיה לזיהוי ומדידה, פיקוח ובקרה, במעקב אחר הוראות הרגולציה, דיון בתכנון ההון, הלימות ההון ותהליך ה-ICAAP ובהטמעת המדיניות והנהלים לניהול הסיכונים.

מנהלי הסיכונים אחראים בין היתר לניהול שוטף של החשיפות, למתן המלצות לדירקטוריון ולהנהלה בנושא ניהול החשיפות, ליצירה ולגידור סיכונים ולהסדרת נוהלי מעקב, דיווח ובקרה.

מסמך ה-ICAAP ליום 31 בדצמבר 2013 אושר בדירקטוריון הבנק בחודש אפריל 2014. כחלק מתהליך העבודה ביצע הבנק, בין היתר, בחינה ועדכון של תרחישי הקיצון הרלוונטיים לבנק וניתוח השפעתם על הקצאת ההון הנדרשת במסגרת נדבך 2 ועדכון של מתודולוגיית הקצאת ההון לסיכונים שונים ככל שנדרש. בנוסף נבחנה השפעת פרויקט המחשוב על תכנון ההון. במהלך הרבעון השלישי של השנה בוצע עדכון למסמך ה-ICAAP לאור אישור סופי שניתן בדירקטוריון למתווה פרויקט המחשוב ובמסגרת זו נבחנה גם השפעת המתווה המאושר על תכנון ההון. תוצאות הערכת הלימות ההון שבוצעו מצביעות על כך שלבנק כרית הון מספקת לכיסוי הסיכונים שהוא חשוף אליהם, הן במצב עסקים רגיל הן במצבי קיצון.

הוראות רגולטוריות

הוראת ניהול בנקאי תקין 310 בנושא 'ניהול סיכונים' היא הוראת-אב לניהול סיכונים בראייה משולבת כלל-תאגידית. ההוראה מתווה עקרונות יסוד בתחומי ניהול הסיכון. עקרונות אלו עוסקים בין היתר בממשל התאגידי ובתפקידן של הפונקציות השונות בתחום ניהול הסיכונים, במערך הבקרה הפנימי על הסיכונים הכולל שלושה קווי הגנה וכן בתהליכי ניהול הסיכונים (תיאבון לסיכון, מסגרת ניהול סיכונים ומוצרים חדשים), מתודולוגיות לזיהוי, מדידה והערכת סיכונים בתוך כדי שימוש במודלים ומבחני קיצון ומערך ניטור ודיווח. תחילת ההוראה היא ביום 1 בינואר 2014. הבנק הטמיע את עקרונות ההוראה האמורה במדיניות ניהול הסיכונים שלו.

המלצות ועדת באזל 3 'מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית' (להלן באזל 3)
 בעקבות לקחי המשבר של שנת 2008 המלצות 'באזל 3' מתמקדות בחיזוק עמידות המערכת הבנקאית בעתות משבר. ההוראות אינן מחליפות את הוראות 'באזל 2' ובאות לעדכן כמה נושאים כמפורט להלן: שיפור איכות ההון; שיפור יחסי הנזילות וקביעת סטנדרטים אחידים למדידת הנזילות; קביעת כלים להתאמת דרישות ההון לפי פרופיל הסיכון של כל בנק; שינוי אופן חישוב נכסי הסיכון; שינוי שיעור הלימות ההון ושקיפות באופן ניהול הסיכונים.

בחודש מאי 2013 פרסם בנק ישראל כמה חוזרים סופיים המשלבים בהוראות ניהול בנקאי תקין את המלצות 'באזל 3' בנושא מדידה והלימות ההון. על פי עדכון ההוראות על הבנק לעמוד עד ליום 1 בינואר 2015 ביחס הון רובד 1 של 9%. בנוסף, עיקרי התיקונים עוסקים בעדכון מבנה ההון הפיקוחי ויעדי ההון המזעריים, בקריטריוני כשירות להכרה במרכיבי ההון ברובדי ההון השונים, בהתאמות פיקוחיות וניכויים מההון ובהשקעות בהון של תאגידים פיננסיים. נוסף על כך, פורסמו הוראות מעבר הדנות בהתאמות פיקוחיות וניכויים מההון ובמכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו. תחילת התיקונים להוראות היא מיום 1 בינואר 2014, למעט לעניין העמידה בדרישת יעד ההון המזערי החל מיום 1 בינואר 2015.

הבנק נערך לעמידה ביחס הון הליבה האמור בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בהוראות. בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולדרישת בנק ישראל במסגרת תהליך הסקירה וההערכה הפיקוחי בבנק (SREP), הבנק פועל לשמירת שולי ביטחון נאותים.

הבנק יישם ברבעון הראשון של השנה את הוראות באזל 3. להלן ההשפעה של אימוץ ההוראות ליום 1 בינואר 2014:

יחס ההון הכולל	הון כולל	נכסי סיכון	
באחוזים	במיליוני ש"ח		
15.03	1,449.0	9,639.1⁽¹⁾	לפי באזל 2
	29.6	22.5	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בניכוי הפרשה כללית
	-	6.5	חובות פגומים שאינם צוברים ריבית
	-	72.7	מסים נדחים
	(96.2)	-	כתבי התחייבות נדחים
14.19	1,382.4	9,740.8⁽¹⁾	לפי באזל 3

(1) סווג מחדש.

- יחס מינוף

בחודש ינואר 2014 פרסמה ועדת באזל מסגרת עבודה ודרישות גילוי ליחס מינוף. מטרת יחס זה הינה להגביל את הצטברות המינוף במגזר הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף שעלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה ולחזק את הדרישות מבוססות הסיכון באמצעות הוספת מדידה פשוטה, שאינה מבוססת סיכון. בחודש נובמבר 2014 פרסם בנק ישראל תרגום למסמך זה וטיוטה לעדכון הוראות הדיווח לציבור. כמו כן הנחה המפקח את הבנקים לבצע סקר השפעה כמותית לצורך קביעת יחס המינוף שידרש מתאגידים בנקאיים בישראל. הבנק השתתף כנדרש בסקר והעביר את תוצאותיו לפיקוח על הבנקים.

תיקוף מודלים

דירקטוריון הבנק אישר מדיניות של תיקוף מודלים שכללה מיפוי ותיקוף מלא של המודלים שבשימוש הבנק. הבנק תיקף את המודלים בהתאם לתכנית העבודה שנקבעה ומבצע תיקוף שוטף של המודלים בהתאם להנחיות.

סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון להפסדים על פוזיציות מאזניות וחוף-מאזניות הנובעים משינויים במחירי השוק או מהתנודתיות שלהם. סיכוני שוק נובעים מרגישות המכשירים הפיננסיים של הבנק לשינויים בריבית, בשיעור האינפלציה ובשער החליפין.

מדיניות ניהול סיכוני השוק מכוונת להגדיל את הרווח אגב שמירה על רמת סיכון מאושרת ומבוקרת. תהליך ניהול הסיכונים כולל מדידת הסיכונים, הערכת התוצאות האפשריות הנובעות מסיכונים אלו, דיווח, נהלים ובקרה.

מקובל להבחין בין שתי גישות מדידה שונות אך משלימות של סיכוני השוק:

1. גישת הערך הכלכלי המשקפת את השפעת השינויים בגורמי השוק על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים בעתיד. גישה זו ממוקדת בטווח הארוך ובסיכונים המובנים בפעילויות הבנק.
2. גישת הערך החשבונאי - בגישה זו מוקד הניתוח הוא ההשפעות על ההון של הבנק:
 - א. השפעות על השווי ההוגן (מכשירים נגזרים וניירות ערך בתיק הזמין למכירה). לשינויים אלו השפעה על בסיס ההון.
 - ב. השפעות על הכנסות המימון (רווחיות הבנק). הניתוח בהיבט זה נעשה לאופק זמן מוגדר וקצר יחסית.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות על פי מגבלות הפעילות שקבע הדירקטוריון, ובהן מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים, לרבות מגבלה על היקף ההפסד בתרחישי קיצון, ומגבלות על תחומי מסחר שונים. הנהלת הבנק פועלת בכפוף למסגרת המגבלות שנקבעה ובהתאם לתנאי השוק במועד נתון.

האגף הפיננסי אחראי לניהול סיכוני השוק בגין נכסי הנוסטרו ובגין הנכסים הפיננסיים הפנויים.

צוות ניהול נכסים והתחייבויות (להלן ננ"ה) בראשות מנכ"ל הבנק מתווה ומבקר את מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות ודן בין היתר בניהול סיכוני הבסיס וסיכוני הריבית, לרבות קביעת מסגרות סיכון פנימיות, סמכויות ונוהלי דיווח ובקרה. צוות זה מתכנס לפחות אחת לחודש. צוותי משנה מחליטים באשר לפעילות השוטפת, הנעשית על פי המדיניות שהותוותה בוועדת ננ"ה, על פי החלטות הדירקטוריון וועדותיו העוסקות בחשיפה לסיכוני שוק ונזילות ובכפוף להוראת הפיקוח על הבנקים.

מנהלת הסיכונים והיחידה לבקרת סיכוני שוק אחראית בין היתר להפקת דיווחים על רמת הסיכון ברמה חודשית, לבקרת העמידה במגבלות הדירקטוריון וההנהלה ולדיווח להנהלת הבנק, לדירקטוריון ולגורמי הפיקוח על רמת החשיפה בפועל.

לבנק מערך מחשוב המאפשר לנהל בסיס נתונים ולבצע את החישובים הדרושים לצורך ניהול הסיכונים. הבנק אומד אחת לשבוע את רגישות הערך הנוכחי של כלל הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים, את סיכוני השוק של כלל הבנק בשיטת הערך בסיכון (VAR), את מדד סיכון המרווח ואת ההשפעה של תרחישי קיצון על הון הבנק.

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק על פי מודל סטנדרטי שהגדיר בנק ישראל במסגרת הנדבך הראשון של הוראות 'באזל 2'. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת בגין סיכון שער החליפין של מטבע החוץ בבנק. סך ההון הנדרש לעניין זה ביום 31 בדצמבר 2014 הוא 0.2 מיליון ש"ח (הסכום המשוקלל במונחי נכסי סיכון הוא 2 מיליון ש"ח).

כחלק מהתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון נדרש הבנק לחשב הקצאת הון, נוסף על הקצאת ההון הרגולטורית (כנדרש בנדבך הראשון ב'באזל 2'), גם לסיכון הריבית בתיק הבנקאי.

חשיפת הבסיס

חשיפת הבסיס מוגדרת כחשיפת ההון הפיננסי במגזר הצמוד למדד ובמגזר המט"ח (כולל צמוד מט"ח). הסיכון נובע מהשפעה אפשרית של האינפלציה ושל שינויים בשערי החליפין על השווי הכלכלי של הבנק ועל רווחיותו.

היקף חשיפת הבסיס נאמד מתוך הון רובד 1 כהגדרתו לצורך חישוב יחס הלימות ההון. עד חודש יוני 2014 שיעור החשיפה נאמד מההון העצמי הכולל (הון עצמי חשבונאי בתוספת כתבי התחייבות נדחים). מגבלות ההשקעה שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק הותאמו בהתאם.

מידת החשיפות נעשית לאחר התאמות כלכליות וכוללת מכשירים פיננסיים נגזרים (אם יש) אשר מוצגים כחוץ-מאזניים. סיכון הבסיס מחושב במונחים חשבונאיים ולא במונחי שווי הוגן. מגבלות ההשקעה שקבע דירקטוריון הבנק מוגדרות לפי טווחים וכאחוז מהון רובד 1.

צוות נ"ה, בעזרת צוותי משנה, ממונה על ניהול חשיפת הבסיס. לרשותו עומדים כמה כלים כמפורט להלן: קביעת מחירי צל (תמחור הפסיבה והאקטיבה), ניהול תיק אג"ח (קנייה ומכירה) ופיקדונות בבנקים וביצוע עסקאות חוץ-מאזניות. ההנהלה וצוות נ"ה קובעים את יעדי הפעולה. האגף הפיננסי אחראי לניתוב המקורות על פי היעדים שנקבעו ומפיק דיווחים ומדדי סיכון ברמה שבועית.

סיכון אינפלציה

הבנק רואה במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר הצמוד למדד אפיקים חלופיים הקשורים ביניהם קשר הדוק. כלומר, שינויים בציפיות לאינפלציה המשפיעים לרעה על הבנק במגזר האחד יתקזזו (במלואם או בחלקם) במגזר האחר, ובסבירות גבוהה לא יחשפו את הבנק לפערים גדולים כתוצאה מהבדלי הבסיסים. לפיכך, הבנק פועל בשני המגזרים הללו בעת ובעונה אחת והם חלק הארי של השקעת ההון הפנוי.

אופן ניתוב החשיפה למגזרים השונים נגזר משיקולים כלכליים אך מושפע גם מזמינות ומאפקטיביות אמצעי ניהול הסיכונים. במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר הצמוד מדד נעשה שימוש רחב יותר בכלי התמחור הסיטונאי וניהול תיק אג"ח נוסטרו. ניהול חשיפת הבסיס של הבנק מסתמך גם על תחזיות והנחות עבודה באשר להתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון. אופק הזמן המובא בחשבון בעת קביעת התחזיות וניהול בפועל הוא סוף החודש העוקב בהתחשב במועדי פרסום מדד המחירים לצרכן. עם זאת, יצירת פוזיציות 'יתר' או 'חסר' במאזני ההצמדה של הבנק תיבחן בדרך כלל בטווח של עד שנה קדימה ואף יותר.

דירקטוריון הבנק אישר לעסוק במכשירים נגזרים עם תאגידים בנקאיים בלבד, בכפוף למגבלות שנקבעות מעת לעת בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון על השקעות בתאגידים אלו. במסגרת זו הבנק מבצע מעת לעת מסחר בעסקאות עתידיות כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). יצוין כי בשנים האחרונות לא ביצע הבנק עסקאות כאלו ואין לבנק עסקאות פתוחות משנים קודמות.

כחלק מהמדיניות העסקית של הבנק, משווקים מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן עם הבטחת קרן. הבטחת קרן עלולה לחשוף את הבנק בתקופות מסוימות. הבנק התאים חלק מהמכשירים שלו כדי למזער את החשיפה, אך עם זאת קיבל על עצמו חשיפה זו מתוך רצון לשמור על מיצובו כבנק תחרותי בעיני לקוחותיו.

סיכון שערי חליפין

עקב התנדדותיות הגבוהה בשערי המטבעות השונים והבעייתיות לנבא את התפתחותם, הבנק אינו רואה בהשקעה לטווח ארוך או בפעילות רכישה או מכירה בטווח קצר במטבע זר אפיק הכנסה משמעותי והגביל את ההשקעה במגזר המט"ח לשיעור נמוך בהשוואה לאפיקי השקעה אחרים. משאבי הבנק מופנים בעיקר לניהול החשיפה במטבעות העיקריים (דולר אמריקני ואירו), ולכן המגבלות שנקבעו לחשיפה זו גבוהות יותר. ביתר המטבעות הוגבלה החשיפה לשיעור נמוך עוד יותר בהשוואה להון רובד 1.

מדיניות הבנק בתחום סיכונים שער החליפין באה לידי ביטוי בקביעת יעדים שבועיים להשקעה על ידי ועדות ההנהלה הרלוונטיות. בקביעת יעדים אלו לפעילות במגזר המט"ח הנהלת הבנק בוחרת להתנהל בסכומים הנמוכים ממגבלות הדירקטוריון.

להלן חשיפת הבסיס במהלך שנת 2014 (במיליוני ש"ח):

מגבלה כאחוז מהון רובד 1 ⁽³⁾	מינימום במהלך 2014 ⁽¹⁾	מקסימום במהלך 2014 ⁽¹⁾	אחוז מהון רובד 1 ⁽²⁾	ליום 31 בדצמבר 2014	
(-100%)-225%	(74.9)	646.9	(3.7)	(38.3)	מגזר צמוד מדד
(-100%)-250%	176.1	928.4	85.7	877.3	מגזר שקל לא צמוד
(-10%)-14%	(0.7)	5.1	(0.1)	(0.7)	מגזר מט"ח וצמוד מט"ח
				185.1	רכוש קבוע
				1,023.4	הון עצמי

(1) על בסיס מדידה לסופי חודשים.

(2) סך הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 הוא 1,023.4 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 964.6 מיליון ש"ח).

(3) החל מחודש יוני 2014 הותאמו מגבלות ההשקעה כך שהן נבחנות כאחוז מתוך הון ליבה והחל מחודש ספטמבר 2014 מתוך הון רובד 1 (עד לחודש יוני 2014 המגבלות נבחנו מתוך הון עצמי כולל: במגזר צמוד מדד 160%(-70%), במגזר שקל לא צמוד 180%(-70%) ובמגזר מט"ח וצמוד מט"ח 10% עודף נכסים או התחייבויות).

התנודות במדד המחירים לצרכן (המדד בפועל והמדד הצפוי), הן העונתיות והן כתוצאה משינויים במחירי הצריכה, הביאו לתנודות בשיעורי התשואה לפדיון במהלך השנה החולפת, אך השאירו את התשואות שליליות בטווחים של עד מח"מ של ארבע שנים.

הבנק התאים את חשיפת הבסיס שלו במהלך השנה הן בהתאם לתחזיות ולאינפלציה הגלומה בשוק ההון והן בהתאם לרמת התשואות שהניבו הנכסים הצמודים למדד הרלוונטיים להשקעות הבנק, תוך כדי בחינה של הרווח האלטרנטיבי.

הסטייה בתחזיות לעומת המדד בפועל במהלך השנה היתה גבוהה ביחס לתקופות קודמות. מדד חודש אפריל 2014 עלה ב-0.1% לעומת תחזיות של כ-0.6%-0.8%. מדד חודש ספטמבר 2014 ירד ב-0.3% לעומת תחזית לירידה של 0.1%. מדד חודש דצמבר היה ללא שינוי לעומת תחזית לעלייה של כ-0.2%.

להלן רגישות השווי ההוגן לשינוי במדד של 1% במהלך שנת 2014 (במיליוני ש"ח):

מינימום במהלך 2014 ⁽¹⁾	מקסימום במהלך 2014 ⁽¹⁾	ליום 31 בדצמבר 2014	
(0.8)	6.6	(0.6)	עליית מדד בשיעור של 1%
0.8	(6.6)	0.6	ירידת מדד בשיעור של 1%

(1) על בסיס מדידה לסופי חודשים.

– חשיפת הריבית

סיכון ריבית הוא החשיפה של מצבו הפיננסי של הבנק לשינויים בשערי הריבית.

דיווח על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית מוצג בסקירת ההנהלה בתוספת ד.

כחלק מהתאמת הוראות ניהול בנקאי תקין להמלצות ועדת באזל ולסטנדרטים מקובלים במדינות מובילות בעולם, פרסם בנק ישראל בחודש מאי 2013 הוראת ניהול בנקאי תקין 333 בנושא ניהול סיכון הריבית. ההוראה מגדירה את מקורות סיכון הריבית ומפרטת עקרונות לניהול הסיכון, לפיקוח הדירקטוריון וההנהלה הבכירה, למדיניות ונהלים ולמערכות ושיטות להערכת הסיכון. תחילת ההוראה היא מיום 1 ביולי 2014. הבנק יישם את דרישות ההוראה. בין היתר, נוספו מספר מדדים לניהול סיכון הריבית, הוגדרו תרחישי קיצון חדשים ועודכנו מגבלות החשיפה.

מצבו הפיננסי של הבנק מוגדר הן על ידי השווי הכלכלי של הבנק והן על ידי שינויים ברווחיות החשבונאית הנוצרת מפעילותו.

שינויים בריבית משפיעים על השווי הכלכלי של הנכסים וההתחייבויות במאזן הבנק ושל מכשירים חוץ-מאזניים. השווי הכלכלי של הבנק מוגדר כשווי שוק או כשווי ההוגן של זרמי המזומנים הצפויים (נטו), מהוונים בריביות השוק. כמו כן, השינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחיות הבנק באמצעות השינוי בהכנסות נטו מריבית וכן על יחסי ההון.

שינויים בשיעורי הריבית עלולים לפגוע ברווחיות הבנק אם יש פער בין משך החיים הממוצע (להלן מח"מ) של הנכסים לבין מח"מ ההתחייבויות (פער מח"מ כולל ופערי מח"מ לטווחי זמן שונים).

קיימים מספר מקורות לסיכון הריבית אליו חשוף הבנק: סיכון תמחור מחדש (אי התאמה בזמני הפירעון של עסקאות בריבית קבועה או תמחור מחדש של מכשירים בריבית משתנה), סיכון עקום תשואה (אי התאמה בתמחור מחדש יכולה לחשוף את הבנק לשינויים בשיפוע ובצורה של עקום התשואה), סיכון בסיס הריבית ומרווח (סיכון הנובע ממתאם לא מושלם בהתאמת שיעורי הריבית המתקבלת והמשולמת על מכשירים שונים אשר בדרך כלל יש להם אותם מאפייני תמחור).

הבנק פועל להגדיל את רווחיות תיק הנכסים הפיננסיים שלו בתוך כדי יצירת חשיפת ריבית מושכלת ובמגבלות הדירקטוריון לחשיפות ריבית.

פעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק כוללת יצירת חשיפות יזומות לפי ציפיות ההנהלה ובהתחשב בתנאי השוק. בדרך כלל, מדיניות הבנק לטווח הארוך היא שיש לסגור חשיפות אלו ולהתאים ככל הניתן את מח"מ השימושים למח"מ המקורות.

הכלים המרכזיים העומדים לרשות הבנק למדידה ולבקרה של סיכון הריבית בתיק הבנקאי הם חישוב פער המח"מ הכלכלי וחישוב רגישות השווי ההוגן של הבנק לשינויים מקבילים במבנים העתיים של שיעורי הריבית בשוק (PV200). כמו כן, בבנק מתבצע חישוב של הערך הנתון לסיכון (VAR) בשיטה ההיסטורית ומבחיני קיצון ועמידות הכוללים שינויים במבנים העתיים של שיעורי הריבית במגזרים השונים יחד עם שינויים בגורמי סיכון שוק נוספים. במסגרת התאמות שנדרשו על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 333, נוספו מדדים נוספים לניהול הסיכון: מדד סיכון מרווח ומדד להשפעה על הלימות ההון במסגרת ניתוח תרחישים שונים בתיק הזמין למכירה. עבור המדדים החדשים הוחלט לקבוע מגבלות דירקטוריון בשלב מאוחר יותר. הבנק אומד את חשיפת הריבית בתיק הבנקאי בתדירות שבועית.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על מספר מדדי סיכון: מגבלות על ה-VAR בתיק הבנקאי כאחוז מהון רובד 1 של הבנק, מגבלות PV200 כללי ולפי מגזרים ומגבלות על היקף ההפסד בתרחישי קיצון, אף הן כאחוז מהון רובד 1. עבור מדדי סיכון אלו נקבעו גם סמכויות מנכ"ל שחריגה מהן מחייבת דיווח בדירקטוריון הבנק. נקבעה מסגרת נוספת של 10% מעל מגבלת הדירקטוריון אשר תוגדר 'כגלישה' שנובעת אך ורק מתנודות שוק ולא מפעילות יזומה.

בחודש יוני 2014 עודכנו המגבלות. בין היתר, המגבלות נקבעו כאחוז מהון הליבה ובהמשך כאחוז מהון רובד 1 (עד לאותו מועד נקבעו כאחוז מהון עצמי כולל), נקבעו שינויים במגבלות PV200 והוגדרו תרחישי קיצון חדשים בעיקר נוכח השינוי שחל בפוזיציות הבנק בשנה האחרונה.

על פי הוראת המפקח על הבנקים לניהול סיכון הריבית, כאשר יישום זעזוע סטנדרטי בשיעור הריבית על התיק הבנקאי מוביל לירידה בשווי הכלכלי של הבנק בסכום העולה על 20% מההון העצמי, על הבנק להעביר דוח מידי למפקח.

מדדי הסיכון הנבחנים בבנק מוגדרים להלן:

- השווי ההוגן מבוסס על ערך נוכחי, על שווי שוק או על יתרה מאזנית (כמפורט בביאור 18 בדוחות הכספיים). לקביעת השווי ההוגן משמשים שיעורי ניכיון למועד המדידה.
- סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד במונחים של שינוי בשווי ההוגן בעקבות שינויים בריבית.
- הבנק מחשב VAR היסטורי על פי היסטוריה של שלוש השנים האחרונות, ברמת מובהקות של 99% ולאופק של 10 ימי עסקים (ראה להלן בפרק 'אומדן פנימי של ערך ה-VAR').
- PV200 מוגדר כרגישות השווי ההוגן נטו של הבנק במגזרי ההצמדה השונים לתזוזה בו-זמנית של עקום הריבית הרלוונטי ב-2%.
- המח"מ (ופער המח"מ הנגזר) המוצג להלן הוא מח"מ כלכלי (המבוסס על יתרות שווי הוגן) המושפע גם ממכשירים נגזרים המוצגים כחוף-מאזניים (שלא כמו המח"מ האפקטיבי וההפרש במח"מ המוצגים בסקירת ההנהלה בתוספת ד).
- מח"מ שולי מוגדר כהשפעה של כל מקטע זמן על המח"מ הכללי.
- השינוי במצבו הפיננסי של הבנק על פי מבחני הקיצון נמדד באמצעות השינוי בשווי ההוגן של הבנק, כתוצאה מהשינויים שמייחס כל תרחיש למחירים של גורמי הסיכון.
- מדד סיכון מרווח: השפעה על השווי ההוגן בשינוי של 1% במרווח של הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים. חישוב PV100 על נכסים והתחייבויות הבנק כאשר תזרים המזומנים שלהם מחושב לפי תקופות לפירעון (מועד פירעון סופי או תחנת יציאה קרובה), בשונה ממועד שינוי הריבית. מדד זה מחושב אחת לחודש.
- מידת השפעות תרחישים על הלימות ההון: ניתוח השפעות תרחישים שונים בתיק הזמין למכירה על יחס הלימות ההון בהנחה שאין שינוי בנכסי הסיכון.

השינוי בשווי ההוגן בעקבות שינוי בשיעור של 2% בריבית הוא כדלקמן:

מגבלה כאחוז מהון רובד ⁽³⁾	מינימום במהלך 2014	מקסימום במהלך 2014	באחוזים מסך הון רובד 1		שינוי בשווי ההוגן במיליוני ש"ח		חשיפת ריבית
			ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
			2013	2014	2013	2014	
			באחוזים מסך הון רובד 1 ⁽²⁾				
14	2.8	5.4	3.6	3.1	35.1	31.6	מגזר צמוד מדד
14	0.0	5.8	1.6	4.5	15.8	46.1	מגזר שקל לא צמוד
6	0.1	1.0	0.2	0.3	2.2	2.7	מגזר מט"ח וצמוד מט"ח
16	2.0	11.7	1.0	7.9	9.6	80.4	סך הכול⁽¹⁾

(1) בקיזוז בין מגזרים.

(2) על בסיס מדידה לסופי חודשים.

(3) החל מחודש יוני 2014 עודכנו מגבלות החשיפה לריבית. כמו כן, המגבלה נקבעה כאחוז מהון הליבה ובהמשך מהון רובד 1 (עד לאותו מועד המגבלה הייתה כאחוז מההון העצמי הכולל : 7% בכל אחד מהמגזרים צמוד מדד ולא צמוד, 4% במגזר המט"ח וצמוד מט"ח, ו-9% חשיפה כוללת). לצורך השוואה, החשיפה ליום 31 בדצמבר 2013 נמדדה ביחס להון רובד 1.

(4) מגבלות הדיסקטוריום נקבעו ביחס למדידה שבועית של מודי הסיכון. המדידה החודשית המוצגת לעיל נעשת בהתאם לכללי הדיווח החשבונאי.

במהלך השנה האריך הבנק את מח"מ הנכסים הן במגזר שקל לא צמוד הן במגזר הצמוד למדד. כיוון החשיפה מסוף הרבעון הראשון של השנה במגזר שקל לא צמוד הוא לעליית ריבית, לעומת חשיפה לירידת ריבית בתקופות קודמות. חשיפת הריבית של סך התיק הבנקאי עלתה. בחודשים האחרונים הארכת מח"מ הנכסים היתה בעיקר במגזר השקלי.

במגזר הלא צמוד - לרוב הנכסים וההתחייבויות מח"מ קצר או שהם צמודים לריבית הפריים היכולה להשתנות מדי יום, ועל כן הם מסווגים כנכסים או כהתחייבויות לפירעון עם דרישה. מח"מ ההתחייבויות במגזר מושפע, בין היתר, מיתרת עו"ש הזכות שנפרסת, על פי מודל, עד חמש שנים. בדוח סקירת ההנהלה על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (תוספת ד) הוצגו פיקדונות הציבור השקליים כאשר עו"ש הזכות נפרס כאמור. בחודש אוקטובר 2014 אישר דירקטוריון הבנק עידכון למודל פריסת עו"ש הזכות. הבנק יחל לעבוד לפיו החל מהרבעון הראשון של שנת 2015.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו (להלן שיעור התשואה הפנימי) בגין הנכסים הפיננסיים הוא 2.6% (3.5% נכון ליום 31 בדצמבר 2013). שיעור התשואה הפנימי בגין ההתחייבויות הפיננסיות הוא 0.7% (1.4% נכון ליום 31 בדצמבר 2013).

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 מח"מ הנכסים ארוך ממח"מ ההתחייבויות ב-0.2 שנים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים ב-0.1 שנים).

במהלך החודשים האחרונים הגדיל הבנק את השקעותיו בנכסים ארוכי טווח (בעיקר פיקדונות בבנקים). חשיפת הבנק לסיכון הריבית במגזר השקלי הנמדדת באמצעות PV200 עלתה. החשיפה כעת היא לעליית ריבית במגזר.

הבנק משקיע באג"ח לא צמודות בריבית משתנה. איגרות חוב אלו הן לטווח ארוך ומשלמות ריבית המשתנה אחת לשלושה חודשים. לצורך מדידת סיכונים הריבית במודי ה-VAR ו-PV200, מח"מ האיגרות קצר על אף שתשואת איגרות החוב מורכבת גם ממרווח שהוא רכיב של ריבית קבועה. כאשר ההשקעות מתבצעות בתיק הזמין למכירה פיתח הבנק מדד נוסף (מדד לסיכון המרווח) המשמש לצורך מדידה ומעקב אחר סיכון הריבית הגלום באיגרות חוב בעלות ריבית משתנה ואת השפעתו על התנודה בקרן ההונית. בהשקעות בתיק לפידיון אין

מגבלה על פי המדד האמור אף על פי שסיכוני הריבית הקיימים לא נבדלים בין התיקים. במהלך השנתיים האחרונות אחזקות הבנק במכשירים אלו הוקטנו משמעותית בתיק הזמין ונרכשו בהיקפים גבוהים יחסית בתיק לפידיון.

לבנק השקעות בפיקדונות בבנקים שקליים לא צמודים הנושאים ריבית קבועה ואשר הופקדו לתקופות שונות שבין ארבע לשבע שנים. ריבית הפיקדון עולה מידי תקופה בהתאם למתווה שנקבע בתנאי הפיקדון. בפיקדונות אלו קיימת אפשרות למספר תחנות יציאה שנקבעות מראש במועדים קבועים ובהן ניתן למשוך את כספי הפיקדון בהודעה מראש. לצורך מדידת סיכון הריבית הבנק מניח משיכה מפיקדונות אלו במועדי התחנות הקרובות. לבנק שיקול דעת במשיכת הפיקדונות בהתאם לתנאי השוק באותם מועדים. ראה בנוסף באור מדיניות חשבונאית בדוח הכספי.

במגזר הצמוד למדד - נכון ליום 31 בדצמבר 2014 שיעור התשואה הפנימי בגין הנכסים הפיננסיים הוא 1.5% (1.2% נכון ליום 31 בדצמבר 2013). שיעור התשואה הפנימי בגין ההתחייבויות הפיננסיות הוא 0.2% (בדומה ליום 31 בדצמבר 2013). שיעורי התשואה הפנימיים במהלך השנה מושפעים מכמה גורמים כמפורט להלן:

א. מהתחייבות חוזית כלפי לקוחות המבטיחה ריבית חיובית מזערית גם בתקופות של תשואה שלילית בהשקעות הבנק.

ב. מהשפעת גיוס ההון בבנק לטווח ארוך.

ג. מהשקעות בחודשים האחרונים בנכסים צמודי מדד בעלי מח"מ ארוך יותר.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 מח"מ הנכסים ארוך ממח"מ ההתחייבויות ב-0.6 שנים (בדומה ליום 31 בדצמבר 2013). יש חשיפה לעליית ריבית במגזר.

לבנק כמה חשיפות ריבית הנובעות מאופי פעילותו ומרצונו ליצור יתרון תחרותי. הבנק פועל באופן שוטף כדי לצמצם חשיפות אלו וכדי לשמור על מדיניות השקעה שלא תשחק יתר על המידה את רווחי הבנק בטווחים הקצרים.

מקורות הבנק מחד גיסא ומיעוט הנכסים צמודי המדד לטווח קצר שניתן לצבור בשוק מאידך גיסא יוצרים פער מח"מ. עם זאת, ההנהלה רואה בשיווק מוצרים אלו במגזר הצמוד למדד מנוף לשמירת לקוחות ולהגדלת הרווחים העתידיים.

במגזר מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח) - היקף הנכסים וההתחייבויות במגזר אינו גדול. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הפער בין שיעור התשואה הפנימי של הנכסים לבין שיעור התשואה הפנימי של ההתחייבות הוא כ-0.4% (0.1% נכון ליום 31 בדצמבר 2013). מח"מ הנכסים ארוך ממח"מ ההתחייבויות ב-0.1 שנים (בדומה ליום 31 בדצמבר 2013).

להלן תיאור השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק:

א. השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, לפני השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2014				
סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	מטבע ישראלי		
		צמוד למדד	לא צמוד	
20,739.4	939.7	2,721.4	17,078.3	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
19,860.7	939.1	2,778.7	16,142.9	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
878.7	0.6	(57.3)	935.4	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2013				
סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	מטבע ישראלי		
		צמוד למדד	לא צמוד	
19,314.5	794.7	3,275.0	15,244.8	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
18,447.3	788.6	3,239.7	14,419.0	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
867.2	6.1	35.3	825.8	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2014						
השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ⁽⁴⁾						
שינוי בשווי ההוגן באחוזים	סך הכול	סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	מטבע ישראלי		השינוי בשיעורי הריבית
				צמוד למדד	לא צמוד	
(5.0)	(44.1)	834.6	(0.8)	(73.4)	908.8	1%
(0.5)	(4.8)	873.9	0.4	(58.9)	932.4	0.1%
6.1	53.4	932.1	1.9	(40.6)	970.8	1%
(9.1)	(80.4)	798.3	(2.1)	(88.9)	889.3	2%
13.5	118.8	997.5	3.3	(23.4)	1,017.6	2%

ליום 31 בדצמבר 2013						
השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ⁽⁴⁾						
שינוי בשווי ההוגן		השינויים בשיעורי הריבית ⁽⁴⁾				
סך הכול באחוזים	סך הכול	סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	מטבע ישראלי	לא צמוד	צמוד למדד
(0.7)	(6.1)	861.1	5.0	17.6	838.5	1%
(0.1)	(0.8)	866.4	6.0	33.5	826.9	0.1%
1.1	9.5	876.7	7.1	53.6	816.0	1%
(1.1)	(9.6)	857.6	3.9	0.2	853.5	2%
2.7	23.4	890.6	8.3	72.3	810.0	2%

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
- (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
- (4) השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה כפי שצוין. סך כל השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שהיה שינוי בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
- (5) לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 18 בדוח הכספי.
- (6) באשר להשפעת ההנחות בנוגע למועד הפירעון של תזרימי מזומנים חוזיים ראה ביאור 18 בדוח הכספי ובתוספת ד בסקירת ההנהלה.
- (7) במהלך השנה האריך הבנק את מח"מ הנכסים הן במגזר שקל לא צמוד והן במגזר הצמוד למדד. כיוון החשיפה מסוף הרבעון הראשון של השנה במגזר שקל לא צמוד הוא לעליית ריבית, לעומת חשיפה לירידת ריבית בתקופות קודמות. חשיפת הריבית של סך התיק הבנקאי עלתה.

– אומדן פנימי של ערך ה-VAR

הבנק אומד את סיכוני השוק של כלל הבנק אחת לשבוע גם בשיטת הערך הנתון בסיכון (VAR). אומדן הסיכון מחושב באופן של 10 ימי עסקים ברמת מובהקות של 99% בשיטה של VAR היסטורי על פי ההיסטוריה של שלוש השנים האחרונות.

ה-VAR היסטורי מניח כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שייתכן שלא יתרחש. כמו כן, המודל מתעלם מהפסדים אפשריים שעלולים להתרחש מעל רמת המובהקות שנקבעה (99%). בשל כך נבחנו גם ערכי המקסימום ב-VAR.

ערך ה-VAR יכול להשתנות בעקבות שינוי בתנודתיות גורמי הסיכון או כתוצאה משינוי ברמת הסיכון הגלומה בפוזיציות שבתיק הבנק.

אומדן ה-VAR מחושב על כלל הבנק ובעבור כל מגזר הצמדה. נוסף על כך, נבחנת התרומה של קטגוריות גורמי הסיכון על סך האומדן (ריבית, שערי מטבעות ומדד).

דירקטוריון הבנק קבע מגבלת VAR כאחוז מהון רובד 1 של 8% (עד חודש יוני 2014 5.5% מההון העצמי הכולל) וסמכות מנכ"ל של בין 7.5% ל- 8%.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 אומדן הערך בסיכון הוא כ-16.4 מיליוני ש"ח, שהם כ-1.6% מסך הון רובד 1 של הבנק (11.7 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2013 שהם 0.8% מסך ההון העצמי הכולל של הבנק לאותו מועד).

הבנק בוחן את סיכוני השוק גם באמצעות תרחישי קיצון המודדים את איתנות הפוזיציות הנוכחיות נוכח שינויים קיצוניים בגורמי השוק. בחודש יוני 2014 עידכן דירקטוריון הבנק את המגבלות על היקף ההפסד בתרחישי קיצון ל- 16% מהון הליבה של הבנק ובהמשך מהון רובד 1 (עד חודש יוני 2014 15% מההון העצמי הכולל של הבנק).

סמכות מנכ"ל בין 15% ל- 16%. נקבעו תרחישי קיצון חדשים אשר מאתגרים טוב יותר את הסיכונים הפיננסיים של הבנק, בעיקר נוכח השינוי שחל בפוזיציות הבנק בשנה האחרונה.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות מוגדר כסיכון לרווח הבנק, להוננו, ליציבותו ולמוניטין שלו עקב אי יכולתו של הבנק לעמוד בהתחייבויות שוטפות או עתידיות. הסיכון נובע מאי הוודאות באשר לזמינות המקורות ומן הביקוש לשימושים. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיות בעיה בזמינות השימושים או עלות בלתי מתוכננת בגיוס המקורות.

סיכון הנזילות נובע משלושה מקורות עיקריים אלו:

- אי התאמה בין זרמי המזומנים הצפויים של הנכסים וההתחייבויות.

- שינויים בלתי צפויים בתזרים.

- סיכון נזילות מבנית (שינויים בלתי צפויים בעלויות הגיוס או בזמינות המקורות והשימושים).

ניהול הסיכון מבוקר באופן סדיר כדי להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

נכון לשנים האחרונות הבנק מתאפיין בעודפי נזילות גבוהים. מטרת מדיניות הבנק היא לפעול לצמצום פערי הנזילות באמצעות ויסות של 'מחירי צל' ומרווחים נדרשים כדי לא להגביל (מבחינת נזילות) את האשראי הניתן בבנק. הבנק מניח כי פערי נזילות שיתגלו לטווחים ארוכים (של יותר משנה) ניתנים לסגירה במהלך הזמן הנותר עד להתממשותם וכי הסיכון להתממשות קשיים בסגירת פערי הנזילות (כגון ירידה בביקוש לפיקדונות, האטה בסביבה העסקית וכדומה) בשל הזמן הרב עד למימוש הפער ניתן לתכנן ולכן הוא נמוך יחסית.

הבנק שואף לנצל עד כמה שאפשר את עודפי הנזילות שלו כדי להשיג תשואה עודפת בעת הפקדתם בבנקים אחרים במערכת או בעת רכישת אג"ח הנסחר בשוק.

מימוש נכסים בבנק הוא מקור נוסף שלו חשיבות מיוחדת בניהול סיכונים הנזילות בבנק. עם זאת, בגלל העלות הגבוהה בעת מימוש איגרות חוב סחירות בהיקף רחב ובשל העובדה שמרבית איגרות החוב של הבנק רשומות בתיק לפדיון ואינן ניתנות למימוש בבורסה, הבנק בחר להכליל במודל הפנימי שלו אפשרות לשעבוד אג"ח לבנק ישראל כנגד אשראי מוניטרי במרווח מעל הריבית המוניטרית (ראה להלן).

ניהול הנזילות השוטף נמצא באחריות האגף הפיננסי.

צוות הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות (ננ"ה) עוסק ביישום מדיניות, באומדן ובבקרה של סיכון הנזילות. בקרה שוטפת על הנזילות מתנהלת בידי צוות משנה נוסטרו.

הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול הנזילות עוגנו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342. על פי ההוראה הבנק נדרש להפעיל מערכות מידע לשליטה, למדידה, לבקרה ולדיווח על הנזילות.

בחודש ינואר 2013 פרסם בנק ישראל חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בדבר 'ניהול סיכון הנזילות', בהמשך לאימוץ הוראות 'באזל 3' בנושא סיכון הנזילות. הבנק התאים את מודל הנזילות ואת המדיניות בהתאם לעדכון הוראת בנק ישראל.

ההוראה דורשת שמירה של 'יחס נזילות מזערי' גדול או שווה ל-1 בכל תקופה של עד חודש ימים. יחס הנזילות הוגדר כיחס שבין 'כרית הנזילות', המוגדרת כסכום הנכסים שבידי הבנק, לבין התשלומים החזויים בחודש הקרוב בניכוי התקבולים החזויים באותה תקופה (הבנק הגדיר הפרש זה כ'צורכי מימון'). במהלך השנה שמר הבנק על יחס הנזילות המזערי כנדרש.

כמו כן, דורשת ההוראה מעקב אחר 'יחס מימון יציב' שהוגדר כיחס בין מקורות מימון יציבים ובין שימושים ארוכי טווח.

בחודש ינואר 2014 פורסם במסגרת באזל 3 עדכון בנוגע ליחס המימון היציב. בנק ישראל ממליץ לפעול בהתאם לעדכון ההוראה. במסגרת עדכון מדיניות הבנק נוספו פרקי זמן ומשקלות שונים בתקופות של עד שנה.

אומדן סיכוני הנזילות מתבצע ברמה יומית. הנהלת הבנק מקבלת דיווח חודשי על סיכון הנזילות ואמורה לקבל דיווח בתדירות גבוהה יותר, בעתות של מצוקת נזילות. הדירקטוריון מקבל דיווח חודשי על מצב הנזילות בישיבותיו התקופתיות.

לבנק יש מנגנון למדידה שוטפת ולבקרה אחר מצב הנזילות על בסיס יומי. בין תפקידיו של המנגנון לאמוד את מצב הנזילות, לנהל את המקורות ולהיערך למשברי נזילות. אמידת מצב הנזילות מתבצעת על פי חישוב יחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחישי קיצון שונים.

חישוב פער הנזילות לפי תקופות לפירעון נגזר בעיקר מנתונים סטטיסטיים היסטוריים של פירעונות הפיקדונות ושל מחזורם על ידי הלקוחות.

נוסף על בחינת פערי הנזילות של הבנק על פי מודל בתדירות יומית, לבנק יש כמה מחוללים חיצוניים ופנימיים המתריעים על שינויים העלולים להשפיע על מצב הנזילות של הבנק.

מסמך המדיניות של הבנק מגדיר בין היתר מגבלות חשיפה המבוססות על מודל פערי נזילות. עד לחודש נובמבר 2014 המודל לניהול סיכון הנזילות התבסס על ימי הישרדות, קרי כמה ימים הבנק יכול לשרוד באמצעות הנכסים שלו בלא סיוע חיצוני, למעט מסגרת האשראי בחברה האם וקבלת אשראי מוניטרי תמורת שיעבוד ניירות ערך. מחודש נובמבר המודל והמגבלות מתבססים על יחס הנזילות, כאשר ימי הישרדות נשארו כמחולל להגדרת מצבי העולם השונים.

הוראת בנק ישראל מתירה לשעבד נכסים (בתוך כדי ניכוי שווים ב-hair-cut) בבנק ישראל כנגד קבלת אשראי בריבית מוניטרית בתוספת מרווח. על פי מדיניות הבנק לא מובאת בחשבון מכירה של אג"ח לצרכי נזילות אלא שיעבודם בבנק ישראל תוך קבלת אשראי מוניטרי.

במסמך המדיניות נקבעו הרכיבים הכמותיים לחישוב המגבלות ביחס הנזילות, בתרחיש רגיל ובמצבי קיצון ונקבע מערך הסמכויות, הפורומים השונים המטפלים בנושא והדיווחים הנדרשים. כמו כן, הוגדרו ארבעה 'מצבי עולם' שונים על פי רמות חומרה. המצבים יוכרזו על פי כמה מחוללים (טריגרים) שאירעו אגב התייחסות לרמת הסיכון וליכולת גיוס המקורות. נקבעו הקריטריונים לטיפול בכל אחד 'ממצבי העולם', כאשר הוגדר מצב עולם 'סוער' כמשבר חירום בנזילות הבנק.

נוסף על בחינת ההתפתחות הצפויה במהלך העסקים הרגיל באמצעות המודל לניהול סיכון הנזילות, הגדיר הבנק כמה תרחישי לחץ שונים הנחלקים לפי אופקי זמן שונים (14, 30 ו-60 יום) ולפי ההגדרות: ספציפי, מערכתי ומשולב. תרחישים אלו נבחנים באופן יומי. על הבנק לעמוד ביחס של 1 גם בתרחישי קיצון.

בחודש נובמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק עדכון למדיניות ניהול סיכון הנזילות הכולל בין היתר הכללת האשראי לציבור במודל הנזילות ובתרחישים (תשלומים יוצאים נלקחים לפי תכנית העבודה של הבנק בהתעלם מביצועים שהיו בפועל מתחילת השנה ותקבולים נכנסים בניכוי שיעור כשל האשראי הממוצע ההיסטורי), מעבר ליחס נזילות מזערי במקום השימוש בחישוב ימי הישרדות ובהתאם לכך עדכון המגבלות.

בנק מזרחי-טפחות העמיד לבנק מסגרת למתן אשראי של 500 מיליון ש"ח, בריבית בנק ישראל, אשר יועמד לשימוש השוטף של הבנק לפי הצורך. עד היום לא ניצל הבנק התחייבות זו. מאחר ולבנק אין צורך שוטף במסגרת זו לצרכי עמידה במגבלות הוראה 221 ולאור העלויות הכרוכות בקבלת המסגרת, החליט הבנק שלא לחדש את המסגרת האמורה החל מ- 1 בינואר 2015.

בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 221 בנושא 'יחס כיסוי נזילות'. מסמך זה מציג את אחת הרפורמות המרכזיות של ועדת באזל לשיפור חסינות המגזר הבנקאי: יחס כיסוי הנזילות (LCR). מטרת יחס כיסוי הנזילות היא לשפר את עמידותו בטווח הקצר של פרופיל סיכון הנזילות של תאגידים בנקאיים בתרחישי קיצון.

הדרך לכך היא להבטיח שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים איכותיים (HQLA), לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן בקלות ובמהירות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות הנמשך 30 ימים קלנדריים. המסמך קובע את תקן יחס כיסוי הנזילות ואת לוחות הזמנים ליישום.

התקן קובע רמת נזילות מזערית לתאגידים בנקאיים. יחס כיסוי הנזילות יונהג ב-1 באפריל 2015. הדרישה המזערית ניקבעה על יחס של 0.6 ותגדל עד ליחס של 1 ב-1 בינואר 2017. ההוראה דורשת לחשב ולעמוד במגבלה של יחס כיסוי נזילות כללי של הבנק, במט"ח כללי ובמט"ח במטבעות עיקריים (דולר ואירו). הדרישה לעמידה ביחס המזערי היא לגבי כל יום עד 30 יום קלנדרים.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 אודות 'ניהול סיכון הנזילות' תמשיך להתקיים במקביל להוראה זו, ויש למלא אחר הדרישות האיכותיות והכמותיות שבה לרבות חישוב 'יחס נזילות מזערי' השונה באופן החישוב מ'יחס כיסוי הנזילות'. לאחר 1 בינואר 2017 ידון המפקח על הבנקים בנוגע לשינוי הוראה 342. תאגיד בנקאי שיגיע ליחס של 1 לפני תאריך היעד יוכל לפנות למפקח על הבנקים ביחס להקלות בהוראה 342.

הבנק עומד כבר היום ביחס כיסוי נזילות של כלל הבנק הגבוה מ-1.

בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור, 'הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות'. תחילת ההוראה היא מיום 1 באפריל 2015.

סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון להפסד הנובע מכך שלווה לא יעמוד בהחזרי האשראי שקיבל לפי הסכם האשראי עם הבנק.

להלן התפלגות החשיפות לפי יתרה חוזית לפירעון, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת האשראי. יתרות באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחוז-מאזניים (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2014						
יתרה מאזנית	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					סיכון מאזני ⁽¹⁾
	ללא תקופת פירעון	סך כל תזרימי המזומנים	יותר מחמש שנים	יותר משנה ועד חמש שנים	עד שנה	
סך הכול						
7,628.0	-	7,982.1	690.9	2,908.0	4,383.2	בנקים
7,348.7	141.5	8,006.7	971.3	3,326.9	3,708.5	אנשים פרטיים ⁽²⁾
14,976.7	141.5	15,988.8	1,662.2	6,234.9	8,091.7	סך הכול אשראי
2,196.2	-	2,495.5	1,638.7	628.2	228.6	איגרות חוב⁽³⁾
סיכון חוז-מאזני ⁽¹⁾						
4,471.4	-	4,471.4	-	-	4,471.4	קווי אשראי - אנשים פרטיים
26.3	-	26.3	-	-	26.3	אחרות - אנשים פרטיים
ליום 31 בדצמבר 2013						
יתרה מאזנית	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					סיכון מאזני ⁽¹⁾
	ללא תקופת פירעון	סך כל תזרימי המזומנים	יותר מחמש שנים	יותר משנה ועד חמש שנים	עד שנה	
סך הכול						
6,756.7	-	7,058.7	889.1	2,540.7	3,628.9	בנקים
6,685.2	129.0	7,232.0	664.5	2,940.4	3,627.1	אנשים פרטיים ⁽²⁾
13,441.9	129.0	14,290.7	1,553.6	5,481.1	7,256.0	סך הכול אשראי
1,924.0	-	2,207.2	1,508.5	669.4	29.3	איגרות חוב⁽³⁾
סיכון חוז-מאזני ⁽¹⁾ (4)						
4,221.5	-	4,221.5	-	-	4,221.5	קווי אשראי - אנשים פרטיים
26.8	-	26.8	-	-	26.8	אחרות - אנשים פרטיים

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוז-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
- (2) אשראי לציבור למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.
- (3) כולל אג"ח ממשלתיות, בנקים ומסחרי אחר.
- (4) הוצג מחדש.

– ניהול סיכון האשראי

דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את מסמך מדיניות האשראי ואת תכנית העבודה השנתית בנושא האשראי. בין היתר נקבעו מגבלות חשיפה הנגזרות ממודל דירוג הלקוחות שבשימוש הבנק. תכנית העבודה פרטנית וכוללת תהליכי עבודה אופרטיביים ליישום מדיניות האשראי על פי יעדי הדירקטוריון, קריטריונים כמותיים ואיכותיים לעמידה ביעדים וכן לוח זמנים לביצוע.

כחלק ממדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי וניהול תיק האשראי והבקרה עליו, וזאת כדי לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלו מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים.

בתחילת שנת 2015 אישר דירקטוריון הבנק מסמך מדיניות מעודכן הכולל מגבלות חשיפה הנגזרות ממודל דירוג הלקוחות שבשימוש הבנק (ראה להלן).

מנהל אגף בנקאות קמעונאית, בתפקידו כמנהל סיכונים האשראי בבנק, עומד בראש פורומים ייעודיים חודשיים ורבעוניים לצורך בחינה וניתוח של סיכונים האשראי בבנק. במסגרת פורומים אלו מוצגים הממצאים הרלוונטיים בנושא סיכונים האשראי בבנק, המאפשרים לקבל תמונה רחבה של סיכון האשראי על כל היבטיו ברמת הבנק וברמת הסניף, כולל שינויים ומגמות. מתבצע ניתוח מעמיק של הממצאים שהועלו, ומגובשות המלצות לעדכון מדיניות האשראי בהתאם. נוסף על כך, מבוצעות הדרכות ממוקדות לסניפים.

יחידת האשראי באגף בנקאות קמעונאית אחראית לתפעול האשראי על כל היבטיו, כולל יישום מדיניות ההנהלה, תהליכי עבודה, נהלים ובחינה שוטפת של היעדים. היחידה היא הגורם המקצועי לפניית הסניפים והיא הסמכות לאישור אשראי מעל סמכות מנהלי הסניפים.

תהליכי העבודה המבוצעים ביחידה כוללים כלים לניהול סיכון האשראי כמפורט להלן: מדרג סמכויות בסניפים ובמטה לאישור אשראי, תהליך העמדת האשראי ללקוחות, הגדרת סמכויות ומגבלות לאישור אשראי ללקוחות חדשים וותיקים, אופן הגשת בקשת אשראי (הבדיקות הנדרשות והמסמכים שיש לצרף לבקשה), כללים לביצוע אשראי בערוצים הישירים, נגישות למידע personal check בהתאם לחוק שירות נתוני אשראי, פיתוח מודלים מתקדמים לדירוג לקוחות (בשיתוף עם יחידת בקרת האשראי ויחידות אחרות באגף בנקאות קמעונאית), הטמעת המודלים במערכות הבנק והמלצה בפני הנהלת הבנק על שימושי המודל לצורכי סמכויות חיתום והתאמת המרווח לסיכון, ניהול מגבלות חשיפת האשראי ברמה חודשית, ניתוח התפתחויות בתיק האשראי, עמידה ביעדים, מוצרים חדשים, פעילות במגזרים השונים ותרחישי קיצון.

המעקב אחר פירעון האשראי (בהתאם לתנאיו) ואחר מצבו הפיננסי של הלווה (בהתאם להיקפי חבותו) מתבצע בסניפים שנתנו את האשראי.

באגף בנקאות קמעונאית פועלת יחידה לפיקוח, בקרה ואיתור סיכונים בסניפי הבנק. היחידה, הכפופה למנהל סיכונים האשראי, מבקרת את ביצועי האשראי מהכנת בקשת האשראי, אישור האשראי בידי בעל הסמכות ועד לביצוע בסניף.

כחלק מעבודת הבקרה נבדקים השיקולים של בעל הסמכות למתן האשראי, אישור האשראי על פי סמכויות ובהתאם לנהלי הבנק, ביצוע ההתניות שנקבעו כתנאי לאישור האשראי ואופן מילוי המסמכים המשפטיים. היחידה עורכת גם בקרות בנושא תפעול האשראי בכל הסניפים.

הטיפול באשראי בעייתי מרוכז ביחידה לטיפול בחובות בעייתיים הכפופה למנהל סיכונים האשראי. תפקידי היחידה הם בין היתר פיקוח על שרשרת הטיפול בחובות בעייתיים, ליווי ומעקב אחרי הטיפול עד לסיום הגבייה, גיבוש הסדרי חוב ומחיקות תפעוליות.

מחלקת בקרת אשראי היא פונקציה בלתי תלויה הפועלת במסגרת האגף לניהול סיכונים. המחלקה מגבשת הערכה כוללת לאיכות תיק האשראי ורמת ניהול סיכונים האשראי שבו. המחלקה מבצעת בקרה אחר יישום מדיניות האשראי ומדיניות סיכון האשראי, לרבות בקרה אחר העמידה במגבלות חשיפת האשראי; מבצעת מדגם דירוג לזיום מבוסס סיכון בכפוף לנוהל בנקאי תקין מספר 311; מעורבת בהגדרת מודלים חדשים לדירוג לקוחות; אחראית לקביעת הדירוגים ולאישורם במועד הדירוג הראשוני ובאופן שוטף; אחראית על תיקוף מודלים לדירוג אשראי; מעורבת בנושא סיווג אשראי והפרשות להפסדי אשראי; עורכת בקרה על חובות בעייתיים; מעורבת בעריכת מבחני קיצון ותיקופם; בוחנת את מהימנות הדירוג לזיום עם אובליגו גבוה.

הנהלים למתן אשראי ולטיפול באשראי ובביטחונות, כמו גם מערכות המיכון הרלוונטיות לכך, נבחנים ומעודכנים באופן שוטף כדי להתאימם לסביבה העסקית המשתנה אגב הפקת לקחים מאירועים שונים. אמצעים רבים מושקעים בשיפור ובשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות העומדים לרשות מקבלי החלטות בתחום האשראי. כמו כן, מאמץ מתמיד מושקע בשיפור רמת המקצועיות והמומחיות של העובדים העוסקים באשראי באמצעות פעולות הדרכה והשתלמויות מקצועיות בכל הרמות.

בעקבות עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן להמלצות ועדת באזל, פרסם בנק ישראל בחודש דצמבר 2012 הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא 'ניהול סיכון אשראי'. ההוראה מפרטת את הדרישות הייחודיות לניהול נאות של סיכון האשראי.

בין היתר, ההוראה מפרטת את ציפיות הפיקוח על הבנקים למבנה מאוזן של קבלת החלטות בתחום האשראי בתוך כדי עיבוי סמכויות גורמי ניהול הסיכונים, חלוקת סמכויות ברורה בין קובעי המדיניות לבין האחראים ליישומה, הפעלת מנגנוני בקרה ודיווח נאותים ועוד. ההוראה מאמצת את הדרישה למעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות (בגיבוש מדיניות האשראי, בסיווג חובות ובקביעת הפרשות להפסדי אשראי), וכן קובעת שהחלטות בדבר אישורים של חשיפות אשראי מהותיות יתקבלו בתוך כדי התייחסות לבחינה של האגף לניהול סיכונים.

בחודש אפריל 2013 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא 'הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות'. ההוראה מחליפה את הוראת ניהול בנקאי תקין 314 בנושא 'טיפול בחובות בעייתיים'. ההוראה קובעת עקרונות להערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות ומפרטת את הדרך הנאותה ליישומם.

מועד התחילה של ההוראות הוא 1 בינואר 2014. הבנק ביצע סקרי פערים בנוגע להוראות ופועל בהתאם לתכנית העבודה שנבנתה לסגירת הפערים, אשר נמשכה במהלך שנת 2014.

- פיזור ומזעור סיכונים

בשל אופיו של הבנק פעילותו מתמקדת בענף משק אחד - אנשים פרטיים. רוב לקוחות הבנק הם שכירים המועסקים בסקטור הפרטי על כל ענפיו וכן שכירים וגמלאים של המגזר הציבורי ובני זוגם, ובהם עובדי מדינה, עובדי רשויות סטטוטוריות, חברות ממשלתיות, חברות שהופרטו ועוד. כמו כן, הבנק מעניק שירותים ללקוחות שאינם משתייכים לארגונים הגדולים שהבנק קשור עמם באמצעות מעסיק או ארגון יציג.

הבנק מעמיד אשראי ללקוחות עצמאיים ותאגידיים תוך התמקדות בבעלי מקצועות חופשיים. האשראי כולל העמדת מסגרות ח"ד, הנפקת כרטיסי אשראי ומתן הלוואות לכל מטרה. היקף האשראי לתאגיד מוגבל לסך של 500 אלף ש"ח. ליום 31 בדצמבר 2014 סך האשראי המאזני ללקוחות עצמאיים ותאגידיים הינו כ-135 מיליון ש"ח וסך האשראי החוץ מאזני הינו כ-45 מיליון ש"ח.

מדיניות האשראי של הבנק, שלפיה תיק האשראי מפוזר בין מספר רב של לווים פרטיים שיתרת האשראי של כל אחד מהם נמוכה בדרך כלל, תורמת להקטנת סיכון האשראי.

המגבלה של חבות לווה וקבוצת לווים בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 313 אינה מגבלה אפקטיבית לפעילות הבנק בתחום האשראי הקמעונאי (ראה להלן סיכון ריכוזיות האשראי).

השיקולים למתן אשראי מבוססים בעיקר על הפרמטרים שלהלן: טיב הלקוח, כושר הפירעון, מהימנות, ותק בעבודה, ותק בבנק, התנהגות החשבון, בטוחות מוצעות והעדר תסמינים לבעייתיות.

כדי לבסס את תהליך גיבוש ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי תוך כדי מזעור רמת הסיכון, נקבע מדרג סמכויות לבעלי תפקידים בסניפים ובמטה.

במסגרת סמכויות האשראי נקבעו מגבלות על סכום האשראי ועל שיעור האשראי בלא בטוחות שכל בעל סמכות רשאי לאשר ונקבעו הנחיות נוספות ליכולת הפעלת הסמכות במצבים שונים, לרבות אשראי ללקוח חדש בבנק.

מרבית האשראי של הבנק הוא אשראי שקלי צמוד לשינויים בריבית הפריים.

- בטוחות

בנוהלי הבנק נקבעו סוגי הנכסים אשר יוכרו כבטוחות למתן אשראי. הבטוחות הן כדלקמן: פיקדונות, תכניות חיסכון, ניירות ערך, כלי רכב, קופות וקרנות השתלמות נזילות וערבויות של יחידים. מקדמי הביטחון לניירות ערך ולכלי רכב נבדקים ומובאים לאישור הדירקטוריון במסגרת מדיניות האשראי אחת לשנה.

הבטוחות שהבנק מקזז במסגרת 'באזל 2' הן פיקדונות ותכניות חיסכון בלבד. הבנק משתמש במערכת ביטחונות התומכת בניהול הביטחונות לפי דרישת 'באזל 2'.

- מעקב ובקרה

מערכות המחשוב של הבנק מספקות לבעלי התפקידים, לרבות ליחידה לפיקוח, בקרה ואיתור סיכונים בסניפי הבנק, כלי בקרה לאיתור חריגות ממסגרות האשראי וכן כלים לאיתור התפתחות סיכונים אשראי על פי פרמטרים שונים בהתפתחות חשבון הלקוח והתנהלותו.

- דירוג לווים

הבנק משתמש במודל פרופיל לקוח אשר תומך בקבלת החלטות באישור אשראי ללקוחות חדשים. המודלים במודל מבוססים על הערכות כמותיות ואיכותיות של הלווים ועל בדיקת נתוני הלקוח על פי חוק שירות נותני אשראי.

הבנק קבע סמכויות ומגבלות לאישור אשראי ללקוח חדש בהתבסס על דרגות הסיכון שנקבעו במודל.

לבנק מודל התנהגותי באשראי המשמש לניהול מגבלות חשיפות האשראי שאושרו בדירקטוריון הבנק. המודל הוטמע במערכות הבנק לצורך שימושים עסקיים במתן אשראי.

- מודלים למדידת סיכון אשראי

בתקופה המדווחת המשיך הבנק לפתח מודלים למדידת סיכון האשראי לשימוש בניהול ותמחור הסיכון.

– הערכת איכות תיק האשראי

יחידת בקרת האשראי באגף לניהול סיכונים מעריכה את טיב האשראי באופן שוטף. כמו כן, היחידה עוקבת אחר סיכון האשראי כפי שבא לידי ביטוי במודל דירוג האשראי.

בחודש נובמבר 2014 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא ניהול סיכון אשראי. החוזר מבטל את הוראת ניהול בנקאי תקין 319 (בקרת אשראי) ומתקן את הוראת ניהול בנקאי תקין 311 (ניהול סיכון אשראי) כך שהדרישות בדבר בקרת האשראי משולבות בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 במסגרת עיקרון 14 לעקרונות לניהול סיכון אשראי. הדגש בהוראה הוסט ממדדים טכניים-כמותיים לדרישות איכותיות ולתוצרים הנדרשים מפעילות פונקציית בקרת האשראי. ההוראה מפרטת, בין היתר, הנחיות לתכנית עבודה על פיה תפעל בקרת האשראי. ההנחיות מתייחסות להיקף הסקירות, תכולתן ועומקן. כניסת ההוראה לתוקף היא מיום 1 באפריל 2015.

כחלק מההיערכות ליישום עקרונות בקרת האשראי שפורטו בהוראה, הגדירה היחידה לבקרת אשראי קריטריונים למדגם אשראי. המדגם מתבסס על מספר רבדים של לקוחות/אשראים תוך כדי התייחסות למאפיינים נוספים שלהם פוטנציאל סיכון ייחודי. לצורך הערכת איכות תיק האשראי היחידה משתמשת במודל לדירוג אשראי שפותח בבנק ושתוקף בהתאם להוראות בנק ישראל.

– איתור וטיפול בחובות בעייתיים

הבנק פועל לאתר מוקדם ככל האפשר לווים בסיכון. לצורך איתור וטיפול בחובות בעייתיים הותאם לכל סניף דוח לאיתור חובות בעייתיים. הדוח נחלק למדרגות פיגור על פי לוח זמנים, החל מפיגור של חמישה ימים ויותר. כדי להקטין את הפסדי האשראי סניפי הבנק והמטה, בעזרת מערך עורכי דין חיצוני, נוקטים במכלול פעולות לטיפול ולגביית חובות בעייתיים.

הבנק מיישם את הוראת המפקח על הבנקים בנושא 'מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי' (להלן ההוראה).

במסמך מדיניות הבנק בנושא נקבעו ההגדרות, הסיווגים והסימונים בהתאם להוראה, הגורמים הרלוונטיים לטיפול בנושא החובות הבעייתיים, ההפרשות להפסדי אשראי של חובות, הטיפול במחיקה חשבונאית, תהליך הטיפול בחובות במטה ובסניפים והבקרה על התהליך.

בחודש ינואר 2015 פורסם חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא 'הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשי פרטיים' בהתאם לחוזר הבנק נדרש להתאים את ההפרשה להפסדי אשראי כך שתכלול מקדם התאמה איכותי.

הבנק קבע נהלים למדידה ולניהול ההפרשה להפסדי אשראי. ההפרשה נקבעה בשיעור מתאים כדי לכסות על הפסדי האשראי הצפויים על פי תיק האשראי של הבנק והיתרות הנובעות ממכשירים חוץ-מאזניים. בנוסף נקבע מקדם התאמה איכותי על פי הדרישות החדשות האמורות לעיל. ההוראה מיושמת בנוגע לכל יתרות החוב. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים על פי תיק האשראי נעשית באחד משני המסלולים הללו: הפרשה קבוצתית על כל חוב עד 700 אלף ש"ח וחובות של יותר מ-700 אלף ש"ח שנמצאו לא פגומים. הפרשה פרטנית תבצע על חובות של יותר מ-700 אלף ש"ח שנמצאו פגומים.

הבנק נוקט בכמה פעולות להקטנת ההפרשה כמפורט להלן:

- הטמעת דוחות לטיפול בסניפים, דוחות של חובות המתקרבים למחיקה, חובות בסטטוס פיגור עו"ש מחזור.
- ישיבות רבעוניות עם הסניפים ובחינת החובות שנתרו בטיפולם.
- מעקב חודשי אחר העמידה ביעדי הגבייה במשרדי עורכי הדין, פעילות ממוקדת בשיתוף המערך המשפטי לטיפול בחובות שעומדים להימחק בסוף כל חודש וימי גבייה ומבצעים ממוקדים.
- שיתוף פעולה בין היחידות השונות באגף לבנקאות קמעונאית והצפת אירועים חריגים.

בנוגע להפרשה להפסדי אשראי, ראה בפרק 'עניינים אחרים'.

- פיקדונות בבנקים ואג"ח תאגידים בארץ ובחו"ל

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות השקעה בפיקדונות בבנקים, באג"ח תאגידים ובאג"ח בנקים בארץ ובחו"ל (בכפוף למגבלות שנקבעו ע"י בנק ישראל). כמו כן, נקבעו מגבלות השקעה למנפיק בודד ולקבוצת לווים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. ברבעון הראשון של השנה עודכנו מגבלות ההשקעה למנפיק ומגבלת ההפקדה בפיקדונות בבנקים המסחריים. בהתאם לדרישת ההוראה נקבע סף מהותי לביצוע אנליזת חוב בעת השקעת הבנק.

צוות נוסטרו דן בקביעת מסגרות לפעילות באג"ח מסוג זה בכפוף לנוהלי פעילות מתאימים. בקרה בנושא אג"ח תאגידים נכללת בתכנית בקרת האשראי.

- סיכון ריכוזיות באשראי

הבנק הגדיר את סיכון הריכוזיות כסיכון הנובע מריכוז פעילות מסוימת של הבנק בידי או כנגד גורם יחיד. הפסקה או צמצום של ממש בפעילותו של גורם זה עלולים לערער את יציבות הבנק או לגרום לבנק להפסד גדול.

סיכון ריכוזיות אשראי נובע מהיקף אשראי גבוה הניתן ללווה ספציפי או לכמה לווים ספציפיים המשתייכים לאותה קבוצת לווים וכן מחוסר פיזור בין ענפים כלכליים או מקומות גאוגרפיים.

סיכון ריכוזיות באשראי יכול לנבוע מהסיבות הללו: מתן הלוואה ללווה בודד בסכום גדול, רכישת אג"ח קונצרנית בסכום גדול, הפקדת פיקדון בבנק יחיד בסכום גדול או מתן אשראי 'ענפי'.

- סיכון ריכוזיות בתיק האשראי הקמעונאי

סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים - תיק האשראי של הבנק מפוזר בין מספר רב של לווים פרטיים שיתרת האשראי של כל אחד מהם נמוכה בדרך כלל. על פי הערכת הבנק, מבנה תיק האשראי הקמעונאי טומן בחובו מספר חוזקות אשר מקטינות באופן מהותי את סיכון הריכוזיות בתיק.

ריכוזיות ענפית - רוב לקוחות הבנק הם שכירים המועסקים במגזר הציבורי על ענפיו השונים ובהתפלגות רחבה ביותר. הבנק מעריך כי התפלגות זו מקטינה את הסבירות לפגיעה בו אף בעת קיצוצים במגזר הציבורי.

ריכוזיות גאוגרפית - סיכון הריכוזיות הגאוגרפית מוערך בבנק כסיכון שלפיו עקב אירוע מלחמה או אסון לא יעמדו הלווים באזור האירוע בהחייביותיהם הפיננסיות. תיק הלווים מפוזר על פני שטחה הגאוגרפי של מדינת ישראל.

- סיכון ריכוזיות אשראי בתיק ההשקעות של הבנק

סיכון הריכוזיות נובע מהשקעות בפיקדונות בבנקים ובאג"ח תאגידים. מגבלות ההשקעה בחברת האם עודכנו

על ידי הדירקטוריון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014, ונקבעו מגבלות מעודכנות הן לגבי היקף ההשקעה הכולל והן לגבי תקופת ההשקעה, כך שהיקף ההשקעה לתקופות קצרות (עד שנה) יגדל, והיקף ההשקעה לתקופות ארוכות (מעל שנה) יקטן. נקבעה תקופת היערכות של שלוש שנים להתאמה למגבלות החדשות. דירקטוריון הבנק אישר את מתווה היערכות לצורך כך.

עדכון נוסף למגבלות ההשקעה בפיקדונות בבנקים התקבל בחודש אוגוסט 2014 והמתווה הותאם בהתאם למגבלות החדשות.

ההשקעות בניירות ערך ייעשו על פי היכולת לנתח באופן יעיל את חלופת ההשקעה. בדרך כלל אג"ח ממשלתי הוא אפיק השקעה מועדף לעניין זה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 כ-53% מההשקעות במזומנים ובפיקדונות בבנקים ובניירות ערך מושקעים בחברה האם (כ-34% ממאזן הבנק). מדד הרפינדל, שהבנק עושה בו שימוש למדידת הריכוזיות, מצביע על ריכוזיות גבוהה. הבנק מתייחס לנושא במסגרת תהליך ה-ICAAP, לרבות על ידי הקצאת הון ספציפית לסיכון באמצעות מודל ייחודי לנושא.

-סיכון ריכוזיות ענפי בתיק ההשקעות של הבנק השקעה בהיקף גדול בענף ספציפי חושפת את הבנק לסיכון ריכוזיות ענפי. לבנק סיכון ריכוזיות ענפי בענף הבנקאות. דירקטוריון הבנק קבע כאמור מגבלות השקעה בפיקדונות ובאג"ח בנקים, הנגזרות בין היתר מהוראה 313 ומהשפעתה על ההשקעות החלופיות העומדות בפני הבנק.

למעט סיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק כי אין חשיפה מהותית בגין סיכון ריכוזיות ענפית וסיכון ריכוזיות מדינה כל עוד מגבלת הפעילות המסחרית בשוק ההון מול תאגידים מסחריים (שאינם בנקים) תהיה מוגבלת לסכומים נמוכים.

בשל הסכום הנמוך המותר להשקעה באג"ח קונצרני לא הוטלה מגבלה בגין סיכון זה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 יש בבנק קבוצות לווים בנקאיות אשר חבותן לבנק עולה על 15% מהון הבנק, על פי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.

- סיכון אשראי צד נגדי ומכשירים נגזרים

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ימצא במצב של כשל לפני הסליקה הסופית של העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל יהיו עמו עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי. במהלך שנת 2014 הבנק לא ביצע פעילות במכשירים נגזרים.

בפעילות במכשירים נגזרים יש סיכון אשראי צד נגדי, ולכן קבע דירקטוריון הבנק מגבלת השקעה בחוזים אלו. הפעילות היא חלק מניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק (ALM), וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. בשלב זה אישר דירקטוריון הבנק פעילות בעסקאות אקדמה (פורוורד) בלבד כנגד תאגידים בנקאיים. יצוין כי בשנים האחרונות לא ביצע הבנק עסקאות מסוג זה, ואין לבנק עסקאות פתוחות משנים קודמות.

בחודש אוקטובר 2014 התאים דירקטוריון הבנק את מגבלות סיכון אשראי צד נגדי. בין היתר, נקבעו המגבלות מתוך הון רוברד 1 של הבנק ועודכנו היקפי המגבלות.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסדים הנובעים מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או מאירועים חיצוניים. ההגדרה אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים ותדמיתיים.

החשיפה לסיכונים תפעוליים היא חלק אינטגרלי ומובנה מהתהליכים, מהמערכות ומהפעילויות השונות בבנק. סיכונים תפעוליים הם אף גורם מעצים לסיכונים אחרים, לרבות סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכונים משפטיים וכדומה. העובדה שיש סיכון תפעולי בכל הפעילויות ובכל הרמות הארגוניות בבנק מחייבת לנהל כחלק מובנה מהתרבות הארגונית הכוללת.

תהליך ניהול הסיכונים מספק להנהלת הבנק ולדירקטוריון את הכלים למיפוי ולהבנה של הסיכונים התפעוליים בבנק ותומך בהליך גיבוש ההחלטות הנוגעות להשגת היעדים העסקיים אגב עמידה בהוראות החוק ובכללי האתיקה המקובלים. הסיכונים התפעוליים בבנק ייב מנוהלים על פי מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים שאישר דירקטוריון הבנק.

ניהול הסיכונים התפעוליים הוא מערך כלל-ארגוני המרוכז ביחידות כלל-ארגוניות. במערך זה לכל יחידה עסקית ותפעולית יש תפקיד בתהליכי המיפוי, ההערכה, הניהול, הניטור והדיווח של הסיכונים התפעוליים.

היחידות העסקיות בבנק אחראיות לניהול בפועל של הסיכון, כולל זיהוי הסיכונים הטמונים בפעילות העסקית, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותן, ביצוע בקורות ניהוליות למזעור הסיכון ויישום תכניות עבודה למזעור הסיכונים.

בבנק יש גופי פיקוח והכונה שונים בנושא הסיכון התפעולי, כמפורט להלן:

- דירקטוריון הבנק אחראי להגדרת המסגרת הכוללת לניהול הסיכון, הכוללת הגדרת המדיניות ותיאבון הסיכון, ביסוס מבנה ניהולי וקביעת תחומי אחריות ודיווח.
- פורום ההנהלה לניהול סיכונים תפעוליים בראשות מנכ"ל הבנק אחראי לפעול לצמצום החשיפה לסיכונים תפעוליים על פי המדיניות והקווים המנחים שקבע הדירקטוריון. כמו כן, הוא האחראי ליישום מסגרת עבודה לניהול הסיכון.
- אגף ניהול הסיכונים משמש גורם מטמיע בפועל של מדיניות הבנק לניהול הסיכונים ושל המתודולוגיה ותהליכי הדיווח. הוא גם גורם מנחה לניהול הסיכונים והאחראי לפיתוח אסטרטגיה לזיהוי, הערכה, ניטור ובקרה.
- מחלקת בקרת הסיכונים התפעוליים, הכפופה למנהלת הסיכונים הראשית, ממונה בין השאר על מיפוי ואחזקת מפות הסיכונים, על איסוף אירועי כשל וטיפול בהם ועל הטמעת הנושא בקרב עובדי הבנק.
- בקרי משנה לנושא הסיכונים התפעוליים אחראים לרכז את תהליך המיפוי והערכת הסיכונים ביחידתם ולדווח על אירועי כשל תפעוליים ביחידות.

כמו כן, בבנק יש גופים נוספים שחלק מפעילותם נוגע לבקרת הסיכונים התפעוליים, כגון קצין צינת ומניעת הלבנת הון ומימון טרור, מחלקת תפעול וביטחון, אחראי לביטוח, יועץ משפטי, אגף משאבי אנוש ולוגיסטיקה, אגף מחשוב (הכולל את מחלקת אבטחת מידע) ואגף החשב.

היחידות השונות מדווחות באופן שוטף לאגף לניהול סיכונים על הפסדים בגין התממשות הסיכון התפעולי. דיווח על אירועי כשל מהותיים ועל הטיפול בהם מועבר למנכ"ל ולמנהלת הסיכונים הראשית. אירועים חריגים ובולטים מדווחים מיד עם התרחשותם. פורום ההנהלה לניהול סיכונים תפעוליים מקבל דיווח רבעוני.

דירקטוריון הבנק קבע את תיאבון הסיכון של הבנק, המגדיר את רמת החשיפה המקסימלית ברמת הסיכון הבודד. תיאבון הסיכון נוגע לסיכון השיורי ולסיכון המובנה. סיכון שיוערך מעל רמה זו יחייב את הבנק לפעול במהירות האפשרית ובכל האמצעים למזעור. במסגרת תיאבון הסיכון הוגדרו מגבלות המפרטות את רמת הסיכון ואת הזמן הנדרש לבנק לפעול כדי למזער את הסיכון וכדי להוריד את החשיפה בגינו. במסגרת תיאבון הסיכון הוגדרה גם המחויבות לבחון את רמת הבקרה בפועל בעבור סיכונים שהוגדרו ברמת סיכון מובנה גבוהה.

פעילויות הבקרה כוללות תהליכים, נהלים ומערכות אשר עוזרים להבטיח את מזעור הסיכונים ואת יישום התגובה לסיכון.

לבנק מערכת ממוחשבת לניהול אירועי כשל ולניהול סיכונים. אירועי הכשל מדווחים באופן שוטף למערכת זו, המאפשרת לנתח את האירועים ואת הסיכונים ומסייעת בתהליך בקרת הסיכונים והדיווח.

ניהול הסיכונים התפעוליים בבנק מנוטר ומבוקר באופן שוטף בידי מחלקת בקרת הסיכונים התפעוליים, בין היתר באמצעות מיפוי הסיכונים, איסוף אירועי כשל, בחינת דוחות ביקורת, בחינת נהלים והטמעת הנושא בקרב מנהלי הבנק ועובדיו.

כחלק מהערכת החשיפה לסיכונים התפעוליים נעשה ניתוח של תרחישי קיצון תפעוליים, כולל איומים שלהם השפעה אפשרית קריטית ברמת הבנק. ניתוח ההשפעה האפשרית של תרחישים אלו והיערכות הבנק למניעת התממשותם או למזעור הנזק מהם בעת התממשותם הם חלק מתהליך ניהול הסיכונים התפעוליים ומטרתם לספק הערכה לחשיפת הבנק לסיכונים אלו.

במסגרת מיפוי הסיכונים התפעוליים נבנתה תכנית פעולה למזעור הסיכונים שאותה, וזאת על פי תיאבון הסיכון שהוגדר ובהתאם לשיקולים של עלות ותועלת. תכנית הפעולה משולבת בתכנית העבודה העסקית של הבנק.

- הטיפול בסיכונים יכלול אחד או יותר מהמרכיבים האלה:
- הימנעות מהסיכון - להימנע מהפעולות ומהגורמים אשר מביאים לידי התרחשות הסיכון.
 - הפחתת הסיכון - להקטין את הסבירות שיתרחש סיכון או להקטין את השפעתו באמצעות שיפור הבקורת או תהליך העבודה.
 - העברה מלאה או חלקית של הסיכון - פעולות להעברת הסיכון או חלקו לגורמים חיצוניים (כגון עשיית ביטוח).
 - קבלת הסיכון בלא לנקוט בפעולה כלשהי - זאת בהיעדר אפשרות לטפל בסיכון באחד מהמרכיבים שהוזכרו לעיל. במקרה כזה תוכן תכנית מגירה שתופעל אם יתממש הסיכון. יש סיכונים שעלות תכנית המענה עליהם יקרה יותר מההפסד הצפוי במקרה של התממשותם.

לצורך הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המחלקת את ההכנסות הגולמיות של הבנק לקווי עסקים. השיעור להקצאת ההון בגין כל קו עסקים הוא בין 12%-18%.

לבנק יש פוליסת ביטוח בנקאית. הפוליסה הבנקאית מבטחת מגזרים שונים של הפעילות הבנקאית כנדרש בנוהל בנקאי תקין 352, והיא מורכבת משלושה פרקים כדלקמן:

הפרק הראשון - מבטח אבדנים של נכסים מוניטריים, אבדנים בשל זיוף מסמכים כספיים, אבדנים בשל אי נאמנות עובדים ועוד.

הפרק השני - מבטח נזקים כתוצאה מחדירות של זרים למערכות המחשוב של הבנק.

הפרק השלישי - מבטח נזקים ללקוחות כתוצאה מרשלנות עובדי הבנק ועוד. פרק זה מבטח את החבות ואת אחריות הבנק כלפי צדדים שלישיים.

- סיכון מחשוב

נכון להיום הבנק מקבל שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים בע"מ. השירותים האמורים ניתנים לבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים. בחודש פברואר 2014 התקשר הבנק עם חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ של מערכת זו. ראה להלן בסעיף 'פרייקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית'.

לבנק מסגרות תומכות לטיפול בסיכון המחשוב הכוללות מדיניות בנוגע לטכנולוגיית המידע, מדיניות אבטחת מידע ועקרונות אבטחת מידע כפי שקבע דירקטוריון הבנק, וכן מבנה ארגוני תומך אשר מנחה ומבקר את הפחתתם של סיכונים המחשוב, נהלים, הערכת סיכונים של טכנולוגיות המידע, סקרי בטיחות טכנולוגיים ומבדקי חוסן, ניתוח אירועים ומנגנונים לניטור ובקרת סיכונים.

מדיניות טכנולוגיות המידע כוללת בין היתר את עקרונות הבנק בנושא סיכונים טכנולוגיות המידע, פיתוח מערכות מידע, תפעול, מיקור חוץ בתחום טכנולוגיות המידע ומדיניות של המשכיות עסקית ובקרה. מדיניות אבטחת המידע מגדירה את תפיסת הדירקטוריון והנהלה בנוגע לניהול סיכונים אבטחת המידע. מסמך עקרונות אבטחת המידע מגדיר את תפיסת הדירקטוריון והנהלה ליישום המדיניות על ידי הגדרה של מסגרת ארגונית ליישום אבטחת המידע, הגדרת מסגרת תקציבית, סיווג מידע, טיפול באירועי אבטחת מידע ועוד.

הבנק מבצע הערכת סיכונים של מערך טכנולוגיות המידע בתוך כדי התייחסות למכלול הסיכונים הפוטנציאליים הקשורים בניהולו. תהליך זה הוא תהליך מתמשך ומתעדכן בהתאם לשינויים בגורמי הסיכון השונים ולשינויים המתבצעים במערך טכנולוגיות המידע. מטרת הערכת הסיכונים היא לשמור על סודיות המידע, לוודא את מידת אמינותו ולאשר את שלמותו וזמינותו כדי למנוע פגיעה במתכוון או שלא במתכוון בידי עובדים או בידי גורמים חיצוניים.

תכנית העבודה והתקציב הנדרש לצורך ביצוע סקרים פרטניים במהלך השנה נגזרת מהערכת הסיכון ומקביעת דירוג רמת הסיכון. בהתאם לכך מבוצעים סקרי בטיחות ומבדקי חדירה מבוקרים. מערכות שדורגו ברמת סיכון גבוהה ומערכות בנקאות בתקשורת יידרשו לעשות סקרים בתדירות גבוהה יותר.

לבנק מערך גיבויים המבטיח כי כל מידע שהבנק מייצר לצרכיו מגובה באופן מלא, שלם, תקין ואמין, בתצורה המתאימה לרמת הזמינות והקריטיות שקבעה הנהלת הבנק לפעילות העסקית הנתמכת על ידי המידע הזה. הבנק בוחן באופן שוטף קיומן ואיכותן של מערכות התומכות בתהליכים קריטיים ומערכות נוספות הנדרשות להתווסף לאתר הגיבוי כחלק מהתכנית להמשכיות עסקית שבאחריות הממונה על המשכיות העסקית בבנק. בנוגע להיערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית ראה להלן בסעיף 'ניהול המשכיות עסקית'.

סיכויי אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

בנק יהב מקיים מדיניות אבטחת מידע והגנה קיברנטית מוגדרת ומאושרת בדירקטוריון ובהנהלת הבנק. מדיניות זו מעגנת את מחויבותה של הנהלת הבנק בתחום אבטחת מערך טכנולוגיות המידע, זמינות, חיסיון, שלמות ואמינות נכסי ומערכות המידע של הבנק ולקוחותיו, בדגש על שמירת פרטיות הלקוח וסודיות בנקאית.

יישום המדיניות המשלב אסטרטגיה פרו אקטיבית, מתבצע באמצעות מבנה ארגוני תומך הכולל ועדת היגוי לאבטחת מידע וסייבר, יחידת אבטחת מידע וסייבר שמתפקידיה תאום, הנחיה, אכיפה, בקרה על אפקטיביות מערכות האבטחה ודיווח בנושאים אלו בשיתוף היחידות העסקיות והתפעוליות. אגף מחשוב וטכנולוגיה בבנק מטמיע ומתפעל את אמצעי אבטחת המידע הטכנולוגיים. ניטור, תחקור אירועים בזמן אמת ומתן מענה לאירועי אבטחת מידע מבוצע על ידי יחידה לאבטחת מידע וצוות לניהול אירועי סייבר.

במסגרת זו, מבוצע, בין היתר, באופן שוטף מיפוי, ניתוח, ניהול והערכה של מכלול הסיכונים, לרבות איסוף, עיבוד מידע מודיעיני, ויישום תהליכים וטכנולוגיות לגידור והפחתת הסיכון.

כדי למזער את חשיפת המערכות לסיכונים ולאיומים שונים הבנק מבצע פעילות ברובד הטכנולוגי וברובד הניהולי. ברובד הטכנולוגי ניתן למנות כמה פעולות שמבוצעות ובהן מידור והטמעה של אמצעי אבטחת מידע בין רשתות התקשורת השונות, התקנת מערכת לסריקת תעבורת תקשורת לאיתור ולמניעה של ניסיונות פריצה, חדירת קוד עיון והגנה על תחנות הקצה באמצעות מערכת הגנה מתקדמת המורכבת מכמה שכבות הגנה. הפעלת מערכת הגנה למניעת חדירת קוד עיון דרך דואר אלקטרוני, מערכת להגנה על מסדי הנתונים, מערכות לניטור רכיבי תקשורת לא מורשים והפעלת מערכות אבטחה להגנה על אתר האינטרנט של הבנק. ברובד הניהולי הוגברו והועמקו רמות הניטור במערך המחשוב.

סקרי סיכויי אבטחת מידע מבוצעים בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל וכוללים הערכת סיכונים, סקר סיכונים ומבדקי חוסן. הסקרים מתבצעים בהתאם למתודולוגיה כתובה. תדירות הסקרים מבוצעת על פי תכנית העבודה הרב-שנתית הנגזרת מרמות הסיכון שהוגדרו למערכות שמופו בסקר הערכת הסיכונים. מענה מידי ניתן לממצאים ברמת סיכון קריטית וגבוהה. סיכונים ברמות נמוכות יותר מטופלים כחלק מתכנית העבודה השוטפת. למערכות אשר דורגו ברמת סיכון גבוהה ולמערכות בנקאות בתקשורת מבוצעים סקרי אבטחת מידע ומבדקי חדירה מבוקרים אחת לתקופה כפי שהוגדר בהוראת המפקח על הבנקים.

כחלק מהתפתחות הטכנולוגיה בעולם ובין היתר התפתחות המרחב הקיברנטי, פועל הבנק במגוון ערוצים כדוגמת השימוש בתשתית האינטרנט והטלפון, החושפים אותו לסיכונים קיברנטיים. על פי הערכות קיים חשש שסיכונים אלו יתגברו ויתעצמו בעתיד.

תקריות קיברנטיות עשויות להתרחש כתוצאה מהתקפות מכוונות או מאירועים לא מכוונים. התקפות קיברנטיות כוללות, בין היתר, השגת גישה לא מורשית למערכות ממוחשבות כדי להשתמש שלא כדין בנכסים או במידע רגיש, חבלה במידע או שיבושים בפעילות. התקפות קיברנטיות עשויות להתבצע באופן שלא דורש השגת גישה לא מורשית, כגון התקפות המיועדות להשבתת השירות של אתרי אינטרנט. המטרות של התקפות קיברנטיות משתנות ועלולות לכלול גנבת נכסים פיננסיים, קניין רוחני או מידע רגיש אחר השייך לבנק, ללקוחותיו או לשותפים עסקיים וספקי שירותים אחרים.

הבנק רואה בסיכון הקיברנטי סיכון עיסקי אסטרטגי ואבטחת מידע. הבנק מפעיל כל העת הגנה שוטפת, דינמית ומקיפה. בנוסף, מבצע הבנק צעדים ספציפיים לזיהוי הסיכון בתחומי הפעילות החשופים לאירועים קיברנטיים, למניעה וצמצום סיכונים אבטחת מידע, כלפי עובדיו, קבלני משנה ומיקור חוץ.

הבנק נוקט בשורת צעדים ממוקדי סיבר הכוללים: איסוף מודיעין רלוונטי, ניטור בזמן אמת, איתור אנומליות, מיסוד נהלים ותהליכי תגובה, וזאת באמצעות חברה יעודית המתמחה בתחום.

במסגרת היערכותו לטיפול באיום הקיברנטי לנגזרותיו, פעל הבנק בשנה החולפת גם בתחומי גיוס והכשרה של כוח אדם מקצועי, רכש והטמעה של כלים מתקדמים למימוש מעטפת הגנה דינמית ופרו אקטיבית, שיפור רמת ההגנה במערכות קיימות ושדרוג מערכות. הבנק התאים את הערכותו בתחום בהתאם לדרישת בנק ישראל.

בהתאם למכתב נוחות שהתקבל מספק המחשוב (בנק הפועלים), מערכות הליבה שמתופעלות על ידו מוגנות ברמת אבטחה שהספק נותן למערכותיו.

פוליסת הביטוח הבנקאי של הבנק כוללת בפרקים העוסקים בפשעי מחשב ואחריות מקצועית, כיסויים כמפורט להלן: תביעות של צד שלישי בגין נזקים מהפרת פרטיות, נזק כספי ישיר כתוצאה מהפרה מכוונת של הפרטיות, נזק כתוצאה מהחדרת וירוס, נזק כתוצאה מגנבת מידע, נזק כתוצאה מחדירה למחשב והעברת כספים בזדון.

במהלך שנת 2014 לא התרחשו בבנק אירועי תקיפה קיברנטיים מהותיים.

– טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין 'ניהול ההגנה הקיברנטית'

בחודש ספטמבר 2014 פירסם המפקח על הבנקים טיוטה מעודכנת להוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא ניהול ההגנה הקיברנטית. טיוטת ההוראה כוללת הסדרה של דרישות וציפיות של הפיקוח על הבנקים מתאגידים בנקאיים בנושא ניהול ההגנה הקיברנטית. טיוטת ההוראה קובעת מסגרת מובנית אך גמישה לניהול הסיכון. מוגדרים העקרונות להגנה קיברנטית בציפייה שהתאגיד הבנקאי יאמץ עקרונות אלו בבניית מערך ההגנה הקיברנטית בהתאם להיקף ולמהות פעילותו ופרופיל הסיכון שלו. ההוראה מסדירה נושאים כמו ממשל תאגידי, אסטרטגיה ומסגרת לניהול הסיכון הקיברנטי, ניהול הסיכון הקיברנטי ויעדי בקרה ובקורות הגנה קיברנטית. התאגיד הבנקאי נדרש למנות עובד בכיר בעל ידע וניסיון מתאימים כמנהל ההגנה הקיברנטית אשר יהיה כפוף ישירות לחבר ההנהלה.

– טיוטת חוזר בנושא ניהול סיכונים בסביבת מחשוב ענן

בחודש ספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת חוזר הנחיות בקשר עם שימוש במחשוב ענן. לפני הפעלת טכנולוגיות מחשוב ענן, התאגיד הבנקאי מתבקש לקבוע מדיניות מאושרת בדירקטוריון הבנק, לבצע הערכת סיכונים ולקבוע בקורות מפצות מתאימות. התאגיד הבנקאי נדרש לקבל היתר מהמפקח על הבנקים לפני שימוש במחשוב ענן שבמסגרתו מאוחסן מידע אצל ספק גם אם לא מדובר במידע של לקוחות. הבנק יפעל לפי הנחיות הטייטה ככל שתהיה רלוונטית לבנק.

בנק ישראל הקפיא בשלב זה את הטיפול בהוראות אלו.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוא הסיכון להפסד בגלל היעדר האפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. סיכון זה יכול לנבוע ממקרים של טעויות, אי הבנה או היכרות את נוהלי הבנק, מפעילות בלא גיבוי בהסכמים מספקים או בלא ייעוץ משפטי או מייעוץ משפטי חלקי או לקוי וכן מסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים. סיכונים מעין אלו יכולים לנבוע ממכלול רחב של נסיבות, ופעמים רבות הם שלובים בסיכונים תפעוליים אחרים.

מערך הייעוץ המשפטי של הבנק כולל את האגף לייעוץ משפטי ואת היועצים המשפטיים החיצוניים של הבנק. מערך זה מלווה את פעילויות האגפים השונים, ובכלל זה את התקשרויות הבנק עם צדדים שלישיים, כדי למזער ככל שניתן את הסיכון.

דירקטוריון הבנק והנהלה מקבלים דיווחים שוטפים בנוגע לשינויים בהוראות הדין היכולים להשפיע על פעילות הבנק ודיווח על סיכונים משפטיים מהותיים שהבנק חשוף אליהם, ובין השאר על תביעות גדולות שהבנק מעורב בהן.

החשיפה בגין סיכונים אלו מבוקרת ומוקטנת גם בדרכים הללו:

- העסקת יועצים משפטיים שלהם ידע וניסיון במערכת הבנקאית.
- מתן ייעוץ משפטי בעת התקשרויות מהותיות חדשות של הבנק.
- הסכמים עם לקוחות (הסכמי אשראי, פיקדונות וניירות ערך) נבדקים בידי יועצים משפטיים.
- מסמכים הנוגעים לעניינים מהותיים של הבנק עוברים ביקורת ואישור של מערך הייעוץ המשפטי.
- מערך הייעוץ המשפטי מעורב בפעילויות חדשות של הבנק.
- בדיקת מידת ההשפעה שתהיה להוראות החקיקה והרשויות המפקחות על עבודת הבנק ועל התקשרויותיו.
- הפקת לקחים משינויים בחקיקה, לרבות מפסיקת בתי המשפט, והעברת חוות דעת כתובות בעניינים אלו ליחידות השונות בבנק, יישומם של לקחים אלו בנוהלי הבנק ובמסמכים המשפטיים הנהוגים בו וכן עדכון היחידות הרלוונטיות בבנק.
- מינוי קצין ציות (שתפקידו יפורטו להלן), ממונה אבטחת מידע לפי חוק הגנת הפרטיות, ממונה לפי חוק איסור הלבנת הון וממונה לפי החוק למניעת הטרדה מינית.

לפרטים נוספים ראה ביאור 17 התחייבויות תלויות בדוחות הכספיים.

סיכון סליקה

סיכון סליקה הוא הסיכון שיועבר תשלום או נייר ערך לצד הנגדי לעסקה ולא יתקבל בתמורה התשלום או נייר הערך שאמור היה להתקבל בהתאם לתנאי העסקה. הבנק פועל ברכישה ובמכירה של ניירות ערך ישראליים ושל ניירות ערך זרים, בהעברת כספים ובתשלומים. במקרה שמערכות התשלומים והסליקה אינן יעילות דיין הן חושפות את המשתתפים בהן לסיכונים שונים (כולל סיכונים אשראי, סיכון נזילות, סיכון משפטי וסיכון תפעולי).

הבנק פועל בחלק מאפיקי הסליקה כסולק משני המיוצג על ידי סולק ראשי. תפעול הסליקה מבוצע בעבור הבנק על ידי בנק הפועלים.

בהתאם לכך הבנק מנהל את סיכוני הסליקה על פי חלוקה לארבע רמות סיכון אלו:

1. פעולות הנסלקות במערכת זה"ב.
2. זיכויים וחיובים ממוגנטים על ידי הרשאה הנסלקים במס"ב.
3. סליקת ממסרים באמצעות בנק מייצג וסליקת פעולות בין-בנקאיות.
4. פעולות במסלקות שהבנק אינו חבר בהן. בעבור פעולות דו-צדדיות ההתחשבות נדחית ביום.

הבנק רואה בסוגי הסליקה 1-3 רמת סיכון נמוכה ובפעילויות השייכות לסוג סליקה 4 כנושאות את הסיכון הגבוה ביותר מבחינת תהליך הסליקה וכדורשות ניטור קפדני יותר.

מדיניות הבנק בנוגע לניהול הסיכון נוגעת לדיווח ולטיפול באירועים חריגים שהוגדרו.

במסגרת פרויקט המחשוב של הבנק (המפורט להלן) הבנק בוחן אפשרויות שונות עתידיות בנושא הסליקה, כולל בעזרת בנק מזרחי טפחות. נושא סיכון הסליקה יותאם בהתאם לאותן חלופות.

ניהול המשכיות עסקית

הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול המשכיות עסקית עוגנו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355.

בחודש מאי 2014 פרסם בנק ישראל עדכון להוראה 355 במסגרתו נקבעו, בין היתר, עקרונות מנחים למיגון מינימלי של האתרים הקריטיים השונים לצורך עמידתם בתרחישי ייחוס לאומיים ואחרים. הבנק מיישם את ההוראה.

מטרת מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית הינה לשפר את עמידות הבנק בעת התרחשות שיבושים תפעוליים, הנגרמים מאירועים חיצוניים או פנימיים, וכן להקטין את ההשפעה ששיבושים מסוג זה עלולים לגרום בין היתר לרציפות הפעילות העסקית, למוניטין ולרווחיות הבנק.

יעד הבנק הינו לפעול להבטחת המשך פעילותו העסקית גם בתקופות חירום ואירוע אסון ולהקצות את המשאבים הדרושים לבנייה ותחזוקת היערכות הנדרשת לשם כך. המשך הפעילות העסקית של הבנק בהתרחשות אסון ושימור מעמדו, מחייבים הבטחת היכולת למתן השירותים הבנקאיים, המתבססת על זמינות מערכות המידע, מוכנות העובדים והכנת התשתיות.

מנהל המשכיות העסקית הינו מנהל האגף לבנקאות קמעונאית.

היערכות הבנק להתמודדות עם אירועי המשכיות עסקית כוללת בין היתר:

- ניתוח ההשפעות העסקיות, כולל זיהוי והערכת הסיכונים והשפעתם הפוטנציאלית על הבנק. במסגרת זו הוכן מסמך תרחישי ייחוס המגדיר לאילו מצבי חירום על הבנק להתכונן. כמו כן, בוצע ניתוח של השפעות עסקיות שמאפשר זיהוי של תהליכים חשובים ושירותים חיוניים, של גורמי מפתח פנימיים וחיצוניים ושל רמות עמידות נאותות.
- הוטוטה אסטרטגיית התאוששות המגדירה יעדים לרמת השירות שהבנק ישאף לספק במקרה של שיבושים בתוך כדי קביעת טווחי הזמן לחידושם.
- נכתבה תכנית המשכיות עסקית המגדירה תפקידים, תחומי אחריות וסמכויות לגיבוש החלטות. כמו כן, נכתבו תכניות המשכיות עסקית אגפיות.
- ניטור סיכונים ותכניות תרגול שמטרתם לבחון את מוכנות התשתיות ואת עדכניות תכניות הפעולה.
- תכנית הדרכה והטמעת הנושא בבנק.

- הוקם אתר גיבוי בעבור מערך המחשוב (DRP) למערכות העצמאיות המתופעלות בבנק. האתר מאפשר לתת מענה לאירוע שבו נפגע האתר הראשי והושבתה פעילותו. הגיבוי ניתן למערכות הנוגעות באופן ישיר לפעילות העסקית של הבנק (מערכות בנקאיות) ולמערכות אחרות המוגדרות כקריטיות.
- הוקם מנגנון לגיבוי נתונים לעותק שלישי.
- הוקמו אתרים חלופיים והוגדרו עמדות חירום לעובדי המטה בחירום ולצוותי החירום.
- הוקם סניף נייד, תרגול והגדרת עובדים.

סיכון רגולציה וציות

סיכון רגולציה וציות הוא סיכון הנובע מאי קיום הוראות חוק או הוראות רגולציה. סיכון הציות נובע מאי עמידה בהוראות הדין והרגולציה בעלות אופי צרכני. התוצאות יכולות להיות כספיות (עיצומים), משפטיות (חשיפה לתביעות) או פגיעה במוניטין הבנק ובשמו הטוב. במסגרת פעילותו הבנק כפוף לכמה רשויות פיקוח, בהן בנק ישראל, הרשות לניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, הרשות להגבלים עסקיים, רשות המיסים, משרדי הממשלה השונים, הוראת חוקי המס האמריקניים ועוד.

כחלק ממדיניות ניהול הסיכון נקבע המבנה הארגוני התומך בניהול הסיכון, הכולל את מנהלת הסיכונים הראשית וקצין הציות (ראה להלן). מנהלת הסיכונים אחראית על בקרת הטיפול בכלל סיכוני הרגולציה כאשר קצין הציות אחראי על ניהול סיכוני הרגולציה הנגזרים מציות, מניעת הלבנת הון, אכיפה פנימית והוראות FATCA. כמו כן, נקבעו כלי המעקב ותדירות הדיווחים והדיונים בהנהלה ובדירקטוריון הבנק. מנהלת הסיכונים מבצעת מעקב שוטף אחר הנחיות רגולטוריות חדשות ואחר יישומן ביחידות הבנק השונות.

קצין ציות

סיכון הציות מתמקד בשורה של חוקים, תקנות, צווים, הנחיות, הוראות ניהול בנקאי תקין, הנחיות והוראות הרשות לניירות ערך ואחרים אשר מסדירים את פעילות הבנק במישור יחסי בנק-לקוח. סיכון הציות הינו סיכון חוצה ארגון, החל על מגוון פעילויות עסקיות המתבצעות על ידי הבנק.

מינוי קצין ציות ופעילותו נדרשים כחלק מניהול הסיכונים בבנק. בין תפקידיו לסייע להנהלה ולדירקטוריון לשאת באחריותם לציות הבנק לכל דרישות החוק ולדרישות רגולטוריות אחרות בתחום הצרכני, להקטין את החשיפה של הבנק לתביעות משפטיות, למנוע הפסדים כספיים העלולים להיגרם לבנק בגין הפרת הוראות החוק האמורות ולשמור על המוניטין הטוב של הבנק.

דירקטוריון הבנק מאשר את תכנית הציות של הבנק, הכוללת בין היתר את הגדרת תחומי הסמכות והאחריות של קצין הציות, את סוגי הכלים אשר יתמכו בבקרה, את סוגי הדיווחים, את סוגי הסנקציות שיוטלו בגין הפרות ועוד.

תכנית העבודה השנתית של קצין הציות מובאת לאישור הדירקטוריון. תכנית העבודה מבוססת על תכנית הציות שקבע הדירקטוריון, על תוצרי סקר תשתיות ציות הנערך אחת לחמש שנים, על ממצאי ביקורות שבוצעו בנושא הציות, על תלונות לקוחות ועל שינויים והוראות צרכניות חדשות ושינויים בפעילות הבנק.

קצין הציות אחראי על וידוא עמידה ויישום ביצוע ההוראות הצרכניות וכן על סקירת כשלים וסיכויים לכשלים שעלולים לגרום לאי ציות. כמו כן, קצין הציות עוסק בהטמעת ההוראות הצרכניות בקרב עובדי הבנק. כחלק מפעולות ההטמעה הוכנו מצגות ולומדות אשר עובדי הבנק לומדים ונבחנים על תוכנן.

בסניפי הבנק מונו אחראים לנושא הציות, והם מסייעים להטמעת ההוראות הצרכניות בבנק. האחראים מבצעים אחת לחודש בקרה בנושאים שבזיקה להוראות הצרכניות.

הבנק ערך בשנת 2013 סקר תשתיות עדכני התומך בציות להוראות צרכניות כמתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 308. הבנק מטפל ביישום ההמלצות ובהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו.

מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות

סיכון איסור הלבנת הון הינו סיכון לניצולה של המערכת הבנקאית על ידי פשיעה ופעילות טרור. חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000, וחוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005, והדינים שנקבעו מכוחם מטילים חובות של זיהוי הלקוחות, רישום פרטיהם ודיווח על פעולות מסוימות המתבצעות באמצעות התאגיד הבנקאי. הוראות בנק ישראל מחייבות את דירקטוריון הבנק לקבוע את המדיניות בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור.

דירקטוריון הבנק מינה ממונה על יישום הוראות החוק לאיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור ואימץ כללים מנחים בתחומים האלה:

- שילוב הטיפול ביישומן ובאכיפתן של הוראות חוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005, כחלק מתחומי האחריות של הממונה על איסור הלבנת הון.
- בקרה והבטחת הציות לחוק.
- מתן מענה לסיכונים הגלומים בשירותים הניתנים ללקוחות.
- סיווג לקוחות ובחינת פעילותם על פי רמות סיכון לעניין הלבנת הון ומימון טרור.
- מערך הסברתי מובנה להטמעת הידע בקרב העובדים.

דירקטוריון הבנק אישר מסמך מדיניות מפורט הכולל קווי מדיניות ותהליכים ניהוליים שמטרתם להבטיח אחידות ושיטתיות בטיפול בנושאים העומדים בזיקה לאיסור הלבנת הון ולמניעת מימון טרור.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 של בנק ישראל דורשת להגדיר את מאפייני הסיכון (גבוה, בינוני, נמוך) לצורך סיווג הלקוחות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור. לבנק מודל המשמש לצורך דירוג הלקוחות לפי רמות סיכון.

בבנק יש מערכת לאיתור פעולות לא רגילות של לקוחות בתוך כדי ניתוח פעילות היסטורית. כמו כן, המערכת מאתרת פעולות בנקאיות העלולות להצביע על מוקדי סיכון. המערכת מופעלת באופן שוטף ככלי בקרה לזיהוי פעולות בלתי רגילות.

לבנק מערכת ממוחשבת לתיעוד ולשמירת מידע לעניין הוראת 'הכר את הלקוח'.

- ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי

בחודש דצמבר 2014 פרסם בנק ישראל טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 308 בדבר 'ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי'.

עדכון ההוראה מתייחס בין היתר למספר נושאים כמפורט להלן: הרחבת ההגדרה של הוראות ציות מעבר להוראות צרכניות ובהתאם למסמך באזל בנושא, הקובעת כי סיכון הציות נגזר מחוקים, תקנות, הוראות רגולציה, נהלים פנימיים וכללי התנהגות החלים על פעילות הבנק; הודגשה וחודדה אחריות הדירקטוריון לפקח על ניהול סיכון הציות; הגדרת האחריות של ההנהלה הבכירה; הגדרת מדיניות הציות המתייחסת לאופן בו ייערך הבנק ליישום ההוראה, לרבות התהליכים המרכזיים בהם יזוהו וינהלו סיכונים הציות בכל רמות התאגיד; נקבעו מאפייני פונקציית הציות (אי תלות, מעמד הפונקציה, תגמול ועוד) ותפקידיה; היקף עבודת פונקציית הציות אשר תתפרש על פני כל פעילויות וישויות הבנק; הגדרת קצין הציות אשר יעמוד בראש פונקציית הציות.

– צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים, מניעת הלבנת הון ומימון טרור) (תיקון) תשע"ג – 2014

בחודש דצמבר 2013 פורסם עדכון לצו איסור הלבנת הון הכולל, בין היתר, עדכונים לגבי חובות הבנק בכל הנוגע להעברות כספיות לחו"ל, תהליך 'הכר את הלקוח' לרבות בקרה ועדכון של התהליך, נקיטת אמצעים סבירים לזיהוי הנהנים ובעלי השליטה בחשבון, קיומו של מאגר מידע ממוחשב על פעולות שבוצעו בבנק ואינן נרשמות בחשבון כלשהו, תיקון רשימת פעילות בלתי רגילה ועוד.

הצו פורסם ביום 2 בדצמבר 2013 ותחילתו ששה חודשים ממועד פרסומו. הבנק נערך ליישום השינויים הרלוונטיים בתיאום עם ספק שרותי המחשוב (בנק הפועלים).

סיכון מיקור חוץ

מיקור חוץ בפעילויות הבנק והיעזרות בגורמי צד ג נעשים משיקולים של עלות-תועלת ויכולים להקטין את פרופיל הסיכון של הבנק באמצעות העברת הפעילות לגורמים שלהם מומחיות וגודל המתאימים יותר לניהול הפעילות.

עם זאת, מיקור חוץ חושף את הבנק לסיכונים שונים, כגון סיכון משפטי, סיכון ריכוזיות (תלות בספק), אבדן ידע וסיכונים תפעוליים נוספים.

הבנק מנהל סיכונים אלו בד בבד עם ההתקשרות עם צד ג, וזאת כדי למקסם את התועלת שבשימוש בספקי מיקור חוץ בתוך כדי שימוש בכלים מתאימים כדי להביא לידי צמצום החשיפה לסיכונים הכרוכים בכך. לבנק מבנה ארגוני ונוהלי עבודה התומכים בניהול הסיכון.

סיכון ריכוזיות ספקים

סיכון הנובע ממצב שבו הפסקת פעילות של ספק מהותי תפגע בפעילותו התקינה של הבנק. סיכון זה מטופל במסגרת ניהול מיקור החוץ.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין מוגדר כסיכון לירידה פוטנציאלית בערך הבנק הנובעת מכך שהבנק ייתפס באופן שלילי בעיני לקוחות, ספקים, בעלי מניות, משקיעים או רגולטורים, והדבר ישפיע לרעה על יכולתו של הבנק לשמור על רמת המוניטין שלו.

מדיניות ניהול סיכון המוניטין שאישר דירקטוריון הבנק מבוססת על הצעדים שהבנק נוקט בהם כדי למנוע אירועי סיכון מוניטין וזאת בהתבסס על אירועי העבר. הטיפול בסיכון המוניטין כולל לא רק צעדים למניעה אלא גם צעדים לצמצום הניזק בעת התממשות אירוע.

נעשה מעקב שוטף אחר הפעילות העסקית של הבנק כדי לבדוק כל שינוי בהתנהגות הלקוחות שיכול לרמוז על פגיעה במוניטין. נבדקים התנהלות העובדים ותלונות לקוחות ומופקים דוחות בקרה על פעילות הבנק ועל עובדיו. בזירת התקשורת נבדקות כל ההתייחסויות הישירות לבנק, ונבדקים כל העת התהליכים שיש בהם כדי לפגוע במוניטין הבנק, ולו גם בצורה עקיפה. זאת ועוד, ההשפעות העסקיות וההתקשרויות עם גורמים שלישיים נבדקות כדי לוודא שאין בהם כדי לפגוע במוניטין הבנק. כמו כן, מדיניות הפרסום של הבנק נבדקת והמסרים שהבנק מפיק נבחנים כל העת.

המעקב והבקרה נעשים באופן שוטף באמצעות דוחות עסקיים שוטפים המופקים בדרגי הניהול השונים, כמו גם באמצעות סקרי דעת קהל המבוצעים באופן תדיר. לבנק מערכת ממוחשבת המשמשת לגיוס לקוחות חדשים, למניעת נטישת לקוחות ולמעקב אחר חשבונות חדשים.

תכנית החומש האסטרטגית של הבנק, המתווה את פעילות הבנק עד וכולל שנת 2016, כוללת דרכי פעולה ויעדים גם בכל הנוגע לשמירה על מיצובו ועל מיתוגו של הבנק, לרבות כל הנוגע לנושא המוניטין (ראה להלן סיכון אסטרטגי ועסקי).

סיכון אסטרטגי ועסקי

הסיכון של ההשפעות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד בעקבות שינויים בסביבה העסקית שהבנק פועל בה, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של החלטות או היעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים.

סיכון אסטרטגי הוא הסיכון להפסד עקב שינוי בגורמים סביבתיים חיצוניים, כגון שינויים פוליטיים, שינויים בחוקים ובתקנות, מתחרים חדשים בענף ועוד.

שינויים אלו יכולים להשפיע על יכולת הבנק להציע שירותים מסוימים, להטיל מגבלות על הפעילות שלו, לאלץ את הבנק לבצע השקעות בטכנולוגיה ולחייב תוספת כוח אדם הכרוכה בעלויות גבוהות.

מדיניות ניהול הסיכון מתבססת על תהליכים המבוצעים בבנק הכוללים תכנון תקציב, תכנית עבודה, הגדרת יעדים, מדידת רווחיות וכיצא בזה. כמו כן, הוגדרו בבנק צעדים הננקטים למזעור הנזק הפוטנציאלי מהתממשות סימונים עסקיים.

כחלק ממנגנוני הניהול, הפיקוח והבקרה לניהול הסיכון העסקי, הבנק מבצע הליך בקרה עסקי רבעוני הבוחן את העמידה ביעדים ובתקציב.

כמו כן, יש דיווחים שוטפים להנהלת הבנק על אירועים משמעותיים אשר עלולים להשפיע על יעדי התכנית העסקית של הבנק או שעלולים לגרום להתממשות סיכון עסקי. התרחשויות כלכליות בארץ ובעולם שלהן השפעה על השוק הקמעונאי נבחנות כל העת.

המעקב והבקרה נעשים באופן שוטף באמצעות דוחות עסקיים יומיים, שבועיים וחודשיים המופקים בדרגי הניהול השונים.

תכנית החומש האסטרטגית של הבנק כוללת את התנהלותו של הבנק ואת יעדיו לנוכח מכלול תנאי השוק. התכנית עודכנה ואושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון בחודש נובמבר 2011 ונקבעה לשנים 2012 - 2016. לאור ביצועי הבנק בשנים האחרונות, הציב הבנק יעדים מאתגרים בכל הנוגע לגידול ולצמיחה בהיקפים ובמספר הלקוחות.

סיכון תחרות

מגזר משקי הבית הוא פלח שוק מועדף לפעילות הבנקים בישראל המאופיין כיציב גם בעתות משבר. בנק יהב הוא בנק קמעונאי שמתאפיין במתן הטבות ומוצרים ייחודיים לציבור זה. התחרות השוררת בשוק מאתגרת את מעמדו כבנק ייעודי בתחום.

הבנק נקט במהלך השנים באמצעים שונים כדי להתחרות בפלח שוק זה, כולל הרחבת השירותים לציבור לקוחותיו (ובהם הרחבת מערך הסינוף), בנקאות ישירה, מרכזי ייעוץ, דלפקי משכנתאות של בנק מזרחי טפחות ועוד. כמו כן, פעל הבנק לחזק את הקשר עם הלקוחות, העלה קמפיינים פרסומיים וערך פעילות קידום מכירות נרחבת ופעילות שימור לקוחות אינטנסיבית. ראה להלן בפרק 'מגזרי פעילות'.

פרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית

נכון להיום הבנק מקבל שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים בע"מ. השירותים האמורים ניתנים לבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים והממונה על הגבלים עסקיים.

בחודש פברואר 2014 אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ בנושאי מחשוב ותפעול. לחברת TCS פתרון מתקדם לשירותי ליבה בנקאית (BANCS) ובכלל זה גם שירותי מיקור חוץ לבנקים וגופים פיננסיים רבים בכל רחבי העולם. בחודש אפריל 2014 התקשר הבנק עם חברת TCS.

מדובר בפרויקט מורכב ורחב היקף, המנוהל לפי אבני דרך מפורטות. הפרויקט מנוהל באמצעות מבנה ארגוני הכולל ועדת היגוי עליונה, הנהלת פרויקט ועשרות צוותי עבודה. הפרויקט מבוצע בליווי ופיקוח הדוק של הנהלת הבנק, וכן נמסרים דיווחים שוטפים לדירקטוריון הבנק, לוועדה ייעודית מטעמו המלווה את הנושא ולחברת האם בנק מזרחי טפחות. דגש מיוחד ניתן לניהול סיכונים הפרויקט, הן בהיבטים הטכנולוגיים והן בהיבטים אחרים.

תהליך ניהול הסיכונים מתבצע בהתאם למתודולוגיות מקובלות (בהתאם ל COBIT) ומטרתו לזהות את הסיכונים השונים הקיימים בשלבי הפרויקט השונים בהתאם לאבני הדרך שנקבעו, וכן לעקוב אחר תהליכי ההפחתה המבוצעים על ידי הנהלת הפרויקט. תהליך ניהול הסיכונים הינו תהליך שוטף לאורך חיי הפרויקט והוא מדווח להנהלה ולדירקטוריון.

הבנק נעזר ביועצים חיצוניים מומחים בתחומם לצורך ניהול התהליך וידוע לו כי חברת TCS שכרה את שרותיה של חברת יעוץ ישראלית לצורך התאמת המערכת הבינלאומית שלה לעבודה בישראל.

סיכון ריכוזיות מפקידים

סיכון ריכוזיות בפיקדונות המופקדים בבנק הנובע ממצב בו משיכת פיקדון בסכום גבוה בידי מפקיד בודד או קבוצת מפקידים, יכול להשפיע לרעה על מצב הנזילות.

סעיף פיקדונות הציבור בבנק מבוזר ביותר. נושא גיוון מקורות המימון מטופל במסגרת המודל לניהול סיכון הנזילות.

סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מכך שהבנק יישא באחריות ישירה למפגע סביבתי הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן, מירידה בשווי הבטוחות החשופות לסיכון סביבתי או מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות הנובעות מרגולציה בתחום איכות הסביבה. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (סיכון מוניטין, סיכון אחריות כלפי צד שלישי וכדומה).

דירקטוריון הבנק לא קבע מגבלות הנוגעות לסיכונים סביבתיים, אולם הבנק מתחשב ברמת הסיכון של החברות השונות, כפי שמתפרסם על ידי המשרד להגנת הסביבה, בבואו לשקול השקעות באג"ח קונצרני.

טבלת גורמי סיכון

להלן סיכום נקודות התרופה וגורמי הסיכון האחרים של הבנק הנובעים מסביבתו הכללית, מענף הבנקאות ומן המאפיינים הייחודיים של פעילות הבנק.

הסיכונים חולקו לשלוש קטגוריות על פי מידת השפעתו של כל גורם סיכון, לדעת הנהלת הבנק, על עסקי הבנק - השפעה גבוהה, בינונית ונמוכה. מידת ההשפעה של כל גורם סיכון נקבעה על פי הערכת ההנהלה הנעשית מעת לעת.

בהמשך לדיון הנהלת הבנק בנושא התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון, ערכה ההנהלה במהלך חודש יולי 2014 דיון שמטרתו לדרג את גורמי הסיכון השונים.

דירוגי הסיכון השונים נכון לחודש יולי 2014 נקבעו כלהלן:

השפעת הסיכון	גורם סיכון	1
נמוכה	השפעה כוללת של סיכונים אשראי	
נמוכה	סיכון בגין איכות הלווים והביטחונות	1.1
נמוכה	סיכון בגין ריכוזיות ענפית	1.2
נמוכה	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצות לווים	1.3
נמוכה	סיכון בגין ריכוזיות אזורית (גאוגרפית)	1.4
בינונית	סיכון ריכוזיות בתיק ההשקעות של הבנק (לווים/קבוצת לווים וענפי)	1.5
נמוכה	השפעה כוללת של סיכונים שוק	
נמוכה	סיכון ריבית	2.1
נמוכה	סיכון אינפלציה	2.2
נמוכה	סיכון שערי חליפין	2.3
לא רלוונטית	סיכון מחירי מניות	2.4
נמוכה	סיכון נזילות	3
בינונית	סיכון תפעולי	4
בינונית	סיכון מחשוב	4.1
בינונית	סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות	4.2
בינונית	סיכון מיקור חוץ	4.3
נמוכה	סיכון ריכוזיות ספקים ומשאבי אנוש	4.4
נמוכה	סיכון סליקה	5
נמוכה	סיכון משפטי	6
נמוכה	סיכון ציות	7
נמוכה	סיכון הלבנת הון ומימון טרור	8
נמוכה	סיכון רגולציה	9
נמוכה	סיכון מוניטין	10
נמוכה	סיכון אסטרטגי^(*)	11.1
בינונית	סיכון תחרות	11.2
בינונית	סיכון החלפת מערכת הליבה הבנקאית	12
נמוכה	סיכון ריכוזיות מפקידים	13
נמוכה	סיכון סביבתי	14

(*) במסגרת הסיכון האסטרטגי הביא הבנק בחשבון גם את ההשפעה השלילית של סביבת הריבית הנמוכה בארץ על רווחי המימון של הבנק. הבנק מגדיר השפעה זו כבינונית. סך השפעת הסיכון האסטרטגי הוגדרה על ידי הבנק כנמוכה.

(**) דירוג הסיכונים בטבלה לוקח בחשבון את הסיכון השיורי לאחר הערכת רמת הבקורות הקיימות.

נכסים והתחייבויות לפי תקופות לפירעון

להלן פירוט נכון ליום 31 בדצמבר 2014:

במגזר מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח) - הרוב המכריע של המקורות במגזר הם פיקדונות הציבור לזמן קצוב ולפי דרישה וכתבי התחייבות נדחים, ואילו השימושים כוללים בעיקר פיקדונות בבנק ישראל ובבנקים מסחריים, אשראי לציבור על אחריות הבנק, ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך המוחזקים לפדיון. לתקופה של עד שלושה חודשים יש עודף התחייבויות הנובע בעיקר מפיקדונות הציבור לזמן קצוב ולפי דרישה. על פי ניסיון העבר, חלק גדול מהמפקידים בפיקדונות בריבית משתנה (עד שנתיים) מחדשים את הפיקדון מדי תקופה. נוסף על כך, לבנק תכניות חיטכון בריבית משתנה (הכלולות גם בפיקדונות הציבור לזמן קצוב) התכניות מציעות אפשרויות גמישות למשיכת כספים והן עם תחנות יציאה שאינן דווקא תואמות את מועד שינוי הריבית. תכניות אלו נפרסו לפי מועד תחנת היציאה הקרובה. התכסות הבנק כנגד תכניות אלו היא לרוב לטווחים שנועדו למזער את סיכון הריבית. כמו כן, חלק ניכר מיתרת הזכות בחשבונות עו"ש מוחזקת לתקופות ארוכות. לתקופות של יותר משלושה חודשים יש עודף נכסים.

במגזר מטבע חוץ - יש עודף התחייבויות לתקופה של עד חודש. לתקופות של יותר מחודש יש עודף נכסים. היקף הנכסים וההתחייבויות במגזר אינו גדול.

מדיניות גיוס המקורות ומצב הנזילות

מקורות הבנק הם פיקדונות לזמן קצוב, פיקדונות לפי דרישה וכתבי התחייבויות נדחים. נוסף על כך, בנק ישראל מעמיד לזכות המערכת הבנקאית מקורות מוניטריים נוספים. במהלך השנים האחרונות לא השתמש הבנק במקורות אלו.

בנק מזרחי-טפחות העמיד לבנק מסגרת למתן אשראי של 500 מיליון ש"ח, בריבית בנק ישראל, אשר יועמד לשימוש השוטף של הבנק לפי הצורך. עד היום לא ניצל הבנק התחייבות זו. ראה לעיל בפרק 'סיכון הנזילות'. מאחר ולבנק אין צורך שוטף במסגרת זו לצרכי עמידה במגבלות הוראה 221 ולאור העלויות הכרוכות בקבלת המסגרת, החליט הבנק שלא לחדש את המסגרת האמורה החל מ- 1 בינואר 2015.

סך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על 17,793 מיליון ש"ח לעומת 16,455 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. מתוך זה סך הפיקדונות של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על 73.1 מיליון ש"ח לעומת 63.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013.

סך כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על 531 מיליון ש"ח לעומת 509 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, אשר חלקו מוכר לצורך חישוב ההון כמפורט ב'מבנה ההון' לעיל.

מגזרי פעילות

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי פעילות אלו:

1. המגזר הקמעונאי, הכולל את כל הפעילות הבנקאית-פיננסית מול הלקוחות.
2. מגזר הניהול הפיננסי, הכולל את ניהול הנכסים וההתחייבויות, את החשיפות לסיכונים שוק, את ניהול תיק הנוסטרו ואת ניהול הנזילות.

פעילות הבנק במגזר שוק ההון, אשר כללה את תחום תפעול קופות גמל וקרנות השתלמות, הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013. תוצאות הפעילות של מגזר שוק ההון מוצגות בדוח רווח והפסד בסעיף 'הפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס'.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי הפעילות כאמור לעיל. נתוני המגזרים מסייעים בניתוח תוצאות הפעילות של הבנק והנהלת הבנק נעזרת בהם כדי לגבש החלטות.

נתוני תוצאות המגזרים נערכו על פי הוראות המפקח על הבנקים בדבר 'מגזרי פעילות עיקריים' וכוללים את המידע כפי שהוא מוצג להנהלת הבנק.

תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים נחלקו כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי לציבור והוצאות ריבית על פיקדונות הציבור מיוחסות למגזר הקמעונאי. בגין אשראי לציבור מיוחסת למגזר הקמעונאי הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר צל) כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר ניהול פיננסי. בגין פיקדונות הציבור מיוחסת למגזר הקמעונאי הכנסה בגובה עלות המקורות (מחיר צל) כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר ניהול פיננסי.
- כל מגזר מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- הכנסות ריבית, רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך, בפיקדונות בבנקים ובפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים למגזר ניהול פיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ספציפית למגזרים.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות למגזר הקמעונאי.
- הוצאות תפעוליות שניתן לייחס באופן ישיר משויכות ספציפית למגזר. הוצאות אחרות יוחסו לפי מפתח ההעמסה המתאים ביותר (מספר עובדים יחסי, שטח בשימוש וכדומה).
- ההפרשה למסים על הרווח יוחסה למגזרים לפי שיעור המס האפקטיבי.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס למגזר. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של המגזר. עודף הון מיוחס למגזר הניהול הפיננסי.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית למגזרים.

יודגש כי האמור בסעיפים 'יעדים' ואסטרטגיה עסקית' ו'צפי להתפתחויות בשנה הקרובה' הוא מידע צופה פני עתיד.

להלן תוצאות פעילות הבנק על פי מגזרי פעילות (במיליוני ש"ח)

סך הכול			ניהול פיננסי			קמעונאי			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	
הכנסות ריבית, נטו									
397.6	400.7	397.3	281.0	241.1	148.2	116.6	159.6	249.1	מחיצוניים
-	-	-	(237.9)	(196.9)	(88.6)	237.9	196.9	88.6	בינמגזרי
397.6	400.7	397.3	43.1	44.2	59.6	354.5	356.5	337.7	סך הכנסות ריבית, נטו
131.2	138.5	132.7	3.9	13.2	(0.1)	127.3	125.3	132.8	הכנסות שאינן מריבית
528.8	539.2	530.0	47.0	57.4	59.5	481.8	481.8	470.5	סך ההכנסות
12.8	5.4	25.2	0.2	0.8	0.3	12.6	4.6	24.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
339.4	361.5	381.5	5.8	6.5	6.9	333.6	355.0	374.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
20.0	25.8	24.7	0.2	0.2	0.3	19.8	25.6	24.4	פחת
156.6	146.5	98.6	40.8	49.9	52.0	115.8	96.6	46.6	רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
55.6	48.7	36.6	14.5	16.6	19.3	41.1	32.1	17.3	הפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות
101.0	97.8	62.0	26.3	33.3	32.7	74.7	64.5	29.3	רווח מפעולות נמשכות לאחר מסים
0.7	10.0	1.4							הפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס ⁽¹⁾
100.3	87.8	60.6							רווח נקי
12.2%	9.5%	6.1%	37.7%	47.2%	46.2%	9.9%	7.6%	3.2%	תשואה להון (הרווח הנקי מההון הממוצע)
17,433	18,629	19,709	11,325	12,150	12,191	6,108	6,479	7,518	יתרה ממוצעת של נכסים
5,943	6,345	6,938	-	-	-	5,943	6,345	6,938	מזה- יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
16,715	17,833	18,862	133	217	258	16,582	17,616	18,604	יתרה ממוצעת של התחייבויות
15,029	16,021	16,930	-	-	-	15,029	16,021	16,930	מזה- יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
9,221	9,671	10,246	782	741	728	8,439	8,930	9,518	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8,279	9,460	10,916	-	-	-	8,279	9,460	10,916	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
718	748	774	9	10	12	709	738	762	מספר משרות ממוצע ⁽²⁾
247.4	285.4	343.5	43.1	44.2	59.6	204.3	241.2	283.9	מרווח מפעילות מתן אשראי
150.2	115.3	53.8	-	-	-	150.2	115.3	53.8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
397.6	400.7	397.3	43.1	44.2	59.6	354.5	356.5	337.7	סך כל הרווח מהכנסות ריבית, נטו

(1) מיוחס למגזר שוק ההון.

(2) במגזר שהופסק ירד מספר המשרות הממוצע מ-42 ל-4, חלקו עבר למגזרים האחרים.

המגזר הקמעונאי

מבנה המגזר

המגזר הקמעונאי הוא מגזר הפעילות העיקרי של הבנק. המגזר כולל את הפעילות מול קהל הלקוחות הקמעונאי של הבנק באמצעות מערך הסינוף והתקשורת ואת הפעילות התומכת באגפים ובהנהלת הבנק. המוצרים הבנקאיים העיקריים הנכללים במגזר כוללים ניהול חשבון עו"ש, אשראי, פיקדונות, מט"ח, תכניות חיסכון, פעילות בכרטיסי אשראי, ייעוץ השקעות ופעילות בשוק ההון.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לבנק תכנית אסטרטגית רב-שנתית לשנים 2012-2016. בהתאם לתכנית זו הבנק ממשיך לפעול כדי לשמר את ציבור לקוחותיו מקרב עובדי המדינה והמגזר הציבורי וכדי להרחיב את לקוחותיו מקרב מגזרים אלו ומקרב כלל אוכלוסיית השכירים. הבנק מתמחה בניהול חשבונות למשקי בית ודוגל במתן שירות מקיף, איכותי ומקצועי ללקוחותיו ובמחירים הוגנים. בהתאם למדיניותו ימשיך הבנק לפעול בתחום זה ובכוונתו לפנות לקהלי יעד נוספים, מאורגנים ויחידים, ולהציע להם מעטפת מלאה של מוצרים ושירותים פיננסיים. הבנק מתעתד להגיע להיקף לקוחות של כ-10% מציבור השכירים במשק בסוף שנת 2016. היעדים המרכזיים באסטרטגיה העסקית של הבנק הם אלה:

- היכרות מעמיקה עם הלקוחות והידוק הקשר בינם לבין הבנק באמצעות שימוש בפעילות רב-ערוצית.
- מתן שירותים ומוצרים מקצועיים המותאמים לצרכי הלקוחות ולשינויים בנתוני המקרו במשק.
- שיפור הזמינות והנגישות של הבנק באמצעות תכנית רב-שנתית של הרחבת רשת הסניפים של הבנק ושכלול פעילות הבנקאות הישירה, על ערוציה השונים, שמטרתה לאפשר מענה מהיר ללקוח ומידע עדכני ברמת זמינות גבוהה.

שינויים ברווחיות המגזר

להלן השינויים ברווחיות המגזר (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי	2013	2014	
רווח נקי ⁽¹⁾	64.5	29.3	(55)
הכנסות ריבית, נטו	356.5	337.7	(5)
הכנסות שאינן מריבית	125.3	132.8	6
הוצאות תפעוליות ואחרות	355.0	374.6	6
הוצאות בגין הפסדי אשראי	4.6	24.9	441
יתרת נכסים ממוצעת	6,479	7,518	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	8,930	9,518	
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	9,460	10,916	
תשואה להון (רווח נקי מההון הממוצע) ⁽¹⁾	7.6%	3.2%	

(1) בנטרול הוצאות על רקע החלפת מערכת הליבה הבנקאית והוצאות הפסדי אשראי בגין מקדם התאמה לגורמים סביבתיים היה הרווח הנקי בשנת 2014 59.4 מיליוני ש"ח ותשואת הרווח הנקי על ההון העצמי 6.4%.

צפי להתפתחויות בשנה הקרובה

הבנק מתכוון להמשיך ולהרחיב את ציבור הלקוחות, בעיקר שכירים ומשקי בית. כחלק מהרחבת בסיס הלקוחות, הבנק פונה גם ללקוחות עצמאים ולתאגידים הנמנים עם אוכלוסיית היעד שנקבעה. בשלב זה היקפי הפעילות והאשראי לקהל לקוחות זה אינם מהותיים. הבנק מתכנן להמשיך לפתח ולשדרג אמצעים מקוונים המספקים ללקוחות נגישות מרבית לשירותי הבנק. במסגרת פיתוחים אלה, הבנק פיתח גישה לצפייה בחשבונות הלקוחות באמצעות אפליקציה ייעודית למכשירים סולריים. החל מחודש אפריל 2014 החל הבנק בפרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית, הכוללת את מערך שירותי העו"ש של הבנק.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- זמינות לקהל הלקוחות, בין אם באמצעות מערך הסניפים בין אם באמצעות ערוצי התקשורת הישירה.
- שמירה וטיפול היכולות המקצועיות והאישיות של כוח האדם בבנק כדי לתת מענה לתחרות ההולכת וגדלה במגזר.
- הרחבת סל המוצרים המוצע ללקוחות המגזר בהשקעות ובאשראי כדי לתת מענה לתחרות במגזר.
- הגדלת האפשרויות למתן שירות בתקשורת.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- מתן שירות אישי ממוקד ללקוח, שירות זמין, אמין ויעיל.
- שמירה על מדיניות מחירים אטרקטיביים.
- הצעת מגוון מוצרים בנקאיים בתחומי ההשקעה, האשראי והפיקדונות לפי צורכי הלקוח.
- מקצועיות עובדים העוסקים בתחום.

לקוחות

לקוחות המגזר הם כאמור לקוחות שכירים, מרביתם בעלי עושר פיננסי ממוצע, רובם ותיקים בבנק ושיעור התחלופה שלהם נמוך. בשלוש השנים האחרונות הצטרפו לבנק עשרות אלפי שכירים ממשקי הבית, והיקף הלקוחות השכירים מגיע כיום לכ-8.5% מכלל משקי הבית בישראל. הבנק שם לו כיעד להמשיך ולהרחיב את היקף לקוחותיו השכירים גם בשנים הבאות ולהגיע להיקף לקוחות של כ-10% בסוף שנת 2016.

תחרות

בשנים האחרונות קיימת תחרות חריפה על פלח לקוחות משקי הבית, והבנק מתמודד בהצלחה מול בנקים מסחריים וגורמים פיננסיים נוספים. בשנת 2014 המשיכה התחרות גם בתחום האשראי. התחרות באה לידי ביטוי בהצעות אשראי מבנקים, מחברות כרטיסי האשראי ומגופי מימון חוץ-בנקאיים. הבנק מתמודד עם התחרות בתחום באופן שוטף ובמישורים שונים. בשנת 2014 פרסם החשב הכללי מכרז למתן שירותי בנקאות לעובדי המדינה. אף לא בנק אחד ניגש למכרז. בעקבותיו פורסם מכרז נוסף בנושא הלוואות תקציביות לעובדי המדינה. ביום 26 בפברואר 2015, הודיע החשב הכללי כי בנק יהב זכה במכרז זה, מועד תחולת המכרז הוא מיום 1 ביולי 2015.

פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים

שיעור השניוני באחוזים	2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
18	241.2	283.9	מרווח מפעילות מתן אשראי
(53)	115.3	53.8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	44.7	49.7	הכנסות מחברת כרטיסי אשראי
441	4.6	24.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי

שיווק והפצה

הבנק מציע את שירותיו ואת מוצריו ללקוחות באמצעות מערך הסניפים שלו, באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה (אינטרנט, מענה טלפוני ומכשירים אוטומטיים) ובאמצעי התקשורת.

מערך הסניפים

- לבנק יש 45 סניפים הפרוסים בכל רחבי הארץ. הקמת סניפים חדשים ובחירת מיקומם נגזרות מצורכי קהל היעד ומאופיו. כמו כן, הבנק מפעיל נקודות שיווק ברחבי הארץ, בעיקר במקומות העבודה של לקוחותיו. בתחילת שנת 2014 הבנק פתח סניף חדש בירושלים.
- נוסף על מערך הסניפים, לבנק שבעה מרכזי ייעוץ השקעות. המרכזים נועדו לתת שירות וייעוץ בתחום ניירות הערך הישראליים והזרים ללקוחות בעלי תיק השקעות גדול.
- ב-12 מסניפי הבנק יש עמדות למכירת משכנתאות באמצעות נציגויות של בנק מזרחי טפחות.
- בנוסף, לקוחות הבנק יכולים לקבל שירותי עו"ש שונים בכל סניפי בנק מזרחי טפחות.

ערוצי הבנקאות הישירה

- ערוצים אלו כוללים את אתר האינטרנט של הבנק, את המוקדים הטלפוניים (המאוישים והאוטומטיים), את המכשירים לשירות עצמי ומתן מידע ללקוחות הבנק באמצעות הטלפון הנייד.
- אתר האינטרנט - לקוחות בנק יהב יכולים לקבל מידע על חשבונם בבנק ולבצע בו פעולות באמצעות האינטרנט.
- המוקד הטלפוני - המוקד מציע שירות בתחומים מגוונים בשעות פעילות ארוכות, גם לאחר שעות הפעילות בסניפים.
- מכשירים לשירות עצמי - בכל סניפי הבנק שולבו מכשירים לשירות עצמי המאפשרים ללקוח לבצע פעולות מתקדמות באופן עצמאי ובלא להמתין בתור. חלק מהמכשירים ממוקם מחוץ לסניפים, וכך לקוחות הבנק יכולים לקבל באמצעותם שירות גם בשעות שבהן הסניפים סגורים.
- טלפונים ניידים - הבנק מאפשר ללקוחות שהצטרפו לשירות לקבל מידע על חשבונם במסרונים באמצעות הטלפון הנייד שלהם. הבנק פיתח גישה לצפייה בחשבונות הלקוחות באמצעות אפליקציה ייעודית למכשירים סלולריים.
- רשת חברתית - לבנק עמוד רשמי ברשת החברתית פייסבוק. בעמוד זה הבנק מנהל קשר עם לקוחותיו ועם כלל הציבור, מעביר מסרים שירותיים ושיווקיים ומאפשר ללקוחות לפנות בנושאי שירות שונים.

הסכמים מהותיים

- עם הסתדרות עובדי המדינה, הסכם המעגן את ההטבות השונות המוצעות לעובדי המדינה המנהלים חשבון עו"ש בבנק.
- עם מעסיקים שונים למתן אשראי מפיקדונות מיועדים ושירותים בנקאיים נוספים לעובדיהם.
- עם בנק מזרחי טפחות בנושא הסדרת שירותי עו"ש שונים ללקוחות הבנק, קבלת שירותי ביקורת פנים, שירותי ביטוח בנקאי והפעלת נציגויות של טפחות למשכנתאות בחלק מסניפי הבנק.
- עם חברת ישראלכרט ועם חברת כרטיסי אשראי לישראל (כאל) להנפקה משותפת (מול כל חברה בנפרד) של כרטיסי חיוב אשר יפיץ הבנק ללקוחותיו.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של המגזר בשנת 2014 היה 762 לעומת 738 משרות בשנת 2013. להלן פרטים על התפלגות המשרות במגזר:

2013	2014	
738	762	סך כל המשרות
48	75	מזה משרות שהועמסו
80	82	מזה משרות ניהוליות

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

תכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות ערך

דירקטוריון הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך. התכנית נועדה לוודא ציות של התאגיד ושל היחידים שבו להוראות דיני ניירות ערך. מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק מונתה כאחראית על האכיפה הפנימית, הוקמה יחידה באגף ניהול סיכונים לנושא זה ומוקם מערך אכיפה פנימי.

דיווחים לרשויות המס של ארצות הברית

- מעמד של 'מתווך מורשה' (QI)

הבנק רשום בשלטונות המס בארצות הברית (ה-IRS) במעמד של 'מתווך מורשה' (Qualified Intermediary). בחודש יוני 2014 התקבלו הוראות חדשות מה-IRS לגבי דיווח שנתי ממוכן החל משנת 2015. הבנק נערך לדיווחים הנדרשים יחד עם ספק המחשוב לצורך העברת דיווחים מקובצים ל-IRS בגין הכנסות של לקוחות ישראלים ממסחר בניירות ערך אמריקניים.

- החוק להגברת האכיפה של דיני המס של ארצות הברית על חשבונות של אזרחי ארצות הברית או 'בעלי זיקה' לארצות הברית המתנהלים במוסדות פיננסיים זרים

(FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act)

במהלך שנת 2010 נכנס לתוקף בארצות הברית החוק הידוע כ-Foreign Account Tax Compliance Act, או בקיצור FATCA. החוק מחייב מוסדות פיננסיים מחוץ לארצות הברית, שהמרכזיים שבהם הם בנקים, להתקשר בהסכם עם רשות המס האמריקנית (Internal Revenue Service) ולדווח לה באופן תקופתי על חשבונות ועל נכסים פיננסיים המתנהלים אצלם ומצויים בבעלות של אזרחי ארצות הברית או 'בעלי זיקה' לארצות הברית.

לחקיקה החדשה השפעה על המערכת הבנקאית העולמית, בעיקר בשל הסנקציה הכרוכה בהיעדר דיווח - ניכוי במקור של מס בשיעור של 30% מכל תקבול המגיע ממקור אמריקני. יישומו של החוק החל ב 1 בינואר 2015. תהליך היישום הוא הדרגתי. תחילה תחול חובת הדיווח לגבי חשבונות חדשים בלבד. חובת הדיווח לגבי חשבונות קיימים תיושם בהדרגה במהלך השנים 2015-2016 (תחילה לגבי חשבונות המוגדרים כחשבונות בעלי ערך כספי גבוה בהם יתרה של למעלה מ-1 מיליון דולר ארה"ב ולאחר מכן לגבי יתר החשבונות).

מדינת ישראל התקשרה, כמו מדינות רבות אחרות, בהסכם עם הממשל האמריקאי, לפיו נקבע כי הדיווחים מאת מוסדות פיננסיים בישראל יועברו במרוכז אל הרשויות בארצות הברית, בכפוף לתקנות שיוקנו בארץ. בנוסף, פרסם המפקח על הבנקים מסמך הוראות בדבר היערכות ליישום ההוראות החדשות.

בשלב זה, נקט בנק יהב את הצעדים המתבקשים על מנת להתחיל ביישום ההוראות החדשות, החל ממועד תחולתן. במסגרת זו, הוקם צוות ייעודי העוסק בלימוד ההוראות וביישומן, מונה אחראי על יישום ההוראות הפועל בכפיפות ישירה לחבר הנהלה והבנק נרשם, כנדרש, אצל רשות המיסים של ארצות הברית, כגוף אשר מתחייב למלא אחר הוראות FATCA.

המלצות הוועדה הבין-משרדית להסדרת שירותי משמורת (קסטודי) בשוק ההון

ביום 16 בינואר 2013 פורסמה הנחיה של המפקח על הבנקים אשר מאמצת את המלצות הוועדה הבין-משרדית להסדרת שירותי הקסטודי בשוק ההון.

על פי המלצות הוועדה, יחולו חובות שונים על גופים אשר מספקים ללקוחותיהם שירותי קסטודי באופן ישיר או מתווכים בעבור לקוחותיהם במתן שירותי קסטודי. מסקנות הוועדה שמות דגש מיוחד על החובות המוטלים על מתווכים בשירותי קסטודי, לרבות בהקשר הפיקוח על פעילותו של ספק השירותים שהם בחרו. בחודש יולי 2013 פנה הבנק לבנק ישראל בבקשה לקבל הקלות ביישום החוזר. ההנחיה נכנסה לתוקף בחודש יולי 2014 והבנק נערך בהתאם.

ירידה בשיעורי העמלה הצולבת

בהתאם למתווה שאושר בעניין זה על ידי הרשויות המפקחות הירידה האחרונה בשיעור העמלה הצולבת התקיימה בחודש יולי 2014. העמלה הצולבת נקבעה בשיעור של 0.7% וצפויה להישאר ברמה זו עד שנת 2018. הנהלת הבנק צופה כי הכנסות הבנק מפעילות בכרטיסי אשראי לא תפגע עקב הירידה האחרונה וזאת בשל הגידול בהיקפי הפעילות של לקוחות הבנק.

דוח מסכם שהגישה הוועדה לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאות

ביום 19 במארכ 2013 פרסם הצוות שמינו שר האוצר ונגיד בנק ישראל לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית דוח מסכם הכולל את המלצותיו להגברת התחרות במערכת הבנקאית. במהלך השנים 2013-2014 יישמו חלק מהמלצות הוועדה. לפירוט ראה דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2013. בהמשך ליישום המלצות הצוות פרסם המפקח על הבנקים כמה טיוטות והוראות חדשות כמפורט להלן.

סל שירותים אחיד לניהול חשבון עובר ושב

בתאריך 1 באפריל 2014 ניכנס לתוקף תיקון 'כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ד-2013' (להלן התיקון). על פי התיקון, חויבו הבנקים לקבוע מחיר אחיד וכולל לניהול חשבון עו"ש בשני מסלולים: בסיסי ומורחב. בכל מסלול ייכללו הפעילויות שהלקוח יוכל לבצע בחודש תמורת מחיר קבוע מראש. תמחור השירות בעבור לקוח שלא יהיה מעוניין להצטרף לאחד מהמסלולים יישאר לפי השיטה הנוכחית. כמו כן, הפחתת עמלת המינימום לניהול חשבון עו"ש ונקבעה בגובה עמלת פקיד אחת. בחודש מארכ 2014 הטיל בנק ישראל פיקוח על מחיר המסלול הבסיסי ונקבע כי מחירו המירבי יהיה 10 ש"ח. הבנק קבע מחיר סל מורחב בסך 20 ש"ח.

הפחתה או תוספת בשיעור הריבית

בחודש ספטמבר 2013 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 421 בנושא הפחתה או תוספת בשיעורי הריבית. על פי ההוראה יחויב הבנק לשמר הטבה שניתנה ללקוח בעת נטילת הלוואה או בעת פתיחת פיקדון לאורך כל תקופת הלוואה או הפיקדון.

להלן עיקרי ההוראה:

- בפיקדונות שבהם שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת הפיקדון וכן בפיקדונות המתחדשים מזמן לזמן, נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית או חידוש הפיקדון, את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד ההפקדה.
 - בהלוואות (לרבות מסגרת אשראי מאושרת בחשבון ומסגרת אשראי בכרטיס חיוב) שבהן שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת הלוואה נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית על הלוואה את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד מתן הלוואה.
- מועד תחילת ההוראה הוא מיום 1 בינואר 2014 למעט הסעיפים המתייחסים לנושא הפיקדונות שתחולתם מיום 1 ביולי 2014.
- בנושא הלוואות ההשפעה על הבנק אינה גבוהה. הבנק ישם את ההוראה.

גילוי עלות שירותים בניירות ערך

בחודש אפריל 2014 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 414 בנושא גילוי עלות שירותים בניירות ערך.

על פי ההוראה, יציגו תאגידים בנקאיים ללקוחות המבצעים פעולות של קנייה, מכירה או פדיון של ניירות ערך מידע השוואתי בדבר עמלות ששילמו לקוחות בעלי פיקדונות בהיקף דומה לזה של הלקוח. המידע שיוצג ללקוח יכלול את השיעור הממוצע המשוקלל של העמלה בהתאם לפילוח שווי העסקאות.

על פי ההוראה נדרש דיווח במסגרת הגילוי החצי שנתי וכן פרסום באתר האינטרנט של הבנק, תחילת ההוראה היא מיום 1 בינואר 2015. הבנק יישם את ההוראה.

פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול

בחודש מאי 2014 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה 422 בנושא 'פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול'. ההוראה מבהירה מה הן החובות המוטלות על התאגיד הבנקאי בכל הנוגע לפתיחת חשבון עובר ושב, בניהול חשבון עובר ושב ביתרת זכות וכיוצא בזה.

תחילת ההוראה הינה בשלבים עד ליום 1 בינואר 2015. הבנק יישם את ההוראה.

הטבות לא בנקאיות ללקוחות

בחודש יולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון והרחבה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 403 'הטבות לא בנקאיות ללקוחות'. ההוראה מבחינה בין הטבה בנקאית להטבה לא בנקאית. נקבעו כללים המגבילים הן מתן הטבות בנקאיות והן מתן הטבות לא בנקאיות ללקוחות התאגידים הבנקאיים.

תחילת ההוראה היא שישה חודשים מיום פרסומה, דהיינו מחודש ינואר 2015. הבנק יישם את ההוראה.

ערבויות צד שלישי לטובת תאגיד בנקאי

בחודש אפריל 2014 פרסם בנק ישראל חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 453 'ערבויות צד שלישי לטובת תאגיד בנקאי'.

במסגרת הוראה זו הוטלו חובות על התאגיד הבנקאי כלפי ערב, המסדירות את מועד משלוח ההודעה לערב על העמדת הלוואתו של החייב לפירעון מיידי או נקיטת הליך משפטי נגד החייב העיקרי, את אופן משלוח ההודעה ואת הפרטים הכלולים בה.

עדכון ההוראה נכנס לתוקף ביום 10 בספטמבר 2014. הבנק נערך ליישום ההוראה.

טיפול בתלונות הציבור – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A

בחודש ספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה חדשה בדבר טיפול בתלונות הציבור. ההוראה קובעת כללים שמטרתם להבטיח את הטיפול הנאות של התאגיד הבנקאי בתלונות הציבור. בין היתר, נדרש התאגיד הבנקאי לקיים פונקציה ייעודית לטיפול בתלונות הציבור ולמנות נציב תלונות ציבור אשר יעמוד בראשה. בנוסף קובעת ההוראה את הסמכויות והתפקידים של הפונקציה לטיפול בתלונות הציבור וכן של ההנהלה והדירקטוריון. במסגרת ההוראה מוסדרים גם תהליכי הטיפול בתלונה בתאגיד הבנקאי ובפיקוח על הבנקים. ההוראה נכנסה לתוקף ב-1 בינואר 2015. הבנק יישם את ההוראה.

חייבים על פי הרשאה

בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל חוזר תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 439 'חייבים על פי הרשאה'. מטרת התיקונים הינה להסדיר וליעל את תהליך העברת חייבים על פי הרשאה מחשבון ישן לחשבון חדש בבנק אחר. תחילת התיקונים להוראה היא מיום 1 באוקטובר 2015.

העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח – הוראת ניהול בנקאי תקין 432

בחודש דצמבר 2014 פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 432 בדבר העברת פעילות וסגירת חשבון של הלקוח. תכלית התיקון היא לפשט את הפעולות הנדרשות בסגירת חשבון של לקוח ובהעברת פעילותו מהבנק הישן (להלן 'הבנק') לחשבונו בבנק החדש (להלן: 'הבנק החדש') ולקצר תהליכים. ההוראה מסדירה, בין היתר, את אמצעי ההתקשרות העומדים לרשות הלקוח בעת בקשתו לקבל מידע לשם בחינת האפשרות או הכדאיות של העברת הפעילות לבנק אחר או סגירתו, נקבע מהו המידע שעל הבנק למסור ללקוח ומהן הפעולות שעל הבנק לנקוט עם קבלת בקשת לקוח לקבלת המידע, נקבע כי על הבנק לאפשר ללקוח להגיש בקשה לסגירת החשבון או להעברת הפעילות באמצעים הזמינים לו ומבלי להגיע בהכרח לסניף הבנק. ההוראה מסדירה את הפעולות שעל הבנק לנקוט עם קבלת הבקשה ומה הן הפעולות אותן רשאי הבנק לדרוש מהלקוח לבצע כתנאי לסגירת החשבון. מוגדר פרק הזמן שבמהלכו נדרש הבנק לסגור את החשבון או להעבירו לבנק אחר. כמו כן, נקבע כי במקרה בו הלקוח מבקש והבנק החדש מסכים לכך, יקבל הבנק החדש את הסכמתו בכתב של הלקוח לבצע בשמו את כל הדרוש לצורך העברת הפעילות מחשבונו הישן לחשבונו החדש. ההוראה נכנסה לתוקף ב-1 בינואר 2015 למעט סעיפים מסוימים שיכנסו לתוקף ב-1 ביולי 2015 וב-28 בפברואר 2016.

דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים – הוראת ניהול בנקאי תקין 425

בחודש נובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין 425 בדבר דוחות שנתיים אישיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים. התאגיד הבנקאי נדרש להציג בחשבון המקוון של כל לקוח עד 28 בפברואר, בלשונית נפרדת, דוח מקוצר ודוח מפורט בהתאם לנוסח ולצורה שנקבעו בהוראה. הדוחות יתייחסו לנתוני השנה הקלנדרית החולפת. ללקוח שאינו מנהל חשבון מקוון ימסר דוח מקוצר עד לתאריך 28 בפברואר, והדוח המפורט יימסר על פי בקשה. על מנת לאפשר ללקוח לעקוב אחר פעילותו בחשבון ולהשוות לשנים קודמות, נקבע כי בכל עת יעמדו לרשותו להורדה עצמית, ולכל הפחות 3 הדוחות האחרונים בחשבון. תחילתה של ההוראה ביום 28 בפברואר 2016, בהתייחס לדוחות השנתיים בגין שנת 2015.

ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב – הוראת ניהול בנקאי תקין 325

בחודש נובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 325 'ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב'. תאגיד בנקאי לא ידרש לקבוע מראש ובכתב מסגרת אשראי חדשה, אם משך החריגה שאושרה אינו עולה על יום עסקים אחד. כמו כן, עודכנו הסכומים על פיהם רשאי התאגיד הבנקאי שלא ליישם את האמור בהוראה, לגבי אשראי לאנשים פרטיים ולגבי אשראי מסחרי.

חובת יידוע הלקוח אודות פערי ריבית

בחודש ינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנוגע לחובת יידוע הלקוח אודות פערי ריביות. לגבי לקוחות המבקשים להפקיד כספים בפיקדון בעת שהם מצויים ביתרת חובה יש להקפיד על מתן מידע אודות פערי הריביות הקיימים בין אלו המשולמות על הפיקדון ובין אלו הנגבות בגין יתרת החובה. לגבי לקוחות שנכון לפרסום הנחיות המפקח מצויים ביתרת חובה: ואשר במקביל מפקידים כספים בפיקדון באמצעות הוראת קבע, נדרש לפנות אליהם בכתב ולהציג מידע לגבי פערי הריביות.

ריבית התלבור

בחודש יולי 2014 הנחה המפקח על הבנקים את התאגידים הבנקאיים לא לעשות שימוש בריבית התלבור לצורך ביצוע עסקאות חדשות מול לקוחות שאינם מוגדרים כ'לקוח כשיר' כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה - 1995. האמור נקבע לנוכח חולשות שהתגלו בהליך קביעת ריבית הליבור ומדדי עוגן אחרים בעולם.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008

בחודש פברואר 2015 נכנס לתוקף תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) - התשס"ח 2008 (להלן - כללי העמלות) אשר יביא לצמצום מספר העמלות הנגבות מלקוחות התאגידים הבנקאיים. תיקון כללי העמלות כולל בין היתר: עדכון בנוגע להגדרת עסק קטן; הגבלת העמלה הנגבית על העברה במערכת זה"ב; העמלה הנגבית בגין הפקת אישור בעלות של חשבון הבנק תגבה רק החל מהאישור השני במהלך שנה קלנדרית; ביטול דמי גבייה בהלוואות שאינן לדיוור; ביטול חיוב עמלת ישיר בגין שימוש בכרטיס לחיוב מידי; עדכון בעמלת פריטה; ביטול עמלת תשלום נדחה בגין עסקאות חדשות בתשלומים בכרטיס חיוב; קביעת תעריפון אחיד עבור בתי עסק קטנים המקבלים מחברות כרטיסי האשראי שירות סליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב. הנהלת הבנק צופה כי הכנסות הבנק מפעילות בכרטיסי אשראי לא תפגע באופן מהותי עקב שינויים אלה וזאת בשל הגידול בהיקפי הפעילות של לקוחות הבנק.

תיקונים בחוק הבנקאות (שירות ללקוח) - התשמ"א 1981

בחודש יולי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הצעה לתיקון החוק, על פי הטיטה יוסמך המפקח לפרסם מידע אודות שיעורי הריבית על אשראי ועל פיקדונות הנהוגים בפועל, וזאת כדי לאפשר ללקוחות לערוך השוואה בין התאגידים הבנקאיים.

טיטת הנחיית רשם מאגרי מידע - איסור המשך שימוש של הבנקים במידע על הגבלת חשבונות לאחר תום תקופת ההגבלה

בחודש אפריל 2013 פרסמה הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע טיוטת הנחיה לפיה לאחר תום תקופת ההגבלה המוטלת על חשבון בנק או בעליו לפי חוק שקים בלא כיסוי, התשמ"א - 1981, על הבנק לחדול מלעשות כל שימוש במידע על אודות ההגבלה, אם בעל החשבון לא הוגבל על ידי הבנק העושה שימוש במידע. כמו כן, על הבנקים למחוק נתונים בנוגע להגבלות חשבון בנק המוטלות על חייבים מכוח חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז - 1967, מיד לאחר שההגבלה הוסרה בידי רשם ההוצאה לפועל. איגוד הבנקים הגיש את תגובתו לטיטה לרבות הערות לתוכן הטיטה וכן בקשה להארכת זמן ההיערכות ליישום הטיטה.

טיוטת תיקוני חקיקה בנושא איתור לקוחות שאבד עימם הקשר

בחודש אפריל 2013 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הצעות לתיקוני חקיקה שמטרתן, בין היתר, להבטיח שהבנקים ינקטו פעולות נוספות לאיתור בעליהם של חשבונות בלא תנועה, ושיישמר ערך הכסף בחשבונות אלו. השינויים המרכזיים המוצעים נוגעים להגדרת חשבון בלא תנועה, להרחבת חובת הבנקים לאיתור בעלי חשבונות בלא תנועה, לקביעת כללי השקעה חדשים, לחובת דיווח לאפוסטרופוס הכללי על חשבונות אשר לא נוצר קשר עם בעליהם במשך חמש שנים, לכללי טיפול בחשבונות של לקוחות שנפטרו ועוד.

תיקון סעיף 2 בחוק הבנקאות (שירות ללקוח) – התשמ"א 1981

בחודש מארס 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הצעה לתיקון החוק. על פי הצעת החוק סירוב מצד התאגיד הבנקאי לתת שירותים מסוימים (ובהם שירות בסיסי של פתיחת חשבונות עובר ושב במטבע ישראלי וניהולם ושירות של קבלת פיקדון כספי במטבע ישראלי או במט"ח) ייחשב כסביר אם הוא נובע מאי היענות של הלקוח למסור פרטים הנדרשים על פי הוראות דין ובעיקר צו איסור הלבנת הון והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 שעניינה 'מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות'.

פעילות בנקאית של תושבי חוץ

בחודש נובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת מכתב פיקוחי בנושא תושבי חוץ. לאור התגברות הסיכונים בתחום נדרש התאגיד הבנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, וכן לוודא כי ההנהלה מעדכנת בהתאם את נהליה ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ (קיימים וחדשים), בדגש על מספר נושאים שפורטו במכתב המפקח.

כרטיס חיוב מיידי

במהלך חודש פברואר 2015 פרסם בנק ישראל המלצות וצעדים אשר ננקטו להרחבת התפוצה והשימוש בכרטיסי חיוב מיידי בישראל, שצפויים להביא להגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב, לחיסכון בעלויות ולצמצום השימוש במזומן. הצעדים שנקטו כוללים בין היתר: כרטיס חיוב מידי הוגדר כמוצר מדף בנקאי והוא מהווה חלק בלתי נפרד מניהול חשבון עובר ושב; נקבע איסור על גביית עמלת פעולה בערוץ ישיר בגין כל שימוש בכרטיס חיוב מיידי; העמלה הצולבת לעסקאות חיוב מידי הוכרזה כבת פיקוח ונקבע מחירה המרבי, לתקופה של שנה; פורסמה טיוטת הנחייה המחייבת את הבנקים לפנות לכלל הלקוחות הקיימים בעלי חשבונות העו"ש בהצעה להנפקת כרטיס חיוב מיידי, וזאת תוך פרק זמן מוגדר; פורסמה טיוטת הוראה המסדירה את מועדי העברת הכספים בעסקאות חיוב מיידי; כמו כן, פורסמה טיוטה המסדירה את הגילוי על עסקאות חיוב מיידי במסגרת פירוט פעולות בחשבון העו"ש של מחזיק הכרטיס.

הבנק בוחן את ההשפעה הנובעת מטיטות התיקונים.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילות במסגרת מגזר ניהול פיננסי כוללת, בין היתר, את ניהול החשיפות לסיכוני שוק וריבית, ניהול חובת הנזילות הרגולטורית, ניהול מודל הנזילות, ניהול הריכוזיות הפיננסית, ניהול תיק איגרות החוב וגיוס הון לבנק. פעילות המגזר מנוהלת בידי האגף הפיננסי ומבוצעת בנכסים בארץ ובחו"ל.

המקורות לפעילות בתיק איגרות החוב הם עודפי הנזילות במטבע הישראלי ובמטבע חוץ. עודפי הנזילות הם עודפי המקורות נוסף על החזקת אמצעים מזילים כנגד צורכי המימון, כנדרש בהוראות הנזילות. הפעילות במגזר נועדה למקסם את התשואה מהשקעת עודפים אלו באמצעות נכסים שהם בחלקם בעלי רמת נזילות גבוהה וסיכוני אשראי נמוכים, וזאת בכפוף למדיניות ניהול סיכוני השוק ובמסגרת המגבלות שקבעו מוסדות הבנק באשר לרמת החשיפה לסיכוני שוק. בכלל זה-

- הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באיגרות חוב, בהתאם לסיכוני האשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן.

- נקבעו מסגרות האשראי למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף כדי לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכוני שוק וריבית כפי שקבעו הדירקטוריון וההנהלה.

מגזר הניהול הפיננסי מתפקד כמגזר פעילות ה'סולק' את כל הפעילות בבנק, ובכך משאיר למבצעי הפעילות מרווח קבוע וידוע מראש, המחושב בהנחת כיסוי מלא של העסקה. החשיפות לסיכוני שוק מיוחסות למגזר ניהול פיננסי. המחירים שבהם המגזר 'קונה' ו'מוכר' מקורות ושימושים מול יתר יחידות הבנק לצורך ביצוע פעילות העסקית השוטפת הם מחירי המעבר (מחירי הצל) של הבנק שהאגף הפיננסי קובע באופן שוטף. בנוסף, האגף הפיננסי פועל לצורך השגת תשואות עודפות על השקעותיו כדי לשפר את יכולת גיוס הפיקדונות של המגזר הקמעונאי.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

יעדי המגזר הם ניהול אקטיבי ואפקטיבי של החשיפות ושל תיק איגרות החוב כדי למקסם רווחים, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכוני שוק וריבית ועל נזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בהתאם למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

כמו כן, המגזר פועל לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, וזאת במגבלות מודל הנזילות וביעדי יחס ההון המזערי של הבנק, בין היתר באמצעות קביעת "מחירי צל" שיאפשרו הצעות תחרותיות ללקוחות הבנק בבסיסי הצמדה שונים ולטווחי זמן שונים.

להלן השינויים ברווחיות המגזר (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי			
באחוזים	2013	2014	
(2)	33.3	32.7	רווח נקי
35	44.2	59.6	הכנסות ריבית, נטו
(101)	13.2	(0.1)	הכנסות שאינן מריבית
6	6.5	6.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
(63)	0.8	0.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
	12,150	12,191	יתרת נכסים ממוצעת
(2)	741	728	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
	47.2%	46.2%	תשואה להון (רווח נקי מההון הממוצע)

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- מגבלות רגולטוריות לגבי השקעה בפיקדונות ואיגרות חוב של מנפיק בודד (מגבלות לווה בודד וקבוצתי, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313) ושימוש במכשירים פיננסיים מתקדמים שונים.
- רמת הסחירות הנמוכה בשוק איגרות החוב הקונצרני בישראל.
- רמת סחירות נמוכה בשוק איגרות החוב הממשלתיות הקצרות, הצמודות למדד.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקרו והמיקרו כלכליים המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק ולזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק. בנוסף, יש חשיבות מרובה למקצועיות העובדים העוסקים בתחום, למערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות ולזיהוי צרכי יחידות אחרות תוך שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של המגזר בשנת 2014 היה 12 בהשוואה ל- 10 משרות בשנת 2013. להלן פרטים על התפלגות המשרות במגזר:

	2013	2014
סך כל המשרות	10	12
מזה משרות שהועמסו	3	4
מזה משרות ניהוליות	2	2

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

בגין הפעילות במגזר הניהול הפיננסי נדרש הבנק להקצאת הון. דרישת ההון בגין סיכון שוק, היא בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 208 (הנדבר הראשון של באזל 2). הלימות ההון הרגולטורית מחושבת בגין סיכון שער החליפין של מטבע החוץ בבנק. כחלק מהתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון נדרש הבנק לחשב הקצאת הון, נוסף על הקצאת ההון הרגולטורית (כנדרש בנדבר הראשון של באזל 2), גם לסיכון הריבית בתיק הבנקאי. הבנק מנהל סיכון זה במונחי שחיקה בהון הכלכלי, בתרחישים שונים של שינויים בריבית.

האגף הפיננסי פועל במסגרת הוראות רגולטוריות הנוגעות לניהול סיכונים שוק, אשראי ונזילות. בנוגע להוראת רגולטוריות חדשות, ראה לעיל בפרק 'מדיניות ניהול הסיכונים' (הוראת ניהול בנקאי תקין 333 בנושא ניהול סיכון הריבית שתחולתה מה-1 ביולי 2014 וכן הוראת ניהול בנקאי תקין 221 מחודש ספטמבר 2014 בנושא יישום 'יחס כיסוי נזילות').

מגזר שוק ההון (מגזר שהופסק)

מגזר שוק ההון ריכז את הפעילות המסורתית של הבנק כנותן שירותי תפעול לקופות גמל, לקרנות השתלמות ולחברות המנהלות שלהן. רוב העמיתים היו במעמד של שכירים.

התקשרות הבנק עם חברות מנהלות לצורך מתן שירותי תפעול בעבור הקופות והקרנות המנהלות על ידן הסתיימה בתום שנת 2013.

החל מיום 1 בינואר 2014 לא תפעל הבנק נכסי קופות גמל וקרנות השתלמות לעומת תפעול בהיקף כספי של 18.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

להלן השינויים ברווחיות המגזר (במיליוני ש"ח):

2013	2014	
10.0	1.4	הפסד נקי
20.5	-	הכנסות שאינן מריבית
35.5	2.3	הוצאות תפעוליות ואחרות

ההפסד בשנת 2013 נובע מתכנית פרישה מרצון לעובדים, כאמור לעיל.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של המגזר בשנת 2014 היה 4 בהשוואה ל- 42 משרות בשנת 2013.

להלן פרטים על התפלגות המשרות במגזר:

2013	2014	
42	4	סך כל המשרות
3	1	מזה משרות שהועמסו
5	1	מזה משרות ניהוליות

פעילות חוץ-מאזנית

1. קופות גמל - הבנק העניק שירותי תפעול לקופות גמל ולקרנות השתלמות. החל מיום 1 בינואר 2014 לא תיפעל הבנק נכסי קופות גמל וקרנות השתלמות לעומת תפעול בהיקף כספי של 18.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.
2. פעילות לקוחות בניירות ערך - שווי תיקי ניירות הערך במשמרת הבנק שהלקוחות מחזיקים בהם הגיע ביום 31 בדצמבר 2014 לכ- 10.7 מיליארד ש"ח לעומת כ- 9.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.
3. היתרה של פיקדונות למתן אשראי שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה של האשראי קוזזה כנגד האשראי מתוכם.

יתרה ביום 31 בדצמבר		
שיעור השינוי באחוזים	2013	2014
	במיליוני ש"ח	
(41)	140	83
(23)	332	257
(29)	452	322

- (1) הירידה נובעת מסיום ההתקשרות עם מדינת ישראל.
 (2) הירידה נובעת מהחזר פקדון לאחד מלקוחות הבנק.

מערכות מידע ומחשוב

מערכות במיקור חוץ

נכון להיום הבנק מקבל שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים בע"מ. השירותים האמורים ניתנים לבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים והממונה על הגבלים עסקיים.

בחודש פברואר 2014 אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ בנושאי מחשוב ותפעול. לחברת TCS פתרון מתקדם לשירותי ליבה בנקאית (BANCS), והחברה מעניקה גם שירותי מיקור חוץ לבנקים וגופים פיננסיים רבים בכל רחבי העולם. בחודש אפריל 2014 הבנק התקשר עם חברת TCS.

מערך טכנולוגיית המידע

להלן ההוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני ש"ח):
 שנת 2014

סך הכול	אחר	חומרה	תכנה ⁽²⁾	
14.8	⁽³⁾ 3.5	1.1	10.2	הוצאות שכר עבודה ונלוות
2.0	-	-	2.0	הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים
11.9	⁽³⁾ -	0.9	11.0	הוצאות בגין מיקור חוץ ⁽¹⁾
11.5	-	5.6	5.9	הוצאות בגין פחת
52.7	52.7	-	-	תשלומים לנותני שירותי מחשוב ואחר
92.9	56.2	7.6	29.1	סך הכול הוצאות

שנת 2013

סך הכול	אחר	חומרה	תכנה ⁽²⁾	
12.8	⁽³⁾ 2.4	0.9	9.5	הוצאות שכר עבודה ונלוות
1.9	-	-	1.9	הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים
7.7	⁽³⁾ 0.8	1.4	⁽⁴⁾ ⁽⁶⁾ 5.5	הוצאות בגין מיקור חוץ ⁽¹⁾
10.1	-	4.2	5.9	הוצאות בגין פחת
42.0	⁽⁶⁾ 42.0	-	-	תשלומים לנותני שירותי מחשוב ואחר
74.5	45.2	6.5	22.8	סך הכול הוצאות

להלן תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה ויתרות נכסים (במיליוני ש"ח):

שנת 2014

סך הכול	אחר	חומרה	תכנה	
8.3	-	-	8.3	עלויות בגין שכר עבודה ונלוות
10.8	-	1.0	9.8	עלויות בגין מיקור חוץ ⁽¹⁾
28.5	-	3.5	25.0	עלויות רכישה או רישיונות שימוש
47.6	-	4.5	43.1	סך הכול עלויות
65.8	-	13.1	52.7	סך הכל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014

שנת 2013

סך הכול	אחר	חומרה	תכנה	
-	-	-	-	עלויות בגין שכר עבודה ונלוות
6.4	-	0.4	6.0	עלויות בגין מיקור חוץ ⁽¹⁾
10.4	⁽⁶⁾ -	7.3	⁽⁶⁾ 3.1	עלויות רכישה או רישיונות שימוש
16.8	-	7.7	9.1	סך הכול עלויות
29.7	-	14.2	15.5	סך הכל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2013

- (1) עלויות בגין מיקור חוץ - לצורך פיתוח, תחזוקה והתקנות חדשות.
- (2) לרבות הוצאות בגין זכויות שימוש של תוכנה.
- (3) הוצאות אחרות בגין שכר עבודה ונלוות ומיקור חוץ כוללות בעיקר שירותי אדמיניסטרציה.
- (4) כולל בחינת מערכות ליבה.
- (5) לפרטים בנוגע למדיניות חשבונאית ושיעורי פחת ראה ביאורים (י) 1-7 לדוחות הכספיים.
- (6) סוג מחדש.

הסכמים מהותיים

- עם בנק הפועלים בנושא מיקור חוץ למערכות הליבה של הבנק.
- עם חברת מטריקס בנושא מיקור חוץ למערכות מיכוניות שונות של הבנק.
- עם חברת בזק בנושא שירותי תקשורת וכן אתר גיבוי למערכות המחשב של הבנק.

מעורבות בקהילה

הנהלת הבנק רואה במעורבות האקטיבית של העובדים בתרומה לקהילה ערך מרכזי.

מדיניות הבנק מתמקדת בהתנדבות בקרב ילדים ובני נוער ובמתן תרומות לגופים מוכרים למטרות הומניטריות ולתחום החינוך. ברוח זו הבנק פועל למען צמצום פערים ולמען שוויון הזדמנויות.

הבנק מקיים פעילויות קהילתיות מגוונות הבאות לידי ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית של העובדים וההנהלה.

סך התרומות בשנת 2014 הסתכם בכ-0.4 מיליון ש"ח, בדומה לשנת 2013.

מבנה ארגוני, סינוף וכוח אדם

סינוף

לבנק 45 סניפים בערים שונות בארץ, מוקד טלפוני ארצי בירושלים ושבעה מרכזי ייעוץ השקעות.

כוח אדם

סך כל המשרות בבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2014 על בסיס משרה מלאה הוא 771 לעומת 791 בסוף השנה הקודמת. בשנת 2014 מספר המשרות בבנק על בסיס ממוצע חודשי היה 779 לעומת 788 משרות בשנה הקודמת, הקיטון נובע מהפסקת תפעול קופ"ג וקרה"ש כמפורט ב"מגזר שהופסק".

מאפייני המשאב האנושי

הוותק הממוצע של עובדי הבנק בשנת 2014 עמד על 11 שנים, לעומת 10.6 שנים בשנה הקודמת. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עמד בשנת 2014 על 38.5 שנים, לעומת 38.0 שנים בשנה הקודמת. 67% מעובדי הבנק הן נשים, לעומת 69% בשנה הקודמת. בשנת 2014 עלה מספר העובדים האקדמאים בבנק ל-511, שהם כ-64% מכלל עובדי הבנק (בסוף שנת 2013 היה מספר העובדים האקדמאים 490 שהם כ-59% מכלל עובדי הבנק). מספר העובדים האקדמאים ועובדים במהלך לימודים אקדמיים עמד על 626, שהם 78% מכלל עובדי הבנק.

תרבות ואקלים ארגוני

הבנק אימץ קוד אתי. הקוד האתי מציג כללי התנהגות וערכים, ומטרתו לוודא שהתנהגות העובדים היא בסטנדרטים מוסריים וערכיים גבוהים התואמים את מטרות הבנק.

הדרכה

שנת 2014 התאפיינה בהמשך הפיתוח והקידום של פעולות ההדרכה בבנק תוך כדי תמיכה בתהליכים כלל-ארגוניים הן בהיבט המקצועי, והן בהיבט הארגוני של ניהול השינוי בעקבות ההחלפה הצפויה של מערכת המחשב של הבנק.

נמשך תהליך הרחבת הידע, לשימור והשבחה של רמת המקצועיות של הבנקאים לקידום יעדיו העסקיים של הבנק:

- פיתוח קורסים, מערכי הדרכה חדשים, תהליכי חניכה ומבחני הסמכה, הן ברמה הבסיסית הן ברמה הבכירה - במוקד, בסינוף ובמטה הבנק.
- המשך הכשרות ממוקדות לטיפול בלקוחות עצמאיים ובתאגידים.
- ליווי וייעוץ להרחבת והטמעת תפיסת היזמות העסקית לרבות הדרכות בנושא שעבודי נדל"ן.
- עריכת ימי עיון והכשרות בתחומים מקצועיים שאותרו בהם פערי ידע.
- כינוסים תקופתיים של פורומים מקצועיים להעשרה ולשימור רמת הידע.
- ליווי, שימור והשבחת פורום המרצים הפנימיים של הבנק.

- ליווי, הדרכה והטמעת שינויים במערכות קיימות.
- שילובם של בעלי תפקידים רלוונטיים בקורסים ובהכשרות באמצעות גופים מומחים מחוץ לבנק ובאמצעות מרכז ההדרכה בבנק האם.
- פיתוח תהליכי מכירה באשראי (כולל ביצוע הדרכות לפי חתכי תפקיד), בדרך של OJT בסניפי הבנק ובמוקד ייב ישיר, לשיפור רמת השירות ויכולת המכירה של הבנקאים, ובהמשך לכך, ליווי ופיתוח אמצעי הדרכה והטמעה מתקדמים בסניפים.

נמשכה ההשקעה בהתפתחות האישית של עובדים ומנהלים כמפורט להלן:

- סיום קורסים לפיתוח מנהלים בשיתוף הטכניון:
עתודה לניהול לרמת מנהלי צוותים בסניפים ומנהלי מחלקות במטה.
קורס ניהול למנהלים מכהנים כראשי צוותים ומנהלי מחלקות במטה.
- ליווי ואימון מנהלים חדשים ומנהלים מכהנים.
- ההשתלמות המרוכזת לכלל עובדי הבנק התמקדה השנה ביכולתנו לפרוץ את המעגלים המוכרים והידועים בהם אנו נמצאים אל מקומות חדשים והצורך להתמודד ולהצליח בכך.
- המשך הרחבת מספר העובדים היוצאים להשלמת לימודיים אקדמיים בהשתתפות הבנק.

הושלם ופורסם ספר התפקוד בבנק המאגד בתוכו בין היתר את דרישות ההכשרה לכל תפקיד ותפקיד בבנק.

אושרה והושלמה תכנית ההדרכה בשיתוף עמותת "נגישות ישראל" לשם ביצוע הדרכה מתוקשבת באמצעות לומדות בנושא "מתן שרות לאנשים עם מוגבלויות", ויצירת שפה אחידה בהתאם לחוק, לכלל עובדי הבנק.

החל תהליך של הטמעת הקוד האתי בבנק ע"י הפצת אגרת מנכ"ל בנושא, דרך איסוף דילמות אתיות מעובדי הבנק והקמת וועדת אתיקה פנימית לקראת ביצוע הדרכה חוצת ארגון לכלל עובדי הבנק באמצעות מנהלי היחידות השונות.

הסכמי עבודה ושכר

לבנק הסכם שכר קיבוצי עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק לשנים 2013-2016.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל 2 – דרישות גילוי בגין תגמול

ביום 26 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין תגמול.

דרישות הגילוי החדשות שנקבעו בחוזר נועדו לתמוך במשמעת שוק אפקטיבית ולאפשר למשתמשים בשוק להעריך את האיכות של שיטות התגמול ושל האופן שבו הן תומכות באסטרטגיות של תאגידים בנקאיים ובמצב הסיכון שלהם.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא 'מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי'. החוזר קובע את התקנת הוראת ניהול בנקאי תקין A 301. הוראה זו קובעת כללים שמטרתם להבטיח שהסדרי התגמול בתאגיד הבנקאי יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי.

במסגרת ההנחיות נקבעו, בין היתר:

- תפקידי הדירקטוריון, תפקידי ועדת התגמול של הדירקטוריון והרכבה.
- חובת קביעת מדיניות בנושא תגמול בהתאם לעקרונות ההוראה.
- הגדרת 'עובדים מרכזיים' ככאלו שלפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק.
- דרישה לקביעת מנגנון תגמולים המותאם לכל סוגי הסיכונים הטמונים בפעילות הבנק והמאפשר גמישות בהענקה ובתשלום התגמולים בהתאם להתממשות הסיכונים.
- מגבלות על היקף ואופן התשלום של התגמול המשתנה לנושאי משרה ועובדים מרכזיים בתאגיד (שאינו בגדר התגמול הקבוע המשולם להם).

כמו כן, בעקבות התקנת הוראה זו בוצעו תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - "דירקטוריון". בין היתר, עודכנו תפקידי הדירקטוריון בנושא תגמול, הובהרו תפקידי ועדת התגמול ונקבע כי הדירקטוריון ידון לפחות אחת לשנה בהערכת ביצועי מדיניות התגמול.

בהתאם לכך, ביום 26.2.2014 אושרה מדיניות התגמול של הבנק ע"י דירקטוריון הבנק.

הגוף המפקח על התגמול בבנק

- א. ועדת התגמול הינה הגוף המפקח בבנק על נושא התגמול. הועדה מורכבת מארבעה חברים. החלטות ועדת התגמול מובאות לאישור הדירקטוריון.
- ב. משרד רו"ח סומך חייקין הינו היועץ החיצוני אשר נתן ונותן ייעוץ בתחום מדיניות התגמול של נושאי משרה ויתר עובדי הבנק ומדיניות תגמול בגין פרוייקט המחשוב אשר יפורטו להלן.
- ג. תחילת מדיניות התגמול הכללית של הבנק חלה על כלל עובדי הבנק משנת 2014.
- ד. העובדים המוגדרים כנושאי משרה בכירה בבנק הינם יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל הבנק ושמונת חברי הנהלת הבנק.
- ה. העובדים המוגדרים כעובדים מרכזיים בבנק למעט נושאי המשרה הינם עובדים המדווחים ישירות למנכ"ל או למנהל המדווח ישירות למנכ"ל, וסך התגמול השנתי שלהם עולה על 500 אלפי ש"ח.

תכנון ומבנה התגמול בבנק

מאפיינים עיקריים של מדיניות התגמול:

תכנית מענקים לנושאי משרה

- א. נושאי משרה אשר אינם עוסקים בתפקידי פיקוח ובקרה ככלל, תכנית המענקים לנושאי משרה כאמור, מבוססת על קביעת סכום זכאות למענק שנתי, אשר ייקבע בהתאם להשגת יעדי תשואה על ההון, יחס יעילות תפעולית והערכת ביצועים אישית.
- הזכאות למענק תותנה בתנאי סף של עמידת הבנק ביעדי הלימות ההון.
- התכנית כוללת טווחי ביצוע מינימאליים ומקסימאליים עבור יעדים אלה, כאשר בהתאם למידת השגתם, ייקבעו סכומי זכאות חייביים או שליליים.
- חישוב התשואה על ההון, ייערך בהתבסס על הרווח הנקי המותאם של הבנק (בנטרול הכנסות והוצאות בעלות אופי חד פעמי) ועל פי ההון המועסק.

רכיב הערכת הביצועים, יתבסס על בחינת ביצועי נושאי המשרה, על פי פרמטרים כמותיים ואיכותיים שונים, תוך מתן התייחסות נפרדת לנושאי ציית, רגולציה, עמידה בחוקים ובתקנות וכן ביעדי ניהול סיכונים פנימיים של הבנק ("יעדי ציית"). אי עמידה ביעדי ציית, תשלול את זכאות נושא המשרה לסכום מענק חיובי בגין רכיב הערכת הביצועים בכללותו.

ב. נושאי משרה העוסקים בתפקידי פיקוח ובקרה

בהתייחס לנושאי משרה כאמור, סכום הזכאות למענק שנתי יחושב על בסיס שני רכיבים כדלקמן:

- 1) רכיב בסכום קבוע אשר הזכאות לו מותנית בקיומו של רווח שנתי נקי ועמידה ביעדי הלימות הון.
- 2) רכיב משתנה אשר ייקבע בהתאם להערכת ביצועי נושא המשרה על פי פרמטרים כמותיים ואיכותיים הרלוונטיים לתפקידו.

תכנית מענקים לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה ("העובדים")

א. סכומי המענקים לעובדים ייקבעו כדלקמן:

- יחושב סל מענקים כולל כמכפלה של סך שכר העובדים בפקטור אשר ייקבע בהתאם לתשואה על ההון המועסק שתושג על ידי הבנק בגין שנת המענק ("הפקטור").
- חישוב התשואה על ההון המועסק, ייערך בהתבסס על הרווח המותאם של הבנק וההון המועסק.
- בתוך הטווחים המפורטים לעיל, סכומי המענקים האישיים עבור העובדים ייקבעו בהתאם לתוצאות תהליך הערכת העובדים, המתקיים בבנק מדי שנה.

ב. הוראות כלליות בדבר מענקים לעובדים

- בכל מקרה, סל המענקים הכולל, בשנה מסוימת, לא יעלה על 17% מהרווח הנקי המותאם של הבנק באותה שנה.
- מדי שנה יוגדרו עבור העובדים, תקרות מענקים אישיות.
- לגבי "עובדים מרכזיים", כהגדרת הוראות הפיקוח על הבנקים, אשר היקף זכאותם למענק שנתי, בשנה מסוימת, יחייב פריסה של המענק לו הם זכאים, יחול הסדר דחייה כדלקמן:
- תשלום של לפחות מחצית המענק, תידחה ותיפרס על פני תקופה של 3 שנים. הפריסה לא תהא מהירה מפריסה בשיטת הקו הישר.
- כמו כן, תשלום בפועל של חלק מענק נדחה כאמור, יותנה בקיומו של רווח נקי חיובי וכן בעמידה ביעדי הלימות הון של בנק ישראל בשנה בה ישולם חלק המענק הנדחה.

תכנית מענקים בקשר עם פרויקט הסבת מערכות המידע בבנק

כללי

באפריל 2014 הבנק החל בפרויקט של הקמת מערכת ליבה בנקאית עצמאית ("הפרויקט"). לנוכח חשיבות הפרויקט, ועל מנת לקדם את השלמתו בצורה מיטבית בהתאם ללוחות הזמנים שהוגדרו, הבנק אימץ תכנית מענקים עבור קבוצה של כ- 70 עובדים בהם גם נושאי משרה, אשר מוגדרים כמובילי הפרויקט מטעם הבנק ("תכנית המענקים" ו-"חברי הפרויקט" בהתאמה). תכנית המענקים כוללת מתן מענקים בכסף ובשווה כסף שיינתנו לחברי הפרויקט, בהתאם להשגת אבני דרך, החל מדצמבר 2014, ועד לתום הפרויקט אשר צפוי להיות במהלך שנת 2016.

כמו כן, היות ולצורך השלמת הפרויקט בצורה מיטבית, נדרש שיתוף פעולה רחבי מאת כלל עובדי הבנק, תכנית המענקים כוללת גם מענק שישולם לכלל עובדי הבנק שאינם חברי הנהלה. הניהול השוטף של תכנית המענקים וביצוע תשלומים מכוחה הינם בסמכותה של ועדה בראשותו של מנכ"ל הבנק ובפיקוחה של ועדת התגמול של דירקטוריון הבנק.

תכנית המענקים עולה בקנה אחד עם עקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה שאומצה על ידי הבנק וככזו, תשלום מענקים מכוחה לחברי הפרויקט שהינם חברי הנהלה, מותנה, בין השאר, (בנוסף לתנאים הפרטניים לתשלום המענקים אשר מפורטים בתכנית המענקים) גם בעמידה ביחס הלימות ההון שקבע דירקטוריון הבנק.

יעדים עיקריים של מדיניות התגמול

דירקטוריון הבנק רואה חשיבות רבה בקביעת מדיניות תגמול נאותה המבטיחה שהסדרי התגמול לנושאי המשרה בבנק יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק, עם המטרות ארוכות הטווח של הבנק, התכנית האסטרטגית של הבנק ועם ביצועי נושאי המשרה בפועל בטווח הקצר, הבינוני והארוך. בהתאם לאמור לעיל, המטרות שעמדו בפני דירקטוריון הבנק בגיבוש מסמך מדיניות זה היו כדלקמן:

1. קידום מטרות הבנק, התכנית האסטרטגית שלו, תכניות העבודה שלו ומדיניותו, בראייה ארוכת טווח.
2. יצירת מערך תמריצים סביר וראוי לנושאי המשרה בבנק, בהתחשב, בין היתר, באסטרטגיה הכלל ארגונית של הבנק, בתיאבון הסיכון ומדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, ביעדיו וביחסי העבודה בבנק.
3. מתן כלים נדרשים לצורך גיוס, ניהול ושימור כוח אדם מוכשר ומיומן בבנק, אשר יוכלו לתרום לבנק להמשך פעילותו והצלחתו העסקית.
4. מתן דגש לתגמול מבוסס ביצועים הולם, וקשירת נושאי המשרה לבנק וביצועיו, תוך התאמת תגמול נושאי המשרה לתרומתם להשגת יעדי הבנק, בראייה ארוכת טווח ובהתאם לתפקידים והיקף האחריות הגלום בו.
5. מתן תמריצים לצורך עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום ניהול הסיכונים, בתחום הציות לחקיקה, להוראות רגולטוריות ולנהלי הבנק.
6. יצירת איזון ראוי בין רכיבי התגמול השונים (כגון רכיבים קבועים מול משתנים וכן קצרי טווח מול ארוכי טווח).

תגמול עובדים המכהנים בפונקציית בקרה ופיקוח

1. נושאי המשרה בפונקציות בקרה ופיקוח הינם מנהלת הסיכונים הראשית והחשובה הראשי של הבנק. רשימה זו עשויה להשתנות בעתיד בהתאם לתחומי האחריות ולמצבת נושאי המשרה בבנק ולעובדים מרכזיים.
2. בשל חשיבות ורגישות תפקידם של נושאי משרה בפונקציות בקרה ופיקוח, מבנה הזכאות של הבונוס השנתי של נושאי משרה אלו יהיה שונה מזה של שאר נושאי המשרה ולא יתבסס באופן מובהק על תוצאות הפעילות אותה הם מבקרים, אלא על פרמטרים כמותיים ואיכותיים הרלוונטיים להגדרת התפקיד של פונקציות הבקרה והפיקוח אשר יוגדרו מראש בתחילת כל שנה ויכללו במסגרת רכיב הערכת הביצועים האישי של פונקציות אלו וכן רכיבים כלליים כגון עמידה ביעדי הלימות ההון של בנק ישראל והצגת רווח נקי שנתי. בכלל פרמטרים אלה יילקחו בחשבון - עמידה ביעדי תכנית העבודה והתקציב של הבנק, ביחס לתחומי אחריותו של נושא המשרה, עמידה ביעדי רגולציה, עמידה ביעדי ניהול סיכונים.

התאמת התגמול לביצועים לטווח ארוך

1. תשלום המענק כפוף לאישורו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק.
2. מנגנון פריסת המענק המפורט בסעיפים הבאים יחול על תשלום מענק לנושאי משרה בבנק.
3. עד 50% מסכום המענק ישולם בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנת המענק. יתרת המענק תהיה כפופה להסדרי דחייה כך שלפחות 50% מסכום המענק ידחה. תקופת הדחייה לא תפחת מ- 3 שנים וקצב ההבשלה לא יהיה מהיר יותר מקו ישר.

4. תשלום בפועל של מענק נדחה יהיה כפוף לעמידה בקריטריונים פיננסיים ולא פיננסיים שיקבעו מראש כפי שהתממשו בדיעבד על פני התקופה בהתאם להוראות בתוכניות התגמול הספציפיות. יתרת מענק שלילית שלא תקוזז במלואה לאחר שנתיים בהן התקיימה זכאות חיובית למענק תאופס.
5. למרות האמור לעיל, כאשר סך התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה / עובד מרכזי בגין שנת מענק אינו עולה על שישית (1/6) מהתגמול הקבוע של נושא המשרה באותה שנה, ישולם כל התגמול המשתנה במזומן (100%), בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנת המענק.
6. סיום העסקה לא יביא לתשלום מוקדם של תגמולים נדחים הנמצאים תחת הסדרי דחייה.
7. כמו כן, ככל שעובד מסוים יעמוד בהגדרת "עובד מרכזי", תשלום המענק שלו יהיה כפוף למנגנון פריסת המענק ותשלום רכיביו הנדחים יותנה בעמידה בקריטריונים פיננסיים בשנים העוקבות.
8. תגמול הוני - נכון להיום בבנק לא קיימת תכנית לתגמול הוני.

יחס תגמול משתנה לתגמול קבוע

1. סך התגמול המשתנה (מענק ותנאי פרישה עודפים) לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע עבור כל נושא משרה. קביעת האיזון המתאים בין תגמול קבוע לתגמול משתנה תתבסס על ניסיון, מומחיות, כישורים, בכירות וביצועי העובד וכן על הצורך לעודד התנהגות התומכת במסגרת ניהול הסיכונים ובאיתנות פיננסית של הבנק.
2. בתנאים חריגים ניתן להעניק לנושא משרה תגמול משתנה בגובה מקסימאלי של 200% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, וזאת בליווי החלטה מנומקת ומפורטת של הדירקטוריון שתוגש לאישור האסיפה הכללית (ככל שנדרש על פי דין).
3. היחס המקסימלי בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע לגבי נושאי משרה בפונקציות בקרה ופיקוח, יטה לטובת התגמול הקבוע בהשוואה ליחס זה אצל נושאי משרה בפונקציות עסקיות.

גילוי כמותי

מספר הפגישות שנערכו ע"י הגוף המפקח על נושא התגמול בשנת 2014 הינו חמש והתגמול המשתנה ששולם לחברים עבור פגישות אלו הינו 74 אלפי ש"ח.

להלן נתוני שנת 2014 (במיליוני ש"ח):

עובדים מרכזיים אחרים		נושאי משרה בכירה	
מספר מקבלי תגמול (1)	סך הכול	מספר מקבלי תגמול (1)	סך הכול
18	1.2	10	1.5
-	-	1	0.2

בנוסף מובטח שהוענק תגמול נדחה מבוסס מזומן שטרם שולם (1) כל מקבלי התגמול מקבלים תגמול משתנה. עבור נושאי משרה בכירים העוסקים בתפקידי פיקוח ובקרה, הרכיב המשתנה אינו מושפע מיעדי תשואה על ההון ויחס יעילות תפעולית.

סכום כולל של תגמול בגין שנת 2014:

עובדים מרכזיים אחרים		נושאי משרה בכירה	
נדחה	לא נדחה	נדחה	לא נדחה
במיליוני ש"ח			
-	10.0	-	12.1
-	1.2	-	1.5

תגמול קבוע מבוסס מזומן
תגמול משתנה מבוסס מזומן

שכר רואה החשבון המבקר⁽¹⁾

2013	2014	
באלפי ש"ח		
		בעבור פעולות הביקורת:⁽²⁾
695	690	רואה החשבון המבקר
		בעבור שירותים נוספים:
508	509	רואה חשבון אחר
203	478	רואה חשבון מבקר
1,406	1,677	סך הכול

⁽¹⁾ כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

⁽²⁾ ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים ושירותי מס.

גילוי על המבקרת הפנימית

מחודש אוגוסט 2008 בנק יהב מקבל את שירותי הביקורת הפנימית מבנק מזרחי טפחות בע"מ, המחזיק ב-50% מההון המונפק של הבנק על הזכויות הנלוות לו.

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית של הבנק, שהחלה את תפקידה ביום 3 באוגוסט 2011:

שם	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונה	אוגוסט 2011
השכלה	רואת חשבון; בעלת תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה ובעלת תואר שני במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית.
ניסיון	גברת ויזר מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של בנק מזרחי טפחות בע"מ מיום 7 ביולי 2011. קודם לכן כיהנה כסגנית המבקר הפנימי הראשי במזרחי טפחות (משנת 2005) וכמבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות למשכנתאות.

כדרישת סעיף 146 (ב) לחוק החברות, התשנ"ט - 1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה בו ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב - 1992, המבקרת הפנימית אינה ממלאת בבנק תפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית. המבקרת הפנימית היא גם המבקרת הפנימית והממונה על פניות הציבור בחברה האם, ואינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית של הבנק.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית, פועלים מטעם המבקרת הפנימית לצורך הביקורת, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. כמו כן, עובדי הביקורת אינם ממלאים בבנק תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם הבנק רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 המבקרת הפנימית זכאית למסגרת של 50,000 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות של מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח למניה, בהתאם לתכנית הקצאה משנת 2008 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. כמו כן המבקרת הפנימית זכאית למסגרת של 78,525 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות של בנק מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח למניה, בהתאם לתכנית הקצאה משנת 2014 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות.

בנק מזרחי טפחות מחזיק ב-50% מההון המונפק של הבנק ולפיכך הבנק הוא חברה בת של מזרחי טפחות. לפרטים בדבר יתרות ופעולות הדדיות בין הבנק לבין מזרחי טפחות ראה ביאור 19 לדוחות הכספיים. להערכת דירקטוריון הבנק, אין בהחזקת מניות הבנק בידי מזרחי טפחות או בהיקף ניירות הערך של מזרחי טפחות המוחזקים בידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה של המבקרת הפנימית. כמו כן, אין בפעילות ההדדית בין הבנקים כדי ליצור למבקרת הפנימית ניגוד עניינים עם תפקידה.

דרך המינוי

בחודש יולי 2011 אישרו ועדת הביקורת של הבנק והדירקטוריון את מינויה של המבקרת הפנימית, וביססו את החלטתם על היותה מבקרת פנימית ראשית בחברה האם, על ניסיונה המקצועי ועל השכלתה.

זהות הממונה על המבקר הפנימי

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הוא יושב ראש הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

פעילות הביקורת הפנימית מבוססת על תכנית עבודה רב-שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים שנגזרת ממנה תכנית העבודה השנתית.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת הרב-שנתית

- מיפוי הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות וקביעת תדירות הביקורת בהתאם לרמת הסיכון בכל יישות ביקורת.
 - סקרי סיכונים וסקרי אבטחת מידע שנערכו בבנק.
 - דוחות ביקורת וממצאים של גורמים חיצוניים (בנק ישראל, רשות ניירות ערך ורואה החשבון המבקר).
 - ממצאי דוחות ביקורת של הביקורת הפנימית.
 - דרישות רגולטוריות הנובעות, בין היתר, מהוראות המפקח על הבנקים ומהנחיותיו.
 - הוראות 'באזל' ותהליך ההערכה הפנימי של הלימות ההון (ICAAP).
 - החלטות ועדת הביקורת ובקשות המנהל הכללי של הבנק.
- תכנית העבודה הרב-שנתית נעשית בידי המבקרת הפנימית ומובאת לדיון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון. לאחר המלצת הוועדה באשר לאישור התכנית, התכנית מוגשת לאישור הדירקטוריון.
- ביום 29 בינואר 2015 אישר הדירקטוריון את תכנית העבודה של הביקורת לשנים 2015-2018.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת השנתית

השיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תכנית הביקורת הרב-שנתית וכן בעת קביעת תכנית העבודה השנתית הנגזרת ממנה. בדיקות נוספות, אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע, מיושמות בהתאם לבקשת ועדת הביקורת.

כמו תכנית הביקורת הרב-שנתית, גם תכנית הביקורת השנתית נערכת בידי המבקרת הפנימית ומובאת לדיון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון. לאחר המלצת הוועדה באשר לאישור התכנית, התכנית מוגשת לאישור הדירקטוריון.

שינויים מהותיים בתכנית העבודה מובאים לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לוועדת הביקורת דיווח בדיעבד.

ביקורת בתאגידים מוחזקים

תכנית העבודה השנתית והרב-שנתית של הביקורת הפנימית כוללת גם את החברות בנות של הבנק.

היקף העסקת המבקרת הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

במהלך שנת 2014 הושקעו בביקורת הפנימית תשומות של 5 משרות מבקרים ומנהל צוות במשרה מלאה. במסגרת זו הביקורת הסתייעה גם במבקרים בעלי ידע ייחודי מהחברה האם ובמיקור חוץ על פי הצורך. הביקורת הפנימית של הבנק מקבלת שירותי ניהול מהחברה האם. היקף כוח האדם בביקורת הפנימית נקבע על בסיס תכנית העבודה הרב-שנתית המבוססת על הערכת סיכונים.

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים כמפורט להלן:

- דרישות הרגולציה השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב - 1992, הוראת ניהול בנקאי תקין 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית, אשר נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2012 והוראות של רשויות הפיקוח הרלוונטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות המפקח על הבנקים, רשות ניירות ערך ועוד.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של הלשכה העולמית של המבקרים הפנימיים (I.I.A.).

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים כי הביקורת נעשית על פי התקנים המקצועיים המפורטים לעיל ובאופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

גישה למידע

המבקרת הפנימית קיבלה גישה מלאה לכל מידע שדרשה, הן בבנק הן בחברות בנות, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין וכאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב - 1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים כספיים.

הגשת דין וחשבון על ממצאי המבקרת

המבקרת הפנימית מעבירה דרך קבע כל דוח ביקורת ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולמונה על הישות המבוקרת. נוסף על כך, העתקי דוחות הביקורת מועברים לחשבונאי הראשי, למנהלת הסיכונים הראשית (C.R.O.), לקצין הציות ולמזכירת הבנק ומנהלת האגף לייעוץ משפטי. תקצירים מדוחות הביקורת מופצים לכלל חברי הנהלת הבנק.

דוחות הביקורת נדונים בישיבות שוטפות של ועדת הביקורת הדירקטוריונית למעט דוחות ביקורת באשר לפעילות בסניפים ספציפיים המופצים לכלל חברי ועדת הביקורת ונדונים בהתאם לבקשת אחד או יותר מהחברים או לבקשת המבקרת הפנימית.

בשנת 2014 נדונו בוועדת הביקורת של הדירקטוריון סיכום שנתי בגין שנת 2013 וסיכום חצי-שנתי בגין המחצית הראשונה של שנת 2014 שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית בתקופה הנסקרת, לרבות ממצאים עיקריים. סיכום פעילות הביקורת בשנת 2013 הופץ ביום 27 במרץ 2014, ונדון בוועדת הביקורת ביום 23 באפריל 2014. סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2014 הופץ ביום 28 באוגוסט 2014, ונדון בוועדה ביום 7 בספטמבר 2014.

הערכת פעילות הביקורת הפנימית

להערכת הדירקטוריון וועדת הביקורת היקף עבודת הביקורת הפנימית, אופיה, רציפות פעילותה ותכנית העבודה שלה סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית בבנק.

התגמול של המבקר הפנימית

המבקר הפנימית אינה מקבלת תגמול מבנק יהב. הביקורת מבוצעת כאמור על ידי החברה האם, והבנק משלם בעבור שירותי הביקורת הפנימית על בסיס ימי הביקורת שהוקצו. בנסיבות אלו הדירקטוריון סבור כי אין בכך כדי להשפיע על שיקול דעתה המקצועי של המבקר הפנימית.

עניינים אחרים

שיפוי נושאי משרה

תקנון בנק יהב מאפשר לו להעניק שיפוי לנושאי משרה. עם זאת, בתחילת שנת 2013 עודכן מנגנון שיפוי נושאי המשרה בבנק המעוגן בתקנון בהתאם למדיניות הפטור והשיפוי בקבוצת מזרחי-טפחות. בנק יהב מעניק לנושאי משרה פטור בגין הפרת חובות זהירות, והתחייבות לשיפוי בגין חבויות כספיות והוצאות דיוניות שיטאו בהם. הענקת הפטור והשיפוי נעשים בהתאם למסגרת הקבועה בחוק החברות ובהתאם לקבוע בתקנון הבנק ובכתבי הפטור וההתחייבות לשיפוי (להלן: 'כתבי השיפוי').

1. הבנק פוטר את נושאי המשרה בו מאחריות כלפיו בשל נזק שייגרם לו בגין הפרת חובות הזהירות של נושאי המשרה כלפיו בפעולותיהם בתוקף היותם נושאי משרה.
2. תקנון הבנק מאשר והבנק התחייב מראש לשפות נושא משרה בשל חבות שהוטלה עליו עקב פעולה שעשה בתוקף היותו נושא משרה, לרבות בקשר עם פעולת נושא משרה שאינו דירקטור עקב פעולותיו כדירקטור בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות, ובלבד שהפעולה תוגבל לרשימת אירועים המפורטת בכתב השיפוי של הבנק והמקובלת במסגרת המדיניות הקבוצתית. כמו כן, התחייב הבנק מראש לשפות נושא משרה בשל הוצאות דיוניות סבירות בשל הליכים שהתנהלו נגדו והמפורטים בכתבי השיפוי, ולרבות, הליכים פליליים שהסתיימו ללא הגשת כתב אישום או הליכים מנהליים שהתנהלו בעניינו, והכל בתנאי שהשיפוי אינו אסור על פי דין.
3. תקנון הבנק מאשר לבנק לשפות נושא משרה בדיעבד בשל חבות שהוטלה עליו עקב פעולה שעשה בתוקף היותו נושא משרה בבנק, לרבות בקשר עם פעולת נושא משרה שאינו דירקטור עקב פעולותיו כדירקטור בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות, או בשל הוצאות דיוניות סבירות בשל הליכים שהתנהלו נגדו והמפורטים בכתבי השיפוי, ולרבות, הליכים פליליים שהסתיימו ללא הגשת כתב אישום או הליכים מנהליים שהתנהלו בעניינו, והכל בתנאי שהשיפוי אינו אסור על פי דין.
4. סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל נושאי המשרה או העובדים של הבנק או של חברות המוחזקות על ידו, על פי כל ההתחייבויות לשיפוי בהתאם לכתבי השיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי. השיפוי ינתן לנושאי המשרה בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

5. מדיניות השיפוי האמורה, לרבות כתבי הפטור וההתחייבות לשיפוי, אושרו בוועדות הרלוונטיות ובדירקטוריון הבנק במהלך שנת 2013, ובאסיפת בעלי המניות ביום 23.3.2014.

6. יציין כי קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

הגדלת שיעורי המס

ביום 30 ביולי 2013 אישרה מליאת הכנסת את החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014) התשע"ג - 2013. במסגרת החקיקה הועלה מס החברות מ-25% ל-26.5% מיום 1 בינואר 2014.

שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על תאגידים בנקאיים עלה משיעור של 36.22% בשנת 2013 לשיעור של 37.71% בשנת 2014.

תיקון החוק לצמצום הגרעון ולשינוי נטל המס

ביום 20 בינואר 2014 אושרה הצעת החוק לפיה שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה ממעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק ישתנה בינואר 2014 ובינואר 2015 לשיעור של 6.75% ו-7.25% בהתאמה. זאת במקום שיעור של 6.5% ליום 31 בדצמבר 2013. שיעור דמי הביטוח הלאומי בינואר 2016 יעמוד על שיעור של 7.5% כמפורט במסגרת החוק (ללא שינוי).

חוק שכר מינימום (העלאת שכר מינימום - הוראת השעה) התשע"ה 2015

ביום 25 בינואר 2015 פורסם חוק שכר מינימום (העלאת שכר מינימום - הוראת השעה) התשע"ה 2015 לפיו מעודכן שכר המינימום באופן מדורג במספר פעימות מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017 לגובה 4,650 ש"ח ועד 5,000 ש"ח בהתאמה. הבנק עומד בדרישות.

חוק שיוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות והתקנות שהותקנו לפיו

בהתאם לתקנות האמורות המערכת הבנקאית נדרשת לערוך התאמות בנושא נגישות פיזית לסניפים וליחידות הבנק וכן בנושאי השירות (הודעות ללקוחות, אתר אינטרנט ועוד). יישום התקנות נדרש בשלבים עד לשנת 2017. בבנק מונה רכז נגישות בהתאם להוראות החוק. הבנק ביצע סקר פערים בכל מבני הבנק לבחינת הנושא, ובהתאם לכך נקבעה תכנית עבודה ולוחות זמנים ליישום על פי דרישת התקנות. הבנק פועל בהתאם להנחיות בנושא הנגשת השירות והמידע ללקוחות בעלי מוגבלויות.

צו הרחבה לעידוד והגברת התעסוקה של אנשים עם מוגבלות

ביום 21 לספטמבר 2014 פורסם צו בנושא העסקת עובדים עם מוגבלות. על פי הצו, עד תום השנה הראשונה לכניסתו לתוקף של הצו, מעסיק יעסיק 2% או יותר מקרב עובדיו אנשים המוגדרים כעובדים עם מוגבלות. בשנה השנייה לכניסתו של צו זה יעסיק 3% ויותר אנשים עם מוגבלות. כמו כן, על המעסיק למנות אחראי מטעמו לתעסוקת אנשים עם מוגבלות. הבנק לומד את הצו.

הנחיה בדבר שינוי ויישום תפישת האבטחה בבנקים

בהמשך לדיוני הבנקים עם חטיבת האבטחה של משטרת ישראל, התקבלה בחודש אוקטובר 2014 הנחיה להחיל בהקדם את תפישת האבטחה החדשה בבנקים. החל מחודש פברואר 2015 הבנק פועל על פי הנחיות המשטרה החדשות.

הוראת ניהול בנקאי תקין 301 - תיקון בנושא הדירקטוריון

במהלך שנת 2013 פורסמו עדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא הדירקטוריון. העדכונים כוללים, בין היתר, כללים בדבר כהונה של דירקטורים בתאגידים בנקאיים בד בבד עם כהונה כנושאי משרה בתאגידי שוק ההון, תיקונים בנוגע להרכב ועדות הדירקטוריון ודרכי עבודתן, מניין חוקי בישיבות ועדות הדירקטוריון ועוד. הבנק נערך בהתאם. בעקבות עדכון ההוראה חלו שינויים בהרכב ועדות הדירקטוריון החל מחודש ינואר 2014.

עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים

בחודש יולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות ניהול בנקאי תקין 312 ו-301 העוסקות בנושא עסקי התאגיד הבנקאי עם אנשים קשורים.

עיקרי התיקונים שבוצעו בהוראה: הסף הקובע לעניין הגדרת איש קשור ירד מ-10% החזקת אמצעי שליטה ל-5%; ההגדרות בהוראה הותאמו להגדרות בחוק החברות ובחוק הבנקאות (רישוי) ולהנחיות ברשויות פיקוח באירופה ובארה"ב; הורחבה הגדרת איש קשור למי שמחזיק בסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהתאגיד הבנקאי שולט בו; שונתה הגדרת 'הון' - כך שמדידת החבות של אנשים קשורים תהיה ביחס להון רובד 1 ולא לבסיס ההון; נקבע כי כלל נושאי המשרה בתאגיד הבנקאי, בתאגידים באמצעותם מוחזקים אמצעי השליטה של קבוצת השליטה, ובתאגידים המחזיקים יותר מ-5% מסוג כלשהו באמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי או בתאגיד בנקאי השולט בתאגיד הבנקאי נחשבים כאיש קשור; נוספו דרישות בנושא מדיניות ונהלים לרבות קיום מסגרת בקרה פנימית הולמת; הורחבו המגבלות על חבות של מחזיק שאינו מהווה מרכיב בקבוצת שליטה ונוספה מגבלה כמותית על חבויות של נושאי משרה בתאגיד הבנקאי; עודכנו סכומי הסף הנדרשים אישור ועדת עסקאות עם אנשים קשורים.

מועד התחילה של השינויים הוא 1 בינואר 2015. הגדרת ההון תותאם לדרישות ההוראה בהתאם לאמור להלן: הון רובד 1 בתוספת הון רובד 2 שיפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014. תוספת זו תופחת בשיעורים שווים על פני 16 רבעונים עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018.

אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ביום 11 בינואר 2015 פורסם תיקון להוראות הדיווח לציבור, לרבות מתכונת גילוי והוראות מעבר. בהוראות נקבע בין השאר כי שיעור היוון לחישוב ההתחייבויות בגין זכויות העובדים יתבסס על תשואות שוק של איגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בארה"ב בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה. כמו כן, ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית.

בהתאם להוראה, הבנק נדרש לתת גילוי בדוחות הכספיים לאומדן ההשפעה הכמותית הצפויה בגין אימוץ כללי החשבונות בארה"ב על הנכסים, ההתחייבויות וההון העצמי תוך שימוש בשיעורי היוון כאמור לעיל.

יישום הוראות הדיווח לציבור חל מיום 1 בינואר 2015, בדרך של יישום למפרע לתקופה המתחילה ב- 1 בינואר 2013. בהוראות נקבע טיפול ייחודי בהפרש ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער בין שיעור היוון של 4%, שנקבע

על פי הוראות השעה בהוראות הדיווח לציבור, לבין שיעורי ההיוון למועד זה כפי שנקבעו על פי ההוראות המתקנות כמצוין לעיל. הפרש זה ירשם בקרן הון ורווח אקטוארי אשר יבע משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון בתקופות הדיווח הבאות, יקוזז כנגדו עד לאיפוסו.

למרות הירידה בהון העצמי של הבנק, לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל 3, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים לא תובא בחשבון באופן מיידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים של 20% עד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה על ההון ליום 31 בדצמבר 2014 בגין יישום הכללים החדשים הינה כ-9 מיליון ש"ח.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

בחודש אפריל 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בגין סיכון אשראי לפי ענפי משק והתאמת הדיווח בשל פרסום הסיווג האחד של ענפי הכלכלה על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מחודש אוקטובר 2012, המחליף את הסיווג שנקבע בעבר. על התאגידים הבנקאיים לערוך מחדש ולהטמיע את ההגדרות, הנהלים והבקורות על הדיווח הכספי ולעדכן את הסיווג הענפי. תחילת ההוראה היא מיום 1 בינואר 2015. הבנק נערך בהתאם.

דיווח על מגזרי פעילות

בחודש נובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר עדכון הוראות הדיווח לציבור על מגזרי פעילות. התיקונים בהוראה נועדו להסדיר את הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שנקבעה על ידי הפיקוח.

להלן פירוט השינויים העיקריים בהוראות הדיווח: נוספה דרישה לגילוי על 'מגזרי פעילות פיקוחיים' בהתאם להגדרות שנקבעו; נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר 'ניהול פיננסי'; תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.

תחילת תיקוני ההוראה היא מהדוח השנתי של 2015 בקשר לנתונים מאזניים. יתר הדרישות בקשר לגילויים (למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי) יחולו החל מהדוח לרבעון ראשון של 2016. החל מהדוחות לרבעון הראשון של שנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים

ביום 19 בינואר 2015 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא 'הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים'. בהתאם לחוזר, בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על תאגידים בנקאיים להביא בחשבון, בין היתר, הן את הפסדי העבר אשר יחושבו בהתאם לממוצע בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית. כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי אשר שיעור ההפסד השנתי שלו בכל אחת מחמש השנים האחרונות נמוך מ-0.3%, יהיה רשאי לקבוע שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.5% מיתרת האשראי כאמור.

בהתאם לאמור בחוזר, הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות ונערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית חישוב הפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו כן, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.5% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של חמש שנים שהסתיימו במועד הדיווח. ההוראות החדשות שנקבעו בחוזר יישמו מהדוחות הכספיים לשנת 2014 באופן של מכאן ולהבא. כתוצאה מהיישום הוגדלה הפרשה להפסדי אשראי בסך של 23.8 מיליון ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרת הפרשה נזקף לרווח והפסד.

עדכון מתכונת COSO

על הבנק לקיים בקרה פנימית אפקטיבית על הדיווח הכספי, שמטרתה לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות. בקרה זו מוערכת לפי קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee Of Sponsoring Organisation of the Treadway Commission ("COSO"), שנועדה גם לכך. המסגרת המעודכנת האחרונה שפורסמה מכונה 'COSO 2013'. העדכון נועד לחדד ולהבהיר את דרישות המסגרת על מנת להקל את יישומה. ניתן לציין מספר עניינים הזוכים לתשומת לב ב- COSO 2013 : ממשל תאגידי, מורכבות פעילות החברה, דרישות רגולטוריות וציות, נאותות ואחריות דיווח, הסתמכות על גורמים חיצוניים ועל מערכות מידע, איתור תרמיות ומניעתן ויעדי דיווח שונים (חיצוניים ופנימיים, כספיים ואחרים). כל זאת, תוך שימור ליבת המסגרת לפני עדכונה. הבנק התקשר בשנת 2014 עם חברה חיצונית לצורך ביצוע סקר פערים מול הקריטריונים ב- COSO 2013 . הכנת הסקר נמשכת בשנת 2015.

גילוי על מספר המשרות וההוצאות לפי רמות משכורת שנתיות

בחודש מארס 2014 פרסם המפקח על הבנקים טיוטה לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא גילוי על מספר המשרות וההוצאות לפי רמות משכורת שנתיות. הגילוי יינתן בעת פרסום הדוח השנתי במסגרת אתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי.

דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית

בינואר 2014 הופצה על ידי הפיקוח על הבנקים טיוטת מתווה בנושא אימוץ מלא של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. לפי הטיטה, בנקים ידרשו לדווח באופן מלא בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

דירקטוריון הבנק הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו. מעורבים בבקרה אורגנים נוספים ונושאי משרה כמפורט להלן:

הדוחות הכספיים נערכים בחשבות הבנק בראשותו של החשבונאי הראשי לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם למדיניות הגילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

עם עריכת הדוחות הכספיים ועל סמך טיטוט הדוחות המועברת אליהם, כל חברי הנהלה מאשרים בחתימתם שלא בא לידיעתם כל פרט העלול להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים בנוגע לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקרות אפקטיביות כדי להבטיח שכל מידע מהותי בתחום אחריותם מובא לידיעתם וכן שכל ליקוי של ממש או חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיוח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים.

נושאים עקרוניים הנוגעים לגילוי הניתן בדוחות הכספיים נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן ועדת הגילוי) בראשות המנהל הכללי ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית וחברי הנהלה נוספים. הנושאים מוצגים בפני ועדת הגילוי וכוללים גם את התייחסותו המקצועית של רואה החשבון המבקר. נושאים עקרוניים אלו כוללים נושאים שלהם השפעה ניכרת על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, נושאים החייבים להיות מדווחים לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שיש בנוגע להם חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים.

כדי להדק ולייעל את הפיקוח ואת הבקרה על הגילוי בדוחות הכספיים, הוקמה ועדת ביקורת, שחברים בה חמישה דירקטורים, ומתפקידה להעמיק ולדון בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים על מרכיביהם השונים בטרם יובאו לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון. בישיבותיה של הוועדה משתתפים גם המנהל הכללי, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר.

ועדת הביקורת בוחנת את המלצותיה של ועדת הגילוי באשר לאופן יישום הגילוי וקובעת את הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים בנוגע לנושאים חייבים בגילוי. על פי הוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיף 302 בחוק SARBANES-OXLEY האמריקני, מובא לפני ועדת הביקורת דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי בדוחות הכספיים. דיווח על ליקויים מהותיים מוצג גם לפני דירקטוריון הבנק. לאחר הדיון בוועדת הביקורת ולפי המלצותיה הדוחות הכספיים מובאים לדיון ולאישור בדירקטוריון הבנק.

בקורות ונהלים

לפי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים באשר לגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי לפי ההוראות בסעיף 302 ובסעיף 404 של חוק SARBANES-OXLEY.

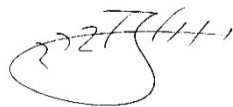
- הוראות סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים בנוגע לגילוי מבוצעות באופן רבעוני.
- הוראות סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מבוצעות בעבור סוף כל שנה.

בקורות ונהלים בנוגע לגילוי בדוחות הכספיים

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכה נכון ליום 31 בדצמבר 2014 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים באשר לגילוי של הבנק, על יסוד הערכה זו הסיקו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים באשר לגילוי של הבנק אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2014 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

שאול גלברד
מנהל כללי

דוד בן דוד
יו"ר הדירקטוריון

26 בפברואר 2015
ז' באדר תשע"ה

דירקטוריון הבנק

חברי דירקטוריון

דוד בן דוד, יושב ראש	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים, ליווי התנתקות הבנק ממערכות המחשב של בנק הפועלים- יו"ר.
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	כן
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק וכיו"ר השכלה	2 באפריל 2008 בוגר מדעי החברה והרוח, האוניברסיטה הפתוחה.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	יו"ר דירקטוריון בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

יקותיאל גביש	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת - יו"ר (פרט לנושא דוחות כספיים), עסקאות עם צדדים קשורים - יו"ר, תגמול, ליווי התנתקות הבנק ממערכות המחשב של בנק הפועלים, ניהול סיכונים.
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	19 ביוני 2007 בוגר כלכלה חקלאית, האוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	דירקטור- רציו חיפוש נפט בע"מ, הלמן אלדובי ניהול קופ"ג ופנסיה, דן השקעות בע"מ, ריט 1 בע"מ, רוטקס בע"מ, נאוסיטי בע"מ, לידר אחזקות בע"מ, יז קווינקו בע"מ. ייעוץ פיננסי וכלכלי.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

יעקב בר-נר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	-
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	27 במאי 1997
השכלה	מוסמך במנהל ציבורי, האוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	גמלאי, נציג ציבור בוועדות מכרזים של משרד הביטחון, חבר הוועד המנהל של עמותת על"ה, חבר וועדת הביקורת של עמותת "אפשרות" לפיתוח שירותי רווחה בק"א, יועץ במשפט העבודה ומגשר.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

אהוד רצאבי	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת בנושא דוחות כספיים - יו"ר, ניהול סיכונים, תגמול, ליווי התנתקות הבנק ממערכות המחשב של בנק הפועלים, עסקאות עם צדדים קשורים.
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	כן
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	27 בפברואר 2011
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	רואה חשבון. בעלים ומנכ"ל של רתל השקעות ונכסים בע"מ. דירקטור - אלרון תעשיות אלקטרוניקה בע"מ, קבוצת גולד בונד בע"מ, אלקטרה בע"מ, חברת החדשות הישראלית (ערוץ 2), קבוצת יהודה רשתות בע"מ. מתנדב בעמותות - נשיא לה"ב לשכת העצמאים והעסקים בישראל, יו"ר איל"ן - איגוד ישראלי לילדים נפגעים, יו"ר ועדת ביקורת אגודת ידידי אוניברסיטת ת"א.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

ישראל אנגל	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים, תגמול.
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	כן
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	19 באפריל 2010
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה, M.B.A במנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן, רואה חשבון
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק מזרחי טפחות בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

אריאל יעקבי	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ליווי התנתקות הבנק ממערכות המחשב של בנק הפועלים
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	כן
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	16 באוקטובר 2006
השכלה	מוסמך בניהול משא ומתן וניהול קונפליקטים, אוניברסיטת בר-אילן.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	יו"ר - הסתדרות עובדי המדינה, החברה למפעלי כלכלה ותרבות בע"מ, הנהלת עמותה לקידום מקצועי וחברתי של עובדי המנהל והשירותים בשירות המדינה, עמותת הגמלאים של עובדי המדינה, קרן ידע לעובדי המדינה.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	יו"ר דירקטוריון - עמ"י- חברה לניהול קופת גמל מפעלית בע"מ, הקרן לביטוח הדי לחברי הסתדרות עובדי המדינה בישראל בע"מ, מועדון נכון - מועדון צרכנות לעובדי וגמלאי שירות המדינה, העמותה לקידום חברתי מקצועי של עובדי המדינה, עמותה לקידום מודעות חברתית. מנכ"ל קרן השתלמות לעובדי המדינה בדירוג האחיד בע"מ.
	לא

דוד כהן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	תגמול - יו"ר, ביקורת, עסקאות עם אנשים קשורים.
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	16 בפברואר 2012
השכלה	בוגר מדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה. מוסמך בחינוך, מכללת דרבי.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	יו"ר כהן פיתוח מקבוצת דלק, עמותת "אופק". מפכ"ל משטרת ישראל.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

משה לארי	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ליווי התנתקות הבנק ממערכות המחשב של בנק הפועלים.
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	כן
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	1 באפריל 2012
השכלה	בוגר כלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים, מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	סמנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית (החל מאוגוסט 2013), מנהל החטיבה לנכסי לקוחות וייעוץ ומנהל החטיבה לתכנון ותפעול (עד אוגוסט 2013) בבנק מזרחי טפחות בע"מ. יו"ר דירקטוריון - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, מזרחי טפחות אחזקות פיננסיות בע"מ, מזרחי טפחות ניהול בע"מ, חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ. דירקטור - נציבים, נכסים וציוד בע"מ, UNITED MIZRAHI OVERSEAS HOLDING COMPANY B.V.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

נטע דורפמן - רביב	
חברות בוועדות הדירקטוריון	-
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	כן
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	11 ביולי 2013
השכלה	בוגרת משפטים וכלכלה, מוסמכת במשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	משנה ליועץ המשפטי במשרד האוצר. דירקטורית - חברת מנהלת קרנית- הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים, חברת דואר ישראל בע"מ. חברת מליאת רשות ניירות ערך.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

מיכאל מילר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים- יו"ר, ביקורת, עסקאות עם אנשים קשורים.
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	15 בדצמבר 2013
השכלה	בוגר כלכלה ומדעי המדינה, אוניברסיטת תל-אביב, מוסמך במנהל עסקים-מימון ובנקאות.
עיסוק נוכחי ובמהלך חמש השנים האחרונות	דירקטור בבנק יהב, יועץ כלכלי עצמאי, מנכ"ל חברת פארקומות בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא

ביום 6 באוקטובר 2014 סיים מר עופר עיני את כהונתו כחבר דירקטוריון.

מספר ישיבות הדירקטוריון

דירקטוריון הבנק קיים 19 ישיבות במהלך השנה המדווחת. ועדות הדירקטוריון השונות קיימו 48 ישיבות בשנה זו. התקיימו 7 הדרכות לדירקטורים.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

על פי הוראת בנק ישראל על כל חברה לקבוע את 'המספר המזערי הראוי' של דירקטורים שהם 'בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית'.

יש להביא בחשבון, בין היתר, את גודל החברה, את סוג פעילותה ואת מידת מורכבותה באופן שיאפשר לדירקטוריון הבנק לעמוד בחובות המוטלות עליו, במיוחד בהתחשב באחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם. 'דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית' הוגדר כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, יש לו מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים. עליו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות באשר לדיווח הכספי של החברה, וזאת כדי להביא לידי אישור ופרסום דוחות כספיים נאותים.

בהוראה הודגש כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ'בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית' ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין.

דירקטוריון הבנק קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים 'בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית' יהיה שני דירקטורים, כמספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית לפי חוק החברות, התשנ"ט - 1999.

ראה לעיל חמשת הדירקטורים המצוינים בפירוט חברי הדירקטוריון כדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית נכון ליום 31 בדצמבר 2014.

המנהל הכללי ונושאי משרה בכירים בבנק ותפקידיהם

שאל גלברד	
תאריך תחילת כהונה	16 במרס 2008
תואר	מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהל כללי, יו"ר דירקטוריון ומנהל כללי ב.י.ג.ה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגר מנהל עסקים, אוניברסיטת דרבי.

חנן ידידיה	
תאריך תחילת כהונה	1 בינואר 2008
תואר	משנה למנהל הכללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהל אגף בנקאות קמעונאית.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגר מנהל עסקים, NEW ENGLAND COLLEGE. מוסמך במערכות פיננסיות (M.P.A), אוניברסיטת CLARK בארצות הברית.

יורם מזרחי	
תאריך תחילת כהונה	1 בנובמבר 2006
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהל אגף אסטרטגיה ושיווק, דירקטור - ב.י.ג.ה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית ירושלים, רואה חשבון.

מיכאל אלטמן	
תאריך תחילת כהונה	1 בנובמבר 2006
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	חשבונאי ראשי ומנהל אגף החשב. דירקטור - בב.י.נה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ, מגן של"ם - שירותים לגופים מוסדיים בע"מ.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית ירושלים, רואה חשבון.

משה גל	
תאריך תחילת כהונה	1 בנובמבר 2008
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהל האגף הפיננסי.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגר ומוסמך בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב.

נורית עירוני	
תאריך תחילת כהונה	16 בספטמבר 2008
תואר	סגנית מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת האגף לייעוץ משפטי ומזכירת הבנק.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגרת ומוסמכת במשפטים, מוסמכת במדעי הרוח, האוניברסיטה העברית ירושלים.

גדי דודיאן	
תאריך תחילת כהונה	1 באפריל 2010
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהל אגף מחשוב וטכנולוגיה.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגר לימודי הנדסת תכנה, בוגר ומוסמך במנהל עסקים (MBA) התמחות במערכות מידע, האוניברסיטה הפתוחה.
ניסיון עסקי במהלך חמש השנים האחרונות	מנהל אגף מחשוב וטכנולוגיה - בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ.

יעל טברסקי	
תאריך תחילת כהונה	1 ביוני 2010
תואר	סגנית מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת הסיכונים הראשית (CRO).
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגרת כלכלה וחשבונאות, מוסמכת במשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רואת חשבון.
ניסיון עסקי במהלך חמש השנים האחרונות	סגנית חשב הבנק - בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ.

אסף גיל	
תאריך תחילת כהונה	1 בפברואר 2011
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה או בבעל עניין בתאגיד	מנהל אגף משאבי אנוש ולוגיסטיקה דירקטור - בב.י.גה- בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	בוגר כלכלה ומוסמך במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית ירושלים.
ניסיון עסקי במהלך חמש השנים האחרונות	מנהל מרחב צפון - בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ.

גלית ויזר (רו"ח)

מבקרת פנימית

כהן וילצ'יק קמחי ושות'
עורכי דין

יועץ משפטי

זיו האפט רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים של הבנק

(באלפי שקלים חדשים)

שכר יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי ונושאי המשרה הבכירים בבנק

משכורת ומענקים ⁽¹⁾	פיצויים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה וביטוח לאומי ⁽²⁾	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות לא כולל מס שכר ⁽³⁾	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁴⁾				תשלומים על ידי בעל שליטה ⁽⁵⁾
			יתרה לסוף השנה	תקופה ממוצעת עד לפרעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	
שנת 2014							
דוד בן דוד	545	1,960	-	-	-	-	-
שאול גלברד	348	1,802	-	-	-	115	(167)
חנן ידידיה	279	1,375	-	-	-	-	1
אסף גיל	472	1,321	-	-	-	80	-
גדי דודיאן	353	1,259	-	-	-	-	-

משכורת ומענקים ⁽¹⁾	פיצויים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה וביטוח לאומי ⁽²⁾	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות לא כולל מס שכר ⁽³⁾	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁴⁾				תשלומים על ידי בעל שליטה ⁽⁵⁾
			יתרה לסוף השנה	תקופה ממוצעת עד לפרעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	
שנת 2013							
דוד בן דוד	539	1,975	-	-	-	-	-
שאול גלברד	306	1,835	-	-	-	118	112
חנן ידידיה	496	1,595	-	-	-	-	26
משה גל	247	1,070	-	-	-	-	-
גדי דודיאן	204	1,033	-	-	1	-	-

- (1) המענק שנרשם בספרים הוא בסכום משוער וכפוף לאישור המוסדות המתאימים.
- (2) כולל הפרשה בגין זכויות עובדים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, מחלה וביטוח לאומי.
- (3) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (4) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (5) לפרטים נוספים ראה ביאור 14 ו' בדוחות הכספיים לשנת 2013, בדבר אופציות למנהלים בבנק מזרחי טפחות.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

סקירת ההנהלה על מצבו

הכספי של הבנק ותוצאות פעולותיו

ליום 31 בדצמבר 2014

(במיליוני שקלים חדשים)

מאזן מאוחד – מידע רב תקופתי

תוספת א

2010	2011	2012	2013	2014	
נכסים					
6,860.0	8,008.5	9,240.7	10,492.0	10,990.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,281.8	2,737.2	2,775.3	1,924.0	2,196.2	ניירות ערך
5,481.6	5,819.8	6,153.0	6,685.2	7,348.7	אשראי לציבור ⁽¹⁾
49.7	27.0	29.2	27.8	49.4	הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾
5,431.9	5,792.8	6,123.8	6,657.4	7,299.3	אשראי לציבור, נטו
143.5	146.1	151.4	156.6	185.1	בניינים וציוד
77.6	70.0	75.6	97.3	135.2	נכסים אחרים ⁽¹⁾
14,794.8	16,754.6	18,366.8	19,327.3	20,805.8	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
12,572.2	14,308.6	15,692.1	16,455.1	17,793.1	פיקדונות הציבור
19.1	47.1	70.8	42.1	91.1	פיקדונות מבנקים
3.4	10.9	13.2	11.5	9.1	פיקדונות הממשלה
421.9	451.8	478.6	509.4	531.4	כתבי התחייבות נדחים
0.1	-	-	-	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,046.6	1,161.4	1,231.3	1,344.6	1,357.7	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾
14,063.3	15,979.8	17,486.0	18,362.7	19,782.4	סך כל ההתחייבויות
731.5	774.8	880.8	964.6	1,023.4	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
14,794.8	16,754.6	18,366.8	19,327.3	20,805.8	סך כל ההתחייבויות והון

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר 'מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי'. נתוני שנת 2010 לא הוצגו מחדש, ולכן אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-(1).

(2) בשל חוסר מהותיות לא בוצעה הפרדה של נכסים והתחייבויות המיוחסים למגזר שפעילותו מופסקת. פירוט הנכסים וההתחייבויות מוצג בביאור 26.

(במיליוני שקלים חדשים)

רווח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
תוספת ב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2010	2011	2012	2013	2014	
445.3	613.0	635.1	598.2	490.1	הכנסות ריבית
186.1	268.7	237.5	197.5	92.8	הוצאות ריבית
259.2	344.3	397.6	400.7	397.3	הכנסות ריבית, נטו
9.4	11.6	12.8	5.4	25.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
249.8	332.7	384.8	395.3	372.1	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
2.6	(0.4)	3.9	13.2	(0.1)	הכנסות מימון שאינן מריבית
122.2	124.3	125.9	123.4	131.0	עמלות
1.2	1.4	1.4	1.9	1.8	הכנסות אחרות
126.0	125.3	131.2	138.5	132.7	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
154.5	169.4	179.3	196.3	205.7	משכורות והוצאות נלוות
62.3	63.6	77.1	84.9	81.9	אחזקה ופחת בניינים וציוד
102.6	107.0	103.0	106.1	118.6	הוצאות אחרות
319.4	340.0	359.4	387.3	406.2	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
56.4	118.0	156.6	146.5	98.6	רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
18.5	40.1	55.6	48.7	36.6	הפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות
37.9	77.9	101.0	97.8	62.0	רווח מפעולות נמשכות לאחר מסים
(1.1)	1.3	0.7	10.0	1.4	הפסד (רווח) מפעילות מופסקת, לאחר מס
39.0	76.6	100.3	87.8	60.6	רווח נקי
רווח למניה רגילה					
בשקלים חדשים					
1.55	3.19	4.14	4.01	2.54	רווח מפעולות נמשכות
(0.05)	0.05	0.03	0.41	0.06	הפסד (רווח) מפעילות מופסקת
1.60	3.14	4.11	3.60	2.48	רווח נקי למניה

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. כל אחת.

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר 'מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי'. נתוני שנת 2010 לא הוצגו מחדש, ולכן אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-(1).

(במיליוני שקלים חדשים)

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות

תוספת ג

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים התחייבויות והון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2012			2013			2014		
שיעור הכנסות/הוצאה	הכנסות/הוצאה ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסות/הוצאה ריבית	הכנסות/הוצאה ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסות/הוצאה ריבית	הכנסות/הוצאה ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
(אחוזים)			(אחוזים)			(אחוזים)		
נכסים נושאי ריבית בישראל								
6.37	309.7	4,861.9	6.03	313.4	5,197.3	5.49	315.0	5,736.9
3.12	205.2	6,572.9	2.92	211.9	7,252.4	1.85	133.3	7,204.0
2.33	36.0	1,545.8 ⁽⁷⁾	1.32	32.2	2,434.9 ⁽⁷⁾	0.61	17.4	2,854.2
2.86	84.2	2,947.7	1.82	38.6	2,115.2	1.13	24.1	2,123.4
-	-	-	95.45	2.1 ⁽⁶⁾	2.2	0.87	0.3	34.4
3.99	635.1	15,928.3	3.52	598.2	17,002.0	2.73	490.1	17,952.9
נכסים שאינם נושאים ריבית								
		1,081.0			1,147.4			1,200.9
		423.3 ⁽⁷⁾			479.9 ⁽⁷⁾			555.0
		17,432.6			18,629.3			19,708.8
התחייבויות נושאות ריבית בישראל								
0.52	4.4	841.1	0.18	1.6	911.5	0.05	0.6	1,126.9
1.76	204.5	11,640.3	1.38	164.4	11,891.9	0.60	69.9	11,605.6
1.67	208.9	12,481.4	1.30	166.0	12,803.4	0.55	70.5	12,732.5
1.59	0.2	12.6	0.69	0.1	14.5	-	-	11.4
2.99	1.0	33.4	1.26	0.6	47.7	0.44	0.3	67.8
5.76	26.8	465.2	6.25	30.8	492.9	4.24	22.0	518.9
2.10	0.6	28.6	-	-	-	-	-	-
1.82	237.5	13,021.2	1.48	197.5	13,358.5	0.70	92.8	13,330.6
התחייבויות שאינן נושאות ריבית								
		2,547.2			3,217.5			4,197.4
		1,081.0			1,147.4			1,200.9
		93.7			110.0			132.9
		16,743.1			17,833.4			18,861.8
		818.2			917.9			995.9
		17,561.3			18,751.3			19,857.7
2.17			2.04			2.03		

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבעי ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה (נוכחה)/ נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/ (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף 'התאמות בגין הצגת נירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן' בסך (0.3) מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 5.8 מיליוני ש"ח , 31 בדצמבר 2012 - 6.5 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי ההפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 3.6 מיליוני ש"ח, 2.8 מיליוני ש"ח ו- 2.4 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית לימים 31 בדצמבר 2014, 31 בדצמבר 2013 ו- 31 בדצמבר 2012.
- (6) כולל הכנסה בגין שנים קודמות.
- (7) סווג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות (המשך)

תוספת ג

חלק ב' - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2012			2013			2014		
שיעור / הכנסות / הוצאה (אחוזים)	הכנסות / הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור / הכנסות / הוצאה (אחוזים)	הכנסות / הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור / הכנסות / הוצאה (אחוזים)	הכנסות / הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
מטבע ישראלי לא צמוד								
4.12	479.5	11,648.5	3.45	437.7	12,680.0	2.98	413.6	13,889.6
								סך נכסים נושאי ריבית ⁽²⁾
								סך התחייבויות נושאות ריבית
(1.61)	(152.8)	9,475.5	(1.03)	(101.6)	9,909.1	(0.59)	(59.3)	10,063.5
2.51			2.42			2.39		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד								
4.00	145.0	3,625.8	4.26	153.0	3,588.8	2.13	69.1	3,244.5
								סך נכסים נושאי ריבית
								סך התחייבויות נושאות ריבית
(2.60)	(83.8)	3,224.0	(3.05)	(95.5)	3,129.1	(1.13)	(33.2)	2,925.9
1.40			1.21			1.00		פער הריבית
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ								
1.62	10.6	654.0	1.02	7.5	733.2	0.90	7.4	818.8
								סך נכסים נושאי ריבית
								סך התחייבויות נושאות ריבית
(0.28)	(0.9)	321.7	(0.12)	(0.4)	320.3	(0.09)	(0.3)	341.2
1.34			0.90			0.81		פער הריבית
סך פעילות בישראל								
3.99	635.1	15,928.3	3.52	598.2	17,002.0	2.73	490.1	17,952.9
								סך נכסים נושאי ריבית ⁽²⁾
								סך התחייבויות נושאות ריבית
(1.82)	(237.5)	13,021.2	(1.48)	(197.5)	13,358.5	(0.70)	(92.8)	13,330.6
2.17			2.04			2.03		פער הריבית

(1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(2) סווג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות (המשך)

תוספת ג

חלק ג' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית ⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2013 לעומת 2012			2014 לעומת 2013		
שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל מחיר	גידול (קטון) כמות	שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל מחיר	גידול (קטון) כמות
נכסים נושאי ריבית					
3.7	(16.5)	20.2	1.6	(28.0)	29.6
(40.6)	(58.4)	17.8	(109.7)	(115.6)	5.9
(36.9)	(74.9)	38.0	(108.1)	(143.6)	35.5
התחייבויות נושאות ריבית					
(42.9)	(47.1)	4.2	(95.5)	(95.1)	(0.4)
2.9	2.0	0.9	(9.2)	(10.8)	1.6
(40.0)	(45.1)	5.1	(104.7)	(105.9)	1.2
הכנסות ריבית נטו⁽²⁾					
3.1	(29.8)	32.9	(3.4)	(37.7)	34.3

(1) השינוי בכמות מחושב על פי השינוי בכמות מוכפל במחיר החדש. השינוי במחיר מחושב על פי השינוי במחיר מוכפל בכמות הישנה.

(2) סווג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2014

תוספת ד

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש	
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
575.1	107.5	1,263.7	1,624.8	2,210.7	11,005.0	נכסים פיננסיים ⁽⁵⁾
575.1	107.5	1,263.7	1,624.8	2,210.7	11,005.0	סה"כ שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
331.3	396.9	1,715.4	3,605.0	1,022.0	9,072.3	התחייבויות פיננסיות ⁽⁵⁾
331.3	396.9	1,715.4	3,605.0	1,022.0	9,072.3	סה"כ שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו						
243.8	(289.4)	(451.7)	(1,980.2)	1,188.7	1,932.7	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
643.9	400.1	689.5	1,141.2	3,121.4	1,932.7	החשיפה המצטברת במגזר

ראה הערות בתוספת ד (המשך 3).

31/12/13									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים					
0.34	3.46	15,244.8	0.64	2.60	17,078.3	131.6	101.4	58.5	
⁽⁶⁾ 0.34		15,244.8	⁽⁶⁾ 0.64		17,078.3	131.6	101.4	58.5	
0.44	1.35	14,419.0	0.49	0.73	16,142.9	-	-	-	
⁽⁶⁾ 0.44		14,419.0	⁽⁶⁾ 0.49		16,142.9	-	-	-	
		825.8			935.4	131.6	101.4	58.5	
						935.4	803.8	702.4	

(במיליוני שקלים חדשים)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2014 (המשך 1)

תוספת ד (המשך 1)

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש	
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
111.1	1,084.4	724.2	486.9	29.7	275.2	נכסים פיננסיים ⁽⁵⁾
111.1	1,084.4	724.2	486.9	29.7	275.2	סה"כ שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
159.8	659.6	144.6	1,087.0	449.7	278.0	התחייבויות פיננסיות ⁽⁵⁾
159.8	659.6	144.6	1,087.0	449.7	278.0	סה"כ שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו						
(48.7)	424.8	579.6	(600.1)	(420.0)	(2.8)	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
(67.2)	(18.5)	(443.3)	(1,022.9)	(422.8)	(2.8)	החשיפה המצטברת במגזר

ראה הערות בתוספת ד (המשך 3).

31/12/13									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים					
2.33	1.17	3,275.0	2.42	1.53	2,721.4	9.9	-	-	
⁽⁶⁾ 2.33		3,275.0	⁽⁶⁾ 2.42		2,721.4	9.9	-	-	
1.80	0.24	3,239.7	1.79	0.15	2,778.7	-	-	-	
⁽⁶⁾ 1.80		3,239.7	⁽⁶⁾ 1.79		2,778.7	-	-	-	
		35.3			(57.3)	9.9	-	-	
						(57.3)	(67.2)	(67.2)	

(במיליוני שקלים חדשים)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2014 (המשך 2)
תוספת ד (המשך 2)

מטבע חוץ ⁽⁷⁾	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
נכסים פיננסיים					
נכסים פיננסיים ⁽⁵⁾	170.9	612.2	156.6	-	-
סה"כ שווי הוגן נכסים	170.9	612.2	156.6	-	-
התחייבויות פיננסיות					
התחייבויות פיננסיות ⁽⁵⁾	813.0	44.3	81.8	-	-
סה"כ שווי הוגן	813.0	44.3	81.8	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(642.1)	567.9	74.8	-	-
החשיפה המצטברת במגזר	(642.1)	(74.2)	0.6	0.6	0.6

ראה הערות בתוספת ד (המשך 3).

31/12/13									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים					
0.20	0.13	794.7	0.21	0.39	939.7	-	-	-	
⁽⁶⁾ 0.20		794.7	⁽⁶⁾ 0.21		939.7	-	-	-	
0.06	0.00	788.6	0.06	0.00	939.1	-	-	-	
⁽⁶⁾ 0.06		788.6	⁽⁶⁾ 0.06		939.1	-	-	-	
		6.1			0.6	-	-	-	
						0.6	0.6	0.6	

(במיליוני שקלים חדשים)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2014 (המשך 3)

תוספת ד (המשך 3)

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש	
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
686.2	1,191.9	1,987.9	2,268.3	2,852.6	11,451.1	נכסים פיננסיים ⁽⁵⁾
686.2	1,191.9	1,987.9	2,268.3	2,852.6	11,451.1	סה"כ שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
491.1	1,056.5	1,860.0	4,773.8	1,516.0	10,163.3	התחייבויות פיננסיות ⁽⁵⁾
491.1	1,056.5	1,860.0	4,773.8	1,516.0	10,163.3	סה"כ שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו						
195.1	135.4	127.9	(2,505.5)	1,336.6	1,287.8	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
577.3	382.2	246.8	118.9	2,624.4	1,287.8	החשיפה המצטברת

- (1) פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- (2) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 18 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 18 בדוח הכספי.
- (3) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 18 בדוח הכספי.
- (4) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קרוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרום כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (5) למטע יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (6) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (7) לרבות מטבעי ישראל צמוד למטבע חוץ.
- (8) השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנושאים ריבית משתנה מווינו לתקופות בהנחה שתזרימי המזומנים העתידיים הצפויים בגין המכשיר הפיננסי יפרעו במועד הקרוב ביותר של שינוי הריבית החוזי, או במועד הפירעון החוזי שלהם, לפי המועד הקרוב יותר מביניהם. החלק מהשווי ההוגן המשקף את הערך הנוכחי של ההפרש בין המרווח מעל בסיס הריבית המשתנה שנקבע במכשיר הפיננסי לבין מרווח זה שנקבע בעסקאות דומות שבוצעו במועד הדיווח, מוין לתקופות, החל ממארכ 2014, לפי התקופות החוזיות שנתרו עד לפירעון של המכשיר הפיננסי.

31/12/13								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.67	2.19	19,314.5	0.86	2.21	20,739.4	141.5	101.4	58.5
⁽⁶⁾ 0.67		19,314.5	⁽⁶⁾ 0.86		20,739.4	141.5	101.4	58.5
0.66	0.82	18,447.3	0.65	0.50	19,860.7	-	-	-
⁽⁶⁾ 0.66		18,447.3	⁽⁶⁾ 0.65		19,860.7	-	-	-
		867.2			878.7	141.5	101.4	58.5
						878.7	737.2	635.8

- (9) לבנק תכניות חיסכון בריבית משתנה הכוללות אופציה לפירעון מוקדם. תכניות אלו מויינו לתקופות לפי המועד הקרוב ביותר של שינוי הריבית החוזי. להערכת הבנק תזרימי המזומנים בגין תכניות אלו משקפים באופן סביר את החשיפה לריבית שלהם. סטייה אפשרית היכולה לנבוע מפירעון מוקדם יותר ממועד שינוי הריבית אינה גבוהה.
- (10) לבנק מכשירים צמודים למדד עם הבטחת קרן. לצורך מיון לתקופות לפירעון האופציה המשובצת אינה מופרדת. על פי הערכת הבנק, היות ומכשירים אלו הינם מעל שנה ושנתיים, הסבירות לירידת מדד הבסיס הינה זניחה, ולפיכך התזרים ללא התחשבות באופציה משקף באופן סביר את החשיפה לריבית.
- (11) לבנק התחייבות חוזית כלפי לקוחות המבטיחה ריבית חיובית מזערית גם בתקופות של תשואה שלילית בהשקעות הבנק.
- (12) חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי המוצגים בסעיף אשראי לציבור והתחייבויות לכרטיסי אשראי המוצגים בסעיף התחייבויות אחרות, והמהווים ערבות שניתנה על ידי הבנק, מיינו לתקופה עם דרישה.
- (13) חלק מפיקדונות הציבור מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל. ההתחייבויות הלא צמודות ללא השפעת המודל: מח"מ אפקטיבי 0.25 שנים, שווי הוגן 16,180 מיליון ש"ח. ההתחייבויות הצמודות למדד ללא השפעת המודל: מח"מ אפקטיבי 1.90 שנים, שווי הוגן 2,783 מיליון ש"ח.

(במיליוני שקלים חדשים)

סיכון האשראי לפי ענפי משק

תוספת ה

31 בדצמבר 2014

חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל	מזה: ביצוע אשראי ⁽⁶⁾	סך הכל	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבו-נאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	פגום					
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.4
50.5	3.7	25.0	39.4	88.7	7,348.7	11,846.4	88.7	11,622.3	11,846.4	אנשים פרטיים
3.2	-	0.2	-	-	7,628.0	7,628.0	-	-	7,751.3	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,071.5	ממשלה
53.7	3.7	25.2	39.4	88.7	14,976.7	19,474.4	88.7	11,622.3	21,670.6	סך הכול

31 בדצמבר 2013

חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל	מזה: ביצוע אשראי ⁽⁶⁾	סך הכל	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבו-נאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	פגום					
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.5
29.2	6.1	4.6	42.0	98.1	6,685.2	10,933.5	98.1	10,933.5	10,933.5	אנשים פרטיים
3.0	-	0.8	-	-	6,756.7	6,756.7	-	-	6,880.8	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,792.4	ממשלה ⁽⁷⁾
32.2	6.1	5.4	42.0	98.1	13,441.9	17,690.2	98.1	19,614.2	19,614.2	סך הכול

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 4,497.7 מיליוני ש"ח ו-4,248.3 מיליוני ש"ח לשנים 2014 ו-2013 בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(6) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, יישום ההוראה הינו מהדוחות לשנת 2014 בדרך של מכאן ואילך.

(7) הוצג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון - מידע רב רבעוני

תוספת ו

2014				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
נכסים				
10,355.5	10,368.1	10,615.0	10,990.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,021.3	2,194.8	2,195.6	2,196.2	ניירות ערך
6,829.3	6,963.1	7,135.3	7,348.7	אשראי לציבור
23.9	24.5	25.3	49.4	הפרשה להפסדי אשראי
6,805.4	6,938.6	7,110.0	7,299.3	אשראי לציבור, נטו
152.6	172.4	175.4	185.1	בניינים וציוד
109.7	119.8	125.8	135.2	נכסים אחרים
19,444.5	19,793.7	20,221.8	20,805.8	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
16,594.6	16,887.8	17,268.6	17,793.1	פיקדונות הציבור
18.6	38.3	39.8	91.1	פיקדונות מבנקים
11.6	9.7	8.8	9.1	פיקדונות הממשלה
511.3	519.4	526.6	531.4	כתבי התחייבות נדחים
1,328.6	1,340.8	1,361.9	1,357.7	התחייבויות אחרות
18,464.7	18,796.0	19,205.7	19,782.4	סך כל ההתחייבויות
979.8	997.7	1,016.1	1,023.4	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
19,444.5	19,793.7	20,221.8	20,805.8	סך כל ההתחייבויות והון

(במיליוני שקלים חדשים)

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון - מידע רב רבעוני (המשך)
תוספת ו

2013				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
נכסים				
9,785.1	10,266.3	10,501.1	10,492.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,350.0	1,896.6	1,810.2	1,924.0	ניירות ערך
6,211.2	6,393.6	6,497.4	6,685.2	אשראי לציבור
28.0	28.2	28.2	27.8	הפרשה להפסדי אשראי
6,183.2	6,365.4	6,469.2	6,657.4	אשראי לציבור, נטו
148.1	147.5	147.2	156.6	בנינים וציוד
83.9	86.3	89.8	97.3	נכסים אחרים
18,550.3	18,762.1	19,017.5	19,327.3	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
15,877.6	16,041.5	16,242.6	16,455.1	פיקדונות הציבור
24.5	31.5	25.5	42.1	פיקדונות מבנקים
14.7	16.3	14.7	11.5	פיקדונות הממשלה
483.9	492.5	504.3	509.4	כתבי התחייבות נדחים
1,246.6	1,253.7	1,280.5	1,344.6	התחייבויות אחרות
17,647.3	17,835.5	18,067.6	18,362.7	סך כל ההתחייבויות
903.0	926.6	949.9	964.6	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
18,550.3	18,762.1	19,017.5	19,327.3	סך כל ההתחייבויות והון

(1) בשל חוסר מהותיות לא בוצעה הפרדה של נכסים והתחייבויות המיוחסים למגזר שפעילותו מופסקת. פירוט הנכסים וההתחייבויות מוצג בביאור 26.

(במיליוני שקלים חדשים)

זוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים - מידע רב רבעוני

תוספת ז

2013				2014				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
138.1	159.8	177.4	122.9	101.6	141.2	131.1	116.2	הכנסות ריבית
40.1	57.5	72.9	27.0	8.3	38.6	30.8	15.1	הוצאות ריבית
98.0	102.3	104.5	95.9	93.3	102.6	100.3	101.1	הכנסות ריבית, נטו
2.0	2.8	1.2	(0.6)	(3.2)	1.4	2.5	24.5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
96.0	99.5	103.3	96.5	96.5	101.2	97.8	76.6	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
5.3	3.6	4.3	-	0.1	-	(0.1)	(0.1)	הכנסות מימון שאינן מריבית
29.7	30.1	29.9	33.7	31.1	31.2	33.8	34.9	עמלות
0.4	0.3	0.4	0.8	0.5	0.4	0.5	0.4	הכנסות אחרות
35.4	34.0	34.6	34.5	31.7	31.6	34.2	35.2	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
48.0	49.6	46.9	51.8	53.4	51.4	50.4	50.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
21.2	20.3	20.0	23.4	20.5	19.3	21.0	21.1	משכורות והוצאות נלוות
27.7	26.1	25.7	26.6	27.7	31.1	30.5	29.3	אחזקה ופחת בניינים וציוד
96.9	96.0	92.6	101.8	101.6	101.8	101.9	100.9	הוצאות אחרות
34.5	37.5	45.3	29.2	26.6	31.0	30.1	10.9	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
12.4	11.4	14.9	10.0	10.1	11.5	11.4	3.6	רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
22.1	26.1	30.4	19.2	16.5	19.5	18.7	7.3	הפרשה למסים על הרווח
-	-	5.2	4.8	1.4	-	-	-	רווח מפעולות נמשכות לאחר מס
22.1	26.1	25.2	14.4	15.1	19.5	18.7	7.3	הפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס
								רווח נקי
								רווח למניה רגילה
								בשקלים חדשים
0.91	1.07	1.24	0.79	0.68	0.80	0.77	0.29	רווח מפעולות נמשכות
-	-	0.21	0.20	0.06	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
0.91	1.07	1.03	0.59	0.62	0.80	0.77	0.29	רווח נקי למניה

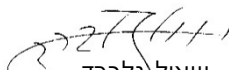
מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. כל אחת.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני שאול גלברד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לשנת 2014 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

 שאול גלברד
 מנהל כללי

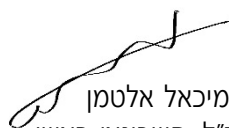
26 בפברואר 2015
 ז' באדר תשע"ה

הצהרה (CERTIFICATION)

אני מיכאל אלטמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לשנת 2014 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מיכאל אלטמן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

26 בפברואר 2015
ז' באדר תשע"ה

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דוח הדירקטוריון והנהלה על אחריותם לדוח השנתי

ליום 31 בדצמבר 2014

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר 'דוח הדירקטוריון'). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee Of Sponsoring Organizations Of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2014, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי היא אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק - זיו האפט רואי חשבון, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד 135 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014.

מיכאל אלטמן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

שאול גלברד
מנהל כללי

דוד בן דוד
יו"ר הדירקטוריון

26 בפברואר 2015
ז' באדר תשע"ה

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of sponsoring Organizations of the Treadway Commission (Coso) (1992). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה בלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Coso (1992).

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, והדוח שלנו, מיום 26 בפברואר 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

1.5 ה'א

זיו האפט

רואי חשבון

תל אביב, 26 בפברואר 2015

ירושלים: טל: 02-6546200 פקס: 02-6526633
באר שבע: טל: 077-6900700 פקס: 03-6368714
בני ברק: טל: 073-7145300 פקס: 073-7145317

תל אביב: טל: 03-6386868 פקס: 03-6394320
חיפה: טל: 04-8680600 פקס: 04-8620866
קרית שמונה: טל: 04-6951389 פקס: 04-6950004

BDO Israel, an Israeli partnership, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת דוחות רווח והפסד, דוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973, ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות הצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק והחברה המאוחדת שלו לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק והחברה המאוחדת שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee Of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway (Coso) (1992), והדוח שלנו מיום 26 בפברואר 2015 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

1.5 האל

זיו האפט

רואי חשבון

תל אביב, 26 בפברואר 2015

ירושלים: טל: 02-6546200 פקס: 02-6526633
באר שבע: טל: 077-6900700 פקס: 03-6368714
בני ברק: טל: 073-7145300 פקס: 073-7145317

תל אביב: טל: 03-6386868 פקס: 03-6394320
חיפה: טל: 04-8680600 פקס: 04-8620866
קרית שמונה: טל: 04-6951389 פקס: 04-6950004

BDO Israel, an Israeli partnership, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms

(במיליוני שקלים חדשים)

מאזן מאוחד

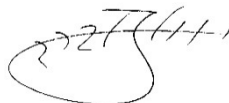
31/12/13	31/12/14	ביאור	
נכסים			
10,492.0	10,990.0	3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,924.0	2,196.2	4	ניירות ערך ⁽¹⁾
6,685.2	7,348.7	5	אשראי לציבור
27.8	49.4		הפרשה להפסדי אשראי
6,657.4	7,299.3		אשראי לציבור, נטו
156.6	185.1	7	בניינים וציוד
97.3	135.2	8	נכסים אחרים
19,327.3	20,805.8		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
16,455.1	17,793.1	9	פיקדונות הציבור
42.1	91.1		פיקדונות מבנקים
11.5	9.1		פיקדונות הממשלה
509.4	531.4	10	כתבי התחייבות נדחים
1,344.6	1,357.7	11	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
18,362.7	19,782.4		סך כל ההתחייבויות
964.6	1,023.4		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
19,327.3	20,805.8		סך כל ההתחייבויות וההון

- (1) מזה: ניירות ערך בשווי הוגן בסך 345.3 מיליוני ש"ח ו- 152.5 מיליוני ש"ח לשנים 2014 ו-2013, בהתאמה.
 (2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 1.1 מיליוני ש"ח ו- 1.4 מיליוני ש"ח לשנים 2014 ו- 2013, בהתאמה.
 (3) בשל חוסר מהותיות לא בוצעה הפרדה של נכסים והתחייבויות המיוחסים למגזר שפעילותו מופסקת. פירוט הנכסים וההתחייבויות מוצג בביאור 26.

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מיכאל אלטמן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

שאול גלברד
מנהל כללי

דוד בן דוד
יו"ר הדירקטוריון

26 בפברואר 2015
ז' באדר תשע"ה

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח רווח והפסד מאוחד

2012	2013	2014	ביאור	
635.1	598.2	490.1	20	הכנסות ריבית
237.5	197.5	92.8	20	הוצאות ריבית
397.6	400.7	397.3		הכנסות ריבית, נטו
12.8	5.4	25.2	א'5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
384.8	395.3	372.1		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
3.9	13.2	(0.1)	21	הכנסות מימון שאינן מריבית
125.9	123.4	131.0	22	עמלות
1.4	1.9	1.8		הכנסות אחרות
131.2	138.5	132.7		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
179.3	196.3	205.7	23	משכורות והוצאות גלוות
77.1	84.9	81.9		אחזקה ופחת בניינים וציוד
103.0	106.1	118.6	24	הוצאות אחרות
359.4	387.3	406.2		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
156.6	146.5	98.6		רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
55.6	48.7	36.6	25	הפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות
101.0	97.8	62.0		רווח מפעולות נמשכות לאחר מסים
0.7	10.0	1.4	26	הפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס
100.3	87.8	60.6		רווח נקי
רווח למניה רגילה				
בשקלים חדשים				
4.14	4.01	2.54		רווח מפעולות נמשכות
0.03	0.41	0.06		הפסד מפעילות מופסקת
4.11	3.60	2.48		רווח נקי למניה

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. כל אחת.

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על הרווח הכולל מאוחד

2012	2013	2014	ביאור	
100.3	87.8	60.6		רווח נקי
				התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
7.9	(6.5)	(2.6)	28	נטו
(2.9)	2.4	0.9	28	השפעת המס המתייחס
5.0	(4.1)	(1.7)		רווח (הפסד) כולל אחר
105.3	83.7	58.9		רווח כולל

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על השינויים בהון העצמי

סך כל ההון העצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות	
774.8	757.6	(0.3)	3.9	13.6	יתרה ליום 1 בינואר 2012
100.3	100.3	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
0.7	-	-	0.7	-	הטבות מבעלי שליטה
5.0	-	5.0	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
880.8	857.9	4.7	4.6	13.6	יתרה ליום 1 בינואר 2013
87.8	87.8	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
0.1	-	-	0.1	-	הטבות מבעלי שליטה
(4.1)	-	(4.1)	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
964.6	945.7	0.6	4.7	13.6	יתרה ליום 1 בינואר 2014
60.6	60.6	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(0.1)	-	-	(0.1)	-	הטבות מבעלי שליטה
(1.7)	-	(1.7)	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,023.4	1,006.3	(1.1)	4.6	13.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על תזרימי המזומנים מאוחד

2012	2013	2014	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
100.3	87.8	60.6	רווח נקי לשנה
התאמות:			
21.3	27.2	24.8	פחת על בניינים וציוד
12.8	5.4	25.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.2)	(16.4)	0.8	רווח ממכירה והתאמות איגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון
1.7	2.1	(3.1)	מסים נדחים - נטו
(1.1)	15.5	(5.0)	פיצויי פרישה - גידול (קטון) בעודף העתודה על היעודה
26.8	30.8	22.0	שערוך כתבי התחייבות נדחים
0.7	0.1	(0.1)	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
(1,296.0)	(8.4)	(905.1)	פיקדונות בבנקים
(344.9)	(538.3)	(667.2)	אשראי לציבור
(7.3)	(24.3)	(33.9)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
1,383.5	763.0	1,338.0	פיקדונות מהציבור
23.7	(28.7)	49.0	פיקדונות מבנקים
2.3	(1.7)	(2.4)	פיקדונות מהממשלה
64.4	88.7	13.1	התחייבויות אחרות
(112.3)	315.0	(143.9)	
(12.0)	402.8	(83.3)	מזומנים נטו לפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(418.6)	(645.6)	(76.8)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(872.8)	-	(214.4)	רכישת איגרות חוב זמינות למכירה
1,111.7	1,485.9	9.9	תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
149.8	20.9	5.7	תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה
(21.7)	(20.3)	(48.0)	רכישת בניינים וציוד
(51.6)	840.9	(323.6)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(63.6)	1,243.7	(406.9)	גידול (קטון) במזומנים
2,722.2	2,658.6	3,902.3	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
2,658.6	3,902.3	3,495.4	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על תזרימי המזומנים מאוחד (המשך)

2012	2013	2014	
			פעולות בנכסים שלא במזומן
4.9	12.1	5.3	בגין רכישת רכוש קבוע
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
564.5	554.2	433.6	ריבית שהתקבלה ⁽¹⁾
198.1	173.7	132.1	ריבית ששולמה
62.3	50.9	59.4	מסים על הכנסה ששולמו ⁽¹⁾

(1) הוצג מחדש.

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 1 - כללי

- א. הבנק הוא תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולהנחיותיו בדבר 'עריכת דוח כספי שנתי של בנקים' ועל פי כללי חשבונאות מקובלים בישראל.
- ב. אין שוני בין הדוחות הכספיים המאוחדים לבין הדוחות הכספיים של הבנק, ולפיכך מוצגים הדוחות הכספיים המאוחדים בלבד.

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. עקרונות עריכת הדוחות הכספיים

בנושאים המצויים בליבת העסק הבנקאי - הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים ואת הנחיותיו, ובין היתר בנושאים מסוימים גם כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית.

בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הוא בהתאם לנקבע בתקני IFRS כפי שעוגנו בהוראות הדיווח לציבור וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כמו כן, הבנק מיישם את התקינה הבינלאומית באופן הזה:

אם לא נקבע טיפול ספציפי בנושא מסוים בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים או כאשר יש בתקנים אלו כמה חלופות, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית שחלים ספציפית על נושא זה. בהיעדר כללים כאמור, הנהלת הבנק מפעילה את שיקול דעתה בפיתוח וביישום מדיניות חשבונאית שיישומה יביא למידע רלוונטי ומהימן לצורך קבלת החלטות כלכליות של המשתמשים.

אם בנושא מסוים לא נקבע בהוראות הדיווח לציבור כי יש ליישם את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים ולא נקבעו הוראות אחרות, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית שחלים ספציפית על נושא זה.

ב. יישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

1. מדידת הכנסות ריבית (יישום 91 FAS)

ביום 29 בדצמבר 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר 'מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב'. בחוזר זה קבע המפקח אימוץ נושא ASC 320 בקודיפיקציה בדבר 'עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות'. בהמשך אף פורסמו הוראות מעבר וכן קובץ של שאלות ותשובות ליישום ההוראות. התיקונים בנושא מדידת הכנסות ריבית קובעים כי בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבית על הלוואה הבנק יקח בחשבון את הסכום של עמלות ישירות שהתהוו בעת יצירת הלוואה. העלויות הקשורות ימשיכו להיות מוכרות מיידית בדוח רווח והפסד. בהתאם להוראות המעבר התיקונים בנושא מדידת הכנסות ריבית ייושמו בדרך של מכאן ואילך על עסקאות שנוצרו או חודשו החל מיום 1 בינואר 2014.

למדיניות החשבונאית המעודכנת של הבנק, ראה סעיף יח להלן.

כתוצאה מיישום הוראות FAS91 הבנק דחה עמלות בסכום נטו של 4.2 מיליוני ש"ח לתקופה. להלן פירוט של ההשפעה על הסעיפים בדוחות הכספיים במידה והיה מיושם הטיפול החשבונאי הקודם:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
	השפעת	בהתאם לטיפול	
מדידת הכנסות ריבית	השינוי	החשבונאי הקודם	הכנסות ריבית
0.6	0.6	-	
-	(4.8)	4.8	עמלות

השינוי נובע מדחיית עמלות בגין מתן אשראי וסווגן מחדש להכנסות ריבית.

2. ASU 2013-02 – דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר:

בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 30 בספטמבר 2013 אימץ המפקח על הבנקים את ASU 2013-02 (להלן: 'העדכון') הכולל דרישות גילוי על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר. בביאור על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נוספו שתי דרישות גילוי:

א. גילוי על סכומים שסווגו מחדש מרווח כולל אחר לדוח רווח והפסד, וכן

ב. גילוי על סעיפים בדוח רווח והפסד שבהם נכללו אותם סכומים.

כמו כן, בביאור על הכנסות מימון שאינן מריבית נוסף פירוט לגבי סעיפים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד. תיקונים אלו מיושמים החל מה- 1 בינואר 2014 בדרך של יישום למפרע, תוך עדכון של מספרי ההשוואה בביאורים לדוחות הכספיים על מנת להתאים את דרישות הגילוי. לחזור אין השפעה על הבנק למעט שינוי הצגתי.

3. הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם לחוזר, בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי להביא בחשבון, בין היתר, הן את הפסדי העבר אשר יחושבו בהתאם לממוצע בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית. כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי אשר שיעור ההפסד השנתי שלו בכל אחת מחמש השנים האחרונות נמוך מ- 0.3%, יהיה רשאי לקבוע שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.5% מיתרת האשראי כאמור.

בהתאם לאמור בחוזר, הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות ונערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית לחישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו כן, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.5% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של חמש שנים שהסתיימו במועד הדיווח. ההוראות החדשות שנקבעו בחוזר יושמו מהדוחות הכספיים לשנת 2014 באופן של מכאן ולהבא. כתוצאה מהיישום הוגדלה ההפרשה להפסדי אשראי בסך של 23.8 מיליוני ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרת הפרשה נזקף לרווח והפסד.

ג. דוחות כספיים בסכומים מדווחים

הסכומים המותאמים הכלולים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 (מועד המעבר) שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי הנומינלי מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו מיום 1 בינואר 2004 נכללו בערכים נומינליים.

ד. מטבע הפעילות, מטבע חוץ והצמדה

1. **מטבע הפעילות** - מטבע הפעילות, המציג נאמנה ובצורה הטובה ביותר את ההשפעות הכלכליות של אירועים ושל נסיבות, הוא שקל חדש.

2. מטבע חוץ והצמדה

נכסים (למעט ניירות ערך) והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן או למטבע חוץ כלולים בדוחות הכספיים כמפורט להלן:

(א) נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן - לפי המדד הידוע בתאריך המאזן (מדד חודש נובמבר) או לפי מדד חודש המאזן על פי תנאי העסקאות.

(ב) נכסים והתחייבויות הצמודים למטבע חוץ - תורגמו לפי שער החליפין היציג לתאריך המאזן.

(ג) נכסים והתחייבויות במטבע חוץ - תורגמו לפי השער היציג לתאריך המאזן.

(ד) נכסים והתחייבויות אשר לפי בררה צמודים למדד המחירים לצרכן או למטבע חוץ לפי החישוב העדיף לבעל הבררה.

(ה) מטבע חוץ - הכנסות והוצאות במטבע חוץ כלולות לפי שערי החליפין היציגים והשוטפים בעת ביצוע הפעולות ובתוספת הפרשי שער על הנכסים וההתחייבויות שבגינם נוצרו ההכנסות וההוצאות הנ"ל.

3. להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן, על שערי החליפין של המטבעות העיקריים ועל שיעורי השינוי בתקופות החשבון:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
						מדד המחירים לצרכן (בנקודות):
1.63	1.82	(0.20)	105.7	107.6	107.4	לפי מדד בגין
1.44	1.91	(0.10)	105.5	107.5	107.4	לפי מדד ידוע
(2.30)	(7.02)	12.04	3.733	3.471	3.889	דולר של ארה"ב (בש"ח ל-1 דולר)
(0.35)	(2.82)	(1.19)	4.921	4.782	4.725	אירו

ה. השקעות בחברות מוחזקות

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים של הבנק מאוחדים באיחוד מלא עם ב.י.ג.ה. - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ (חברה בת). חברה זו רוכשת מבנים ומשכירה אותם לבנק. המבנים משמשים את הנהלת הבנק ושלושה מסניפיו. השקעה זו כלולה בסעיף 'בניינים וציוד' במאזן המאוחד.

בדוחות הכספיים המאוחדים בוטלו יתרות הדדיות בין החברות שאוחדו. פרטים על שיעורי ההחזקה בהון המניות ובהצבעה בחברות מוחזקות ראה בביאור 6.

2. חברות כלולות

אין לבנק חברות כלולות המוצגות בשיטת השווי המאזני.
חברות כלולות אשר הפסיקו פעילותן מוצגות לפי שווי הנכסים נטו.
פרטים על ההשקעות בחברות כלולות ראה בביאור 6.

ו. פיקדונות בריבית קבועה אשר שיעורה גדל לאורך תקופת הפיקדונות

הבנק מפקיד פיקדונות בריבית קבועה אשר שיעורה גדל לאורך תקופת הפיקדונות כל עוד הפיקדון לא נפרע. בהתאם להסכם, הפיקדונות כוללים תחנות יציאה לפי דרישת הבנק או לפי דרישה של אחד מהצדדים להסכם (בחלק מהפיקדונות). הבנק מכיר בהכנסות ריבית לפי ריבית אפקטיבית. הריבית האפקטיבית מחושבת בכל תאריך חתך בהתאם להערכת הבנק בדבר המועד בו חזוי כי הפיקדונות יפרעו בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת הפיקדונות נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הינה כ-2 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 לא קיימת יתרת פיקדונות).

ז. פיקדונות למתן אשראי לפי מידת הגבייה

נכסים והתחייבויות מקוזזים כאשר יש זכות משפטית לקיזוז וכוונה לקיזוז במועד פירעון הסכומים. בהתאם לכך, פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי מקוזזים ומוצגים במאזן בסכום נטו. סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה שקוזזו כנגד האשראי מתוכם מוצגים בביאור 17 ב.

ח. ניירות ערך

1. ההשקעות בניירות ערך נכללות בסעיף זה. בעת הרכישה ניירות הערך ממוינים לאחד משני התיקים האלה אשר מנוהלים בנפרד:

ניירות ערך מוחזקים לפדיון

איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיק בהן עד למועד הפדיון.
איגרות חוב כאמור מוצגות בעלות מופחתת תוך הכרה בהפרשי הצמדה ובהפרשי שער והפחתת ניכיון או פרמיה בדוח רווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות על בסיס צבירה בדוח רווח והפסד.

ניירות ערך זמינים למכירה

מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומוכרים בניכוי השפעת המס במסגרת רווח כולל אחר בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן' וזאת עד למימושם, למעט כאשר מוכר הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. הכנסות ריבית והפרשי שער מוכרים בדוח רווח והפסד.

2. סיווג הכנסות (הוצאות) בדוח רווח והפסד

- הכנסות ריבית על בסיס צבירה על איגרות חוב מוחזקות לפדיון, זמינות למכירה ומוחזקות למסחר יוכרו בסעיף 'הכנסות ריבית'
- רווחים (הפסדים) ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה (לרבות הפסדים לירידת ערך) מוצגים בסעיף 'הכנסות מימון שאינן מריבית למטרות שאינן למסחר'.

3. ירידת ערך השקעות

הבנק בוחן מדי תקופה האם הירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות הערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם המופחתת היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנו בין היתר הסימנים האלה:

- פרק הזמן שבו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- היקף שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך.
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופה מספקת אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המדווחת.
- בחינת התנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק.

הבנק מכיר בירידות ערך של כל נייר על פי התנאים שלהלן ובאישור סופי של הוועדה הרלוונטית בבנק:

- נייר אשר נמכר עד מועד פרסום הדוחות לציבור או שיש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- נייר אשר בנוגע לו חלה ירידת דירוג משמעותית בין מועד רכישתו לבין מועד פרסום הדוחות הכספיים.
- נייר ערך אשר לאחר רכישתו סווג בבנק כבעייתי (לרבות נייר ערך שהונפק על ידי לווה אשר סווג בבנק לאחר רכישת נייר הערך הבעייתי).
- נייר ערך אשר חל כשל בתשלום לאחר רכישתו.
- נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו נכון לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היה נמוך בשיעור ניכר מעלותו בעת רכישתו, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת בעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן כך שסכומי הפסד שנצברו להון בסעיף 'רווח כולל אחר' יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עלייה בשווי ההוגן.

ט. אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. ההוראות השונות מיושמות בנוגע לכל חבות מאזנית וחוץ-מאזנית למעט יתרות חוב מסוימות שהוחרגו מתחולת ההוראה.

יתרת חוב רשומה מוגדרת כיתרת החוב בניכוי כל סכום שנמחק חשבונאית בעבר אך לפני ניכוי הפרשה פרטנית בגין אותו חוב.

1. הפרשה להפסדי אשראי

בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי הנהלת הבנק מביאה בחשבון את הגורמים האלה:

- האשראי הקמעונאי שניתן בבנק מבוסס במרביתו על לקוחות שלהם יציבות תעסוקתית ותזרים שמקורו במשכורת.
- החשיפה הממוצעת למשקי הבית נמוכה בשל פיזור בין מספר רב של לווים פרטיים.
- תהליכי החיתום.
- תהליכי גביית חובות אינטנסיביים הנהוגים בבנק.

הבנק מנהל את ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים באחת משתי הקבוצות האלה: 'הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס פרטני' ו'הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי'. חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מחושבת על בסיס פרטני כוללים חבויות שיתרתן החוזית היא יותר מ-700 אלף ש"ח (כמו הרף הכמותי שנקבע בחברה האם).

הבנק מחשב הפרשה על בסיס קבוצתי בעבור חובות פגומים אשר להם מאפייני סיכון משותפים, כגון סטטיסטיקה היסטורית ותקופת גבייה ממוצעת, כדי לחשב את ירידת הערך של חובות אלו. הבנק מיישם שיטת מדידה זו בנוגע לחובות בארגון מחדש ובנוגע לחובות בהשגחה מיוחדת.

חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מחושבת על בסיס קבוצתי הם קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים וחובות שנבחנו במסלול הפרטני אולם לא נמצאו פגומים. לצורך קביעת ההפרשה הבנק מחשב בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים טווח של שיעורי הפרשות, לפי שיעורי ההפרשות השנתיים בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח וכן לפי שיעורי הפסדי העבר המייצגים מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בשנים אלו. הבנק מזהה באופן שמרני את ההפסד המתאים בתוך הטווח המחושב ומתאים באופן זהיר את שיעורי ההפסד לגורמים סביבתיים רלוונטיים, בתוך כדי תיעוד מתאים כמפורט בהוראות הדיווח לציבור. כמו כן, הבנק בוחן בכל מועד דיווח האם יתרת ההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד המחושבת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 315 בדבר 'הפרשה לחובות מסופקים', ברוטו ממס.

בחישוב ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים הבנק מתבסס על שיעורי ההפרשה שנקבעו בגין האשראי המאזני, ובהתאם לטיפול שנקבע בתקן חשבונאות אמריקני 5 (ASC 450) ממיר את סיכון האשראי החוץ-מאזני 'לשווה ערך אשראי'. המרה זו מתבצעת בהתאם לכללים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203 בדבר 'הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי' ולפי התאמות מסוימות נוספות.

2. סיווג חובות

הבנק מסווג את יתרות החוב לסיווגים השונים באופן הזה:
אשראי בהשגחה מיוחדת - אשראי אשר יש בנוגע לו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק.
אשראי נחות - אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד (אם יש). לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור יש חולשה או חולשות מוגדרות היטב אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
אשראי פגום - אשראי שנבדק פרטנית ובהתבסס על מידע ועל אירועים עדכניים צפוי (Probable) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כפגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גבייה. נוסף על כך, חוב פגום יחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.
 ארגון מחדש של חוב בעייתי נחשב ככזה ככל שהבנק, עקב קשיים כלכליים או בגלל נסיבות משפטיות, מעניק ויתור ללווה אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק.
 ככלל, כאשר ללווה כמה חובות וחוב אחר שלו מסווג כחוב בעייתי, גם יתר החובות יסווגו בסיווג כזה אלא אם יש נימוק לסיווג אחר.

3. צבירת ריבית והכרה בהכנסה

בחובות אשר מחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, גם בחובות המצויים בפיגור של 90 יום ויותר, הבנק אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית.
 בחובות אשר עברו ארגון מחדש הבנק בוחן האם יש ביטחון סביר שהחוב ייפרע בהתאם לתנאיו החדשים. לצורך כך הבנק בוחן ביצועי פירעון רציפים על פני שישה חודשים. לאחר מכן, אם הבנק מעריך שהחוב ייפרע הוא מטפל בחובות פגומים אלו כצוברי הכנסות ריבית. ולא, החוב ממשיך להיות מטופל כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.

במקרה שבו מתקבל תקבול במזומן המיוחס לחוב שנמחק במלואו הוא משמש ראשית להקטנת הקרן ורק לאחר מכן מוכרות הכנסות ריבית על בסיס מזומן.

4. מחיקות חשבונאיות

חובות שנבחנו פרטנית וסווגו כפגומים והנחשבים לבלתי ניתנים לגבייה הבנק מוחק מבחינה חשבונאית. ככלל, ולכל המאוחר, הבנק מוחק חשבונאית אם חלפו שנתיים מהמועד שבו הם סווגו לראשונה כחובות פגומים.
 חובות שאורגנו מחדש ואשר להם מאפייני סיכון משותפים יימחקו חשבונאית לאחר 90 ימי פיגור.
 מחיקת חובות שנבחנו קבוצתית נעשית בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח בהתאם למאפייני החובות ובהתבסס על תקופת הפיגור שלהם. ככלל, יימחקו חובות שנבחנו קבוצתית לאחר 150 יום.
 חובות של יחידים בפשיטת רגל יימחקו חשבונאית לא יאוחר מ-60 ימים ממועד הפרסום של צו הכינוס על ידי בית המשפט.

י. בניינים וציוד

סעיף זה כולל השקעות ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), זכויות שימוש ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

1. בניינים וציוד מוצגים על בסיס העלות בניכוי פחת שנצבר. הפחת מחושב לפי שיטת הקו הישר לפי אורך החיים השימושי של הנכס.
2. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות, כולל תקופת האופציה שיש לבנק להארכת תקופת השכירות או אורך החיים השימושיים של הנכס, לפי הקצר מביניהם.
3. בהתאם לשיטת הרכיבים, הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע עם עלות שהיא משמעותית ביחס לסך עלותו של הפריט. הוצאות הפחת לכל תקופה מוכרות לדוח רווח והפסד.
4. עלויות מסוימות הנוגעות לפיתוח עצמי של תכנות מחשב מהוונות להשקעות בציוד. כמו כן, הונוו עלויות תכנה לשימוש עצמי אשר נוצרו מתום שלב הפיתוח המקדמי. עלויות בתקופת שלב הפיתוח המקדמי ועלויות תפעוליות לאחר שלב פיתוח היישום (גמר מבחני הקבלה) נזקפות לדוח רווח והפסד עם היווצרותן. הוצאות אלו מופחתות החל מהשלמת הפיתוח על פני אורך החיים השימושי של הנכס.
5. הערך בספרים של פריט רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם יש, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף 'הכנסות אחרות'.
6. לעניין 'רידת ערך נכסים', ראה סעיף כג שלהלן.
7. זכויות שימוש ועלויות תוכנה לשימוש עצמי-

בחודש אפריל 2014 הבנק חתם על הסכם עקרונות מול חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA (להלן - "חברת TCS") להקמת מערכת ליבה בנקאית (להלן - "המערכת") וקבלת שירותי מיקור חוץ למערכת זו. פרויקט זה, הקמת המערכת ושירותי מיקור החוץ, יהוו תחליף לשירותים הניתנים כיום לבנק על ידי ספק המחשוב הנוכחי.

בהתאם להסכם העקרונות, עד למועד בו המערכת תהיה מוכנה לשימוש, הבנק ישלם לחברת TCS תשלום על חשבון ההקמה. תשלום זה יהווו כנכס. ב-10 השנים שלאחר הקמת המערכת צפוי הבנק לשלם עבור זכות השימוש ברישיון, תחזוקה, הפעלה, תמיכה וקבלת גישה לשדרוגי המערכת מחברת TCS, סכום שנתי קבוע. עם תום תקופה זו יקטן התשלום השנתי השוטף. תשלומים אלו, כמו גם כל תשלום שיבוצע מהמועד בו המערכת תהיה מוכנה לשימוש, ירשמו כהוצאה ברווח או הפסד.

בנוסף לתשלומים הנ"ל שישולמו לחברת TCS, עד למועד בו המערכת תהיה מוכנה לשימוש יגרמו לבנק עלויות נוספות בקשר לפיתוח והתאמות הדרושות להתאמת המערכת לשימוש בישראל. עלויות בגין הגדרת המערכת ואפיונה תהווה כנכס בעוד שאר העלויות, הכוללות בעיקר תכנון מקדים, מיפוי פערים, הסבה והדרכה, תוכרנה כהוצאה ברווח או הפסד. המערכת, כולל התשלום על חשבון ההקמה כאמור, תופחת על פני חמש שנים לפי שיטת הקו הישר מהמועד בו תהיה מוכנה לשימוש.

יא. חכירה תפעולית

הבנק מכיר בתשלומי החכירה בגין חכירה תפעולית והוצאה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה.

יב. זכויות עובדים

בדוחות הכספיים של הבנק נכללות סך כל ההתחייבויות בשל יחסי עובד ומעביד, וזאת מתוקף דין, הסכם, נוהג וציפיות הנהלה. התחייבויות אלו כוללות, בין היתר, התחייבויות פנסיה, בגין פיצויי פיטורין, מענק הסתגלות, פיצוי בשל ימי מחלה שלא נוצלו, חופשות, מענקי יובל וכן הטבות לאחר פרישה. התחייבויות חוזיות עתידיות לפנסיה ולפיצויי פרישה וכן הטבות מסוימות לאחר פרישה שאינן פנסיה מחושבות על בסיס אקטוארי, בתוך כדי התחשבות בניסיון העבר ובהתבסס על שיעור היוון של 4% כפי שקבע המפקח על הבנקים ולאור הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.

ככל שהבנק צופה כי תשולמנה לקבוצת עובדים כלשהי הטבות יותר מהתנאים החוזיים, הבנק מביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבויות בגין זכויות עובדים, את השיעור של העובדים שצפויים לעזוב את ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. ההתחייבות מוצגת במאזן בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבות שיחושב על בסיס אקטוארי לבין סכום ההתחייבות שיחושב לפי גילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

יג. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין התחייבויות תלויות במקום שבו לדעת הנהלת הבנק ובהתבסס על חוות הדעת של יועציה המשפטיים נדרשה הפרשה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, הבנק יוצר הפרשה בגין תביעה בהתקיים שני תנאים מצטברים אלו:

- צפוי (probable) שתהיה מחויבות לתאריך הדוח הכספי.

- ניתן לאמוד את סכום המחויבות באופן סביר.

אם הסיכוי להתממשות התביעה הוא אפשרי (reasonably possible), כלומר ההסתברות להתממשות היא מעל 20% וקטנה או שווה ל-70%, הבנק אינו יוצר הפרשה בגין תביעות אלו אלא רק מוסיף גילוי בדוחות הכספיים. כמו כן, אם הסיכוי להתממשות התביעה קלוש (remote), כלומר ההסתברות להתממשות קטנה או שווה ל-20%, הבנק אינו יוצר הפרשה ואינו מוסיף גילוי בדוחות הכספיים.

במקרים נדירים, כאשר לדעת הנהלת הבנק ובהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ותביעה שאושרה כתביעה ייצוגית, הבנק לא מבצע הפרשה בדוחות הכספיים.

יד. מסים על הכנסה

1. הדוחות הכספיים כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. מסים נדחים מוכרים בגין הפרשים זמניים בין הדיווח הכספי לבין הדיווח לצורכי מס הכנסה. הפרשים אלו נוצרים בעיקר כתוצאה מפער בעיתוי של זקיפת הוצאות והכנסות מסוימות.

2. שיעור המס החל על הבנק הוא שיעור המס המוטל על מוסדות כספיים לצורכי מס ערך מוסף. שיעור זה כולל מס רווח ומס שכר המוטלים על הכנסה לפי חוק זה. מס השכר נכלל בסעיף 'משכורת והוצאות נלוות' בדוח רווח והפסד.

3. נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על התקופה שבה ימומש הנכס או תסולק ההתחייבות, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך המאזן.

4. הבנק מכיר בנכס מסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי אם צפוי שתהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל את ההפסדים הזמניים הניתנים לניכוי. לעניין נכס מס בגין הפסדים להעברה, הבנק מיישם קריטריונים נוספים כדי להעריך את ההסתברות שתהיה מספיק הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנהל את ההפסדים לצורכי מס.

5. הבנק מכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים החייבים במס.

6. מסים שוטפים ומסים נדחים מוכרים בדוח רווח והפסד, למעט אם הם נובעים מעסקה או מאירוע אשר מוכרים ישירות בהון או מעסקאות של צירוף עסקים.
7. בחישוב המסים הנדחים לא הובאו בחשבון מסים שהיו חלים אילו מומשו ההשקעות בחברות מוחזקות.
8. מימושם של המסים הנדחים לקבל מותנה בקיום הכנסות חייבות במס בעתיד. להערכת ההנהלה יהיו מסים נדחים אלו ניתנים למימוש בעתיד.
9. נרשם מס נדחה בגין הפרשים זמניים הנוצרים בגין נכסים במאזן הנמדדים בסכומים מדווחים לבין בסיס המס שלהם הנמדד בסכומים מותאמים.
10. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, הבנק מיישם את הטיפול החשבונאי שנקבע בפרשנות FIN 48 - חוסר ודאות במסים על הכנסה (ASC 740-10- income taxes) לעניין עמדות מס לא ודאיות מול רשויות המס.
11. עמדות אלו משפיעות על נכסי מסים נדחים או שוטפים בצורה של הפחתה בנכס מס, דחייה בהכרה בהכנסות מס או בשינוי כלשהו בנוגע לאופן המימוש של נכס מס נדחה. במקרה כזה, בהתאם לפרשנות, הבנק מיישם גישה דו - שלבית: בשלב הראשון, הבנק מכיר בספרים רק בעמדות מס שצפוי (more likely than not) כי תתקבלנה על סמך העובדות הטכניות שלהן בלבד (בהתאם לחוקי המס, הנחיות הרגולציה והפרקטיקה הנהוגה, אם יש כזו). במידה והבנק עומד בתנאי השלב הראשון הוא מכיר בנכס מס נדחה על בסיס הסכום המצטבר הגדול ביותר שצפוי (more likely than not) שיוכר.

טו. רווח למניה

הבנק מחשב את סכומי הרווח הבסיסי למניה בנוגע לרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות שיש במחזור במהלך התקופה.

טז. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי מזומנים מוצג בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ותקן חשבונאות בינלאומי IAS7 בדבר 'הדוח על תזרימי מזומנים'. סעיף המזומנים כולל מזומנים ופיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים. הדוח מחולק לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון.

זי. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים שבהם בכללים כאמור אין התייחסות לאופן הטיפול, הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שבאשר להם בוצעה עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישר הונו, נזקף ההפרש בין השווי הוגן לבין התמורה מהעסקה להון. נוסף על כך, בעת נטילת התחייבות של הבנק כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, תיגרע ההתחייבות מהדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויה הוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך של ההתחייבות בספרים לבין שוויה הוגן במועד הסילוק ייזקף כרווח או כהפסד, וההפרש בין השווי הוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבע ייזקף להון העצמי. שיפוי שקיבל הבנק מבעל השליטה בו, בגין הוצאה או חלק מהוצאה שהיא של הבנק ולצרכיו, ייזקף להון העצמי. כמו כן, הלוואה שניתנה לבעל השליטה או הלוואה שהתקבלה מבעל השליטה תוצג במועד ההכרה לראשונה בדוחות הכספיים של הישות כנכס או כהתחייבות, לפי העניין, על פי שוויה הוגן. ההפרש בין סכום הלוואה שהתקבלה או שניתנה לבין שוויה הוגן במועד ההכרה לראשונה ייזקף להון העצמי. לאחר ההכרה לראשונה

תוצג ההלוואה בדוחות הכספיים בעלותה המופחתת בתוך כדי יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים שבהם בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים נדרשת הצגה בשווי הוגן.

יח. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, רכיבי הכנסות והוצאות נכללים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה. עם זאת, הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות שלהלן כנקבע בהוראות הדיווח לציבור:

1. לעניין ההכרה בהכנסה בגין חובות פגומים, ראה ביאור 2(ח).
2. עמלות בגין ערבויות מוכרות לאורך חיי הערבות.
3. לעניין ההכרה בהכנסות ובהוצאות בגין ניירות ערך ובגין מכשירים פיננסיים נגזרים ראה ביאור 2(ז) וכן 2(כא) בהתאמה.
4. הבנק מכיר בתשלומי חכירה בגין חכירה תפעולית כהוצאה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה, לרבות תקופת האופציה שיש לחוכר שבמועד ההתקשרות בחכירה ודאי באופן סביר שתמומש.
5. עמלות ליצירת אשראי- עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.
6. עמלות פירעון מוקדם- עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית. עמלות הנובעות משינוי בתנאי ההלוואה שאינו מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, כאשר השינוי בתנאי ההלוואה הוא מינורי, אינן מטופלות כהתאמת תשואה משיקולי חוסר מהותיות.

יט. שימוש באומדנים

הכנת הדוחות הכספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים דורשת מהנהלה לערוך אומדנים ולהניח הנחות אשר משפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים ולהתחייבויות התלויות וכן על סכומי ההכנסות וההוצאות לתקופות המדווחות. מעצם טבעם של אומדנים ושל הנחות התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מהאומדנים.

כ. מגזרי פעילות

מגזר פעילות הוא רכיב של הקבוצה אשר עוסק בפעילויות עסקיות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ושבגין עשויות להתהוות לו הוצאות ואשר תוצאות פעולותיו נסקרות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון כדי לגבש החלטות בנוגע למשאבים שיוקצו למגזר וכדי להעריך את ביצועי המגזר וכן יש מידע כספי נפרד בגינו. החלוקה למגזרים בבנק נקבעה בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים ובתוך כדי התבססות על מאפייני לקוחות.

כא. מכשירים פיננסיים נגזרים

הפעילות בחוזי אקדמה (פורוורד) היא חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). מדידת המכשירים הפיננסיים הנגזרים נעשית על פי שוויים הוגן. השינוי בשווי הוגן של המכשיר הנגזר מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

כב. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS157 (ASC 820-10), אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן באמצעות הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן בנוגע לנכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן ומתן הנחיות יישום מפורטות. כמו כן, הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S.GAAP וב-IFRS.

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הם נתונים נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2 - נתונים הנצפים בעבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3 - נתונים לא נצפים בעבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים כאשר יש בנמצא מידע זה. כאשר הדבר אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. הבנק מביא בחשבון את היקף העסקאות ואת תדירותן, את גודל מרווח bid-ask וכן את גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות, וזאת לצורך קביעת הנזילות של השווקים והרלוונטיות של מחירים נצפים בשווקים אלו.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר יש כמה שווקים שנייר הערך נסחר בהם, ההערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הוא מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר בתוך כדי שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל יוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. בהיעדר שוק עיקרי הם יוערכו לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים יוערכו לפי מודלים אשר מביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור, פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים וכתבי התחייבות נדחים) לא ניתן לצטט 'מחיר שוק', מכיוון שאין שוק פעיל שהם נסחרים בו. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהוון בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

להרחבה בנוגע לשיטות ולהנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 18 א יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

כג. ירידת ערך נכסים

1. כללי

בכל תאריך מאזן נבחן האם יש סימנים המצביעים על ירידת ערך של נכסים שונים שהם בתחולת IAS 36. לשם בחינת ירידת הערך הבנק אומד את הסכום בר ההשבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים. סכום בר השבה הוא השווי ההוגן של הנכס בניכוי עלויות המכירה שלו, או שווי השימוש בו (הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לנבוע מהנכס או מהיחידה מניבת מזומנים), הסכום הגבוה ביניהם. היה והסכום בר ההשבה נמוך מהערך של הנכס בספרים, הבנק מכיר בהפסד מירידת הערך ומפחית את ערך הנכס בספרים לסכום בר ההשבה שלו. הפסדים מירידת ערך מוכרים מידית בדוח רווח והפסד. אם לא ניתן לאמוד את הסכום בר ההשבה של נכס בודד, הבנק מחשב את סכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים שהנכס ששייך אליה.

הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים כאשר הסכום בר ההשבה של היחידה נמוך מערכה בספרים. במקרה כזה הבנק מקצה את ההפסד מירידת הערך לכל הנכסים שבתחולת התקן באופן יחסי על בסיס ערכם בספרים. הפסדים אלו מוכרים מידית בדוח רווח והפסד.

בסוף כל תקופת דיווח הבנק מעריך אם יש סימנים המעידים על כך שהפסד מירידת ערך של נכס או של יחידה מניבת מזומנים, הפסד שהוכר בתקופות קודמות, אינו קיים עוד או הוקטן. כאשר יש סימנים כאמור, הבנק מחשב את הסכום בר ההשבה של הנכס או של היחידה מניבת המזומנים. הפסד מירידת ערך יבוטל רק כאשר היו שינויים באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה מהמועד שבו הוכר לאחרונה הפסד מירידת ערך. ערך בספרים של נכס שעלה כתוצאה מביטול הפסד מירידת ערך לא יעלה על הערך בספרים שהיה נקבע אילו לא הוכר הפסד מירידת ערך בשנים קודמות. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר מידית ברווח או הפסד.

2. ירידת ערך בהשקעות בחברות כלולות

ירידת ערך בהשקעה בחברה כלולה נבחנת כאשר יש ראיות המצביעות על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, כמפורט בסעיפים 58-70 בתקן חשבונאות בינלאומי 39 'מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. נוסף על כך, הבנק בוחן את הסימנים המפורטים בהחלטה 1 - 4 של סגל רשות ניירות ערך בדבר 'קווים מנחים לבחינת צורך הפחתת השקעות קבע'. ירידת ערך נמדדת בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 36 באמצעות השוואת הסכום בר ההשבה של ההשקעה ביחס לערכה בספרים. בקביעת שווי השימוש של ההשקעה הבנק אומד את חלקו בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים שתפיק החברה הכלולה. הפסד מירידת ערך, ככל שמתהווה, מוקצה להשקעה בכללותה.

בתקופות הדיווח העוקבות לתקופה שבה נדרש הבנק ליצור לראשונה הפרשה לירידת ערך תוצג ההשקעה בחברה כלולה על פי הנמוך מבין הסכום בר ההשבה לבין חשבון ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני. בהתאם לסעיף 10 להבהרה מספר 1 (מעודכן 2009) של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות 'הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה של חברה מוחזקת שאינה חברה בת' כפי שאומץ בידי המפקח על הבנקים, הסכום בר ההשבה יחושב בכל תקופת דיווח שיש בה סימנים כי היה שינוי בסכום בר ההשבה. אם במועד מאוחר יותר גדל הסכום בר ההשבה, תבוטל ירידת הערך שהוכרה.

כד. פעילויות שהופסקו

פעילות שהופסקה היא רכיב של הבנק שמומש או שמסווג כמוחזק למכירה ואשר: מייצג תחום פעילות עסקית, או אזור גאוגרפי של פעילויות, שהוא עיקרי ונפרד, או שהוא חלק מתכנון יחיד ומתואם למימוש של תחום פעילות עסקית, או אזור גאוגרפי של פעילויות שהוא עיקרי ונפרד, או שהוא חברה בת שנרכשה בלעדית למטרת מכירה מחדש. פעילות שהופסקה מוצגת בנפרד החל ממועד סיווגה כמיועדת להפסקה בדוח רווח והפסד, לרבות סיווג מחדש של מספרי השוואה ראה ביאור 26(3).

כה. השפעת תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

עיקרי הוראות התקינה האמריקאית לגבי הטבות לעובדים נכללים בנושאי הקודיפיקציה הבאים וכפופים להנחיות ועדכונים שנקבעו בהוראות המפקח:

- א. נושא 710 תגמול- כללי (הכוללים תגמולים כגון: חופשה ומחלה ומענק בגין אי ניצול ימי מחלה)
- ב. נושא 712 תגמול- הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה (כגון: מענק הסתגלות ומענק בגין אי ניצול ימי מחלה)
- ג. נושא 715 תגמול- הטבות פרישה החל על תכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון: תשלומי פנסיה ופיצויי פיטורין ופרישה), על תכניות אחרות לאחר פרישה (כגון: שי לחג ותשלומי רווחה בריאות ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ועל תכניות להפקדה מוגדרת (כגון: תשלומים לקופות תגמולים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963).
- ד. נושא 718 תגמול- תגמול במניות החל על עסקאות תשלומים מבוססי מניות עם העובדים.
- ה. נושא 420- מחויבויות בגין עלות יציאה ומימוש החל על הסדר פיטורין חד פעמי המוענק בקשר למימוש הפעילות.

ביום 11 בינואר 2015 פורסם תיקון להוראות הדיווח לציבור, לרבות מתכונת גילוי והוראות מעבר. בהוראות נקבע בין השאר כי שיעור ההיוון לחישוב ההתחייבויות בגין זכויות העובדים יתבסס על תשואות שוק של אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של אגרות חוב קונצרניות בארה"ב בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה.

כמו כן, ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית.

בהתאם להוראה, הבנק נדרש לתת גילוי בדוחות הכספיים לאומדן ההשפעה הכמותית הצפויה בגין אימוץ כללי החשבונות בארה"ב על הנכסים, ההתחייבויות וההון העצמי תוך שימוש בשיעורי היוון כאמור לעיל.

יישום הוראות הדיווח לציבור חל מיום 1 בינואר 2015, בדרך של יישום למפרע לתקופה המתחילה ב- 1 בינואר 2013. בהוראות נקבע טיפול ייחודי בהפרש ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער בין שיעור היוון של 4%, שנקבע על פי הוראות השעה בהוראות הדיווח לציבור, לבין שיעורי ההיוון למועד זה כפי שנקבעו על פי הוראות המתוקנות כמצוין לעיל. הפרש זה ירשם בקרן הון ורווח אקטוארי אשר יבע משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון בתקופות הדיווח הבאות, יקוזז כנגדו עד לאיפוסו.

למרות הירידה בהון העצמי של הבנק, לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל III, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים לא תובא בחשבון באופן מיידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים של 20% עד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה ליום 31 בדצמבר 2014 בגין יישום הכללים החדשים הינה (במיליוני שקלים):

נכסים	5.4
התחייבויות	(14.3)
הון עצמי	(8.9)
יחס הון רובד 1 לפני השפעת יישום הוראות המעבר	9.43%
בהוראת ניהול בנקאי תקין 299	

דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות להון
 ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות להון. זאת בהמשך למדיניות הפיקוח על הבנקים, לאמץ בנושאים מהותיים את מערך הדיווח הכספי שחל על בנקים בארה"ב. בהתאם להוראה, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא סיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים מורכבים. לצורך כך נדרש ליישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480, בדבר "הבחנה בין התחייבויות והון"
 - נושא 20-470, בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות"; וכן
 - נושא 30-505, בדבר "מניות באוצר".
- בנוסף ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, נדרש להתייחס להוראות הדיווח לציבור בנושא נגזרים משובצים. במקביל לפרסום החוזר כאמור, פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 לפי הוראות באזל 2 ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל 3) כהתחייבות שתומדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ. יישום ההוראה חל מיום 1 בינואר 2015, כולל תיקון מספרי השוואה. ליישום ההוראה לא צפויה השפעה על הבנק.

2. אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על-ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט 19 IAS בדבר הטבות עובדים אשר יישומו נדחה למועד מאוחר יותר. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי תתקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארצות-הברית ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית. במהלך ינואר 2014 הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגידים בנקאיים לא יידרשו לאמץ את כללי ה-IFRS אלא לאמץ באופן מלא את כללי התקינה החשבונאית האמריקאית, המיושמים על ידי בנקים בארה"ב. עם זאת יצוין כי טיוטה בנושא טרם עברה לדיון בוועדה המייעצת לענייני בנקאות.

3. מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם תיקון הוראות הדיווח לציבור ושאלות ותשובות בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. השינויים העיקריים בהוראה:

- התווספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים" בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים.
- מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי.
- התווספו הגדרות המבהירות אלו לקוחות יכללו בכל מגזר.
- התווספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".

בהתאם להוראה, החל מהדוח השנתי של שנת 2015 תחול דרישה בהתייחס לנתונים המאזניים בלבד, והחל מהדוח לרבעון ראשון 2016, תחול הדרישה במלואה. הבנק נערך ליישום ההוראה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 3 – מזומנים ופיקדונות בבנקים

31/12/2013	31/12/2014	
3,738.3	3,365.2	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
6,753.4	7,624.8	פיקדונות בבנקים מסחריים
0.3	-	פיקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
10,492.0	10,990.0	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
3,902.3	3,495.4	(1) מזה מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
		(2) היתרות מוצגות לאחר השפעת הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים לגבי הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 5 להלן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 4 - ניירות ערך

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר 2014

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	
		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל					
1,850.9	1,850.9	60.3	-	-	1,911.2
ב. איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל					
220.6	223.0	0.1	2.5	220.6	220.6
123.3	122.4	0.9	-	123.3	123.3
1.4	1.4	-	-	1.4	1.4
345.3	346.8	1.0	2.5	345.3	345.3
סך כל ניירות הערך					
2,196.2	2,197.7	61.3	2.5	2,196.2	2,256.5

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו'.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 20.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 4 - ניירות ערך (המשך)

א. הרכב (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	הערך במאזן	איגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל
1,771.5	1,771.5	11.5	-	1,783.0	
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	הפסדים	הערך במאזן	איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל
20.9	20.7	0.2	-	20.9	
124.1	123.4	0.7	-	124.1	
7.5	7.3	0.2	-	7.5	
152.5	151.4	1.1	-	152.5	

סך כל ניירות הערך 1,924.0 1,922.9 12.6 - 1,935.5

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו'.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 20.

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

31 בדצמבר 2014				
12 חודשים ומעלה		פחות מ- 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	איגרות חוב
0-20%		0-20%		של ממשלת ישראל
-	-	2.5	209.5	
-	-	(2) -	1.4	של אחרים בישראל

(1) ליום 31 בדצמבר 2013 אין ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו.

(2) פחות מ- 0.1 מיליוני ש"ח.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
 1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים	אשראי לציבור פרטי	
31.8	2.0	29.8	יתרה ליום 1 בינואר 2012
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
12.8	0.2	12.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(26.1)	-	(26.1)	מחיקות חשבונאיות
14.4	-	14.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(11.7)	-	(11.7)	מחיקות חשבונאיות נטו
32.9	2.2	30.7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012⁽²⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
5.4	0.8	4.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(20.8)	-	(20.8)	מחיקות חשבונאיות
14.7	-	14.7	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(6.1)	-	(6.1)	מחיקות חשבונאיות נטו
32.2	3.0	29.2	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013⁽²⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
25.2	0.2	25.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽³⁾
(19.2)	-	(19.2)	מחיקות חשבונאיות
15.5	-	15.5	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(3.7)	-	(3.7)	מחיקות חשבונאיות נטו
53.7	3.2	50.5	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014^{(2) (3)}

- (1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.
 (2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 31 בדצמבר 2014 בסך של 1.1 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 1.4 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2012 - 1.5 מיליון ש"ח).
 (3) בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, נכלל מקדם התאמה איכותי בגין השפעות סביבתיות, השפעתו על ההוצאות בגין הפסדי אשראי ועל יתרת ההפרשה לסוף השנה הינה 23.8 מיליון ש"ח ו- 30.6 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
 2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, ועל החובות בגינם היא חושבה

סך הכול	בנקים	אשראי לציבור פרטי	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014			
יתרת חוב רשומה של חובות			
7,669.4	7,628.0	41.4	שנבדקו על בסיס פרטני
7,307.3	-	7,307.3	שנבדקו על בסיס קבוצתי
14,976.7	7,628.0	7,348.7	סך כל החובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות			
5.4	3.2	2.2	שנבדקו על בסיס פרטני
47.2	-	47.2	שנבדקו על בסיס קבוצתי
52.6	3.2	49.4	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
1.1	-	1.1	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013			
יתרת חוב רשומה של חובות			
6,802.5	6,756.7	45.8	שנבדקו על בסיס פרטני
6,639.4	-	6,639.4	שנבדקו על בסיס קבוצתי
13,441.9	6,756.7	6,685.2	סך כל החובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות			
7.2	3.0	4.2	שנבדקו על בסיס פרטני
23.6	-	23.6	שנבדקו על בסיס קבוצתי
30.8	3.0	27.8	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
1.4	-	1.4	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים			
בפיגור של 30 עד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכול	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים			
ליום 31 בדצמבר 2014							
21.9	4.0	7,348.7	39.4	47.0	7,262.3	אנשים פרטיים	
-	-	7,628.0	-	-	7,628.0	בנקים בישראל	
21.9	4.0	14,976.7	39.4	47.0	14,890.3	סך הכול	
ליום 31 בדצמבר 2013							
24.1	2.7	6,685.2	42.0	52.9	6,590.3	אנשים פרטיים	
-	-	6,756.7	-	-	6,756.7	בנקים בישראל	
24.1	2.7	13,441.9	42.0	52.9	13,347.0	סך הכול	

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. יתרת חוב רשומה של חובות פגומים והפרשה פרטנית להפסדי אשראי

חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	אנשים פרטיים *
39.4	ליום 31 בדצמבר 2014
42.0	ליום 31 בדצמבר 2013

* כל החובות הם בארגון מחדש של חובות בעייתיים.

אין לבנק אשראי פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים.

- (1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 5 (ב)(2)(ג) להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים אשר צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. לימים 31 בדצמבר 2014 - 31 בדצמבר 2013 חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 5.3 מיליוני ש"ח ו-5.9 מיליוני ש"ח בהתאמה, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) תעריפון הבנק מתמחר בנפרד הלוואות ארגון חוב. שיעורי הריבית הניתנים להלוואות אלו נמצאים בטווח העליון של התעריפון.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרת חוב רשומה ממוצעת והכנסות ריבית (אנשים פרטיים)

יתרה ממוצעת		ליום
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	של חובות פגומים ⁽²⁾	
1.0	40.6	ליום 31 בדצמבר 2014
1.0	42.4	ליום 31 בדצמבר 2013
0.9	42.8	ליום 31 בדצמבר 2012

ג. יתרת חוב רשומה של חובות בעייתיים בארגון מחדש (אנשים פרטיים)

צוברים הכנסות ריבית		שאינם צוברים הכנסות ריבית		ליום
סך הכל ⁽⁴⁾	לא בפיגור	בפיגור של 30 עד 89 ימים		
		39.4	29.2	1.4
42.0	31.9	1.4	8.7	ליום 31 בדצמבר 2013

ד. ארגונים מחדש שבוצעו (אנשים פרטיים)

יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים ⁽⁵⁾	ליום
18.8	18.8	511	ליום 31 בדצמבר 2014
19.4	19.4	557	ליום 31 בדצמבר 2013

ה. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו⁽⁶⁾ (אנשים פרטיים)

יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	ליום
2.3	81	ליום 31 בדצמבר 2014
2.2	85	ליום 31 בדצמבר 2013

- (1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.
- (2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
- (3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
- (4) נכלל בחובות פגומים.
- (5) מספר חוזים אחרי הארגון מחדש.
- (6) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אינדיקציה לאיכות אשראי

להלן מידע על האינדיקציות העיקריות שהבנק בוחן בכל מגזר אשראי. ככלל, התאגיד הבנקאי מעדכן את האינדיקציות אחת לרבעון.

1. בנקים

במסגרת ניהול החשיפות לתאגידי בנקאיים, הבנק מנהל מעקב הדוק אחר איתנותם הפיננסית. האינדיקטור המרכזי לניהול החשיפה וקווי האשראי לאותם גורמים הינו דירוג האשראי אשר ניתן על ידי סוכנויות דירוג האשראי הבינלאומיות. הבנק עושה שימוש בדירוגים המעודכנים ביותר. דירוג האשראי של פיקדונות בבנקים הוא בין AA עד AAA.

2. אנשים פרטיים

במסגרת ניהול החשיפות במגזר הקמעונאי, הבנק פיתח מודל המבא את הסיכוי לכשל (PD) של לקוחות קמעונאיים. משקי הבית חולקו למספר קבוצות סיכון שונות בהתאם לסיכוי לכשל שנקבע על פי נתונים התנהגותיים, סוציו-דמוגרפיים, תעסוקה וכללים עסקיים. הנהלת הבנק קבעה שיעור מינימאלי לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הנמוכות ותקרת חשיפה מקסימאלית לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הגבוהות. הנהלת הבנק דנה מדי רבעון בהתפתחות החשיפה על פי קבוצות הסיכון ובוחנת את שיעורי הפרשות והמחיקות בגין החובות הפגומים בכל קבוצת סיכון. כמו כן הנהלה דנה באופן שוטף בהתפתחות החובות הבעייתיים. קיים פער בין חוב המוגדר כבעייתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור לבין חוב המוגדר כחוב שאינו בדירוג ביצוע אשראי כמוצג בתוספת ה לסקירת הנהלה. הפער נובע מאשראי שניתן ללקוחות עם התראות, אשר על פי מדיניות הבנק אין לאשר ללקוחות אלו אשראי חדש אלא במקרים חריגים ביותר, אך האשראי הקיים להם נפרע כסדרו ואינו מוגדר כחוב בעייתי על פי הוראות הדיווח לציבור. מאידך, קיימים מעט חובות אשר מוגדרים כחובות בעייתיים על פי ההוראה, כדוגמת חוב שחלפה שנה ממועד ארגונו והוא נפרע כסדרו, אשר בהתאם לנהלי הבנק אינו פוסל באופן מוחלט מתן אשראי חדש.

הבנק מציג את איכות יתרות האשראי בהתאם לסיווג חובות הבעייתיים כדלקמן:

אנשים פרטיים	חובות בעייתיים		
	חובות פגומים	שאינם פגומים	חובות תקינים
ליום 31 בדצמבר 2014	39.4	47.0	7,262.3
ליום 31 בדצמבר 2013	42.0	52.9	6,590.3

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 5 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור על אחריות התאגיד הבנקאי⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31/12/2014			
סיכון אשראי חוץ מאזני ^{(1) (4)}	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	תקרת אשראי
55,902	56,561	27,104	אשראי ללווה עד 10
169,922	112,918	18,716	אשראי ללווה מעל 10 עד 20
661,599	410,163	35,639	אשראי ללווה מעל 20 עד 40
1,610,813	1,298,299	50,253	אשראי ללווה מעל 40 עד 80
1,351,270	2,523,716	35,579	אשראי ללווה מעל 80 עד 150
605,188	2,719,093	16,999	אשראי ללווה מעל 150 עד 300
40,805	219,508	745	אשראי ללווה מעל 300 עד 600
2,125	6,438	13	אשראי ללווה מעל 600 עד 1,200
76	2,004	1	אשראי ללווה מעל 1,200 ועד 2,080
4,497,700	7,348,700	185,049	סך כל האשראי לציבור על אחריות הבנק

31/12/2013			
סיכון אשראי חוץ מאזני ^{(1) (4)}	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	תקרת אשראי
53,777	59,518	27,360	אשראי ללווה עד 10
173,089	120,645	19,546	אשראי ללווה מעל 10 עד 20
688,191	466,008	38,932	אשראי ללווה מעל 20 עד 40
1,633,114	1,438,306	54,082	אשראי ללווה מעל 40 עד 80
1,263,799	2,463,121	35,139	אשראי ללווה מעל 80 עד 150
415,022	2,031,390	12,990	אשראי ללווה מעל 150 עד 300
19,671	101,822	355	אשראי ללווה מעל 300 עד 600
1,562	2,344	5	אשראי ללווה מעל 600 עד 1,200
75	2,000	1	אשראי ללווה מעל 1,200 ועד 2,075
4,248,300	6,685,154	188,410	סך כל האשראי לציבור על אחריות הבנק

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) למעט אשראי מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.
- (3) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

שם	עיסוק	חלק בהון המוקנה זכות לקבלת רווחים		החלק בזכויות ההצבעה		השקעה במניות לפי שווי מאזני		חלק ברווח הנקי מפעולות רגילות	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
		באחוזים		באחוזים		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
ב.י.ג.ה. - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ ⁽¹⁾	השקעה בנכסים	100	100	100	100	65.4	70.3	4.9	6.8
מגן של"ם שירותים לגופים מוסדיים בע"מ ⁽²⁾	שירותים גלויים לגופים מוסדיים	20	20	20	20	-	-	(0.1) ⁽⁴⁾	- ⁽⁵⁾
חן יהב בע"מ בפירוק ⁽³⁾	ניהול קופות גמל	90	90	90	90	-	-	-	-

- (1) כלולה בדוח הכספי של הבנק באיחוד מלא.
 (2) החברה הפסיקה את פעילותה ביום 31 בדצמבר 2013.
 (3) ביום 31 במארס 2008 מכר הבנק את פעילותה של החברה ופעילויות החברות שמנוהלות על-ידיה. במהלך חודש אוגוסט 2012 חולקו נכסי החברה כדיבידנד לבעלי מניותיה. החברה נמצאת בהליכי פירוק סופיים.
 (4) מוצג בדוח רווח והפסד בסעיף הפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס.
 (5) קטן מ-0.1 מיליון ש"ח.
 (6) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב רופאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר.ח. - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם מכירתן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 7 - בניינים וציוד

עלות	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	ציוד וריהוט	זכויות שימוש ועלויות תוכנה ⁽³⁾	סך הכול
יתרה ליום 1 בינואר 2013	196.0	167.0	30.3	393.3
תוספות	13.8	9.5	9.1	32.4
גריעות	-	-	-	-
יתרה ליום 1 בינואר 2014	209.8	176.5	39.4	425.7
תוספות	4.2	6.0	43.1	53.3
גריעות	-	(0.1)	-	(0.1)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	214.0	182.4	82.5	478.9
פחת				
יתרה ליום 1 בינואר 2013	79.0	144.9	18.0	241.9
פחת	14.0	6.5	5.3	25.8
פחת המשויך לפעילות מופסקת	0.2	0.6	0.6	1.4
גריעות	-	-	-	-
יתרה ליום 1 בינואר 2014	93.2	152.0	23.9	269.1
פחת	10.9	8.0	5.8	24.7
פחת המשויך לפעילות מופסקת	-	-	0.1	0.1
גריעות	-	(0.1)	-	(0.1)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	104.1	159.9	29.8	293.8
הערך בספרים				
2012	117.0	22.1	12.3	151.4
2013	116.6	24.5	15.5	156.6
2014	109.9	22.5	52.7	185.1
שיעור פחת ממוצע משוקלל				
2013	6.4	16.3	25.2	
2014	6.8	17.5	22.7	

- (1) זכויות במקרקעין בסך של 24.9 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 25.9 מיליון ש"ח) טרם נרשמו על הבנק בלשכת רישום מקרקעין.
 (2) בשל חוסר מהותיות לא בוצעה הפרדה של נכסים והתחייבויות המיוחסים למגזר שפעילותו מופסקת. פירוט הנכסים וההתחייבויות מוצג בביאור 26.
 (3) לרבות הוצאות שכר ושכירות שהווננו אשר הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 9.7 מיליון ש"ח (בשנת 2013 לא הווננו הוצאות) לפירוט נוסף לגבי מדיניות זכויות שימוש ועלויות תוכנה ראה בביאור 2 (י) בדוחות הכספיים.

ב. פרטים נוספים:

שיטת הפחת ושיעורי הפחת שמישמים עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:

בניינים -	4%
שיפורים במושכר -	10% ומעלה
ציוד משרדי וריהוט -	7%
ציוד אלקטרוני -	15%-20%
כלי רכב -	15%
מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה -	20%-33%

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 8 - נכסים אחרים

31/12/2013	31/12/2014	
48.5	51.6	נכסי מסים נדחים, נטו (ראה ביאור 25)
22.6	45.4	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
14.7	16.4	הכנסות לקבל
8.5	12.3	הוצאות מראש
3.0	9.5	חייבים אחרים ויתרות חובה
97.3	135.2	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 9 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות בישראל לפי סוג המפקיד

31/12/13	31/12/14	
		פיקדונות לפי דרישה
3,751.3	5,363.9	אינם נושאים ריבית
982.6	1,242.5	נושאים ריבית
4,733.9	6,606.4	סך כל פיקדונות לפי דרישה
11,721.2	11,186.7	פיקדונות לזמן קצוב
16,455.1	17,793.1	סך כל פיקדונות הציבור
		מזה:
16,131.2	17,431.0	פיקדונות של אנשים פרטיים
4.0	-	פיקדונות של גופים מוסדיים
319.9	362.1	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31/12/13	31/12/14	
		תקרת הפיקדון
13,663.5	14,739.6	עד 1
2,699.6	2,946.0	מעל 1 עד 10
92.0	107.5	מעל 10 עד 100 ⁽¹⁾
16,455.1	17,793.1	סך הכול

(1) לימים 31 בדצמבר 2014 ו- 31 בדצמבר 2013 תקרת פיקדון בסך 31.8 מיליוני ש"ח ו-37.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 10 - כתבי התחייבות נדחים

31/12/2013	31/12/2014	שיעור	משך חיים	כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות במטבע ישראלי צמוד למדד
		תשואה פנימי	מוצע בשנים	
		%		
509.4	531.4	4.4	4.9	

ביאור 11 - התחייבויות אחרות

31/12/2013	31/12/2014	
56.1	59.0	עובדים בגין שכר עבודה ועתודות
31.8	26.8	עודף העתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה על היעודה (ראה ביאור 14)
35.5	21.9	הוצאות לשלם
1.4	1.1	הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (ראה ביאור 5)
1,207.3	1,232.2	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
12.5	16.7	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,344.6	1,357.7	סך כל ההתחייבויות האחרות

ביאור 12 - הון עצמי

בשקלים חדשים		הון המניות הנומינלי	
מונפק ונפרע		רשום	
31/12/2013	31/12/2014		
			הון המניות מורכב כדלהלן:
0.02	0.02	0.02	מניות יסוד בנות 0.01 ש"ח כ"א ⁽¹⁾
243,899.46	243,899.46	1,004,999.96	מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח כ"א ⁽²⁾
0.02	0.02	0.02	מניות רגילות מסוג 'א' בנות 0.01 ש"ח כ"א ⁽³⁾
243,899.50	243,899.50	1,005,000.00	

- (1) בעלות 50% מכוח ההצבעה בכל עניין והזכות למנות שישה חברי דירקטוריון.
 (2) בעלות 50% מכוח ההצבעה וכן זכות לקבלת רווחים וערך נומינלי בעת פירוק.
 (3) בעלות זכות לקבלת רווחים וערך נומינלי בעת פירוק.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 13 - הלימות הון

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא 'מדידה והלימות הון', על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי.

- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.

- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא 'מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר', וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כאמור יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא 'דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון' (להלן: "החוזר"). החוזר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. בהתאם לכך, במסגרת הביאור נכלל הגילוי על מספרי השוואה לשנים קודמות הערוכים בהתאם להוראות באזל 2 כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים, וכן הגילוי על מספרי השוואה מבוקרים ליום 1 בינואר 2014 הערוכים בהתאם להוראות באזל 3.

31/12/13	1/1/14	31/12/14	
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾	באזל 3 ⁽¹⁾	
א. בנתוני המאוחד			
1. הון לצורך חישוב יחס ההון			
964.0	-	-	הון ליבה
-	964.6	1,023.4	הון עצמי רובד 1
485.0	417.8	439.3	הון רובד 2
1,449.0	1,382.4	1,462.7	סך כל ההון הכולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
⁽³⁾ 8,784.1	⁽³⁾ 8,885.8	9,848.8	סיכון אשראי
6.1	6.1	2.0	סיכון שוק
848.9	848.9	865.0	סיכון תפעולי
9,639.1	9,740.8	10,715.8	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
10.00	-	-	יחס הון ליבה
-	9.90	9.55	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.03	14.19	13.65	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
7.50	-	9.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
9.00	-	13.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות הון' החלות מיום 1 בינואר 2014.

(2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות הון' החלות עד ליום 1 בינואר 2014.

(3) סווג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 13 - הלימות הון (המשך)

31/12/13	1/1/14	31/12/14
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾	באזל 3 ⁽¹⁾
ב. רכיבי ההון לצורך חישובי יחס הון		
1. הון עצמי רובד 1		
964.6	964.6	1,023.4
הון עצמי		
בניכוי רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה		
(0.6)	-	-
964.0	964.6	1,023.4
סך הכל הון עצמי רובד 1		
2. הון רובד 2		
481.9	385.6	385.6
הון רובד 2 - מכשירים		
2.6	32.2	53.7
הון רובד 2 - הפרשות		
45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה		
0.5	-	-
485.0	417.8	439.3
סך הכל הון עצמי רובד 2		

(1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות ההון', החלות מיום 1 בינואר 2014.

(2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר 'מדידה והלימות ההון', שחלו עד ליום 1 בינואר 2014.

1/1/2014	31/12/2014 ⁽¹⁾
באזל 3	באזל 3
באחוזים	
ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1	
יחס ההון לרכיבי סיכון	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	
9.90	9.46
השפעת הוראות המעבר	
-	0.04
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	
9.90	9.50

(1) לרבות השפעה צפויה של אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, לפי נתונים צפויים ליום 1 בינואר 2015.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 - זכויות עובדים

א. הרכב:

31/12/2013	31/12/2014	
137.2	121.2	סכום העתודה לפיצויי פרישה
105.4	94.4	סכום היעודה
31.8	26.8	עודף העתודה על הייעודה
15.2	15.9	עתודה לפדיון ימי מחלה שלא נוצלו
7.7	8.0	עתודה לפדיון ימי חופשה שלא נוצלו
12.3	14.3	הפרשה למענקי יובל ושי לחג לגמלאים
35.2	38.2	
67.0	65.0	סך כל זכויות העובדים⁽¹⁾

(1) מוצג בביאור 11- התחייבויות אחרות.

ב. הנחות אקטואריות עיקריות:

- שיעור היוון של המפקח על הבנקים - 4%.
- שיעור צפוי של עליות שכר ריאליות - 1.75%.
- שיעור תשואה חזוי על נכסי התכנית - 4%.

ג. פיצויי פיטורין ופנסיה

התחייבות הבנק לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל מוכרות. הבנק נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

לחלק מעובדיו, התחייב הבנק להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

למנהלים בכירים התחייב הבנק לשלם שכר במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. לחלקם, התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה.

לשני מנהלים בכירים אשר פרשו מעבודתם בבנק, התחייב הבנק לשלם תשלום חודשי עד הגיעם לגיל פרישה, התשלום צמוד לשינויים בשכר המנכ"ל. הבנק כלל בספריו הפרשה מתאימה לכך, הפרשה זו חושבה על סמך הערכה אקטוארית.

ביאור 14 - זכויות עובדים (המשך)

ד. עתודה לפדיון ימי מחלה שלא נוצלו

עובדים הפורשים לפנסיה זכאים לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו. הבנק כלל בספריו הפרשה מתאימה לכך. הפרשה זו חושבה על סמך הערכה אקטוארית.

ה. הפרשה למענק יובל ולשי לחג לגמלאים

עובדי הבנק זכאים עם הגיעם ל- 25 שנות עבודה בבנק למענק יובל. נוסף על כך, גמלאי הבנק זכאים לשי לחג. הבנק יצר הפרשה למענק יובל ולשי לחג לגמלאים. הפרשה זו חושבה על סמך הערכה אקטוארית.

ו. הסכמי עבודה ושכר

לבנק הסכם שכר קיבוצי עם נציגות העובדים המעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק לשנים 2013-2016.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 15 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2014						
סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
נכסים						
10,990.0	-	324.2	613.9	1,905.4	8,146.5	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,196.2	-	-	-	211.0	1,985.2	ניירות ערך
7,299.3	-	-	-	485.6	6,813.7	אשראי לציבור, נטו
185.1	185.1	-	-	-	-	בניינים וציוד
135.2	-	-	0.3	-	134.9	נכסים אחרים
20,805.8	185.1	324.2	614.2	2,602.0	17,080.3	סך כל הנכסים
התחייבויות						
17,793.1	-	321.9	615.6	2,105.2	14,750.4	פיקדונות הציבור
91.1	-	-	-	-	91.1	פיקדונות מבנקים
9.1	-	-	-	-	9.1	פיקדונות הממשלה
531.4	-	-	-	531.4	-	כתבי התחייבות נדחים
1,357.7	-	0.8	0.8	3.7	1,352.4	התחייבויות אחרות
19,782.4	-	322.7	616.4	2,640.3	16,203.0	סך כל ההתחייבויות
1,023.4	185.1	1.5	(2.2)	(38.3)	877.3	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 15 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013						
סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
נכסים						
10,492.0	-	286.4	507.4	2,538.0	7,160.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,924.0	-	-	-	7.5	1,916.5	ניירות ערך
6,657.4	-	-	-	580.2	6,077.2	אשראי לציבור, נטו
156.6	156.6	-	-	-	-	בנינים וציוד
97.3	-	0.1	0.2	-	97.0	נכסים אחרים
19,327.3	156.6	286.5	507.6	3,125.7	15,250.9	סך כל הנכסים
התחייבויות						
16,455.1	-	283.3	502.3	2,573.6	13,095.9	פיקדונות הציבור
42.1	-	-	-	-	42.1	פיקדונות מבנקים
11.5	-	-	-	-	11.5	פיקדונות הממשלה
509.4	-	-	-	509.4	-	כתבי התחייבות נדחים
1,344.6	-	1.5	1.4	3.3	1,338.4	התחייבויות אחרות
18,362.7	-	284.8	503.7	3,086.3	14,487.9	סך כל ההתחייבויות
964.6	156.6	1.7	3.9	39.4	763.0	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2014

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
עם דרישה ועד חודש	מל 3 עד 3 חודשים	מל 3 עד 3 חודשים	מל שנה עד 3 שנים	מל שנה עד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
נכסים ⁽⁵⁾	5,445.5	863.8	4,543.9	2,828.3
התחייבויות ⁽⁶⁾ (7)	13,836.5	1,943.9	1,400.5	626.3
הפרש	(8,391.0)	(1,080.1)	3,143.4	2,202.0
מטבע חוץ⁽⁸⁾				
נכסים	170.9	612.3	157.3	-
התחייבויות	805.7	43.5	74.8	-
הפרש	(634.8)	568.8	82.5	-
מזה: הפרש בדולר	(424.3)	380.4	57.4	-
סך הכול				
נכסים	5,616.4	1,476.1	4,701.2	2,828.3
התחייבויות	14,642.2	1,987.4	1,475.3	626.3
הפרש	(9,025.8)	(511.3)	3,225.9	2,202.0
מזה: אשראי לציבור	1,462.3	429.1	1,791.3	1,219.6
מזה: פיקדונות הציבור	13,234.9	1,987.4	1,475.3	626.3
סך הכול ליום 31 בדצמבר 2013				
נכסים	5,394.9	1,312.8	4,400.5	2,957.9
התחייבויות	12,946.9	1,641.3	2,179.3	757.2
הפרש	(7,552.0)	(328.5)	2,221.2	2,200.7
מזה: אשראי לציבור	1,421.6	410.9	1,782.0	1,123.8
מזה: פיקדונות הציבור	11,603.5	1,641.3	2,179.3	757.2

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים המוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי. תזרימי המזומנים בגין ההתחייבויות בעלות מספר מועדי פירעון חוזיים אופציונליים מוייני בהתאם למועד הפירעון החוזי המוקדם ביותר. לבנק השקעות בפיקדונות בבנקים שקליים לא צמודים הנושאים ריבית קבועה ואשר הופקדו לתקופות שונות שבין ארבע לשבע שנים. בפיקדונות אלו קיימת אפשרות למספר תחנות יציאה שנקבעות מראש במועדים קבועים ובהן ניתן למשוך את כספי הפיקדון בהודעה מראש. לצורך מדידת תקופות לפירעון הבנק מניח משיכה מפיקדונות אלו במועדי התחנות הקרובות. לבנק שיקול דעת במשיכת הפיקדונות בהתאם לתנאי השוק באותם מועדים.
- (2) כפי שנכללה בביאור מספר 15 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (3) כולל נכסים שזמן פירעונם עבר בסך 67.8 מיליון ש"ח (לעומת 60.1 מיליון ש"ח ליום 31/12/13). כולל סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 73.8 מיליון ש"ח (לעומת 68.9 מיליון ש"ח ליום 31/12/13).

יתרה מאזנית ⁽²⁾								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	סך הכול	ללא תקופת פירעון ⁽³⁾	סך כל תזרימי המזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
באחוזים								
3.48	19,682.3	141.5	20,991.5	256.7	113.8	2,924.8	1,435.5	958.0
2.58	18,858.4	50.7	18,994.9	-	-	83.7	671.4	149.1
	823.9	90.8	1,996.6	256.7	113.8	2,841.1	764.1	808.9
1.04	938.4	-	940.5	-	-	-	-	-
0.00	924.0	-	924.0	-	-	-	-	-
	14.4	-	16.5	-	-	-	-	-
	12.0	-	13.5	-	-	-	-	-
3.47	20,620.7	141.5	21,932.0	256.7	113.8	2,924.8	1,435.5	958.0
2.56	19,782.4	50.7	19,918.9	-	-	83.7	671.4	149.1
	838.3	90.8	2,013.1	256.7	113.8	2,841.1	764.1	808.9
5.69	7,299.3	141.5	7,957.2	0.1	15.7	950.2	474.9	681.5
1.44	17,793.1	-	17,856.5	-	-	26.1	73.9	149.1
3.47	19,170.7	129.0	20,303.9	163.9	73.4	2,821.4	529.7	1,178.4
3.05	18,362.7	54.8	18,556.1	-	-	757.8	21.3	61.3
	808.0	74.2	1,747.8	163.9	73.4	2,063.6	508.4	1,117.1
5.97	6,657.4	129.0	7,204.1	0.1	13.1	648.4	377.5	614.1
2.16	16,455.1	-	16,557.0	-	-	102.1	21.3	61.3

- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (5) תזרימי מזומנים בגין אשראי בתנאי חח"ד נפרסו לפי תקופת המסגרת שנקבעה (סך היתרה בתנאי חח"ד 914.6 מיליון ש"ח). חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי המוצגים בסעיף אשראי לרטיסי אשראי המוצגים בסעיף התחייבויות אחרות, והמהווים ערבות שניתנה על ידי הבנק, מויינו לתקופה עם דרישה.
- (6) על פי נסיון העבר, חלק גדול מהמפקדים בפיקדונות עד שנתיים בריבית משתנה (פיקדונות שהם חלק ניכר מהיתרה לפירעון עד חודש במגזר מטבע ישראלי) מחדשים את הפיקדון מדי תקופה. כמו כן חלק ניכר מיתרות זכות בחשבונות עו"ש מוחזקות לתקופות ארוכות.
- (7) הבנק מציע תכניות חיסכון בריבית משתנה עם אפשרויות גמישות למשיכת כספים. בחלק מתכניות אלו תחנות היציאה אינן תואמות דווקא את מועד שינוי הריבית. תכניות אלו נפרסו לפי מועד תחנות היציאה הקרובה. הבנק מתכסה כנגד תכניות אלו לרוב לטווחים שנועדו למזער את סיכון הריבית.
- (8) לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.
- (9) תזרימי המזומנים העתידיים בגין נכסים והתחייבויות הנושאות ריבית משתנה חושבו על פי שיעורי הריבית ביום 31/12/14.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 17 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31/12/2013		31/12/2014		
הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	
עסקאות שהיתרה בהן מייצגת סיכון אשראי:				
-	5.0	-	3.6	ערבויות להבטחת אשראי
-	21.8 ⁽³⁾	-	22.7	ערבויות אחרות
0.6	2,400.6	0.4	2,510.9	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.8	1,820.9	0.7	1,960.5	מסגרות חח"ד שלא נוצלו
1.4	4,248.3	1.1	4,497.7	סך הכול

- (1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה.
 (3) הוצג מחדש.

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה לסוף השנה

סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה אשר קוזזו מן האשראי לציבור (כלולים במגזר הלא צמוד):

31/12/2013	31/12/2014	
128.5	74.3	פיקדונות הממשלה
324.0	247.9	פיקדונות הציבור
452.5	322.2	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. הסכמים מהותיים

- 1) בתאריך 7 באפריל 2014 התקשר הבנק עם חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ בנושאי מחשוב ותפעול, והפרויקט בעיצומו. תקופת ההסכם הראשונה עומדת על 12 שנה, ולצדדים אפשרות להאריכה עד 30 שנה. הקמת המערכת צפויה להימשך כשנתיים, ולאחריה נתונה לבנק האופציה ליישום שלב נוסף להרחבת המערכת בנושאים נוספים. פרויקט זה בעל השפעה מהותית על הבנק.
- 2) בחודש אוקטובר 2014 הבנק עידכן את התקשרותו עם בנק הפועלים בנושא קבלת שירותי מחשוב ותפעול במיקור חוץ. העדכון מתייחס בעיקרו לשיתוף הפעולה במהלך תקופת הקמת מערכת הליבה הבנקאית החדשה. במסגרת ההסכם עודכנו הסכומים שהבנק ישלם לבנק הפועלים.
- 3) לבנק הסכמים עם חברות כרטיסי האשראי ישראל ו.כ.א.ל המסדירים הנפקות כרטיסי בנק וכרטיסי אשראי של חברות אלו ללקוחות הבנק וכן את העמלות שמגיעות לבנק בגין פעילות הלקוחות בכרטיסי אשראי.

2. לבנק הסכמי שכירות של מבנים, לתשלום בשנים הבאות בסכומים כדלהלן (כולל תקופת האופציה):

31/12/2013	31/12/2014	
18.7	19.1	בשנה הראשונה
17.1	17.1	בשנה השנייה
16.7	16.3	בשנה השלישית
15.8	11.9	בשנה הרביעית
11.4	9.9	בשנה החמישית
64.4	57.8	יותר מחמש שנים
144.1	132.1	סך הכול

3. הבנק צד להליכים משפטיים, במסגרת תביעות שהוגשו נגדו במהלך ניהול עסקים על ידי לקוחות הבנק, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, ועל פי המידע שעמד בפניה ביום הכנת הדוחות הכספיים נכללו בדוחות הכספיים, הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות.
4. כנגד הבנק ובנקים נוספים הוגשה תובענה ועימה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בה נטען כי הבנק ויתר הבנקים הנתבעים גובים עמלות אסורות, תוך הטעיית הלקוחות (למצער באי-קיום חובות גילוי), בכל הנוגע לשירותי עסקאות במט"ח. וכן טענות בדבר הסדר כובל בין הבנקים. התובענה עוסקת הן בעמלת החליפין הנגבית בעסקאות שבהן יש המרת מטבע, והן בעמלת הפרשי שער הנגבית בעסקאות בהן יש מרכיב מזומנים. סכום התביעה מוערך ע"י התובע בכ- 2 מיליארד ש"ח לכל הבנקים. לדעת יועציו המשפטיים של הבנק, לבנק טענות הגנה טובות כנגד בקשת האישור וסיכויי התובענה קלושים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד)

31 בדצמבר 2014					
שווי הוגן					
סך הכול	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
11,212.8	7,717.4	3,403.9	91.5	10,990.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,256.5	-	-	2,256.5	2,196.2	ניירות-ערך ⁽²⁾
7,244.2	5,097.3	2,146.9	-	7,299.3	אשראי לציבור, נטו ⁽⁴⁾
25.9	25.9	-	-	25.9	נכסים פיננסיים אחרים ⁽⁵⁾
20,739.4	12,840.6	5,550.8	2,348.0	20,511.4	סך כל הנכסים הפיננסיים⁽³⁾
התחייבויות פיננסיות					
17,802.2	17,187.9	614.3	-	17,793.1	פיקדונות הציבור ⁽⁶⁾
91.1	-	91.1	-	91.1	פיקדונות מבנקים
9.1	9.1	-	-	9.1	פיקדונות הממשלה
652.6	652.6	-	-	531.4	כתבי התחייבות נדחים
1,305.7	73.5	1,232.2	-	1,305.7	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽⁷⁾
19,860.7	17,923.1	1,937.6	-	19,730.4	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות⁽³⁾

- (1) רמה 1- מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- ברמה 2 נכללו: פיקדונות זילים, עו"ש חובה, חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות) והתחייבויות לכרטיסי אשראי.
- (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 4 "ניירות ערך".
- (3) מזה נכסים בסך 345.3 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 152.5 מיליון ש"ח נכסים) אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ראה ביאור 18 ב.
- (4) א. השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכחים בשיעור נכיון מתאים. מרבית האשראי במגזר השקלי ניתן בריבית משתנה בתדירות של עד 3 חודשים. לצורך חישוב השווי ההוגן נלקח בשיעורי הנכיון סיכון אשראי ממוצע של תיק האשראי. הבנק לא לוקח בחשבון את סיכון האשראי הספציפי של הלווה.
- ב. לצורך חישוב השווי ההוגן של האשראי, יתרת ההפרשות להפסדי אשראי (31 בדצמבר 2014: 49.4 מיליון ש"ח) ומחיקות חשבונאיות (31 בדצמבר 2014: 145.4 מיליון ש"ח) מיוחסות לכלל האשראי ולא לחובות הפגומים באופן ספציפי. היות ורוב האשראי הינו בריבית משתנה, השפעת הייחוס הספציפי לחובות הפגומים על השווי ההוגן קטנה.
- (5) מן הנכסים האחרים ביתרות במאזן ובשווי הוגן לא נכללו יתרות בסך 109.3 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 79.5 מיליון ש"ח).
- (6) חלק מתזרימי המזומנים של פיקדונות הציבור מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל: 1. יתרות עו"ש הזכות נפרסות על פי הערכת הבנק לגבי צפי המשיכות ועל פי התנהגות החוסכים בעבר. 2. תכניות חיסכון בריבית קבועה עם אפשרויות משיכה גמישות נפרסות על פי הערכת הבנק בהתבסס על ייעוד התכנית ובהתבסס על גיל החוסכים. החל מחודש מארס 2014 עודכנה הערכת הבנק בנוגע לפריסה התזרימית של תוכניות אלו.
- (7) ללא השפעת מודל, סך השווי ההוגן נטו של ההתחייבויות הפיננסיות ליום 31 בדצמבר 2014 יעלה ב-41.7 מיליון ש"ח.
- (7) מן ההתחייבויות האחרות ביתרות במאזן ובשווי הוגן לא נכללו יתרות בסך 52.0 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 56.5 מיליון ש"ח).

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)

31 בדצמבר 2013					
סך הכול	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
נכסים פיננסיים					
10,702.0	6,925.6	3,686.8	89.6	10,492.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,935.5	-	-	1,935.5	1,924.0	ניירות-ערך ⁽²⁾
6,659.2	4,573.0	2,086.2	-	6,657.4	אשראי לציבור, נטו ⁽⁴⁾ (10)
17.8	17.8	-	-	17.8	נכסים פיננסיים אחרים ⁽⁵⁾
19,314.5	11,516.4	5,773.0	2,025.1	19,091.2	סך כל הנכסים הפיננסיים⁽³⁾
התחייבויות פיננסיות					
16,459.7	15,942.7	517.0	-	16,455.1	פיקדונות הציבור ⁽⁶⁾
42.1	-	42.1	-	42.1	פיקדונות מבנקים
11.5	11.5	-	-	11.5	פיקדונות הממשלה
645.9	645.9	-	-	509.4	כתבי התחייבות נדחים
1,288.1	80.8	1,207.3	-	1,288.1	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽⁷⁾
18,447.3	16,680.9	1,766.4	-	18,306.2	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות⁽³⁾

- (8) החל מדוח מארס 2014 השווי הוגן של מכשירים פיננסיים הנושאים ריבית משתנה, המשקף את הערך הנוכחי של הפרש בין המרווח מעל בסיס הריבית המשתנה שנקבע במכשיר הפיננסי לבין המרווח מעל בסיס הריבית המשתנה שנקבע בעסקאות דומות שבוצעו במועד הדיווח, מויין לתקופות לפי התקופות החוזיות שנותרו עד לפירעון המכשיר הפיננסי.
- (9) השווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות אינו שונה מהותית משווי של יתרות אלה בדוח הכספי, לפרטים ראה ביאור 17 בדוח הכספי.
- (10) סוג מחדש.

ביאור 18 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)

נספח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הוא סובייקטיבי. לכן, בעבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצרפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח, ואינה מביאה בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שאפשר שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים בנוגע למכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. נוסף על כך, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, והם אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרות במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל מגוון הטכניקות להערכה ומשום שיש כמה אומדנים אפשריים ליישום בעת הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים ואשראי לציבור - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך (סחירים) - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

פיקדונות הציבור לזמן קצוב ותכניות חיסכון, עו"ש זכות המוצג בפיקדונות הציבור לפי דרישה, כתבי התחייבות נדחים - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית בהם הבנק מגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

מזומנים, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות), חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיס אשראי, התחייבויות לכרטיסי אשראי וחייבים וזכאים שונים - היתרה במאזן היא אומדן לשווי ההוגן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במאוחד)

31 בדצמבר 2014				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכול שווי הוגן	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
220.6	-	-	220.6	איגרות חוב של ממשלת ישראל
123.3	-	-	123.3	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
1.4	-	-	1.4	איגרות חוב של אחרים בישראל
345.3	-	-	345.3	סך הכול ניירות ערך זמינים למכירה
345.3	-	-	345.3	סך הכול נכסים
31 בדצמבר 2013				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכול שווי הוגן	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
20.9	-	-	20.9	איגרות חוב של ממשלת ישראל
124.1	-	-	124.1	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
7.5	-	-	7.5	איגרות חוב של אחרים בישראל
152.5	-	-	152.5	סך הכול ניירות ערך זמינים למכירה
152.5	-	-	152.5	סך הכול נכסים

(*) לבנק אין מכשירים שנמדדו לפי שווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים
א. יתרות
31 בדצמבר 2014

צדדים קשורים		בעלי עניין				
חברות בת שלא אוחדו ⁽⁵⁾		דירקטורים ומנהלים כלליים ⁽³⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	
נכסים						
-	-	-	-	8,090.3	7,625.0	פיקדונות בבנקים
-	-	-	-	-	-	ניירות ערך ⁽⁴⁾
-	-	0.5	0.4	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	0.7	-	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה
התחייבויות						
-	-	12.6	9.9	11.2	11.2	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	68.1	68.1	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	531.4	531.4	כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	0.8	-	הוצאות לשלם ואחרות
-	-	-	-	13.6	13.6	מניות - כלול בהון העצמי

31 בדצמבר 2013

צדדים קשורים		בעלי עניין				
חברות בת שלא אוחדו ⁽⁵⁾		דירקטורים ומנהלים כלליים ⁽³⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	
נכסים						
-	-	-	-	7,608.7	5,871.2	פיקדונות בבנקים
-	-	-	-	51.6	-	ניירות ערך ⁽⁴⁾
-	-	0.6	0.5	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	0.6	0.4	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה
התחייבויות						
0.5	0.5	9.9	8.9	4.4	4.4	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	23.9	23.9	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	509.5	509.4	כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	0.5	-	הוצאות לשלם ואחרות
-	-	-	-	13.6	13.6	מניות - כלול בהון העצמי

(1) יתרה לתאריך המאזן.

(2) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה על בסיס היתרות בסוף כל חודש.

(3) בביאור נכללים נושאי משרה בכירה נוספים, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

(4) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 4- ניירות ערך.

(5) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב רופאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחיות-חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם מכירתן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. תמצית תוצאות פעילות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

2014				
צדדים קשורים	בעלי עניין			
חברות בת	אחרים	דירקטורים	מחזיקי מניות	
שלא אוחדו ⁽³⁾		ומנהלים כלליים ⁽¹⁾	בעלי שליטה	
-	-	-	104.9	הכנסות ריבית, נטו - ראה ד' להלן
-	-	-	(0.2)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	-	-	61.8	הכנסות שאינן מריבית
-	-	(15.2) ⁽²⁾	(5.6)	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	-	(15.2)	160.9	סך הכול
2013				
צדדים קשורים	בעלי עניין			
חברות בת	אחרים	דירקטורים	מחזיקי מניות	
שלא אוחדו ⁽³⁾		ומנהלים כלליים ⁽¹⁾	בעלי שליטה	
-	-	-	172.7	הכנסות ריבית, נטו - ראה ד' להלן
-	-	-	(0.7)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.3	-	-	(40.6)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
3.3	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
-	-	(14.2) ⁽²⁾	(5.6)	הוצאות תפעוליות ואחרות
3.3	-	(14.2)	125.8	סך הכול
2012				
צדדים קשורים	בעלי עניין			
חברות בת	אחרים	דירקטורים	מחזיקי מניות	
שלא אוחדו ⁽³⁾		ומנהלים כלליים ⁽¹⁾	בעלי שליטה	
-	-	-	171.6	הכנסות ריבית, נטו - ראה ד' להלן
-	-	-	0.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.1	-	-	(9.7)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
3.1	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
-	-	(12.7) ⁽²⁾	(5.0)	הוצאות תפעוליות ואחרות
3.1	-	(12.7)	157.2	סך הכול

- (1) הביאור כולל נושאי משרה בכירה נוספים, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
- (2) כולל אופציות שהוקצו למנכ"ל בנק יהב ולמשנה למנכ"ל, במסגרת תכנית אופציות למנהלים בבנק מזרחי טפחות. לפרטים נוספים ראה דוח כספי לשנת 2013.
- (3) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב רופאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחים אחיות-חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר-חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם מכירתן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הטבות לבעלי עניין

2014				
בעלי עניין דירקטורים ומנהלים כלליים ⁽¹⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	
10	13.6	-	-	בעל עניין המועסק בבנק או מטעמו
7	1.6	2	0.3	דירקטור שאינו מועסק בבנק או מטעמו
2013				
בעלי עניין דירקטורים ומנהלים כלליים ⁽¹⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	
10	12.7	-	-	בעל עניין המועסק בבנק או מטעמו
8	1.5	2	0.3	דירקטור שאינו מועסק בבנק או מטעמו
2012				
בעלי עניין דירקטורים ומנהלים כלליים ⁽¹⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	
10	11.6	-	-	בעל עניין המועסק בבנק או מטעמו
7	1.1	3	0.3	דירקטור שאינו מועסק בבנק או מטעמו

(1) הביאור כולל נושאי משרה בכירה נוספים, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

ד. הכנסות ריבית, נטו מעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

2012	2013	2014	
			1. בגין נכסים
196.4	203.7	126.9	מפיקדונות בבנקים
3.0	0.4	-	מאגרות חוב זמינים למכירה
			2. בגין התחייבויות
(1.0)	(0.6)	-	על פיקדונות בבנקים
(26.8)	(30.8)	(22.0)	על כתיבי התחייבות
171.6	172.7	104.9	סך הכול הכנסות ריבית, נטו

בנק מזרחי טפחות התחייב כלפי הבנק למתן אשראי של עד 500 מיליון ש"ח בריבית בנק ישראל אשר יועמד לשימוש השוטף של הבנק לפי הצורך. עד היום לא ניצל הבנק התחייבות זו.

ה. הבנק מנהל עסקאות עם תאגידים שהם בעלי עניין וצדדים קשורים. עסקאות אלה נעשות במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאים שהיו מתקיימים לו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל עניין, או צד קשור.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 20 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2012	2013	2014
א. הכנסות ריבית			
מאשראי לציבור	309.7	313.4	315.0
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים	36.0	32.2	17.4
מפיקדונות בבנקים	205.2	211.9	133.3
מאיגרות חוב	84.2	38.6	24.1
מנכסים אחרים	-	2.1	0.3
סך כל הכנסות הריבית	635.1	598.2	490.1
ב. הוצאות ריבית			
על פיקדונות הציבור	208.9	166.0	70.5
על פיקדונות הממשלה	0.2	0.1	-
על פיקדונות מבנקים	1.0	0.6	0.3
על כתבי התחייבות נדחים	26.8	30.8	22.0
על התחייבויות אחרות	0.6	-	-
סך כל הוצאות הריבית	237.5	197.5	92.8
סך הכנסות ריבית, נטו			
	397.6	400.7	397.3
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב			
מוחזקות לפדיון	26.2	22.3	23.2
זמינות למכירה	58.0	16.3	0.9
סך הכול כלול בהכנסות ריבית	84.2	38.6	24.1
ד. הכנסות ריבית מלקוח או קבוצת לקוחות⁽¹⁾ שסכומן עולה על 5% מסך ההכנסות			
	מספר	הלקוחות	
2014	2	167.0	הכנסות
2013	2	273.4	הכנסות
ה. הוצאות ריבית ללקוח או קבוצת לקוחות⁽¹⁾ שסכומן עולה על 5% מסך ההוצאות			
	מספר	הלקוחות	
2014	1	22.0	הוצאות
2013 ⁽²⁾	1	31.4	הוצאות

(1) קבוצת לקוח - תאגיד השולט בתאגיד אחר וכל תאגיד הנשלט על ידיו.

(2) הוצג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 21 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
מהשקעה באיגרות חוב			
5.0	13.2	0.1	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה
(0.9)	-	-	הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה
4.1	13.2	0.1	סך הכול מהשקעה באג"ח
(0.2)	-	(0.2)	הפרשי שער, נטו
3.9	13.2	(0.1)	סך הכול הכנסות מימון שאינן מריבית

ביאור 22 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
20.2	20.3	21.7	ניהול חשבון
43.6	44.7	49.7	כרטיסי אשראי
22.6	22.4	22.1	פעילות בניירות ערך
8.5	10.7	15.8	עמלות הפצה קרנות נאמנות
10.4	4.7	-	טיפול באשראי ⁽¹⁾
8.1	7.8	8.9	הפרשי המרה
2.5	2.3	1.3	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
0.7	0.8	0.9	עמלות מעסקי מימון
3.6	3.2	3.3	עמלות מעיקולים
5.7	6.5	7.3	עמלות אחרות
125.9	123.4	131.0	סך כל העמלות

(1) בהתאם ליישום תקן FAS 91 בנושא מדידת הכנסות, החל משנת 2014 ההכנסות מטיפול אשראי סווגו כהכנסות ריבית ונפרסו כהתאמת תשואה לאורך חיי ההלוואה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 - משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
119.4	126.7	127.5	משכורות
12.1	13.7	14.5	תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
29.9	36.6	39.5	ביטוח לאומי ומס שכר
6.9	8.5	9.7	הוצאות נלוות אחרות
11.0	10.8	14.5	עתודות בגין זכויות עובדים
179.3	196.3	205.7	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

ביאור 24 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
49.4	50.1	63.3 ⁽¹⁾	מחשב
9.4	9.1	12.0	הוצאות ברוקראז'
10.5	9.7	10.4	תקשורת
13.5	15.5	8.0	פרסום ושיווק
7.9	7.8	7.4	משרדיות
6.2	6.7	10.7	שירותים מקצועיים
0.7	0.9	0.8	ביטוח
1.3	1.7	1.9	שכר חברי דירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
2.3	2.8	2.7	הדרכה והשתלמויות
1.8	1.8	1.4	נזקי לקוחות ואחרות
103.0	106.1	118.6	סך כל ההוצאות האחרות

(1) כולל תשלומים על רקע החלפת מערכת ליבה בנקאית.

ביאור 25 - הפרשה למסים על הרווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
			א. הרכב
53.3	55.1	40.2	מסים שוטפים בגין שנת החשבון
0.6	(8.5)	(0.5)	מסים שוטפים בגין שנים קודמות
53.9	46.6	39.7	סך כל המסים השוטפים
1.7	(4.1)	(3.1)	מסים נדחים בגין שנת החשבון
-	6.2	-	מסים נדחים בגין שנים קודמות
1.7	2.1	(3.1)	סך כל המסים הנדחים
55.6	48.7	36.6	הפרשה למסים על ההכנסה

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 25 – הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ב. ההתאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות נמשכות היה מתחייב במס, לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי, לבין סכום המסים על הרווח מפעולות נמשכות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
35.53%	36.22%	37.71%	שיעור המס החל על בנק בישראל
55.6	53.1	37.2	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חיסכון במס):			
0.2	0.2	-	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
(0.9)	(1.1)	(0.8)	שיעור מס שונה של חברה מאוחדת
0.8	0.4	0.3	הוצאות והתאמות לא מוכרות ואחרות
-	-	-	הוצאות חברות בת
0.6	(2.3)	(0.5)	מסים בגין שנים קודמות
(1.2)	(2.2)	-	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
0.5	0.6	0.4	אחרים
55.6	48.7	36.6	הפרשה למסים על ההכנסה

ג. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים

הכנסות (הוצאות) מסים נדחים		מסים נדחים לקבל		
2013	2014	2013	2014	
(9.4)	4.3	21.0	25.3	הפרשה להפסדי אשראי
1.5	1.1	13.3	14.4	הפרשה לחופשה ולמחלה ועתודות שכר
6.1	(1.9)	12.0	10.1	עודף עתודה לפיצויים על יעודה
(0.3)	(0.4)	0.9	0.5	יתרת שיפוצים שלא הופחתה
-	-	1.3	1.3	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
(2.1)	3.1	48.5	51.6	סך כל המסים הנדחים

מימוש המסים הנדחים מבוסס על תחזית המחושבת על פי שיעור מס ממוצע של 37.7%.

ד. לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת המס 2010, בהתאם לאישור פקיד השומה. יצוין כי פקיד השומה שלח הודעה נוספת, שעניינה הארכת תקופת ההתיישנות, בעקבות הגשת דוח מתקן לשנת 2010, אך הבנק דחה הודעה זו. לדעת יועציו המשפטיים של הבנק, לבנק טענות טובות לתמיכת הסתמכותו על הודעת פקיד השומה בדבר סגירת השומות כאמור. לבנק שומות ניכויים עד וכולל שנת 2011. לחברת הבת ב.י.ג.ה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2010.

ביאור 26 – מגזרי פעילות ופעילות מופסקת

1. כללי

סיווג הפעילות למגזרים נעשה על בסיס הנתונים שיש לבנק בכל תחומי הפעילות העסקית והתוצאתית. על פי קביעת הנהלת הבנק, לבנק שני מגזרי פעילות:

1. המגזר הקמעונאי, הכולל את כל הפעילות הבנקאית-פיננסית מול הלקוחות.
2. מגזר הניהול הפיננסי, הכולל את ניהול הנכסים וההתחייבויות, את החשיפות לסיכוני שוק, את ניהול תיק הנוסטרו ואת ניהול הנזילות.

הכנסות כל מגזר סווגו באופן ישיר לפעילותו. חלק מן ההוצאות שלא ניתן היה לייחס באופן ישיר הוקצו לכל מגזר בהתאם ליחס פעילותו (מספר עובדים יחסי או מטר מרובע יחסי).

פעילות הבנק במגזר שוק ההון, אשר כללה את תחום תפעול קופות גמל וקרנות השתלמות, הסתיימה בתום שנת 2013.

תוצאות הפעילות של מגזר שוק ההון מוצגות בדוח רווח והפסד בסעיף 'הפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס'.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 26 - מגזרי פעילות ופעילות מופסקת (המשך)
2. להלן תוצאות פעילות הבנק על פי מגזרי פעילות

סך הכול			ניהול פיננסי			קמעונאי			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	
									הכנסות ריבית, נטו
397.6	400.7	397.3	281.0	241.1	148.2	116.6	159.6	249.1	מחיצוניים
-	-	-	(237.9)	(196.9)	(88.6)	237.9	196.9	88.6	בינמגזרי
397.6	400.7	397.3	43.1	44.2	59.6	354.5	356.5	337.7	סך הכנסות ריבית, נטו
131.2	138.5	132.7	3.9	13.2	(0.1)	127.3	125.3	132.8	הכנסות שאינן מריבית
528.8	539.2	530.0	47.0	57.4	59.5	481.8	481.8	470.5	סך ההכנסות
12.8	5.4	25.2	0.2	0.8	0.3	12.6	4.6	24.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
339.4	361.5	381.5	5.8	6.5	6.9	333.6	355.0	374.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
20.0	25.8	24.7	0.2	0.2	0.3	19.8	25.6	24.4	פחת
156.6	146.5	98.6	40.8	49.9	52.0	115.8	96.6	46.6	רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
55.6	48.7	36.6	14.5	16.6	19.3	41.1	32.1	17.3	הפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות
101.0	97.8	62.0	26.3	33.3	32.7	74.7	64.5	29.3	רווח מפעולות נמשכות לאחר מסים
0.7	10.0	1.4							הפסד מפעילות מופסקת, לאחר מס ⁽¹⁾
100.3	87.8	60.6							רווח נקי
12.2%	9.5%	6.1%	37.7%	47.2%	46.2%	9.9%	7.6%	3.2%	תשואה להון (הרווח הנקי מההון הממוצע)
17,433	18,629	19,709	11,325	12,150	12,191	6,108	6,479	7,518	יתרה ממוצעת של נכסים מזה- יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
5,943	6,345	6,938	-	-	-	5,943	6,345	6,938	יתרה ממוצעת של התחייבויות
16,715	17,833	18,862	133	217	258	16,582	17,616	18,604	מזה- יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
15,029	16,021	16,930	-	-	-	15,029	16,021	16,930	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
9,221	9,671	10,246	782	741	728	8,439	8,930	9,518	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
8,279	9,460	10,916	-	-	-	8,279	9,460	10,916	מספר משרות ממוצע
718	748	774	9	10	12	709	738	762	מרווח מפעילות מתן אשראי
247.4	285.4	343.5	43.1	44.2	59.6	204.3	241.2	283.9	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
150.2	115.3	53.8	-	-	-	150.2	115.3	53.8	
397.6	400.7	397.3	43.1	44.2	59.6	354.5	356.5	337.7	סך כל הרווח מהכנסות ריבית, נטו

(1) מיוחס למגזר שוק ההון.

(2) במגזר שהופסק ירד מספר המשרות הממוצע מ-42 ל-4, חלקו עבר למגזרים האחרים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 26 – מגזרי פעילות ופעילות מופסקת (המשך)

לקוח עיקרי - להלן פירוט הלקוחות העיקריים של הבנק (שההכנסות בגינם גדולות מ- 10% מסך הכנסות הבנק):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
מגזר פעילות	2014	2013 ⁽¹⁾	2012 ⁽¹⁾	
לקוח 1	פיננסי	166.7	132.1	161.9
לקוח 2	פיננסי	-	80.1	112.9
הכנסות מחברות כרטיסי אשראי, נטו	קמעונאי	49.7	44.7	43.6

(1) הוצג מחדש.

3. מגזר מופסק

א. התקשרות הבנק עם חברות מנהלות לצורך מתן שירותי תפעול בעבור הקופות והקרנות המנוהלות על ידן הסתיימה בתום שנת 2013. התארגנות הבנק להפסקת פעילות התפעול של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות כללה בין היתר תכנית פרישה מרצון לעובדים העומדים בתנאי גיל וותק, בהתאם לקריטריונים שנקבעו. בדוח רווח והפסד מוצג ההפסד מפעילות מופסקת נטו (בניכוי השפעת המס) לאחר הרווח מפעולות נמשכות בסעיף 'הפסד מפעילות מופסקת לאחר מס'.

ב. ניתוח הרכב הנכסים וההתחייבויות של הפעילות המופסקת:

31/12/2013	
נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת	8.3
בניינים וציוד ⁽¹⁾	
התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת	10.3
התחייבויות אחרות	
(1) חלק הארי של הבניינים והציוד הועבר לפעילות הנמשכת של הבנק לאחר הפסקת הפעילות.	

ג. ניתוח הפסד לתקופה מפעילות מופסקת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012
-	20.5	21.9
הכנסות שאינן מריבית		
2.3	35.5	22.9
הוצאות תפעוליות ואחרות		
2.3	15.0	1.0
הפסד לפני מסים		
0.9	5.0	0.3
חסכון מסים		
1.4	10.0	0.7
הפסד מפעילות מופסקת		

ההפסד ברבעון הראשון של שנת 2014 נובע ממתן שירותים עליהם התחייב הבנק במסגרת הסכמי התפעול עם קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שתופעלו על ידו עד ליום 31.12.13. ההפסד בשנת 2013 נובע מתוכנית פרישה לעובדים כאמור לעיל.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 27 - תמצית נתוני דוחות כספיים בערכים נומינליים

מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים

31/12/2013	31/12/2014	
19,318.9	20,797.8	סך כל הנכסים
18,362.8	19,782.4	סך כל ההתחייבויות
956.1	1,015.4	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014
100.7	88.4	61.0
		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

ביאור 28 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

1. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן

2012	2013	2014	
(0.3)	4.7	0.6	יתרה לתחילת שנה
5.0	(4.1)	(1.7)	שינוי נטו במהלך התקופה
4.7	0.6	(1.1)	יתרה לסוף שנה

2. שינויים ברווח כולל אחר מצטבר

2012			2013			2014			
השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:									
7.6	(4.4)	12.0	4.2	(2.5)	6.7	(1.6)	0.9	(2.5)	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
(2.6)	1.5	(4.1)	(8.3)	4.9	(13.2)	(0.1)	-	(0.1)	
5.0	(2.9)	7.9	(4.1)	2.4	(6.5)	(1.7)	0.9	(2.6)	שינוי נטו במהלך השנה

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה בביאור 21.

03 פברואר, 2015

לכבוד
בנק יהב**הנדון: הערכה אקטוארית להתחייבויות בגין זכויות עובדים****זהות האקטואר**

נתבקשתי על ידי בנק יהב להעריך את ההתחייבות שלו כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות אחרות ליום 31 בדצמבר 2014 (להלן - "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

פרט לביצוע הערכה אקטוארית זו, אין לי כל קשרים עסקיים עם בנק יהב, חברות הבנות שלו, חברות קשורות לבנק, בעל עניין בבנק או כל גורם אחר העלולים להעלות ספקות באשר לאובייקטיביות שלי. לא קיימת תלות ביני ובין הבנק ועבודתי לא לוותה בהגבלות או בהתניות כלשהן אשר עשויות היו להשפיע על עבודתי.

אני משמש כאקטואר החיצוני של הבנק משנת 2013. אני בעל תואר MSC מאוניברסיטת קולומביה, חבר באגודה האקטוארית הבינלאומית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 17 שנות ניסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק לרבות לחברות ביטוח.

היקף חוות הדעת האקטוארית

לצורך חישוב ההתחייבויות של הבנק, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן.

חוות הדעת

הערכתני את ההתחייבויות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.

לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתני.

ההתחייבות המפורטת בדין וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתני התחייבות הולמת לכיסוי ההתחייבויות הבנק כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות אחרות.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 .

בכבוד רב,

דוד אנגלמאייר, אקטואר

הערכה אקטוארית להתחייבויות בגין זכויות עובדים**פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 31 בדצמבר 2014:**

עובדים פעילים - קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים בבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת לארבע תתי-קבוצות:

- **חברי הנהלה** - ישנם 10 חברי הנהלה, הנחת העובדה היא שעבור עובדים אלה מדיניות הפיצויים הינה מעבר למחויבות החוזית, תוך התבססות על ניסיון העבר.

- **עובדים שעתיים** – 56

- **עובדים בחוזים אישיים מיוחדים** – 78

- **עובדים על פי הסכם קיבוצי**

○ **עובדים קבועים** – 465

○ **עובדים בחוזה** – 189

גמלאים ופנסיונרים - עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת לשתי תתי קבוצות:

- **גמלאים** – 62 עובדים המסיימים את עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה.

- **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** - שני עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.

שארים – 7 בני/בנות זוגו של גמלאי/ית ושל העובד/ת.

תיאור ההטבות המוענקות:

פנסיה מוקדמת בגין עובדים שפרשו – ישנם שני עובדים בפרישה מוקדמת. פורשים אלה מקבלים תשלומים חודשיים מהבנק עד הגעתם לגיל 65. חושבה בגינם המחויבות לתשלומים אלה.

הסתגלות - חברי הנהלה זכאים למענק הסתגלות בכל מקרה של סיום עבודה.

שי לחג ורווחה - הטבה המוענקת עבור פעילות פנאי וחוגים וכן שי לחגים ואירועים מסוימים, לקבוצת העובדים הפעילים והפנסיונרים ושאייריהם. עובדים זכאים להטבה כגמלאים ברגע שהגיעו לגיל 57 וצברו 15 שנה או צברו וותק של 25 שנה, המאוחר מבניהם.

מענק יובל - עובדים פעילים זכאים לקבל משכורת אחת כמענק בהגיעם לוותק של 25 שנה.

ימי מחלה – פדיון מחלה ישולם לעובד הפרש מן העבודה לגמלאות שאינו פחות מ-55 שנה. הפיצוי יינתן רק במקרה שהעובד ניצל לא יותר מ-65% מסך כל ימי המחלה המגיעים לו, וזה לפי אחוזי ניצול להלן בגין כל 30 ימי מחלה צבורים:

ימי פדיון	אחוז ניצול
0	מעל 65%
6	65% - 36%
8	מתחת ל-36%

פיצויים:

- כללי - עובדים מפורטים זכאים לפיצויים על פי חוק. עובדים שעוזבים מיוזמתם זכאים לפיצויים על פי המדיניות הבאה:
 - א. ותק של עד חמש שנים – ללא תשלום פיצויים.
 - ב. ותק של חמש עד עשר שנים – שחרור קופות הפנסיה שנצברו עבורם (אך לא יותר מגובה המחויבות לפיצויים).
 - ג. ותק של מעל עשר שנים – תשלום 100% פיצויים או שחרור כל הקופות האישיות, הנמוך ביניהם.
- במסגרת הסדרי פרישה יתכנו מצבים בהם עובדים יקבלו גם את העודפים בקופות האישיות.
- חברי הנהלה – הנחת העבודה היא שעבור עובדים אלה מדיניות הפיצויים הינה מעבר למחויבות החוזית תוך התבססות על ניסיון העבר.
- עובדים קבועים – בנוסף למדיניות הכללית, ישנם במקרים מסוימים הסדרי פרישה מיוחדים לעובדים ספציפיים בקבוצת העובדים הקבועים, על פי תקציב למימון ההוצאה על פיצויים נוספים, תשלום עבור חודשי הסתגלות וכד'.

הנחות החישוב:

1. **שיעור ההיוון** – 4% ריאלי, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
2. **מדד צפוי** – 2% לשנה
3. **גיל הפרישה** – הקבוע בחוק (גברים 67, נשים בהדרגה מ-62 ל-64)
4. **גידול בשכר** – 1.75% ריאלי לשנה לעובדים פעילים.
5. **שיעורי עזיבה** – שיעורי העזיבה לפיצויים בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות בגיל העובד ו-וותק:

שיעור פיטורין מתוך העזיבות	וותק מעל 3 שנים	וותק עד 3 שנים	גיל
שליש	2.0%	12.0%	עד 55
14/15	7.5%	7.5%	מ- 56

6. **הצמדה למדד** – ערך השי לחג: גודל בשווי מחצית האינפלציה.
ערך רווחה: שווי ההטבה צמודה למדד
7. **שיעור תמותה** – ההערכה מבוססת על לוחות תמותה עדכניים לחברות הביטוח ושיטת החישוב כפי שמפורט בחוזר 2013-1-2 שהוא האחרון שפורסם.
8. **שיעור נכות** – בסיס הנכות נקבע בהתאם לחוזר 2013-3-1 של קרנות הפנסיה שהוא האחרון שפורסם.

שיטת החישוב:

שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שכל עובד צפוי לקבל, כאשר ההטבות מיוחסות על בסיס הקו הישר יחסית לוותק מול תקופת השירות הצפויה עד לזכאות מלאה.

תוצאות ההערכה האקטוארית:

להלן ריכוז ההתחייבות האקטוארית (אלפי ₪):

פיצויים

	₪ 115,774	מחויבות ברוטו ¹
	<u>₪ 94,433</u>	נכסים
₪ 21,341		מחויבות נטו
	₪ 31,487	מחויבויות נוספות לעובדים
	<u>₪ 4,186</u>	מחויבויות לגמלאים
	<u>₪ 35,673</u>	סה"כ מחויבויות נוספות
₪ 57,014		סה"כ מחויבויות

¹ כולל הפרשה לתוכנית פרישה מרצון לעובדים העומדים בתנאי גיל וותק, כתוצאה מההיערכות הבנק לקראת ההפסקה של פעילות התפעול של קופות הגמל.

ניתוחי רגישות:

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% ו-2% בריבית להיוון, שינוי של 0.25%, 0.5%, ו-1% בשיעור עלייתה שכר השנתי וכן שינוי של 25%, 50% ו 100% בשיעור העזיבה הצפוי של העובדים:

רגישות מחויבות אקטוארית ליום 31 דצמבר 2014 להנחת גידול שכר (אלפי ₪)

<u>2.75%</u>	<u>2.25%</u>	<u>2.00%</u>	<u>1.75%</u>	<u>1.50%</u>	<u>1.25%</u>	<u>0.75%</u>	
1,458	638	298	21,341	(261)	(483)	(852)	מחויבות לפיצויים נטו
2,639	1,267	621	35,673	(598)	(1,172)	(2,258)	מחויבויות נוספות
4,097	1,905	920	57,014	(858)	(1,655)	(3,110)	סה"כ מחויבויות

רגישות מחויבות אקטוארית ליום 31 דצמבר 2014 להנחת עזיבות (אלפי ₪)

<u>קיטון</u> <u>50%</u>	<u>קיטון</u> <u>25%</u>	<u>לפי</u> <u>מודל</u>	<u>גידול</u> <u>25%</u>	<u>גידול</u> <u>50%</u>	<u>גידול</u> <u>פי 2</u>	
(140)	(60)	21,341	70	122	205	מחויבות לפיצויים נטו
1,500	761	35,673	(685)	(1,382)	(2,709)	מחויבויות נוספות
1,360	700	57,014	(615)	(1,259)	(2,503)	סה"כ מחויבויות

רגישות מחויבות אקטוארית ליום 31 דצמבר 2014 להנחת ריבית היוון (אלפי ₪)

<u>6.0%</u>	<u>5.0%</u>	<u>4.0%</u>	<u>3.0%</u>	<u>2.0%</u>	<u>עקום</u> <u>ריבית</u>	
(1,339)	(816)	21,341	1,413	4,336	3,955	מחויבות לפיצויים נטו
(7,807)	(4,324)	35,673	5,578	12,802	10,372	מחויבויות נוספות
(9,146)	(5,139)	57,014	6,991	17,138	14,327	סה"כ מחויבויות